

POPULARIZACE
PRVNÍCH
VÝSLEDKŮ
VĚDECKÉHO
ZKOUMÁNÍ
BIBLE

Karel Valenta

POPULARIZACE
PRVNÍCH
VÝSLEDKŮ
VĚDECKÉHO
ZKOUMÁNÍ
BIBLE

Za kolektiv autorů sepsal Karel Valenta

Obsah

	Předmluva	9
První část	Je Bible skutečně Božím slovem?	13
Druhá část	Jak zkoumat obsah Bible	23
Třetí část	Člověk, svobodná bytost	33
Čtvrtá část	Bůh	39
Pátá část	Boží království	47
Šestá část	Dědičný hřích	53
Sedmá část	Náprava (obnova)	59
Osmá část	Boží lid	67
Devátá část	Poslání Božího lidu a jeho aktuální situace	75
Desátá část	Syn Člověka	81
Jedenáctá část	Chrám	89
Dvanáctá část	Lidská bytost, její vývoj, výchova a dovršení nápravy	93
Třináctá část	Počátek sporu a vznik satana	107
Čtrnáctá část	Řešení sporných otázek a vývoj satana	117
Patnáctá část	Příchod syna člověka	127
Šestnáctá část	Rozpad hierarchické společnosti a přechod k nehierarchickému uspořádání	135
Sedmnáctá část	Ježíš Kristus	143
Osmnáctá část	Vzkříšení Ježíše Krista a biblické zázraky	153
	Epilog	163
	Obecný výklad některých pojmů	171

Předmluva

Bible - jak oslavovaná, a jak obávaná kniha!

Kdysi byla nazvána *Knihou knih* a také *Královnou knih*. Byla ale také pálena na hranicích a někdy zároveň s těmi, kdo se ji odvážili číst. Kolik bezesných nocí asi způsobila pánům inkvizitorům! A nejen jim. Skutečně tato kniha superlativů obsahuje nějaké závažné poselství, nebo je to jen sbírka orientální moudrosti, příběhů a básní?

Mnoha generacím se osvědčila jako spolehlivé vodítko životem. Pro některé lidi však byla i zdrojem nezměrného utrpení a tito lidé, k našemu údivu, byli ochotni je podstoupit. Proč? Byli ve své opravdovosti příliš tvrdohlaví nebo naivní? Šlo zde pouze o slepou víru ve vítězství pravdy, nebo se za celou touto scénou skrývá ještě něco většího? Předstihli snad někteří z nich svoji dobu natolik, že jejich současníci nebyli s to pochopit jimi zprostředkované hlubší duchovní sdělení ...?

Zásahy těch, kdo Bibli umlčovali, způsobily vždy značnou časovou prodlevu v opětovném hlubším chápání této knihy - géniové¹ se totiž nerodí v každé generaci. A tak si mohli tito mocní vždy znovu a znovu zabezpečit „vládu svých věcí“.

Ačkoliv toto tvrzení trochu předbíhá (protože zatím nebyla předložena žádná fakta), jednu věc nelze Bibli upřít, ať si o ní myslíme cokoli - určila směr vývoje kultury, kterou dnes označujeme jako západní. A aby to nebylo málo, způsobila, jak tvrdí někteří historikové, že tato kultura má předstih před ostatním světem. Ostatní svět ji musí chtě-nechtě v mnohém napodobovat a dohánět, a proto lze říci, že Bible vlastně ovlivnila vývoj celé lidské civilizace.

To prosím, vážený čtenáři, nechápej jako oslavu naší západní kultury, ale jen jako konstatování. Problémy současného světa, v němž západní kultura dominuje, jsou více než zjevné. Nicméně tato „magická“ moc Bible dává těm, kdo ji milují, naději, že ke slovu přijdou další géniové, kteří budou chtít tomuto tajemství opět „přijít na kloub“. Doufejme, že se v dnešní, snad osvětenější době už nikomu nepodaří je umlčet.

¹ Génii jsou myšleni lidé s nadprůměrnými tvůrčími schopnostmi; v biblických dobách působili také jako proroci.

BIBLE V MODERNÍ DOBĚ

V současné době začali lidé zaujímat k Bibli v podstatě dvě základní stanoviska.

To první je tradiční, které se tvořilo a předávalo z generace na generaci v průběhu tisícileté křesťanské historie. Toto pojetí, v němž je Bible chápána jako posvátná, a tedy nedotknutelná kniha, je už značně zprofanováno a dožívá ve stále se úžícím kruhu křesťanů.

To druhé vzešlo nejen na půdě ateismu, silně ovlivněno tzv. vyšší kritikou, ale také na půdě vědy². Tradiční náboženské pojetí je zcela odmítáno a Bible je chápána jako víceméně běžný starověký spis, silně zatížený tehdejšími představami, politickými názory a v neposlední řadě i lidskou fantazií.

Ale i věda sama bojuje s neblahým sklonem, který určoval směr vývoje náboženských představ. Nastává doba, kdy stále se vyvíjející věda je nucena bořit nejen mýty náboženské, ale už i své vlastní produkty - mýty vědecké. A tak dodejme, že ono druhé pojetí vzešlo na půdě dřívější, převážně ateistické vědy.

Věda sama totiž přiznává, že existenci Boha sice nelze vědeckou metodou dokázat, ale ani popřít. A tak chce-li kritik studovat obsah Bible skutečně objektivně, musí existenci Boha alespoň připustit. Navíc nemůže být pochyb o tom, že mezi Bibli a ostatními starověkými spisy je určitý rozdíl.

NOVÝ PŘÍSTUP?

Tato publikace se nepřiklání ani k jednomu ze dvou zmíněných přístupů. Myšlenkovou stavbu, kterou bude tvořit ve Vaší mysli, postaví zcela novým postupem. Ukáže, že spor mezi materialistickým a idealistickým pojetím světa je vytvořen uměle, a že na obou světových názorech je mnoho pravdy.

To ovšem neznamená, že všechny závěry, které zde budou předloženy k úvaze, mají světovou premiéru. Vědecký výzkum Bible v dnešní době mimo jiné potvrzuje, že géniové zabývající se zkoumáním Bible už na zemi skutečně byli. Tito lidé neměli k dispozici rozvinuté technologie vědeckého výzkumu, ale byli odkázáni víceméně jen na „selský rozum“. Přesto se jejich závěry velmi podobají některým současným poznatkům (pokud se zlomky jejich prací nebo výroků vůbec dochovaly).

Jejich závěry, ačkoliv bývaly oficiální církví často označovány jako heretické³, budete moci sledovat, že jich skutečně lze dosáhnout racionální úvahou. To se ovšem nedá říci o rádo-

2 Nezaměňovat s kreacionismem.

3 Heretické čili kacířské. Zde jsou myšleny některé tzv. racionalistické, nikoliv gnostické hereze. Tento termín má svůj precedent v raně křesťanských dobách, kdy probíhal konkurenční zápas mezi alexandrijskou školou, která inklinovala k mystice, a racionalistickou antiochijskou školou. Alexandrijská škola získala převažující vliv a určila následující směr vývoje křesťanství. Racionální výklad Bible začal být postupně potírán a jeho závěry označovány jako bludné. Tento vývoj měl svůj účel - racionalismus působil značnou nejednotu a stále spory mezi soupeřícími skupinami křesťanů. Mystické skupiny nebyly tak hašteřivé, což se stalo jejich významným „trumfem“ při nástupu křesťanství k moci. Gnosticismus byl třetím základním, ryze mystickým proudem rané církve. Jeho výklad světa byl rámcově totožný s východní mystikou, čímž se dostával do evidentního rozporu s duchem Písma a postupně zanikl. Nás ale v této knize nebudou zajímat různá křesťanská učení, ale pouze text Písma, poznatky vědy a logika - tři svaté pandekty J.A.Komenského.

osvícených, ale ve skutečnosti zcela nelogických církevních dogmatech, která jsou udržována tradicí.

Rovněž znalci historie, především katolické teologie⁴, možná nebudou příliš překvapeni.

ZÁVAŽNÝ PROBLÉM

Přesto se ale nelze vyhnout střetu se závažnou námitkou:

Je možné si ověřit, že děje a události popisované v Bibli jsou skutečně pravdivé? Jak si můžeme být jisti, že právě v této knize je vše zapsáno alespoň natolik věrně, že nelze propadnout omylu při jejím výkladu? Vždyť kolik problémů vzniká při překladu z dnes „mrtvých“, a tedy ne přesně známých jazyků! Jen za splnění tohoto předpokladu má totiž význam, aby smysl jejího obsahu vůbec vědecky (racionálně) zkoumal.

A navíc jak si můžeme být jisti, že pisatelé Bible nebyli jen blouznivci oklamání nějakými manipulátory nebo demagogy, zvláště když narazíme na odporující si zprávy nebo na popisy událostí, které se jeví jako možné jen nějakým nadpřirozeným zásahem?

Odpověď na tyto otázky se pokusíme přiblížit rozborem v následující části, ale i stanovením předpokladu, který nabízí sama Bible.

ÚVODNÍ PŘEDPOKLAD

Bible by se mohla dochovat v dostatečně věrné podobě, aby byla racionálně zkoumatelná, za předpokladu že existuje Bůh, který je schopen se postarat o zachování takové věrnosti.

Poznámka k obsahu:

Následující publikace se Vás pokusí seznámit s výsledky biblických studií, kterých bylo dosaženo respektováním metod vědeckého výzkumu a dostupných poznatků současné vědy. Jde o plody mnohaleté, dnes už týmové práce. Pro zachování co nejlepší srozumitelnosti a stručnosti se tato publikace nezabývá archeologickými, historickými a lingvistickými důkazy pravosti a autentičnosti biblických textů. Domníváme se, že nejpřesvědčivější důkaz pravosti Bible je její vysoce účelné, pravdivé a jednotné poselství.

Poznatky obsažené v této publikaci mohou vlivem tradice působit velmi kontroverzně a mnohé pravděpodobně i šokují. Kéž o tyto nové, ale určitě překvapivé poznatky ostatní křesťané neklopýtnou. (Zj. 21:5; Mt. 11:6) Ke slovu přijde nejen věda, ale nutně i náš Původce, Bůh, a oblasti Jeho skutečného působení.

Tato publikace nespadá žánrově do oblasti science fiction, ačkoliv se to tak dnešnímu čtenáři může místy jevit. Všechny závěry jsou co možná nejdůsledněji dokladovány Biblií a ověřenými poznatky současné vědy. Práce je ale především popularizační a nikoliv přísně vědecká, proto budiž takto i posuzována.

Závěrečná část se zabývá zdůvodněním a vysvětlením vědeckého studia Bible v dnešní době. Bez znalosti obsahu publikace by však mohla být místy nesrozumitelná. Doporučujeme proto ponechat její studium raději na závěr. Ateisticky smýšlejícím čtenářům, kteří

⁴ Teologové pracovali v kontrolovaných institucích (zpravidla klášterech) a výsledky jejich práce musely projít církevní cenzurou. Zveřejňovány mohly být pouze takové závěry, které neohrožovaly autoritu církve.

náboženství, a tedy i křesťanství, pokládají jen za jakousi psychologickou berličku v životních těžkostech, by asi bylo záhodno sdělit následující:

Ačkoliv náboženství mnohdy berličkou skutečně je (a ukážeme si, že např. v případě křesťanství je to tak trochu i záměr⁵), nelze podceňovat filozofické dilema, které z existence fenoménu Bible a křesťanství plyne, a které přemýšliví lidé po celou jeho historii museli řešit⁶.

Existuje-li živý Bůh, jak tvrdí Bible, nebylo by rozumné tento potenciální fakt ignorovat, ale bylo by naopak velmi žádoucí získat o Něm maximum pravdivých informací. Neexistuje-li, pak je veškeré toto úsilí marné a bylo by užitečnější věnovat se něčemu jinému.

Tato připomínka chce důrazně upozornit na to, že hledání Boha nemusí být vždy jen hledáním berličky v životních těžkostech, ale může být i reakcí na výzvu, jakou obsah Bible bezesporu je.

Použité zkratky

- EP - Ekumenický překlad Bible (pokud není uvedeno jinak, je použit tento překlad)
KB - Kralická Bible
SEB - Slovenská evangelická Bible
PNS - Překlad nového světa (od společnosti Strážná věž; v tomto překladu je dopis Židům nazván Hebrejcům)
Petrů - Překlad Nového zákona (od Dr. Ondřeje M. Petrů)
Sýkora - Překlad Nového zákona (od Dr. Ladislava Sýkory)
JHVH - Hebrejský tetragram Božího jména JHVH (snad Jahveh či Jehovah), jež se v češtině jako i v mnoha dalších jazycích ustálilo ve tvaru Jehova (případně Jahve). České bible jej tradičně nahrazují slovem Hospodin.

Pro vědecké studium smyslu biblické zprávy jsou užitečné pouze doslovné překlady textů. Proto je někdy nutné obrátit se i k textu v originálním jazyce. Pro potřeby popularizace je provedeno alespoň srovnání dostupných překladů Bible.

Poznámka: Autoři této knihy se svým vyznáním hlásí k učení Ježíše Krista; nejsou členy žádné náboženské organizace.

.....
⁵ Většina lidí je duchovně slabých, potřebuje a hledá v tomto ohledu pomoc. (Mk. 6:34) Snad nelze ani dostatečně zdůraznit, jak snadno lze tohoto stavu zneužít.

⁶ Bible na rozdíl od Koránu, Véd a dalších spisů a navzdory dogmatům církevních učení nevede člověka k otrocké poslušnosti ani mystice, ale k racionálnímu myšlení. Tím je mimochodem dán i rozdíl mezi východní a západní mentalitou. Zatímco Asiat se spíš ptá jak, Evropana hlavně zajímá proč má dělat to či ono.

První část - Je Bible skutečně Božím slovem?

MOTTO: „Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.“
(Žd. 4:12-13)

Na častou otázku, kdo je autorem Bible, křesťané zpravidla odpovídají, že Bůh. S tímto tvrzením jsou ale spojeny nejrůznější představy o tom, jak své autorství vlastně realizoval. Až na malou část Bible, kdy došlo podle záznamu pravděpodobně k přímému nadiktování textu vyšší mocí, není problém autorství jednoduchou záležitostí.

CO O TOM ŘÍKÁ SAMA BIBLE

O Božím autorství tvrdí Bible např. toto:

„Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha (je vdechnuto... inspirováno Bohem; Petřů, KB, PNS) a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě ...“ (2.Tm. 3:16)

VZNIKÁ OTÁZKA - JAK?

Překlad původního řeckého slova pojmem *inspirace* se pro náš moderní jazyk jeví jako velmi výstižný. Například nelze tvrdit, že pokud nějaká událost inspiruje skladatele k napsání symfonie, je sama tato událost autorem symfonie. Tak tomu muselo být i v případě inspirace psaní Bible. Jak to můžeme tvrdit? Bible dále vysvětluje svůj původ poněkud hůře přeložitelným textem:

„A to předem mějte na vědomí, že žádné prorockví Písma nespočívá na výkladě vlastním; neboť nikoli z vůle lidské stalo se kdy prorockví, nýbrž Duchem svatým nadchnuti mluvili svatí lidé Boží.“ (2.Pt. 1:20,21 Sýkora)

„Budte si však především vědomi toho, že žádný výrok z Písma není ponechán ničím soukromému výkladu. Prorockví přece nikdy nebylo proneseno proto, že to chtěl nějaký člověk, ale [svatí] lidé oznamovali Boží výroky, že je k tomu pudil Duch svatý.“ (2.Pt. 1:20,21 Petřů)

„Toho si buďte především vědomi, že žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha.“ (2.Pt. 1:20,21)

Není zde skutečně zmínka o tom, že by Bůh lidem něco přímo sděloval nebo diktoval, ačkoliv i takové případy se staly. Biblické texty spíše zdůrazňují tu skutečnost, že docházelo k jakémusi puzení či dechnutí proroků *duchem*. V případě pravých proroků nikdy nešlo o *nesvatého* (falešného, nečistého ducha), ale naopak o *svatého ducha*, který je také nazýván Božím neboli z Boha pocházejícím. Lze tomu nějak rozumět?

VÝRAZOVÉ PROSTŘEDKY

Máme-li být poctiví, nemůžeme tvrdit, že si Bible u nevěřícího čtenáře sama vynucuje respekt. Dnešnímu studujícímu čtenáři musí některé biblické pasáže připadat velmi primitivní, až někdy blouznivé. Ale zkuste se vžít do situace, za které byla Bible psána.

Ačkoliv Bibli psali převážně vzdělaní lidé, byli odkázáni na tehdejší jednoduché jazyky, a proto popsat lidskou psychiku - pohnutky, motivaci, její příčiny atd. - bylo tehdy mnohem obtížnější než dnes. Tyto jazyky nestačily ani k přesnému popisu společenských zákonů, jimiž se Bible zabývá.

Pisatelé Bible, lidé, kteří svým chápáním daleko předstihli svoji dobu, byli v nesnadné situaci. K vyjádření svých myšlenek byli nuceni používat přirovnání (symbolů), přibližných a zobecňujících pojmů, nebo se k vyjádření dopracovat poněkud kostrbatým opisem.

Proto dnes při čtení takových textů může vznikat dojem, že je Bible psána záhadným jazykem jinotajů.

Typickým příkladem takových komplikací je tolik frekventovaný pojem *duch*. Slovo *duch* není v Bibli jednoznačným pojmem, jak bude vysvětleno později, ale vyjadřuje skupinu všech v dané době neznámých nebo neurčitých objektů, bytostí¹ nebo jevů.

Bližší význam tohoto pojmu v dané zprávě lze proto víceméně jen odhadnout z kontextu. Nicméně ukážeme si, že i takové biblické texty svůj konkrétní smysl obsahují.

O CO ZDE TEDY ŠLO?

Z toho, co je v citovaných textech skutečně obsaženo o Božím autorství Bible, opravdu nelze formulovat jednoznačné závěry. Texty sice tvrdí, že se Bůh do psaní Bible nějak vložil, ale nevysvětlují jak.

Zatím lze jen konstatovat, že oním popudem k proroctví neboli tím, co vyvolalo (podnítilo, inspirovalo, vzbudilo) v dotyčném člověku touhu ohlásit svému okolí nějaké poselství, mohlo být cokoliv nebo kdokoliv (obecně duch) splňující stanovené předpoklady (svatý, Boží).

A tak chceme-li konkrétnější odpovědi, nezbude nic jiného, než se na stránkách Bible vrátit zpět do historie a nahlédnout do záznamů o vzniku některých jejích částí. Začněme nejprve přímo u skutečných pisatelů a u profilu jejich osobnosti.

¹ Svatého ducha si jednoznačně definovala a pevně personifikovala až křesťanská tradice, která jej opatřila i velkým počátečním písmenem.

AUTOŘI BIBLE A JEJICH DUCH

Z biblických zpráv je zřejmé, že proroci a bibličtí pisatelé byli vskutku neobyčejní lidé. Ne, neodlišovali se nadpřirozenými schopnostmi - ve své době šlo o lidi výjimečné především svými pohnutkami a vnitřní morálkou.

Ve srovnání s ostatní společností to byli lidé se špičkovými duchovními vlastnostmi. Právě tím napodobovali Boha, k němuž se hlásili - měli tzv. *Božího ducha*.

Charakteristiku tohoto ducha se pokusil vyjádřit apoštol Pavel:

„Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání.“ (Ga. 5:22)

Tito lidé se pak zasazovali o nápravu Božího lidu, a to nejen bez nároků na odměnu, ale naopak za cenu rizika pronásledování, a dokonce krutého mučení a smrti:

„Běda vám! Stavíte pomníky prorokům, které zabili vaši otcové.“ (L. 11:47)

„Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám ... stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi.“ (Mt. 5:11,12)

„Hle, proto vám posílám proroky a učitele moudrosti i zákoníky; a vy je budete zabíjet a křičovat, budete je bičovat ve svých synagógách a pronásledovat z místa na místo ...“ (Mt. 23:34)

„Proto také Moudrost Boží pravila: Pošlu k nim proroky a apoštoly a oni je budou zabíjet a pronásledovat ...“ (L. 11:49)

„Jiní byli mučeni a odmítli se zachránit... Jiní zakusili výsměch a bičování, ba i okovy a žalář. Byli kamenováni, mučeni, řezáni pilou, umírali pod ostrím meče. Chodili v ovčích a kozích kůžích... Svět jich nebyl hoden, bloudili po pouštích a horách, skrývali se v jeskyních a roklinách země.“ (Žd. 11:35-38)

Z POPUDU SVATÉHO DUCHA

Pohnutky pisatelů Bible, jakými byli proroci, jsou nezpochybnitelné! I když mohli být lidsky zaujatí a dopustit se ve své práci omylu, kupředu je hnala převážně touha plnit Boží vůli a zároveň schopnost pomoci národu (lidstvu) - znali skutečný smysl vyvolení Božího národa. (Gn. 22:18)

To byl onen *Boží duch* - smýšlení (celková duchovní orientace podobná Boží), díky němuž v nich životní okolnosti a různé podněty vyvolávaly hnutí mysli, a tak je *pudily a inspirovaly* nejen k zapsání jejich myšlenek a proroctví, ale často až k ‚nadlidským‘ výkonům:

„Od té doby začal Ježíš ukazovat svým učedníkům, že musí jít do Jeruzaléma ... být zabit.... Petr si ho vzal stranou a začal ho kárat: ‚Bud' toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát!‘ Ale on se obrátil a řekl Petrovi: ‚Jdi mi z cesty, satane! Jsi mi kamenem úrazu, protože tvé smýšlení není z Boha, ale z člověka!‘“ (Mt. 16:21-23)

Tímto duchem, svatým duchem, se Bible výrazně odlišuje od každého jiného historického dokumentu. A opět tímto duchem byli pisatelé inspirováni především k poctivosti při psaní a k osobní angažovanosti ve prospěch Božího lidu a lidstva nebo k pěstování dalších vlastností a ke splnění úkolů, které jim byly nabídnuty.

Tento duch je dále inspiroval k zaznamenávání všech důležitých informací, které měly nadčasový charakter a mohly sloužit ... „k vyučování, ke kárání, k urovnávání věcí, k ukázňo-

vání ve spravedlnosti ...“ (2.Tm. 3:16 PNS) a to nejen současníkům, ale především dalším generacím. (Ž. 102:19)

SCHOPNOSTI PROROKŮ A BOŽÍ DUCH

Všichni praví proroci své vrozené schopnosti správně chápali jako Boží dar lidstvu a podle toho s ním také nakládali:

„... každý má od Boha svůj vlastní dar, jeden tak, druhý jinak.“ (1.K. 7:7)

„Kdo ti dal vyniknout? Máš něco, co bys nebyl dostal? A když jsi to dostal, proč se chlubitš, jako bys to nebyl dostal?“ (1.K. 4:7)

„Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch ... a rozdílná působení moci ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu ...slovo moudrosti ...slovo poznání ...víra ... dar uzdravování ... působení mocných činů ... proroctví ...“ (1.K. 12:4-9)

„A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele ...“ (Ef. 4:11)

Vrozený² talent nebo nadání využitelné ve prospěch Božích záměrů tedy bylo evidentně rovněž zahrnuto pod pojem *duch*, ve smyslu *Boží svatý duch*, který byl hnací silou inspirace:

„Hospodin promluvil k Mojžíšovi: ‘Hleď, povolal jsem jménem Besaleela ... Naplnil jsem ho Božím duchem, totiž moudrostí, důvtipem a znalostí každého díla, aby uměl dovedně pracovat se zlatem, stříbrem a mědí ...’“ (Ex. 31:1-4)

Vrátíme-li se nyní k Petrovu tvrzení, že *žádné proroctví Písma nespočívá na vlastním výkladu, neboť se nestalo z lidské vůle*, lze jej chápat ve smyslu 1.Jana 5:6

„... a Duch o tom vydává svědectví, neboť Duch jest pravda.“

Proroci museli být schopni (ale hlavně ochotni), pohledět pravdě do očí - rozlišovat pravdu od domněnek. Tomu se *lidská vůle* zpravidla velmi brání.

DALŠÍ PŘÍKLADY INSPIRACE

V Bibli jsou skutečně případy textů, které jsou patrně doslovnými zápisy slov andělů, kteří své poselství sdělovali některému z důvěryhodných lidí.

„Bůh řekl Mojžíšovi: ‘Jsem, který jsem.’ A pokračoval: Řekni Izraelcům toto: Jsem posílá mě k vám ... Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.’“ (Ex. 3:14,15)

Zde ale šlo o přímé sdělení, a nelze tedy hovořit o inspiraci v pravém slova smyslu. V Bibli jsou však také proroctví, a ta jsou její nejobsáhlejší i nejnáročnější náplní. Potvrdí se i v jejich případě logika textů, hovořících o pouhé inspiraci pisatelů?

„Poslyšte má slova: ‘Bude-li mezi vámi prorok, já Hospodin se mu dám poznat ve vidění, mluvit s ním budu ve snu. Ne tak je tomu s mým služebníkem Mojžíšem. Má trvalé místo v celém mém domě. S ním mluvím od úst k ústům...’“ (Nu. 12:6-8)

² Podle biblických záznamů byl Bůh za zvlášť náročných okolností nucen tyto schopnosti umocnit nebo rozšířit. Protože lidé tehdy ještě netušili, o co konkrétně jde, býval takový akt nazýván opět jen obecně - sesláním ducha. (Nu. 11:16,17,25; Sk. 2:2)

Zde Bůh sám uvádí jeden ze způsobů inspirace.

VIZUÁLNÍ OBRAZY

Podklady pro stěžejní část proroctví Starého zákona získali lidé patrně ve formě tzv. vidění. A to jak ve stavu spánku (Gn. 40:5-11; Da. 2:29-45; 7:1), tak ve stavu rozšířeného vědomí, připomínajícím spánek:

„Potom mě posel, který se mnou mluvil, znovu vzbudil jako toho, kdo musí být probuzen ze spánku, a zeptal se mě: ‘Co vidíš?’ Odvětil jsem: ‘Hle, vidím svícen, celý ze zlata, a na něm nahoře mísa se sedmi kahany. A všechny kahany na něm mají nahoře po sedmi hubičkách. A nad ním dvě olivy, jedna z pravé strany a druhá z levé strany mísy.’ Nato jsem se zeptal posla, který se mnou mluvil: ‘Co to znamená, můj pane?’ Posel, který se mnou mluvil, mi odpověděl, řekl mi: ‘Ty nevíš, co to znamená?’ Řekl jsem: ‘Nevím, můj pane.’ Nato mi řekl: ‘Toto je slovo Hospodinovo’ “ (Za. 4:1-6)

Vzhledem k tomu, že prorok vidění nechápe, anděl mu pomáhá a sám uvádí smysl části vidění.

Podobných případů je sice v Bibli celá řada, ale jsou spíše okrajové. Ve Starém zákoně totiž převažují už hotová proroctví uvedená rčením typu: *„Toto je slovo Hospodinovo“*. Vzniká otázka, jaká spojitost existuje mezi viděními a proroctvími v Bibli.

POUZE INSPIRACE?

Odkud proroci vzali hotová proroctví? Že by jim je Bůh přímo nadiktoval? Z celkového kontextu Bible vyplývá, že nikoliv. (Jb 33:14-18) Odpověď se přímo nabízí a řeší dokonce naše výše položené otázky - proroci dostávali vidění a podněty opět pouze jako inspiraci. Bůh předkládal znázornění a také modely společenských situací a jejich vývoje. Tím inspiroval vybrané jedince k přemýšlení a k hledání smyslu těchto vidění.

Poznámka: Dnes víme, že mozek je schopen zpracovávat informace i ve spánku, a dokonce byly činěny pokusy využít těchto schopností jako metody učení. Problém je v tom, že mozek tak činí převážně na iracionální úrovni - jazykem emocí, symboly. Sny se nám pak většinou zdají jako nesmyslné, protože jejich symbolům nerozumíme. Nicméně existuje domněnka, že i některá vidění by mohla být skutečnými sny jako odraz problémů, kterými se proroci zabývali v bdělém stavu.

Popisy některých vidění se v Písmu zachovaly pravděpodobně díky tomu, že jim proroci plně neporozuměli (Da. 8:27) a zřejmě doufali, že celý jejich smysl bude nalezen později. V Izraeli existovaly celé skupiny (jakési školy) proroků, v jejichž rámci proroci spolupracovali a předávali si zkušenosti. Takto získané podněty pak zkoumali, srovnávali s reálnou společenskou situací a s tím, co už znali (Srov. 1.P. 1:10,11).

Po úspěšném vyložení získaných podnětů se takové informace měly stát podkladem pro ohlášení *Hospodinova slova*. Proto mohli proroci hovořit s takovým přesvědčením - dané problematice skutečně rozuměli. Bůh jako by se snažil učit lidi, aby samostatně a tvořivě uvažovali.

DUCH PROROCTVÍ

A skutečně, někteří zkušení a schopní proroci prorokovali již sami, když si na základě studia dochovaných zpráv všimli, že Bůh reaguje na obdobné lidské chování vždycky stejně, a cítili potřebu varovat včas před trestem:

„*Bůh mu řekl: ‘Co tu chceš, Elijáši?’ Odpověděl: ‘Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.’*“ (1.Kr. 19:9,10)

Elijáš v tomto případě evidentně vystupoval z vlastní iniciativy, a dokonce cítil potřebu Boha informovat(!), což se z pohledu tradičního chápání Boha jeví jako nesmyslné. Přesto Elijáš byl pravým prorokem - jeho motivace, pohnutky a cíle (duch, který jej pudil) byly čisté (svaté). Bůh ho podpořil a to velmi významně! Vždyt Elijáš žádal, aby tři roky nepřešlo, a stalo se! Když Elijáš při konfrontaci s Baalovými kněžáky demostroval Boží moc předložením obětního býka, Bůh zapálil oběť bleskem!

Tzv. *falešní proroci* buď neměli dostatek inteligence k objektivnímu posudku a předpovědi, nebo pro ně byl popudem jejich vlastní zájem - vlastní moc, vliv, bohatství nebo sláva, a říkali prostě jen to, co bylo společensky žádoucí. (Jr. 5:31)

K rozlišení proroků mnohdy stačilo prosté lidské svědomí. Když například jedni proroci varovali před trestem, a jiní jen chválili, mohl každý sám nezaujatě posoudit, zda se lid chová v souladu s Božími zákony, či nikoliv.

Postupně, s rostoucími mentálními schopnostmi člověka, přímých kontaktů s anděly ubývalo, až nakonec téměř zcela ustaly³. Například Ježíš, když žil na zemi, získal všechnu moudrost, kterou učil lidi, tím, že studoval Písmo. Na studiu Písma byla založena i jeho prorocství:

„*Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. Řekli si spolu: ‘Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?’*“ (L. 24:31,32)

Texty a prorocství apoštolských listů jsou už založeny výhradně na rozborech Kristova poselství a starozákonních textů.

„*Bratři, tyto věci jsem předal tak, abych je uplatnil na sebe a na Apolla k vašemu dobru, abyste se na našem případě naučili pravidlo: ‘Nejděte nad to, co je napsáno’, ...*“ (1.K. 4:6 PNS)

Prorokování v Bibli tedy prodělalo zřejmý vývoj - od doslovného zaznamenání výroků vyšší moci až po samostatné studium, zpracování a vyhodnocení už známých skutečností. Problematikou vývoje lidské společnosti se ještě budeme zabývat v následujících částech této publikace.

³ V období okolo Ježíšova života jejich aktivita přechodně vrostla nikoliv z důvodu psaní Bible, ale z důvodu zajišťování podmínek pro úspěšné zahájení období 2. smlouvy. Výjimku jen potvrzující toto pravidlo představuje kniha Zjevení, která je vlastně souborem pouze takových vizuálních obrazů.

JAK BYLA PSÁNA

Vlastní psaní Bible tedy nebylo nijak centrálně řízeno ani koordinováno, ale šlo převážně o velice spontánní jev. Důkazem je např. fakt, že se v Bibli zbytečně vyskytují nejen pasáže popisující tutéž událost, ale i pasáže, které jsou zcela shodné. Dále jsou to už zmíněné rozporné zprávy (Mt. 4:18-22 a J. 1:35-42) nebo i chybné číselné údaje. (např. Nu. 25:9 a 1.K. 10:8) U diktujícího nebo alespoň koordinujícího Boha by se takové chyby jistě nenašly.

To vše by mohlo být pro křesťana šokujícím zjištěním, pokud je vůbec ochoten si tyto skutečnosti připustit. Jako by se Bible Bohu najednou odcizila.

Jak to, že si mnozí její pisatelé osobovali právo mluvit za Boha? Nebyli příliš opovážliví? V odpověď na tuto otázku si ukážeme, že tradiční přístup většiny křesťanů k Bibli je nejen nesprávný, a někdy až zcestný.

Ačkoliv vlastnosti Bible nelze vylíčit v zářivých barvách, provedme jejich rozbor. Jeho cílem je dokázat, že Bibli je třeba brát s největší vážností, a to mnohem více než kdykoliv dosud. Falešné uctívání Bible totiž ve skutečnosti vedlo k jejímu zatemňování, a tím k pozdějšímu znevažování.

Ukažme si, že Bible ve skutečnosti ukazuje cestu vpřed celému lidstvu, a že za jejím vznikem stál skutečně Bůh (především jako inspirátor), i když v plné míře není jejím autorem.

VLASTNOSTI BIBLE

NENÍ TEMATICKÁ ANI CHRONOLOGICKÁ

Bible není tematická ani zvláště chronologická kniha. To je všeobecně známo. Tyto skutečnosti jsou ale v náboženské literatuře uváděny tak, jako by celkem vzato nešlo o nějaký vážný nedostatek. Čtenář takových pojednání má nakonec vnitřní pocit, že mu vykladači přece jen řeknou, jak a proč je tedy psána. Vždyť kniha, ve které není žádný zjevný systém, je jen jakási sbírka⁴ nesourodých, nesetříděných a tedy nezpracovaných materiálů.

Jenže ono to tak opravdu je! Nazývat Bibli učebnicí je výrazem neznalosti, a někdy až podlézavosti. Žádná taková kniha prostě není materiálem, který je možno studovat jako učebnici na nějaké škole.

Je třeba proto otevřeně říci: Bible se skutečně jeví jen jako velmi nedostatečně uspořádaný soubor různých písemností. Proto je bezpodmínečně nutné ji zkoumat a uvést do souladu odbornými metodami, jež dnes nazýváme vědeckými.

Klasické školské studium je prakticky nemožné a každá taková snaha musí zákonitě svést studujícího z cesty.

Poznámka: Jsou to právě vědci, kteří se musejí prokousávat podobnými materiály, aby mohli nakonec lidem předložit systematicky psané monografie. Teprve z nich pedagogové vytváří učebnice, vhodné pro studium na školách. Ve starověku tento úkol připadl kněžím.

.....
⁴ To je nakonec i skutečný význam slova „bible“ - knížky.

*Je zde však již historická zkušenost s tím, že to činili nesprávně, ačkoliv se nechali oslovo-
vat odbornými tituly. (Mt. 23:1-8; Mk. 12:24)*

Tuto zkušenost udělala nejprve katolická církev a po ní všechny ostatní církve. Nelze se proto divit, že vůdcové církve postupně začali Bibli skrývat před svými věřícími. A není proto možné se divit ani marným pokusům mnoha samouků, být upřímně smýšlejícím.

NENÍ ANI PŘESNÁ

Ani v takových věcech, jako jsou číselné údaje, není Bible vždy přesná. Obsahuje dokonce i vzájemně si odporující kalendáře. V islámských zemích existuje velmi obsažný materiál, zabývající se výhradně problematikou biblických nedostatků, což je patrně i jeden z důvodů, proč křesťanství v těchto zemích dodnes nemá šanci.

Ačkoliv islám uznává biblické osobnosti a události, neuznává Bibli jako zdroj takových informací. Korán pak proti Bibli působí mnohem celistvějším a uhlazenějším dojmem.

Křesťan si snad nyní položí otázku: Znamená to, že vůbec nemám Bibli číst? Měla snad středověká církev pravdu, když zakazovala tzv. laikům Bibli dokonce i vlastnit? Odpověď je: „Nikoliv!“ Musí k ní však být mnoho řečeno.

BIBLE A JEJÍ KÁNON

Soubor knih, které jsou dohromady nazývány Bibli, byl stanoven podle těchto pravidel:

- Knihy musely pocházet od autorů, prvním člověkem počínaje, kteří sledovali jednu ideovou linii. (Bůh Bible o sobě tvrdí, že je pravdivý. Prvořadým kritériem této linie tedy musí být pravdivost).
- Knihy se musely přímo či nepřímo (ovšem prokazatelně) dovolávat Boha Stvořitele jako autority, jakmile bylo oznámeno Jeho jméno JHVH, i tohoto jména.
- Knihy nesměly žádným způsobem odvádět čtenáře k jiným bohům (tehdejšími ideologiím).
- Žádná kniha nesměla být ve zjevném rozporu s ostatními uznanými knihami.

Každá kniha musela projít testem pravdivosti, což znamenalo:

- Historické knihy, respektive pasáže popisující historické události, musely odpovídat skutečnosti i za cenu, že kritizovaly vládnoucí panovníky či kněze (dokonce pisatele samého) bez ohledu na to, že pisateli hrozilo pronásledování.
- Prorocké knihy či pasáže musely pocházet od autora, který se prokázal být pravým prorokem. To znamenalo, že se muselo splnit takové jeho proctví, které bylo prokazatelně vyřčeno Božím (JHVH) jménem. Muselo být oznámeno s dostatečným předstihem a obsahovat informace, které nebyly běžně zřejmé nebo snadno zjistitelné. Dostatečnost předstihu se posuzovala podle reálné možnosti na varování reagovat.

Všechny knihy Bible prošly důkladným zkoumáním pravosti a všechny jinak mnohdy zne-
svážené křesťanské církve s obsahem tohoto kánonu souhlasí⁵.

.....
⁵ Výjimku tvoří snad jen katolická církev, která se později snažila do původního kánonu „vpašovat“ další knihy, aby obhájila některé své nebiblické nauky. To vše navzdory tomu, že autorem rozsahu původního kánonu je historicky právě tato církev.

Takový souhlas je ve světové literatuře obdobného typu mimořádným jevem a je důkazem toho, že vůči Bibli nejsou v tomto směru žádné seriózní námitky.

Pro potvrzení tohoto faktu svědčí i to, že na kánonu Starého zákona se bezvýhradně shodují dokonce i křesťanští a židovští učenci!

POUZE PODKLADY K VÝZKUMU?

Vzdělaného čtenáře možná napadne, že taková pravidla jsou svým charakterem vlastně obdobná pravidlům, podle kterých se v dnešní době sdružují prověřené písemné materiály k jednotlivým vědním disciplínám. Je zde ovšem přece jen určitý rozdíl.

Pokud se Bible liší od současných vědeckých souborů spisů, pak je to dáno okolnostmi jejího vzniku:

Jeden rozdíl je způsoben tím, že její pisatelé měli postoj k Bohu, který bychom mohli nazvat „dětským“. Ten díky nim přežívá až dodnes.

Poznámka: Snad to nebude chápáno jako urážka, protože existuje určitá paralela mezi dětstvím jedinice a ‚dětstvím‘ lidské společnosti, jak bude vysvětleno později. Každý člověk je dědicem své doby.

Autoři i „redaktoři“ biblických knih se nedokázali, zvláště v počátku, zbavit jisté úzkosti a obav z moci Boha (např. Sd. 13:22) a později obav z budoucnosti lidstva (např. Da. 7:28), které hraničí až s hrůzou. To může být někdy zavádějící, protože každý autor nabízí částečně i svůj vlastní pohled na popisovanou problematiku, svůj vlastní pohled na věc. K tomu přistupují další okolnosti. Například:

- Výrazným rysem je nedokonalost jazyka, o níž jsme se již zmiňovali. Pro některé účely jsou nedokonalé i dnešní jazyky. Proto si například vědecké disciplíny budují jazyky vlastní a ty jsou laikům často nesrozumitelné, např. lékařská latina, technické jazyky atd.
- Nedokonalost technických prostředků k zápisu a uchování. Z toho pramenila nutnost stálého opisování, a tak se hromadilo množství drobných chyb, přestože opisovači měli vypracovaný systém kontroly a počítali i jednotlivá písmena.
- Někdy nedostatečná vzdělanost i zkušenost pisatele. Na první místo byly kladeny morální (duchovní) hodnoty.
- Neschopnost pisatelů představit si realitu vývoje ve velmi vzdálené budoucnosti a jako takovou ji popsat.

Všechny tyto komplikace má Bible navíc a při jejím zkoumání je nutné to brát v úvahu. Při výčtu těchto mnoha komplikací může vzniknout otázka: Proč Bůh, který si toho musel být vědom, nechával psaní Bible na lidech?

LIDŠTÍ PROSTŘEDNÍCI

Odpověď, která bude nyní nabídnuta, sice opět předbíhá vlastní výklad námětu Bible, ale podtrhuje jeho základní ideu. Proto bude užitečné uvést ji už nyní:

Hlavním cílem stvoření lidstva bylo vytvoření nového společenství inteligentních bytostí se svobodnou vůlí.

Jeho úkolem bylo vytvořit novou kulturu, která by sice byla v souladu se zákony stvoření, avšak jejíž vývoj by byl co nejméně zatížen zkušenostmi a tradicí kultury stvořitelské. Z tohoto důvodu bylo nutné zasahovat do vývoje lidstva pokud možno jen nenápadně nebo jen v krajních případech, kdy byla ohrožena jeho existence jakožto celku. Proto bylo a nadále je nutné využít co nejvíce lidí samotných. Ale jak se dozvíme, v každé době Bůh o sobě dává vědět jen těm morálně nejvyspělejším, a tudíž nejméně ovlivnitelným.

DUCHOVNÍ SMYSL STUDIA BIBLE

V Bibli jsou jen ty informace o Bohu, které jsou nezbytné pro vývoj lidstva jako celku. Jednotlivec, i ten nejlepší a nejschopnější, je Bohem chápán jen jako ‚dar‘ lidstvu a je mu nabídnuta úloha právě jen v tomto smyslu:

„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl věčný život.“ (J. 3:16)

Lidé se silným sklonem k sobectví, jakkoliv skrývaným, se Boha dovolávají marně - odpověď nemohou dostat. Nic jim v tom nemůže pomoci, ani sebevětší „pokora“ před Ním, ani jakékoliv dary či jiné pokusy o Jeho „podplácení“. (1.K. 13:1-3; Mt. 7:21)

Kdokoliv chce skutečně porozumět Bibli, může uspět jen tehdy, je-li jeho motivem nepokrytecká snaha pomoci lidstvu jako celku. Může totiž uspět jen tehdy, pokud jeho duch bude v souladu s duchem Písma. Neodpovídají-li jeho pohnutky stanoveným požadavkům, Bible jej prakticky sama svede z cesty. (Žd. 4:12)

Bible je psána podle principu, kterým zároveň chrání svůj obsah a poslání:

Je určena k záchraně a nápravě lidstva a obsahuje i návod jak těchto cílů dosáhnout.

Druhá část - Jak zkoumat obsah Bible

ÚVOD

Jedna z důležitých věcí, která křesťanům při výkladu Bible zpravidla uniká, je fakt, že se lidská společnost jako celek ve své podstatě stále pozitivně rozvíjí. Toto tvrzení je v protikladu k představě, že lidstvo naopak degeneruje. Čím jdeme hlouběji do minulosti, tím prý lidé byli dokonalejší, mravně lepší, duševně i tělesně zdravější, žili déle¹ atd.

Typickým příkladem takového výkladu je přirovnání lidstva k ventilátoru odpojeného ze zásuvky. Ventilátor není schopen se sám otáčet, a proto má-li běžet, musí být stále zapojen do zásuvky. Tím je znázorňována trvalá závislost lidstva na Bohu. A stejně jako odpojený ventilátor zpomaluje, až se nakonec zastaví, i lidé prý poté, co zvolili cestu nezávislosti, postupně upadají a degenerují.

Poznámka: Takové představy - byť vycházejí ze správného předpokladu, že Bůh tvoří vše dokonale - opomíjí fakt, že Bůh při své práci postupuje směrem od jednoduchých věcí ke složitějším (patrně např. z popisu stvoření). To může značně změnit naši představu o tom, co dokonalost znamenala v případě prvních lidí.

Jako důkaz celkového úpadku se používá mimo jiné i to, že Písmo předpovídá na konci našeho věku mravní, ekologické, a vůbec celkové zhroucení naší civilizace.

K podobným závěrům vedly křesťany jistě dobré úmysly. My se ale pokusíme pomocí historie a Bible dokázat, že věci se mají trochu jinak. Mimochodem, přirovnání lidstva k ventilátoru je celkově nepřesné. Stejně jako ventilátor není schopen se otáčet bez vnějšího zdroje energie, ani lidé nemohou být zcela odpojeni od svého Stvořitele. Svědčí o tom Bible: „*Toto praví Bůh Hospodin (JHVH), který stvořil nebesa a roztáhl je, zemi překlenul i s tím, co na ní vzchází, jenž dává dech lidu na ní a ducha těm, kdo po ní chodí:*“ (Iz. 42:5) Myšlenka, že bez Boha není možné žít ani fyzicky, je na více místech. Pojem nezávislosti

¹ Některé názory sympatizují až s esoterickou představou zlaté éry na počátku lidských dějin.

na Bohu má jiný obsah. Faktická nezávislost na Bohu neexistuje, stejně jako neexistuje nezávislost na respektování přírodních zákonů.

Procesy probíhající v lidské společnosti jsou ve skutečnosti natolik složité, že rozhodnout na první pohled, zda se lidstvo rozvíjí, nebo upadá, není snadné. Pokusme se tento problém trochu přiblížit.

Už v hodinách dějepisu nás učili, že začátky člověka byly velmi prosté. Lidé měli jen minimum znalostí a jen velmi omezené zkušenosti. V určitém smyslu byli jako děti. Jejich nástroje, oděvy, přibytky a zbraně byly jednoduché. Konstrukce jejich výrobků vycházely z jednoduchých úvah a z ničeho jiného ani vycházet nemohly. Postupně však byly složitější a dokonalejší - o tom nezvratně svědčí hmotné nálezy.

***Poznámka:** Existují ale i výjimky nebo anomálie ve vyspělosti některých kultur. Např. Židé jako národ předstihli svoji dobu v plošné vzdělanosti. Jiné starověké kultury byly překvapivě vyspělé v architektuře, metalurgii, astronomii, matematice či v medicíně. Dokonce daleko vyspělejší než kultury existující staletí po nich. Archeologové nacházejí výsledky technologií, jejichž postup ani dnešní věda nedokáže vysvětlit. To se někdy používá jako argument pro tvrzení, že lidstvo degeneruje. Bible ale hovoří o tom, že starověcí lidé byli v kontaktu s obyvateli tzv. 1. nebes². Tím lze tyto anomálie vysvětlit, a není třeba je chápat jako důkaz degenerace lidstva. Některé aktivity andělů byly však nezákonné a byli za ně potrestáni (Ju. 6). Tyto vlivy dostatečně vysvětlují uvedené anomálie.*

Jak tomu ale bylo s kvalitou tehdejšího myšlení v oblasti kultury a etiky?

Nebude tak těžké na to přijít. Ani v této oblasti totiž nemohly být žádné zkušenosti a znalosti. I duchovní oblast musela podléhat stejným zákonitostem a rozvíjet se směrem od jednoduchého ke složitému.

Ani vlastnosti jako lásku, toleranci, pracovitost, odpovědnost, moudrost, cílevědomost atd. nemohl Bůh člověku dopředu naprogramovat. Něco Bůh lidem ale přece jenom dal - schopnost naučit se všem těmto vlastnostem, rozumět jim, pochopit jejich význam a postupně v nich růst. Tyto vlastnosti lidé měli pěstovat už z vlastní svobodné vůle.

Obecně můžeme říci, že lidská společnost je nadána růstem - že je schopna se stále vyvíjet.

PŘECE JEN VÝVOJ?

Dnes už nejen historie, ale i genetika dokládají, že tento růst probíhá, a to nejen v úrovni jedné generace. Nejde jen o to, že se lidé v jedné generaci naučí určitým vlastnostem a potomkům je předají výchovou. Pokud totiž rodiče v rozvoji určité vlastnosti pokročí, svým potomkům geneticky předají zvýšenou schopnost se jí naučit.³ V životě to pak vypadá, jako by se děti s těmito vlastnostmi už rodily.

Toto je jeden z fyziologických mechanismů, které zapříčiňují a umocňují naši schopnost růstu, přestože jednotlivé generace umírají. Bohužel to platí i pro špatné vlastnosti, což ply-

² Bude vysvětleno ve čtvrté části.

³ Dále ještě v 6. části.

nulý pozitivní vývoj lidstva za dané situace velice komplikuje. „... *vinu otců stíhá na synech do třetího i čtvrtého pokolení.*“? (Nu. 14:18) (Z moderních autorů např. Koukolík, Drtilová - Vzpoua deprivantů.)

Tento celkový, postupný růst a vývoj tedy v principu souhlasí s tím, čemu nás učili ve škole - a neučili nás tomu špatně⁴.

Dnes už si nemůžeme dovolit vytvářet mýty, tím méně o Bohu a jeho činnosti, přestože představa někoho takového, jako je Bůh, k tomu velice svádí. Bůh si rozhodně nepřejde, abychom k Němu byli podlézaví a připisovali Mu fantastické, avšak ničím nepodložené vlastnosti.

Bůh totiž nemohl stvořit člověka se svobodnou vůlí, a potom mu vnutit své představy o tom, jaké má mít vlastnosti, nebo mu je naprogramovat jako nějakému robotu. Jelikož náš Stvořitel postupuje ve své práci od jednoduchých věcí ke složitějším, a lidskou společnost proto nemohl stvořit už vyvinutou⁵ (dokonalou), nechává na lidech samotných, aby si zvolili a rozvíjeli vlastnosti, které oni sami potvrdí jako smysluplné a pravdivé - vedoucí k úspěchu jejich společnosti. (1.Te. 5:21) Podívejme se nyní na konkrétnější důkazy, že se lidské myšlení i cítění rozvíjejí.

ROZVOJ MYŠLENÍ, VZNIK VĚDY A ETIKY - DOKLADY Z HISTORIE

Opět z dějin víme, že lidská společnost žila dlouhou historii v hluboké nevědomosti - lidé byli negramotní a určité poznatky a vědomosti se udržovaly a rozvíjely pouze v úzkých kruzích kněží a starověké šlechty. Průlom udělali až Řekové a Římané, na jejichž tradici navázala křesťanská evropská kultura a věda.

Poznámka: Křesťané mohou nyní namítnout, že Bible antickou (obecně světskou) filozofii odmítá. (1.K. 3:19,20) To je sice pravda, ale Bible ve skutečnosti odmítá výsledky této filozofie, nikoliv filozofii (lásku k moudrosti) jako takovou. Prvním filozoficky vzdělaným křesťanem byl ap. Pavel, který měl nepopíratelně ‚lvi podíl‘ na rozvoji raného křesťanství, a jak si později ukážeme, i na vysvětlení smyslu Písem. A byli to právě obrácení filozofové, z nichž se rekrutovali tzv. apologetové neboli obhájci křesťanství a také mnozí církevní otcové. A tak filozofové - antičtí intelektuálové - byli nakonec těmi, kdo křesťanství prorazili cestu. Nepochybně to bylo pro jejich schopnost přemýšlet.

Je známým faktem, že starověké a středověké poznatky byly často mylné, a to téměř ve všech oblastech bádání. Ale ani dnes zdaleka nevíme vše a i my stále věříme některým mýtům (např. Teorii evoluce druhů atd.). Je zde ale jednoznačně vidět vývoj kupředu.

4 Církevní výklad dějin lidstva (a to nejen katolický) se od tzv. světského, který se učil ve školách, někdy značně lišil.

5 Vlastně vůbec nestvořil společnost, ale jen prvního člověka. Ani tohoto člověka nemohl stvořit už s dokonalými (vyvinutými) vlastnostmi. Lidské vlastnosti jsou odvozeny od vztahů k prostředí, ve kterém člověk žije. Tyto vztahy vznikají až během života člověka. Osamocení Adam tedy nemohl nikoho milovat ani nenávidět - tyto vlastnosti víceméně neznal. Tento princip vzpomenu už ap. Jan (1.J. 4:20) O tom, jak je vývoj duchovních vlastností člověka náročný (a za současné situace i velmi problematický), svědčí nejen Bible, ale i život sám.

6 Jedna z nejdůležitějších otázek našeho bytí - otázka našeho původu, dosud nebyla vědecky uspokojivě vysvětlena. Lidstvo se doposud až hekticky drží teorie samovolné evoluce jako zatím jediného vědeckého (spíše ale „vědeckého“) řešení tohoto problému. Tento stav je pochopitelný a není zde úmysl ho zesměšňovat.

Lze předpokládat, že rozvoj vzdělanosti způsobil i rozvoj etiky a kulturnosti lidí⁷. Všimli si toho už lidé ve starověku. Nenazývaly snad vyspělejší kultury příslušníky těch zaostalejších *barbary*? Jistě to bylo pro nedostatečnou úroveň jejich mravního a duchovního citění. A přece ty tehdy vyspělé kultury prováděly legálně věci, které by dnešní kultura označila za barbarské. Tak třeba „vyspělá“ antická kultura sice už neobětovala své děti bohům, nevypalovala oči poraženým nepřátelům ve válce jako Asyřané, nedloužala oči svým otrokům jako Skytové, ale byla například schopna se bavit pohledem na umírající gladiátory v arénách. V dávných dobách bylo zákonné trestat zloděje useknutím ruky, národy se navzájem zotročovaly a bylo provozováno množství dalších krutých praktik a zvyků.

STŘEDOVĚK

Středověk⁸ se už některých barbarských zvyků zbavil, ale představte si takovou procházku po tehdejších městě. Právě byla potlačena nějaká rebelie. Na hradbách jsou pro výstrahu vystaveny lidské hlavy nabodnuté na kopí, na nárožích domů byste mohli zahlédnout zavěšené části rozčtvrcených lidských těl a při příchodu na náměstí byste možná ještě zastihli rozvášněný dav, jak povzbuzuje kata, který železnou tyčí láme v kole posledního ubožáka. Pokud navštívil město inkvizitor, brzy na jeho okraji vzplály hranice jako další ukrutná vzrušující podívaná a žádoucí změna v jinak nudném životě středověkého města.

Poznámka: Je třeba připomenout, že možnosti zájmového a kulturního vyžití v minulosti byly ve srovnání s dnešní dobou nesrovnatelně menší.

Nedělejme si iluze ani o mentalitě středověkého člověka - převážná část populace se na podobné akce těšila a účast bývala masová. To byla realita středověku. Je zřejmé, že příliš soucitu takové jednání neodráželo.

Poznámka: Středověký člověk nemohl být lepší, byť se o to velmi snažil. Byl dědicem odkazu starověku a vývoj nemůže probíhat jinak než postupně. Proto kdokoli, kdo pochopí správnější cestu, má vůči svým potomkům odpovědnost bez prodlení se po ní vydat a nevystavovat je tak zbytečnému zdržení. O posunutí jejich „startovní čáry“ směrem nazpět už vůbec nemluví.

Ačkoli to na první pohled možná nevypadá, středověk vůči starověku a antice zaznamenal v etice obrovský skok vpřed. Ve starověku byla krutost ještě společenskou normalitou. Ve středověku je tolerována jen za mimořádných okolností. Zatímco středověk byl ještě nepřiměřeně krutý při potírání zločinnosti (čímž už ale sledoval prosazení spravedlnosti), starověk byl takto krutý např. pro primitivní demonstraci moci, z pohodlnosti nebo pro pouhou zábavu, což dnes působí nelidsky.

⁷ Z tohoto principu mimochodem vychází ve své didaktice i Jan Amos Komenský. Problém ale není tak jednoduchý - Komenský se zabýval i specifikací podmínek úspěšnosti takového rozvoje. Známý je např. jeho výrok: „Bez pravé zbožnosti se stane největší vzdělanec největším barbarem.“ (Pravá zbožnost dnes = pravdivá morálka; hlavním úkolem náboženství je výchova)

⁸ Zde je myšlena pokrokovější část středověkého světa - křesťané.

NOVOVĚK

Postupně se etika lidstva stále zjemňovala a byla vyjadřována stále častěji i v zákonech. Bylo odstraňováno nevolnictví a kruté, středověké způsoby byly postupně nahrazovány civilizovanějšími - osvícenští myslitelé objevili *humanitu!*

Psychologové později vysvětlili, že některé druhy defektů chování jsou způsobeny faktory, za něž dotyčný víceméně nemůže. Společnost, místo aby přestupníka zostudila, surově potrestala nebo popravila, bere tyto faktory v úvahu a kromě toho, že ho trestá, mu také umožňuje léčení⁹. U soudu dnes tedy sedí i psycholog nebo psychiatr, aby zvážil míru viny zločince.

Lidstvo začalo vytvářet systém sociálního zabezpečení, takže stárnoucí, nemocní nebo nehodou postižení lidé se nemusí obávat, že by upadli do naprosté bídy, jak tomu bývalo v minulosti. Pro případ celonárodních neštěstí se rozvíjí aktivita humanitární pomoci¹⁰ atd. Lidé se dnes učí starat se o zájmy druhých lidí od nejnižší úrovně (jednotlivce) až po nejvyšší (mezinárodní) úroveň. O dnešních systémech zabezpečení by si lidé v minulosti mohli nechat jen zdát, nemluvě o hygienických opatřeních a mnoha dalších vymoženostech, které jsou dnes považovány za zcela samozřejmé, a tudíž nejsou nijak zvlášť oceňovány.

Krutost a agresivita samozřejmě nevymizely. Naopak, v poslední době můžeme sledovat jejich nárůst. Neprovozuje se sice masově, ale o to více lidé holdují násilí a krutosti ve filmech, počítačových hrách a kultuře vůbec. Přesto si lidé uvědomují hodnotu lidského života mnohem více než v minulosti. (Zj. 22:11; Da. 12:10) Lze to doložit mnoha opatřeními na jeho ochranu, jež v minulosti neexistovala.

Lze tedy tvrdit, že lidstvo převážně degeneruje, nebo se spíše rozvíjí? Nezbyvá než říci, že se rozvíjí - alespoň v tom, že si stále více uvědomuje význam humanity a etiky, a že stále lépe poznává přírodní a společenské zákony. Jsou zde však problémy, kterých se lidstvo přes veškerý pokrok nemůže zbavit, některé nové prudce narůstají. Tento stav má své důvody, je předpověděn, ale to bude námětem dalších částí.

ROZVOJ MYŠLENÍ A ETIKY - DOKLADY Z BIBLE

Bible s existencí fenoménu vývoje souhlasí. Podívejme se na některé závěry.

Například o dokonalosti prvních lidí, jak si ji někteří křesťané představují, lze vážně pochybovat. Nejenže byli manipulováni (1.Tm. 2:14) bytostí později známou jako satan, ale z trestů, které obdrželi po vyhnání z Edenu, je vidět, že Adam svým chováním zavdal příčinu k ohodnocení, jež bychom dnes označili jako lenost - měl pracovat a rozšiřovat zahradu s cílem podmanit si celou zemi, ale neudělal to. Evu bychom dnes možná označili jako pohodlnou - odmítla rodit děti¹¹ a starat se o ně. Prvním lidem scházela motiv, v Edenu jim nic nechybělo.

.....
⁹ Tento ušlechtilý přístup bývá dnes bohužel znevažován nedostatečným zajištěním nebezpečných delikventů a neodpovídajícími tresty. Různé kategorie přestupků vyžadují i různé kategorie trestů, mají-li sloužit k nápravě. Časové odstupňování trestů je nedostatečné.

¹⁰ V minulosti bylo takové oslabení podnětem pro okolní národy k nájezdům a drancování.

¹¹ K tomuto tématu se ještě vrátíme ve 13. a 16. části.

Ačkoli se nedá říct, že by zlenivěli nebo zpohodlněli, vlastnosti jako např. píli či cílevědomost prostě neměli - tyto vlastnosti jim nebyly a ani nemohly být dány. Ale „chyby“ byly způsobeny něčím jiným než u nás dnes, a to jejich „startovní“ nezralostí. Na počátku své historie se lidé tak rychle mravně zkazili, že Bůh celou tehdejší populaci musel zničit v kataklyzmatu, které nazýváme *potopou světa*.

Zbavme se iluze o zlaté éře na počátku lidských dějin. Vyšší kvalitou tehdejších lidí byla pouze jejich dlouhověkost. (Gn. 3:19) Té ale museli být nakonec stejně zbaveni - právě proto, že v jiných ohledech byli nekvalitní! (Gn. 5.kap; Gn. 6:3)

Po potopě, při stavbě „Babylónské věže“, Bůh lidem zabránil vytvořit jednotné společenství, když jim zmátl jazyk a tak jim zabránil ve spolupráci:

„Nuže, sestoupíme a zmateme jim řeč, aby si navzájem nerozuměli. I rozehnal je Hospodin po celé zemi...“ (Gn 11:7)

Pro blízkou budoucnost to Bible stanovuje jako stav naopak velmi žádoucí:

„Pak totiž změním národům jazyk na čistý, aby všichni vzývali Jehovovo jméno, aby mu sloužili rameno vedle ramena.“ (Sf. 3:9 PNS)

Židé byli vázání smlouvou zákona, který byl později shledán nedostatečným, a smlouva musela být nahrazena novou, lepší. Proč? Apoštol Pavel to vysvětluje takto:

„Svým výrokem ‘nová (smlouva)’ učinil tu dřívější zastaralou. A to, co je učiněno zastaralým a co stárne, se blíží k zániku.“ (Žd. 8:13 PNS)

Nebo jinde:

„Kdyby totiž ta první smlouva byla bez chyby, nebylo by vyhledáváno místo pro druhou.“ (Žd. 8:7 PNS) Že by Bůh nebyl schopen udělat svůj zákon dokonalý?

Do budoucna říká Ježíš svým učedníkům:

Měl bych vám ještě mnoho co říci, ale teď byste to nemohli unést.“ (J. 16:12 Petřů) Proč? Unesou to ti „zdegenerovaní“, kteří přijdou po nich?

Později si vysvětlíme, že tento výrok se týkal už i další, třetí smlouvy¹², kterou Kristus hodlá s lidmi uzavřít místo té druhé, dnes už opět zastaralé, jež byla uzavřena při *Večeři Páně* před Kristovým umučením. (Mt. 26:28,29)

Historie i Bible zřetelně potvrzují, že vývoj lidské společnosti jde neustále vpřed - vždyť právě k tomu byl člověk stvořen. O tom budeme ještě na mnoha místech této publikace hovořit.

VZDĚLANOST A JEJÍ VLIV NA SCHOPNOST UVAŽOVÁNÍ

Růst, který můžeme v lidské společnosti sledovat, je určován pevnými mechanismy a zákony. Tak tomu je ostatně u všech procesů probíhajících v našem světě.

V dnešní době víme, že myšlenkové (a obecně kybernetické¹³) procesy probíhají pomocí abstrakt.

.....
¹² Bude vysvětleno v 9. části.

¹³ Kybernetika jako vědní obor se netýká pouze strojů, ale zabývá se obecně principy řízení a přenosu informací a to i v živých organismech.

Pro náš mozek jsou těmito abstrakty slova - nejčastěji slova mateřského jazyka. Pokud by je člověk neznal nebo jim nerozuměl, nebyl by schopen ani uvažovat - jeho mozek by totiž neměl s čím pracovat.

To lze pozorovat na případu člověka, který se z nějakého důvodu nestihne naučit mluvit do tří nebo čtyř let věku (např. lidé „vychovaní“ zvířaty). Takový člověk pak trvale zůstává těžce mentálně zaostalý.

Je to způsobeno tím, že promeškal fyziologické období vývoje svého mozku, ve kterém se mozek učí převádět vjemy ze svého okolí do tolik potřebných kódů - slov mateřské řeči.

A ještě názorněji - neuvažuje snad každý, kdo nezná dokonale cizí jazyk, stále ve své mateřštině, do které si jej musí pracně překládat? Nezná-li pojmy, nemůže v nich přemýšlet.

OBDOBA POČÍTAČE

Podobně i výpočetní technika potřebuje ke své práci abstrakta. Slovníkem abstrakt pro výpočetní techniku je dvojková soustava symbolů složená z [1] a [0] - jejich různě dlouhé kombinace a řetězce, jakási slova z těchto „písmen“. Pomocí takových symbolů (a jejich systémů, jimž se říká programovací jazyky) se potom počítače programují.

Chudší starověká nebo i středověká terminologie skutečně nedávala lidskému mozku dostatek virtuálního¹⁴ prostoru a omezovala tak oblast možností jeho úvah - jakýsi jeho myšlenkový „akční rádius“. Podobně jako nedokonalý programovací jazyk omezuje práci programátora.

Omezené nebo zkreslené znalosti a chudá terminologie neumožňovala tehdejšími lidmi dnešní hloubku myšlení. I starověkému člověku by asi nebylo snadné vysvětlit¹⁵ například tuto pasáž. Uvedené údaje by databáze jeho abstrakt (jeho paměť) měla těžko s čím srovnat. (např. Ez 10. kap.)

Poznámka: Nehledě na to, že např. princip funkce počítače by nejen nepochopil (což nechápe ani většina současníků), ale ani by mu neuvěřil. Takovou 'podivnost' by zákonitě zařadil do jemu známého souboru abstrakt - pochopil by ji jako zázrak, čarodějnictví, magie apod. Tím by celé vysvětlování pravděpodobně skončilo. Pochopitelně existovaly i výjimky jen potvrzující toto pravidlo. Vzdělání bylo tehdy přístupné jen velmi omezenému počtu lidí a kýženou terminologií vzdělanců byla řečtina a později latina. Tyto jazyky už byly poměrně obsažné.

Na závěr si tuto pasáž shrňme: Rozšiřování vědomostí způsobuje rozšiřování slovníku¹⁶ a celkově umožňuje prohlubování schopnosti myšlení. Tyto veličiny se vzájemně podmiňují a existuje mezi nimi alespoň přímá úměra.

¹⁴ Pojem „virtuální“ se dnes nejčastěji užívá ve smyslu myšlenkový, abstraktní, probíhající pouze v mysli člověka.

¹⁵ To v žádném případě neznamená, že byl méně inteligentní; důmysl a praktičnost lidí starověku (a minulosti obecně) nás nezdívka přivádí v úžas. Bylo to snad dáno tím, že mozek tehdejšího člověka nebyl zahlcen tolika informacemi. Ty, které zpracoval, zpracoval velmi dobře. Intelligence je definována vzorcem $IQ = \text{objem paměti} \times \text{rychlost zpracování} \times \text{koeficient využití}$ a jde tedy spíše o technickou záležitost. Náš „hardware“ (mozek) je v zásadě stále stejný, rozdíl je jen ve vložených informacích (software), úrovni jejich uspořádání a míře jejich zpracování. První lidé měli naopak dobře fungující instinkty a na ně navazující intuici, jež u civilizovaných národů částečně vyhasínají.

¹⁶ K prvnímu člověku „přiváděl Bůh všechna zvířata, aby viděl, jak každé z nich nazve“. (Gn. 2:19) Už zde Otec začíná učit Adama rozšiřovat si slovník.

Směrem nazpět v časové přímce měly jazyky obecně chudší slovní zásobu, jednodušší termíny, a tudíž i menší vypovídací schopnost.

Velmi to zkomplikovalo nejen zápis, ale hlavně srozumitelnost jevů popisovaných v Bibli.

***Poznámka:** Lidské myšlení má vedle racionální i neméně důležitou iracionální složku. V této oblasti člověk jako dítě vlastně začíná komunikovat. Pro tuto úroveň podvědomé emoční komunikace lidé doposud nenašli odpovídající slovník. Proto je dorozumívání v této oblasti velmi problematické a to zvláště pro lidi přísně racionálně zaměřené. Jedinými, bohužel velmi zobecňujícími kódy či abstrakty ve slovníku citů jsou prozatím jen symboly a archetypy společné všemu lidstvu. Jejich poměrně náročnou problematikou se zabývá esoterika. V tomto „jazyku“ byli lidé starověku oproti nám naopak velmi zběhlí. To je další důkaz jejich nižší racionality. Ideálem bude ale patrně dokonalé zvládnutí obou těchto složek myšlení - emoční i racionální inteligence.*

STAV VE VÝKLADU BIBLIE

Nelze se proto divit, že smysl mnoha biblických záznamů nakonec zůstal skryt pro celé generace Židů i křesťanů. (srov. 2.Pt. 3:16) Dnes už doba natolik pokročila, že si křesťané skutečně nemohou dovolit, aby se z úcty k nějaké církvi drželi tradičních, logicky neodůvodněných dogmat a představ.

JAK TEDY ZKOUMAT BIBLI

S rozvojem poznání a vzdělanosti by mohly růst i naše znalosti o Bohu. (Ř. 1:20) Naše představy o NĚm by mohly být stále přesnější a mohl by se výrazně vyvíjet i náš vztah k NĚmu.

Abychom toho byli schopni, musíme se při studiu biblických zpráv naučit uplatňovat logiku a všechny pravdivé poznatky vědy. A to jak ty školní, často už pozapomenuté, tak všechny nové, jak to jen jejich dostupnost umožňuje. Bible byla totiž v konečném důsledku napsána až pro nás, kdo takové vědomosti máme!

„Pro budoucí pokolení je to psáno, aby lid, jenž bude stvořen, chválil Hospodina ...“ (Ž. 102:19)

„Nyní jdi, napiš to před nimi na desku, zaznamenej do knihy a zůstane to svědectvím do posledního dne, navždy, na věky.“ (Iz. 30:8)

„Přišel jsem, abych tě poučil o tom, co potká tvůj lid v posledních dnech, neboť vidění se týká těchto dnů.“ (Da. 10:14)

„... aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši.“ (Ef. 2:7)

„To všechno je jen stín budoucích věcí ...“ (Ko. 2:17)

„A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce.“ (Da. 12:4)

„Také města Sodomu a Gomoru odsoudil k záhubě a obrátil v popel. Tím dal výstrahu budoucím bezbožníkům.“ (2.Pt. 2:6)

Jako lidstvo se již musíme zbavit všech mýtů, které jsme si sami vytvořili v době, kdy jsme marně toužili po odpovědích na své otázky, kdy tyto poznatky ještě nebyly k dispozici a kdy

i naše schopnost uvažování nemohla být dostatečně rozvinuta. To je úkol, který před námi nyní stojí. (Srov. Iz. 55:6-9; Ř. 1:19,20)

Kristus slíbil, že cesta rostoucího poznávání pravdy nakonec způsobí, že se kvalita našeho životalepší, a tím tuto cestu stanovil za náš cíl:

„Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí.“

Třetí část - Člověk, svobodná bytost

MOTTO: „*Chci říci: Pokud je dědic nezletilý, ničím se neliší od otroka, ač je pánem všeho. Je podřízen poručníkům a správcům až do doby, kterou otec předem stanovil.*“ (Ga. 4:1,2)

ÚVOD

Svoboda je jedna z vůbec nejdražších a nejzákladnějších hodnot lidského života - mnozí raději volili smrt, než život bez ní. Lze dokonce říci, že svoboda je atributem lidství. Přesto je s touto hodnotou spojena řada problémů a lidské dějiny jsou doslova přesyceny nejrůznějšími formami pošlapávání lidských svobod.

Novodobé dějiny však zaznamenaly výrazný posun v chápání a uplatňování fenoménu svobody a boj za svobodu a lidskou důstojnost se stal jejich symbolem. Poté, co pokrokovější národy ze sebe svrhly jeho fyzického otroctví a poddanství, obrátily pozornost na duchovní oblast svého bytí. A tak spolu s omezením moci státu a jeho institucí došlo nakonec i na náboženství a vládní ideologie.

V případě křesťanství je problém svobody zvlášť delikátní. Jednak se Bible, a vlastně i učení církvi, svobodou nejen už dávno zabývají, ale dokonce ji hlásají. Je to téměř paradoxní, protože mnoho lidí odchází z církvi právě kvůli tomu, že se tam necítí svobodni.

VĚČNÉ PODDANSTVÍ?

Jak už bylo vysvětleno, lidská společnost je Bohem nadána k růstu. Z nepatrného začátku se do současné doby rozvinula v početnou, technicky vyspělou civilizaci.

Kam ale směřuje její další růst? Na jedné straně lidé pochopili a uplatnili mnoho důležitých zákonů přírody, rozvinuli složité technologie, a pokoušejí se dokonce o průnik do kosmu, na druhé straně stojí před hrozbou kolapsu světa, který tak pracně vybudovali.

Je příčinou tohoto stavu holý fakt, že se lidé nedávají na své cestě rozvoje řídit Bohem? Fakt, že se vymkli z jeho područí, jak to učí křesťanská tradice?

Prorok Jeremjáš k cestě lidstva kdysi prohlásil: „*Je mi známo, Hospodine, že cesta nezávisí na člověku ani jistota kroku na tom, kdo jde.*“ (Jr. 10:23)

Stvořil nás Bůh tedy skutečně k tomu, abychom byli navždy odkázáni na jeho řízení a poslušní jeho požadavků? Měl to být Bůh, kdo měl určovat cestu našeho života a navždy dohlížet na její průběh?

NEBO SVOBODA?

Právo svobodně se rozhodovat je základním a nejdražším právem každého člověka (x). Na tomto faktu se svorně shodují všichni - nevěřící i věřící, i ti nejzarytější soupeři v řadách křesťanů. Vědomí všech soudných lidí shodně volá - ano, mám svobodnou vůli! Je to navíc v souladu s projektem stvoření.

„*Padesátý rok posvětíte a vyhlásíte v zemi svobodu všem jejím obyvatelům ...*“ (Lv. 25:10)

„*Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni.*“ (J. 8:36)

„*Duch je tím Pánem; kde je duch Páně, tam je svoboda.*“ (2.K. 3:17)

„*Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři ...*“ (Ga. 5:13)

„*Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.*“ (Ř. 8:21)

Kolik krve však už kvůli tomuto přesvědčení bylo prolito!

Vzniká zde ovšem rozpor. Pokud nás Bůh stvořil obdařené svobodnou vůlí, s touhou po svobodě, a dokonce s právem na ni, proč nás svázal 'poddanstvím'? Proč nás učinil 'neschopnými řídit svůj krok' (y)? Na tomto paradoxním tvrzení se totiž rovněž svorně shodnou všichni křesťané, nebo snad alespoň všechna jejich ortodoxní učení.

Máme zde opět co dělat s pevně založeným, věky posvěceným mýtem.

ČEHO VLASTNĚ NEJSME SCHOPNI?

Tento mýtus mohl vzniknout díky tomu, že jeho tvůrci nepočítali se schopností stálého, pozitivního vývoje a růstu lidstva. Zřejmě ani netušili, že tento růst je dokonce programem a smyslem naší existence. Vycházeli ze stavu popsaného v úvodních částech Bible a domnívali se, že tomu tak bude stále. Domnívali se, že vztah mezi Bohem a člověkem se nezmění. Bůh sám o sobě skutečně prohlašuje, že se nemění. (Mal. 3:6)¹

Ale pozor - o nás lidech to Bůh nikdy neřekl! Jeremjáš sice prohlásil² člověka za neschopného řídit svůj krok, ale neřešil otázku, jestli se tato situace někdy nezmění. (Jr. 10:23 PNS) Výše uvedené dva předpoklady (x~y) jsou v evidentním rozporu, přičemž druhý z nich lidé chápou spíše nesprávně. Jak to můžeme vědět?

SVOBODNÁ VŮLE

Pojem svobodná vůle v sobě zahrnuje schopnost a právo svobodně si zvolit kteroukoliv ze všech existujících možností volby. Toto právo tedy nemůže ve věci rozhodování pro dotyč-

¹ Vzhledem k naší poměrně krátké historii musí být změny v Jeho úrovni jen velmi nepatrné, nehledě na možnost využití předpokládané relativity fyzikálního času (2.Pt. 3:8), spojované v dnešní době se jménem A. Einsteina.

² Toto postesknutí je skutečně Jeremjášovo (v druhé části textu pravděpodobně uvádí i co jej inspirovalo - pozorování automatizované funkce lidského těla, jakou je chůze). Ačkoliv toto tvrzení nebylo v jeho době nesprávné, je užitečné si všimnout, že Bůh sám necítil potřebu tuto myšlenku lidem sdělit. Nechtěl v lidech probouzet pocit jejich neschopnosti.

ného znamenat nic jiného, než právo být sám sobě nejvyšší autoritou. Z teoretického hlediska nelze v opačném případě hovořit o svobodné vůli. Pochopení uvedeného je ponecháno na vlastní logické úvaze čtenáře.

Jedna věc je mít právo si zvolit a druhá věc je totiž být schopen si zvolit. Aby byl člověk schopen se skutečně svobodně rozhodnout, musí nejdřív vědět, mezi čím volí - musí opravdu znát všechny možné důsledky svých rozhodnutí. To klade značné nároky na jeho vědomosti, zkušenosti a zralost.

Poznámka: Kdyby např. Eva skutečně věděla co volí, když se rozhodla vzít si ovoce ze zapovězeného stromu, můžeme si být jisti, že by si nevzala (1.Tm. 2:14) - pokud vyloučíme možnost duševní poruchy, sklon k hazardu atd.

Z tohoto tvrzení plyne, že v současné době lidé ve skutečnosti plně svobodnou vůli ještě nemají a ani mít nemohou. Navíc je nad nimi stále ještě celá hierarchie autorit nebo i pseudoautorit - duchovních, církevních, politických a dalších.

Poznámka: Na zemi však v současnosti dochází k zákonitému rozpadání hierarchického uspořádání³ a existuje zde velká (a stále rostoucí) skupina lidí, kteří dále odmítají respektovat omezení autoritami. Uvědomují si své právo na svobodnou volbu, ale nechápou, že dosud nejsou schopni tuto volbu správně uplatnit. Právě oni přivedou lidstvo na pokraj katastrofy. Písmo je nazývá svévolníky.

Nicméně ruku v ruce s tím, jak se lidstvo rozvíjí, naší svobody skutečně stále přibývá. Vzpomeňme si na Ježíšova slova:

„Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce.“ (J. 15:15)

Apoštol Pavel dále vysvětluje:

„A jsme-li děti, tedy i dědicové - dědicové Boží, spoludědicové Kristovi...“ (Ř. 8:17)

A dále ještě přesněji:

„Chci říci: Pokud je dědic nezletilý, ničím se neliší od otroka, ač je pánem všeho. Je podřízen poručníkům a správcům až do doby, kterou otec předem stanovil.“ (Ga. 4:1,2)

DĚDICTVÍ

Výroky Bible jsou velmi závažné!

Podle výkladu práva znamená *dědictví* to, že dědic převezme všechna práva, ale i povinnosti (např. dluhy) původního majitele. To znamená, že míra svobody bude v Božím lidu postupně narůstat, dokud nenabude plnosti.

Nakonec ti, kdo budou jako synové Boha⁴ dědit po svém Otci, převezmou jeho autoritu - všechna jeho práva a povinnosti. Zdělí tzv. *nebeské* neboli *Boží království* (1.K. 15:50), protože skutečně „...*dědic .. je pánem všeho*“.

Tito lidé se svobodnou, ale odpovědnou vůlí, povedou ostatní lidstvo k témuž stavu. „... *že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.*“ (Ř. 8:21)

3 Bude vysvětleno v 16. části.

4 Pomazání křesťané odpovídající přísným kritériím mravní zralosti. (1.J. 2:20,27 KB,EP pozn. pod č.) Podrobněji v 9. části.

Bůh nám naši touhu a právo po svobodném životě skutečně nechce upírat - naopak. Nutná omezení, která musel stanovit, jsou dočasná. Jsou důsledkem vážných problémů, které s sebou svobodná vůle přináší.

KDE JE CHYBA?

Současný stav lidstva tedy není dán tím, že by volba samostatné cesty našeho rozvoje byla něco z podstaty hříšného. Tento stav je způsoben tím, že lidé byli svedeni, aby se začali svobodně rozhodovat v době, kdy toho ještě nebyli schopni - v době bez skutečné znalosti možných důsledků svých rozhodnutí, bez schopnosti rozlišovat dobré a zlé. V knize Genesis čteme:

„Had řekl ženě: ... Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Ge. 3:1,5)

Všimněme si, co vlastně satan Evě nabídl. Pro Evu to muselo znít jako nabídka zázračného nabytí toho, co je postavi na roveň Bohu. Okamžité dosažení toho, k čemu se měli dopracovat velmi dlouhým učením a vývojem – „*otevření očí*“, tzn. nabytí poznání, zkušeností a zralosti, a z toho plynoucí schopnosti volit⁵.

Cestu předčasně svobody lidé nastoupili tím, že snědli zapovězené ovoce, čímž přistoupili na satanovu nabídku. Započali doposud nevyzkoušenou cestu, která měla jejich vývoj urychlit.

VLASTNÍ VERSUS SVOBODNÁ VŮLE

Z toho, co zde bylo doposud řečeno, lze definovat následující pravidlo: Míra práva na svobodnou volbu je dána mírou zralosti jedince nebo společnosti.

Pro přesnější práci s tímto fenoménem bude proto užitečné rozdělit si lidské právo volby na dvě části - a sice na *vůli svobodnou* (podmíněnou znalostmi, zkušenostmi a odpovědností) a *vůli vlastní*, která se řídí běžným chtěním.

Poznámka: Například dítě sní půl kila čokolády z vlastní vůle. Dospělý, už díky svobodné vůli sní jen deset deka, i když z vlastní vůle by jí snědl třeba kilogram. Diabetik si raději nevezme vůbec. Svobodná vůle odpovídá biblickému pojmu Boží vůle; vlastní vůle naopak biblickému pojmu vůle lidská.

Jinak řečeno - *vlastní vůle*, která ještě musí být z vnější strany omezena autoritami a zákazy, postupně cestou učení a dospívání přechází ve *vůli svobodnou*, která je omezena už jen zevnitř - vnitřním rozhodnutím dospělého člověka.

Poznámka: Zde jsou míněna duchovní omezení. Fyziologicky je i vlastní vůle člověka omezena zevnitř - instinkty a psychologickými bariérami jako je strach, stud, pud sebezáchovy atd. Jde o součást tzv. tělesného člověka.

PRAKTICKÉ UPLATNĚNÍ TĚCHTO POZNATKŮ

Z uvedené definice plyne, že svobodná vůle je člověku dána spíše jako perspektiva - během jeho života a dospívání stále roste. To platí jak v případě jednotlivce, tak celé společnosti.

⁵ Co satan Evě ve skutečnosti nabídl, a vůbec celý problém událostí v Edenu, bude podrobně rozebráno v části 13.

Tímto pravidlem se řídí i rozumní rodiče, protože jinak riskují neřešitelný konflikt se svými dětmi. Pro spravedlivé rodiče není problém dát svým dětem více svobody, ale spíše je problémem odhad jejich skutečného stupně zralosti. Ten mohou zjistit jedině aktivní a pozornou komunikací s dětmi.

Z existence svobodné vůle člověka lze odvodit jedno z mála existujících jednoznačných pravidel pro výchovu dětí, pravidlo zcela zásadní. Konečný problém výchovy obecně tkví v tom, jak pomoci nové bytosti, aby našla svou vlastní životní cestu (optimální cestu svého vlastního rozvoje), a nikoliv v tom, jak tuto bytost „vtlačit“ do předem připravené formy. V praxi se však bohužel řeší spíše ten druhý problém. Cesta vlastního rozvoje, která je předpokladem zdravého vývoje osobnosti, znamená objevování sebe sama - svých schopností, talentu, ale i nedostatků, a díky tomu včasného nalezení svého platného a perspektivního místa v lidské společnosti.

„Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní, ani když zestárne.“ (Př. 22:6)

Tento nenápadný text vysvětluje, že každý má právo na svoji vlastní cestu, ze které nebude mít důvod odbočit.

Čtvrtá část - Bůh

MOTTO: „Boha nikdy nikdo neviděl ...“ (1.J. 4:12; J. 1:18)
„Uviděli Boha Izraele. A pod jeho nohama bylo cosi jako průzračný safír ... i jedli a pili“
(Ex. 24:10,11)

ÚVOD

V mysli člověka snad není jiná podobná věc, která by sváděla k vytváření takových mýtů a tak fantastických představ, jako právě Bůh. Důvodem je majestátnost toho, co lidé chápali jako jeho stvoření. V dobách, kdy tyto představy vznikaly, věděli lidé o Bohu a podstatě tohoto stvoření jen velice málo.

Poznámka: Je třeba podotknout, že obecná představa Boha u dnešních křesťanů vychází ze starokřesťánské představy 4.- 5. století, kdy probíhal boj o formulaci vyznání víry. Odráží tedy tehdejší úroveň chápání světa.

ZPŮSOB KOMUNIKACE

Bůh poskytoval postupně stále víc informací o sobě, pokud možno podle toho, jak rostlo poznání lidí o zákonech světa, který stvořil. Na těchto znalostech byla závislá schopnost lidí sdělené informace chápat. Navíc Bůh potřeboval mít u lidí autoritu, a proto jim sděloval především informace o těch svých vlastnostech, které mu v očích lidí autoritu vzbuzovaly. To, jak mu dodnes říkáme, svědčí například o tom, že se rádi držíme zakořeněných zvyků. Říkáme mu totiž *Mocný* (původní význam slova *Bůh*) a ne třeba *Spravedlivý*, *Moudrý*, nebo *Láskyplný*, což jsou zbývající vlastnosti ze základní čtveřice.

Byla to právě Moc, kterou jako svoji první vlastnost lidem zjevil a která lidi nejvíce zaujala. Byla tehdy jedinou vlastností, která Mu v očích lidí¹ byla schopna autoritu spolehlivě zjednat. Moc byla první, snadno srozumitelnou vlastností, nutnou k započetí výchovy.

.....
¹ Zřídka se objevovaly i výjimky - např. Abraham, Mojžiš

A proto každý, kdo prokázal moc, která se vymykala lidskému chápání, byl lidmi automaticky označen titulem *bůh*.

Protože Bůh z principu respektuje² lidskou kulturu i mentalitu jednotlivce (je to součást práv, která lidem dal), respektuje i tyto projevy. Bytosti z prvních, druhých i třetích nebes (viz dále) jsou označeny a také se představují titulem *Bůh* (hebrejsky *Elohím*) nebo také *Bůh Jahve* respektive *Jehova Bůh* - výslovnost hebrejského tetragramu JHVH (zápisu Božího jména) je sporná.

JAK JSME NA NĚJ BYLI DOSUD ZVYKLÍ

V případě Boha nejde jen o náš sklon neměnit příliš své zvyklosti, tedy náš sklon ke konzervativizmu. Ke svým představám o Bohu začalo lidstvo formálně přistupovat jako k posvátným a to většinou s přehnanou a bezúčelnou horlivostí - taková už je lidská religiozita (forma uctívání).

Snahy měnit něco v této oblasti byly vždy chápány jako svatokrádež. Tento stav trval celá staletí, hluboce se vryl do vědomí celých generací křesťanů, aby se nakonec stal součástí křesťanské tradice.

Ve většině církví je dnes zakořeněná představa jediného (dokonce nepochopitelně trojjediného) Boha, stojícího mimo náš fyzikální svět a nepodléhajícího zákonům (Boží transcendece); představa Boha obklopeného anděly podobné, řekněme rovněž mimofyzikální podstaty. Je to Bůh bezvýhradně všemohoucí, absolutně nadřazený vládce, vševědoucí, konající nepochopitelné zázraky, vymykající se známým přírodním zákonům.

Tento Bůh žije v nebesích od věků na věky v ideální shodě s anděly, kteří jej obklopují, neustále jej chválí a slouží mu, protože on sám stvořil je samotné, celý vesmír a nakonec ještě člověka. Je to svět prostý všech problémů, naplněný nekonečnou blažeností.

„Autoři“ tradičních představ chválou rozhodně nešetřili. Nepřipadá vám ale takový popis jako z říše bájí? Učí nás Bible něčemu podobnému? To v pohádkách se stává, že mocný čaroděj jen mávne kouzelným proutkem, vysloví kouzelnou formuli a věci se začínají dít. Takovému čaroději jsou fyzikální zákony lhostejné - proměňuje lidi a předměty, jak si zamane.

Nepodobá se tento způsob myšlení tak trochu uvedeným představám křesťanů? Miliony lidí něčemu podobnému po staletí věřily a dodnes věří - věří, že Bůh to nejen dokáže, ale že vlastně nic jiného ani nedělá! Je přece všemohoucí - proč by se tedy namáhal a ztrácel čas složitými fyzikálními a chemickými procesy nebo náročnou technologií³?

² Uctívání Boha obětmi byl lidský vynález. Podobně Bůh vyhověl Židům, když jej chtěli uctívat v chrámu nebo když si chtěli ustanovit lidského krále. Z téhož důvodu mohl Kristus říci apoštolům : „Cokoliv byste svázali na zemi, bude svázáno i v nebi ...“ (Mt. 18:18). Nebo srov. Gn. 15:17,18 a Jer.34:18 a pod.

³ Dnes se dospělo k poznání, že stavební kameny hmoty vznikají pomocí jaderných reakcí např. uvnitř hvězd. K rozšíření prvků do okolního kosmu pak dochází explozí takové hvězdy - výbuchem supernovy. Stvoření hmoty už tedy nechápeme jako zázrak, naopak tušíme nesmírnou náročnost tohoto procesu, a to nejen časovou, ale i energetickou a technologickou.

MOHLO BY TO BÝT JINAK?

„Bohové dále řekl: Udělejme člověka ke svému obrazu a podle své podoby“. (Gn. 1:26 PNS) „A Jahve (Jehova) Bohové dále řekl: Hle, člověk se stal jako jeden z nás ...“ (Gn. 3:22 PNS)

Těmto představám zasazuje těžkou ránu už ten fakt, že Bůh (později Bůh Jahve nebo Jehova) v Písmech překvapivě vystupuje jaksi v množném čísle. Zvláště patrné je to při studiu úvodních částí Bible (dále např. Gn. 11:6,7). Ačkoli se později sám představil jako jediný Bůh, vše nasvědčuje tomu, že jde o společenství. Ale jak se vlastně sám představil? „Naslouchej, Izraeli: Jehova (Jahve) náš Bohové [elohím] je jeden Jehova (Jahve). A budeš milovat ...“ (Dt. 6:4 PNS)

Slovo *elohím* znamená v hebrejštině doslova *bohové*. Tohoto výrazu je užito jak pro označení tzv. *falešných bohů* (zde jej naše bible překládají správně), tak i pro tzv. *pravého Boha* (zde je překládán volně). Důvod tohoto označení je velmi prozaický - množného čísla je v Bibli užito proto, že Bůh, který se Izraelcům představil jako Jahve (nebo Jehova, chcete-li), je ve skutečnosti Božstvem.

Poznámka: Argument, že jde o *Pluralis maiestaticus*, těžko obstojí - Bůh má bezpochyby charakter v pořádku a připisovali bychom mu lidské vlastnosti, kdybychom tvrdili, že má zapotřebí vyjadřovat svoji velikost tímto způsobem. Plurál (množné číslo) je produktem našich novodobých dějin, ješitnosti lidských panovníků. (Ž. 62:10) Má navíc obrácený sled, takže v našem případě by musel znít – „My Bůh“ a nikoli „Já Bohové“. Že v případě hebrejského Boha jde o božstvo, uvádějí rovněž i biblické slovníky, ač bez tohoto odvážného vysvětlení. (A. Novotný a další)

NEVĚŘÍTE?

Nesprávnou představu ohledně totožnosti Boha si postupně vytvořili lidé sami - v důsledku nedostatečného studia Písma⁴. Uvedené prohlášení Jehova pronesl na počátku ustanovení Izraele jako svého lidu. Tehdy o sobě potřeboval zdůraznit, že vzhledem k vzniklé nejednotě v úrovni 1. nebes se zbylá část bohů (sledující původní koncepci stvoření⁵) důsledně sjednotila, aby mohla čelit vzniklému vážnému nebezpečí. Jahve (Jehova) zároveň varoval svůj lid před působením ostatních bohů - anarchistů. „Jejich oltáře máte strhnout, sloupy roztrástit, posvátné kůly podetnout.“ (Ex. 34:13; 1.K. 10:20)

Poznámka: Tím, že je jediný, Bůh vyjadřuje daleko důležitější informaci (zvláště pro nás dnes), a to takovou, že existuje jedna soustava pravdy. Přesněji, že tento tým sám (božstvo JHVH) zastává jednu soustavu pravdy a věří v existenci a vítězství pouze jedné takové soustavy. Ovšem zkušenost lidstva v oblasti mravů (obecně v sociální oblasti) tuto soustavu zpochybňuje.

4 To přirozeně neplatí jen v případě totožnosti Boha, ale i v mnoha dalších případech. S podobným problémem bojuje např. i historie, kdy nedůsledným studiem historických pramenů dochází k vytváření nepravdivých obrazů naší minulosti i jednotlivých historických postav. Výzkum historie přitom není nijak ovlivněn mystikou, ale pouze lidským sklonem „vylepšovat“ skutečnost (dějiny píší vítězové). Představa Boží transcendentnosti vznikla až později.

5 Tomuto tématu bude věnována 13. část

Postup a poselství těchto andělů (*JHVH*) byly od počátku tak jednotné, že si lidé zřejmě mnohdy ani neuvědomovali, že jsou v kontaktu s celým množstvím bytostí. Aniž by pátrali po jejich totožnosti, oslovovali každou z nich jménem *Jahve (Jehova)*.

Chování lidí vůči Bohu je v počátcích (z pohledu tradičního chápání) jaksi zmatené - tutéž bytost nazývají jednou *Jahve (Jehova)*, a hned vzápětí *Jahveho (Jehovův)* anděl. (Gn. 16:9-13; Sd. 6:11-15) Když Abrahama navštívili tři poslové, jméno *Jahve (Jehova)* podivně koluje. Jménem *Jahve (Jehova)* jsou uvedeni všichni tři a potom Abrahám oslovuje toho, jehož chápe jako velitele. Lot pak stejně oslovuje zbývající dva, kteří večer dorazili do Sodomy. (Gn. 18:1-19:18) Je zjevné, že tehdejší lidé oním jménem oslovovali každého, kdo je přesvědčil o tom, že přišel s autoritou Jehovovy moci. (Sd. 13:6,21-23)

***Poznámka:** Ve 13. kapitole knihy Soudců je dokonce patrné, že se při určování totožnosti dotyčného muže stupňuje podle projevů jeho moci: nejprve Boží muž (prorok) - pak Jehovův anděl - nakonec sám Jehova přijímající akt uctívání! Konkrétní podoba Jehovy (Jehovova anděla) nebyla zřejmě nijak definována. Identifikace byla spontánní a nahodilá.*

Když se lidé s takovou mocnou bytostí setkají, jsou někdy ochromeni strachem ze smrti. Jak se později z Bible dovídáme, lidem skutečně smrt hrozí, ale při kontaktu s úplně jiným druhem bytosti – opět zvanou *Bůh*, či *Jahve (Jehova)*. (Gn. 32:29,30; Sd. 13:22; Ex. 33:20) Takže těch *Bohů* nebo *Jahvů (Jehovův)* je tady najednou mnoho.

Bylo tomu tak i za situace před horou Sinaj. *Jahve (Jehova)* celkem třikrát⁶ sestoupil na horu, aniž mezitím vystoupil. Pozornému čtenáři neunikne, že v každém z těchto tří případů se vyskytuje jiná (o řád vyšší) bytost. Také bezpečnostní opatření se stupňují. (Ex. 19:3, 10-13; Ex. 34:3-5)

Budme realističtí - náš stvořený svět je tak nesmírně složitý, že nejen jeho stvoření, ale i řízení a kontrola vyžaduje velké množství profesí, specializací a týmovou práci! Nestvořil snad Bůh i nás samotné - ke svému obrazu?

TŘI ÚROVNĚ NEBES

Z Bible víme, že za stvoření a běh našeho světa odpovídaly tři skupiny mimozemských bytostí, které byly lidmi zvány:

1. Andělé (Gn. 32:1 [2])
2. Cherubové (1.S. 4:4; Gn. 3:24)
3. Serafové (Iz. 6:2)

Podle slov např. apoštola Pavla víme o existenci tří nebeských úrovní:

„*Vím o člověku v Kristu, který byl před čtrnácti lety přenesen až do třetího nebe ...*“ (2.K. 12:2)

„... *v něm (Kristu) bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi ... jak nebeské trůny (3. nebesa), tak i panstva (2. nebesa), vlády (1. nebesa) a mocnosti (králové země) ...*“ (Ko. 1:16)

⁶ První sestup se musel odehrát za nepřítomnosti lidí - *Jahve (Jehova)* už na hoře byl.

Jelikož nám zde souhlasí počet druhů bytostí s počty nebes, lze z toho vyvodit, že každý druh obývá svoji úroveň - svůj vlastní svět. Na základě toho, jak se projevují, je lze seřadit podle inteligence, moci, a tím zřejmě i podle věku.

AD 1. ANDĚLÉ

Jsou to zřejmě nejmladší, nám nejbližší bytosti, dokonce i fyzicky (Gn. 3:8 - všimněme si, že tento Bůh se prochází po zahradě). Jsou k nerozeznání od lidí. (Gn. 19:1-11) Mohou se s lidmi křížit (Gn. 6:4) a přijímají naši potravu. (Gn. 18:8) Tito andělé se během šesti stvořitelských dní přímo podíleli na stvoření našeho světa (Jb. 38:7; viz tehdejší zvyklosti při zahajování staveb - Ezd. 3:10-11) a využitím přírodních zákonů⁷ - pravděpodobně genetikou manipulací - stvořili člověka. (Gn. 2:7) V této sféře došlo k rozdělení. (Da. 10:13,21) Tuto úroveň nazýváme prvními nebesy.

AD 2. CHERUBOVÉ

Ve stvořitelské činnosti zde na zemi plní úlohu poradců či garantů a ručí za zdárný průběh stvoření a vývoje člověka. (Ez. 28:14; Jb. 38:7 KB,SEB; Iz. 14:12 [srov. KB]) *Luciferus* - „světloňoš“ latinské označení pro Venuši jako *jitřní hvězdu*, *Jitřenku* - symbol *cherubů*. (Zj. 22:16)

Fyziologicky jsou od nás značně odlišní. Jejich organismus zřejmě vydává v našich podmínkách světlo. Podle popisu očitých svědků jejich *tvář září jako slunce, nohy jako žhavý kov, vlasy jako sníh* atd.

Člověk je při kontaktu s nimi ochromen - určitě psychicky, ale zřejmě i fyzicky (viz Gn. 15:12-17; Dan. 10:7-9; Zj. 1:17 - Abraham, Daniel i Jan je vnímají v jakémisi ochromení, připomínajícím spánek). Tuto úroveň nazýváme druhými nebesy.

AD 3. SERAFOVÉ

Serafové jsou fyziologicky zcela odlišní od lidí. Vyzařují zřejmě značnou, neznámou energii, protože fyzický kontakt s nimi je pro člověka životu nebezpečný. (Ex. 33:20-23; 1.K. 19:13 - Mojžíš i Eliáš byli z bezpečnostních důvodů ukryti v jeskyni). Člověku z těchto důvodů není dovoleno pohledět na jejich zjev. („*vidět Jeho tvář*“)

Mojžíš viděl *serafa* jen přes jakýsi ochranný štít a to ještě pouze zezadu. Jeho pokožka po kontaktu s Ním vyzařovala paprsky. Eliáš si zakrývá tvář. V Iz. 6:2 se serafové ve vidění zakrývají sami - čímž znázorňují, že pro člověka je nebezpečné být v jejich blízkosti nebo se na ně dívat. Tuto úroveň nazýváme třetími nebesy. O tom, že setkání s těmito bytostmi je nebezpečné, byli starověcí lidé informováni, a proto se báli, ať se setkali s kterýmkoli bohem - „*Rozhodně zemřeme, protože jsme viděli Boha.*“ (zde anděla z 1. nebes - Sd.13:22; 1.M.32:30 atd.)

⁷ Jak již bylo uvedeno, Bůh vše koná v souladu s přírodními zákony, které jednou stanovil. Tyto zákony zásadně neporušuje. Jeho činnost lze principiálně srovnat s dnešní vědeckou činností.

N.B. NEJVYŠŠÍ BŮH

Původcem všeho života (všeho stvoření) v našem vesmíru je *Nejvyšší Bůh* - hebrejsky „*elejlón*“. Označení „Nejvyšší“ stojí v Bibli někdy zcela osamoceně (nikoliv tedy *Nejvyšší Bůh - elejlón*, ale prostě jen *Nejvyšší - ejlón*), z čehož někteří teologové již dříve usoudili, že jde o samostatné božstvo (Encyklopedie Bible).

O jeho podstatě Bible nezjevuje (alespoň podle současného stavu poznání) téměř vůbec nic. (Gn. 14:20; Dt. 32:8; Ef. 4:6) Známe však čtyři jeho základní vlastnosti, které jsou vlastně společné všem ostatním úrovním, a jsou dosavadním cílem výchovy člověka. Jsou to *moc, spravedlnost, moudrost a láska*. Na rozdíl od všech ostatních výše zmíněných bytostí nebyl *Nejvyšší Bůh* skutečně nikdy spatřen žádným člověkem. (J. 1:18)

Poznámka: Klást si otázky ohledně vzniku a konkrétnější podoby nejvyšších úrovní nebes je pro nás prozatím bezpředmětné. Nemáme ani nejelementárnější představu o charakteru prostředí před stvořením našeho vesmíru. Nevíme prakticky nic o podmínkách a (fyzikálních?) zákonech, které zde panovaly.

STRUČNĚ VYJÁDŘENO

Pod pojmem Bůh vystupuje v Bibli celá komplikovaná struktura mocných bytostí. Biblický monoteismus⁸ spočívá v tom, že praví *Bohové* postupují v každé své aktivitě na základě svobodné vůle podle jednotného programu (podle pravdivých poznatků), jako „jeden muž“, narozdíl od roztržitého postupu tzv. *falešných bohů*, individualistů (zpočybňujících, že soustava svých poznatků - pravda - je jedna).

Tyto bohy odlišuje velkými a malými písmeny až naše gramatika! Originální text je odlišuje pouze jmény, vlastnostmi a slovesnými tvary. V něm bychom tedy jejich popis četli nějak takto - *JHVH bohové, praví bohové, falešní bohové, bohové národů, bohové Izraele* atd.

JAHVE (JEHOVA) ZÁSTUPŮ (VOJSK)

V současné době se jeví, že tato identifikace Boha Bible by mohla být odpovědí i na to, jaký je smysl gramaticky jinak těžko pochopitelného a navíc v Bibli velmi frekventovaného výrazu „*Jahve (Jehova) zástupů*“. Podivnost tohoto výrazu vynikne, uvědomíme-li si, že Jahve (Jehova) je jméno a dosadíme-li místo něj pro názornost jakékoliv jiné jméno. Zkusíme-li třeba František, gramatický tvar pak bude znít - „*František zástupů*“. Proto by správný překlad tohoto výrazu mohl znít: *Jehova-zástupy*, či *Jehova-Bohové-zástupy*, ve smyslu *Jehova Bohové jsou zástupy*.

JE TO KACÍŘSTVÍ?

Křesťané vychovávaní v tradičním vyznání víry se patrně po přečtení této části budou cítit velmi pohoršeni. Některé možná zcela odradí od dalšího studia. Pokud je to možné, chtěli bychom tyto křesťany uklidnit, že závěry v této části nejsou v žádném případě v rozporu s duchem Písma, protože se nemůžeme přít s apoštolem Pavlem v jeho tvrzení:

.....
⁸ Jinak nesprávné pojetí „naivního monoteismu“ bylo tolerováno (stejně jako mnoho dalších pojetí, jak vysvětlí 16. část) pravděpodobně pro jeho užitečnost v boji proti konkurenčnímu polyteismu.

„ ... jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh (zde Nejvyšší) a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech⁹ .“ (Ef. 4:4-6)

Tradiční vyznání totiž přehlíží tu skutečnost, že Písmem je oprávněno užití titulu Bůh, a dokonce pravý Bůh (což je opakem falešného) a svatý Bůh (což je opakem nesvatého, nečistého), na všechny bytosti splňující stanovené požadavky, a dokonce i na lidi:

„Jehova proto řekl Mojžíšovi: ‘Podívej se, udělal jsem tě pro faraóna Bohem, a tvůj vlastní bratr Áron se stane tvým prorokem.’“ (Ex. 7:1; viz. J. 10:34,35)

V této situaci Mojžíš jistě nebyl falešným Bohem a Áron falešným prorokem!

Poznámka: Mezipoloha v Bibli není popsána. Každý bůh (ale i duch) je zde buď pravý a svatý, nebo falešný a nečistý. Z potřeby posvěcení Božího jména (JHVH; Mt. 6:9) je zřejmé, že v úrovni nebes probíhá spor o to, která strana je v právu. Každá ze stran pokládá opačnou za falešnou a nesvatou. „Černobílé“ rozlišení bylo záměrně vytvořeno kvůli lidské nedokonalosti.

Podobně ani pojem otec (ale i Otec¹⁰) není jednoznačný a nemusí patřit jediné osobě, nýbrž jde o právní pojem logicky vyjadřující odpovědnost za konkrétní stvoření nebo výsledek činnosti. (J. 8:39-44) Takových příkladů existuje v Bibli celá řada. To křesťanská tradice udělala z těchto pojmů výhradní přívlastky Nejvyššího.

S těmito skutečnostmi, které by u křesťanů zcela pochopitelně mohly vyvolat vážné duchovní dilema nebo až pohoršení, se lze smířit přijetím faktu, že existujícím nebeským úrovním (serafům, cherubům a andělům) jsou svěřeny nesrovnatelně větší pravomoce, funkce a odpovědnosti, než se dosud tradičně chápalo. Vždyť jsou to dospělé, svobodné, mravní a velmi inteligentní bytosti - Bohové (mocní) v pravém slova smyslu. V této změně spočívá rozdíl mezi upřesněným¹¹ a tradičním chápáním Boží totožnosti.

CO K TOMU DODAT

Přestože náš Stvořitel nedisponuje zázračnými schopnostmi, jak nám Písmo při pečlivém studiu zjevuje, nijak to neubírá na působivosti jeho projevů a moci. Je zřejmé, že náš nebeský Otec a Bůh (především 1. nebesa) existuje rovněž v rámci stvořené fyzikální soustavy a i pro něj platí stanovené zákony včetně fyzikálních, kterým se musí podřizovat, pokud se nechce chovat nezodpovědně. Z biblických informací však můžeme vysledovat jeho skutečnou, reálnou moc. Tím se pro přemýšlejícího, racionálního člověka ve dvacátém století může stát blížkým a velmi skutečným.

Při našem stupni vědeckého poznání a technické vyspělosti si již dokážeme představit, jaká je Jeho moudrost a moc. Tušíme, že je skutečně obrovská a ohromuje snad ještě hlouběji než dřív, kdy si lidé její zdroj či princip nedovedli ani v nejmenším vysvětlit.

⁹ Nejvyššímu Bohu nepřirazuje Bible žádná (speciální) nebesa. Existuje v zatím neznámé formě života (metaintelligence?) v rámci především třetích (Ž. 80:1) a snad i ostatních (viz. komentovaný text) nebes?

¹⁰ Velkými a malými písmeny je odděluje opět až naše gramatika a tradice.

¹¹ Toto chápání není nikterak nové. Jeho náznaky se objevují i v literatuře a dramatických dílech křesťanských autorů a bylo v povědomí vzdělaných vrstev.

To, že Bůh ve skutečnosti není všemohoucí¹², by právě křesťany nemělo příliš pohoršovat. Skutečná všemohoucnost by jej totiž činila spoluzodpovědným za všechny hrůzy zla, kterými lidstvo muselo projít. A učinila by z něj dokonce univerzálního viníka - On by nesl nejvyšší odpovědnost.

Představa absolutní všemohoucnosti a vševědounosti¹³ Boží je jednou z nejtragičtějších představ křesťanské tradice.

.....

¹² Termín překládaný jako všemohoucí Bůh lze vhodněji přeložit jako Bůh všemocný nebo vševládny.

¹³ Tuto tezi Bible dokonce ani neobsahuje.

Pátá část - Boží království

MOTTO: „Proto vám pravím, že vám Boží království bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“ (Mt. 21:43)

V této chvíli je na místě vypořádat se s závažnou námitkou - Písmo hovoří o *Božím království*, nebo dokonce o *nebeském království*. Jak to lze skloubit s tvrzením že veškerou autoritu v Božím království převzou lidé? Copak *nebeské království* nebude v nebi? A je v Bibli vůbec nějaký precedent takového převzetí moci?

Zde narážíme na problém dobové biblické terminologie. Každá kultura si vytváří svůj vlastní způsob vyjadřování. Dokonce i současně se vyvíjející kultury a společnosti vytvářejí vlastní odlišný slovník. Od terminologie biblických dob nás ale dělí dokonce několik tisíciletí. Abychom tedy zjistili, co tehdejší pisatelé mysleli pojmem *Boží* či *nebeské království*, musíme zjistit, v jakém smyslu byl tento termín obecně užíván. Podívejme se na jeden zajímavý případ.

JHVH (JAHVE, JEHOVA) DĚDICTVÍ - PRECEDENT PŘEDÁNÍ MOCI

V páté knize Mojžíšově a pak dál např. v Žalmech se objevuje nenápadný termín - *Izrael, Jahveho dědictví*. (Dt. 32:9; Ž. 33:12) V předminulé části jsme rozebírali, co termín *dědictví* právně znamená - předání majetku se všemi právy, ale i povinnostmi původního majitele. Je logické, že toto předání má smysl, až když je dědic schopen tato práva využít a tyto povinnosti plnit. Proto i dnes moudří předkové zajistí, aby dědic mohl převzít zděděný majetek, až když dosáhne dospělosti.

Máme zde tedy závažný fakt - Jahve je dědicem!

Co nám z této skutečnosti vyplývá:

1. Přispívá k domněnce, že i Jahve v astronomickém měřítku podléhá vývoji směrem kupředu.

2. Musí mít své předky (předchůdce) - tedy někoho, po kom dědictví získal. Bezpochyby zde půjde o vyjádření principu pochopitelného pro nás smrtelné lidi, protože tyto předchůdci zřejmě nejsou mrtví.
3. Je to náš požadovaný precedent - zjevuje princip předávání moci dokonce i mezi nebeskými úrovněmi.

Stejně jako Jahve (1.nebesa) mohl dědičně získat autoritu nad Izraelem od svého předchůdce a stát se tak jejich jediným Bohem, mohou pomazaní (duchovně zralí a odpovědní) křesťané dědičně získat autoritu nad naší zemí a stát se tak rovněž Bohem. (Ex. 7:1; J. 10:34,35; Bůh=mocný)

Poznámka: Jde o předvoj přicházející svobodné moci v úrovni země - v úrovni našich, jakýchsi nultých nebes. Nebesa jsou v Bibli někdy synonymem vládní moci. (Pl. 2:1; Jr. 4:23; Iz.34:2-5; Zj. 21:1-3) Být v nebesích může obrazně znamenat mít autoritu: „... a společně nás vzbudil a společně nás posadil v nebeských místech ve spojení s Kristem Ježíšem ...“ (Ef. 2:6 PNS, viz též Sýkora) Toto synonymum vzniklo logicky v době starověkých teokracií, kdy vliv nebeských mocností byl takřkajíc hmatatelný.

CO JE TEDY BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ?

V dobách Kristových bylo Boží či, chcete-li, *nebeské království* velice aktuálním tématem. Jeho příchod začal hlásat Jan Křtitel. (Mt. 3:1,2) V jeho díle pokračoval dál Ježíš Kristus. To jsou známá fakta, jejich smysl však bývá zastřen. Evangelisté našťestí zachovali jeden výrok, který poskytuje velmi názorné vysvětlení:

„Proto vám říkám: Boží království vám bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“ (Mt. 21:43 PNS)

Co nám tento výrok sděluje:

1. Boží, nebeské království už měli Židé (a to pochopitelně na zemi), ale měli o ně přijít.
2. Toto království měl dostat někdo jiný, kdo splní jeho kritéria (přičemž není důvod se domnívat, že by Boží království mělo být jinde než na Zemi).
3. Pokud nějaká vláda má být právoplatně prohlášena Boží vládou, musí splňovat stanovená kritéria (ovoce Božího ducha) nebo o ně vážně usilovat.
4. Lidem (Židům), ač se o to snažili, se tato kritéria nedařilo splnit

Poznámka: Tento princip lze v dnešní době srovnat se situací nově vzniklých státních celků. Takový nový stát je ostatními právoplatně uznán jako suverénní teprve poté, kdy splňuje požadovaná kritéria nebo je reálná naděje, že je splní a pokud své moci dosáhl legální cestou. Právě tak Boží království - to má ovšem jiná, závažnější kritéria.

Na otázku, co je to Boží království, lze tedy odpovědět, že jde o vládní systém splňující Bohem (nebesy) stanovená kritéria a sledující Bohem stanovený cíl.

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ A APOŠTOLOVÉ

Rozuměli Ježíšovi a Janovi posluchači pojmu *Boží království* skutečně takto? O tom nemůže být pochyb: *„Zatímco tomu naslouchali, pronesl navíc podobenství, protože byl*

blízko Jeruzaléma a oni si představovali, že Boží království se projeví okamžitě.“ (L. 19:11 PNS)

Židé včetně apoštolů si pod pojmem *Boží (nebeské) království* představovali politickou moc Mesiáše, která porazí Řím, a ovládne dokonce celý svět. To je historický fakt (např. J. Flavius, Židovská válka)

Dokonce i po Ježíšově zmrtvýchvstání se této představě nemohli zbavit: „*Když se tedy shromáždili, ptali se ho: Pane, obnovíš Izraelské království* (ohlašované Janem a Ježíšem jako Boží a nebeské) *v tomto čase?*“ (Sk. 1:6) Pokud *Boží nebeské království* nemělo být v nebi (a tato představa vznikla až později díky mystikům a únavě z nenaplněných očekávání), v čem spočíval omyl apoštolů?

NÁMITKA

Při vyšetřování odpověděl Ježíš na Pilátovu otázku, zda je králem Židů, na první pohled skutečně poněkud záhadně:

„*Mé království není z tohoto světa... není odtud.*“ nebo „*Mé království není částí tohoto světa... není z tohoto zdroje.*“ (J. 18:36 PNS)

Není tvrzení o nastolení politické moci Božího království v rozporu s tímto Ježíšovým výrokem?

Někteří kritikové vytykají křesťanům, argumentující tímto výrokem, že se chopili politické moci. Tyto výtky ukazují, že takoví kritikové nepochopili skutečný stav věci. Jak měl Ježíš Pilátovi stručně a srozumitelně vysvětlit¹:

1. Že jeho království začne získávat politickou moc (podle precedentu 1. smlouvy) teprve až za cca 400 let, (Sk. 7:6,7) a že se tedy nebude týkat nejen Piláta, ale dokonce ani deseti generací jeho potomků?
2. Že toto království nebude dobývat svět mečem, ale duchem (Za. 4:6; zde ideologii a jejím kázáním), což by byla z pohledu tehdejší strategie, a tedy i v očích Pilátových, zcela absurdní a směšná představa, které by neuvěřil?
3. Že jeho království nebude v žádném případě nijak ohrožovat moc tehdejšího Říma? Toho se Římané nejvíce báli.
4. Že Ježíš není tolik očekávaný vůdce povstání proti Římanům?

Ježíš reagoval na Pilátovu otázku jen velmi stručně - *mé království* (týkající se celé planety) *není z tohoto* (současného pohanského) *světa*. Jak to?

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ A SVĚT

Podle doslovného znění textu Ježíš ve skutečnosti hovořil o tom, z jakého zdroje čerpá království svou moc (což je při srovnání překladů patrné). Každá moc potřebuje ke svému výkonu oprávnění. Lidé (svět) tehdy ještě neměli svěřenu moc, která by je opravňovala k vládě v Božím království. Zatím měla tuto moc pouze nebesa, která nabízela jeho projekt.

¹ Aby ho nepodezíral z úmyslu jej obelstít a nakonec neobvinil nespravedlivě. Šlo o vyšetřování politického vězně!

Z právního hlediska toto království ani nemohlo být dobyto silou, jak si to představovali Židé (Bůh lidem nic nevnucuje), ale jediné dobrovolným přijetím atributů jeho moci (jakousi „sametovou revolucí“), což se nakonec stalo.

Křesťané měli svět přesvědčit svým kázáním a příkladem. Pilát právní hledisko problému pravděpodobně pochopil - Ježíšova odpověď jej uspokojila (Pilát byl velmi vychytralý diplomat).

Ježíš ale zároveň otevřeně řekl, že kdyby projekt Božího království dostal podporu světa², a království se tak stalo jeho částí (v tom smyslu v jakém i židovské bylo), křesťané nebudou moci dál zůstat pacifisty, ale budou muset zájmy už reálného království hájit případně i mečem.

„*Kdyby mé království bylo částí tohoto světa, moji sloužící by byli bojovali, abych nebyl vydán...*“ (J. 18:36 PNS)

VZESTUP BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ

Kristův pacifismus bývá chápán nerealisticky. Ač je válka největším existujícím zlem, Kristus princip války neodsoudil, protože v některých případech může být skutečně nevyhnutelná. Pravdivá morálka nesmí být „bezzubá“.

Potřeba meče (L. 22:36-38) se stala velmi aktuální v době, kdy moc tohoto království už byla lidmi právně uznána (ke křesťanství se přidávaly dobrovolně celé národy) a vážně vojensky ohrožena v dobách nájezdů Hunů, Tatarů nebo armád konkurenční islámské ideologie. A toto ohrožení je aktuální až do dnešních dnů.

Kristus přišel s převratnou myšlenkou - lze bojovat se zlem, a to velmi účinně, i pasivním odporem. (Mt. 5:39) Tato taktika může být velmi účinná a působivá, což znovu prokázal Mahátma Gándhí při osvobození Indie.

Touto taktikou nakonec křesťané pod „vedením“ Kristovým skutečně Řím „dobyli“ a podmanili. Vzhledem k tehdejší běžné taktice s něčím takovým Židé ani apoštolové opravdu nemohli počítat, a z toho pramenila jejich mylná představa o tom, jak Boží království přijde. Myšlenku, že svého království dosáhnou touto cestou „zbabělostí“ by Židé nebyli přijali³. Proto Ježíš musel nechat apoštoly v jejich omylu a odtud pramení jejich stále tápání ve věci Božího království.

Dostali tedy jen podrobný návod a vzor jak se chovat, aniž jim Ježíš otevřeně řekl, že právě touto cestou svého vytočeného království dobudou. (J. 16:12; srov. Sk. 1:6-8)

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ JAKO PERSPEKTIVA

Velice důležitou charakteristiku tohoto království vyjádřil Ježíš výrokem: „*Neustále tedy hleďte nejprve království a jeho spravedlnost...*“ (Mt. 6:33)

.....
² V textech typu Jan 15:19; Jk.4:4, je míněn svět neznající Boha Bible - pohanský či ateistický svět. V dnešní době rozděleného křesťanství, jež je poplatné světu, jsou však tyto texty opět na pováženu. Spíše ale v duchu Ex. 23:2.

³ Židé vzhlíželi ke své slavné minulosti a k vůdcům typu Mojžiše, Jozua, Gedeóna či krále Davida. Byli ochotni umírat, ale jediné na poli cti a slávy - v boji, což je pochopitelné. Umírat bez odporu jako beránek bylo obecně považováno za hanbu a nebylo nijak motivující. Kult mučednictví spojeného se ctí a slávou se ujal až později.

Kristus nepředpokládal, že nový národ, jemuž bylo království předáno (křesťané), dosáhne okamžitě všech nutných, charakteristických vlastností tohoto království. Vybudovat fungující mocenský systém (království, stát), zvláště podle přísných kritérií Božího království, je pracné a zdoluhavé. Kristus proto dal křesťanům tento pokyn, přičemž hlavní důraz měli klást na spravedlnost a usilovat tak, slovy dnešní terminologie, o vytvoření právního státu. Důležitou charakteristikou Božího království je tedy opět vývoj především v oblasti práva.

Poznámka: Všimněte si, že křesťanům na rozdíl od Židů nebyl předán žádný státoporný předpis (Zákon). Takový Zákon, pravidla spravování svého panství, měli být křesťané schopni už tvořit sami⁴ a měli tak činit neustále - tedy přizpůsobovat jej stupni svého vývoje a stále zdokonalovat. Z toho je patrné, že křesťané dostali více svobody. Být svobodným je ve skutečnosti mnohem těžší než být „otrokem“. Svoboda = lidská práva + odpovědnost.

Slíbené království bylo s konečnou platností ustanoveno až v pátém století, kdy padl Řím - „otrokář“ národa křesťanů - pod nájezdy germánských kmenů Vandalů, Markomanů, Vizigótů, Franků a dalších. To už ale mělo křesťanské učení převažující ideologický vliv. Postupně křesťané převzali veškerou politickou moc nad územím poražené říše a vytvořili tzv. „Svatou říši římskou“.

Boží království hláсанé Janem Křtitelem a Ježíšem Kristem tedy nemělo mystický, ale velice reálný charakter. Tím ovšem hledání království, jak už bylo řečeno, nemělo skončit. Jak toto hledání dopadlo, může posoudit každý sám - historické údaje k tomuto tématu jsou všeobecně známy.

Právo kontrolovat chod křesťanského světa muselo být v nové době církvi za trest zcela odňato. (Přelom 19. a 20. stol.) Stav však není beznadějný. Kristus sice předpověděl, že většina křesťanů půjde širokou (neúspěšnou) cestou, ale měla by vytrvávat část křesťanů, kteří budou stále hledat a půjdou po oné úzké (úspěšné) cestě. (Mt. 7:13,14) Má jich být jen menšina, ale způsobí, že toto „království“ - na rozdíl od toho židovského - už „nebude předáno jinému lidu“ . (Da. 2:44) ⁵

Z toho je vidět, že i Boží království bylo lidem dáváno spíše jako perspektiva. Stejně jako tomu bylo v případě svobodné vůle. Lidská práva, vyplývající ze svobodné vůle, jsou jedním ze základních atributů tohoto království a dále „vše pravdivé, spravedlivé, vše co je hodné chvály“ . (Fp. 4:8)

VÝCHOVA K BOŽÍMU KRÁLOVSTVÍ

Boží království, které bezprostředně hlásal Ježíš, bylo sice úspěšnější než židovské, ale rovněž plně nedosáhlo potřebného cíle jako např. prosazení práva a rozšíření svého vlivu do celého světa. Proto bude založeno další království, na základě nové, už třetí smlouvy - jak bude vysvětleno v dalších kapitolách.

.....
⁴ Cílem hledání je přece nalézt hledané, tedy - Boží království, jeho spravedlnost a pochopitelně i ostatní atributy tohoto království.

⁵ Jak bude vysvětleno v 10. části, biblická proroctví mají zpravidla několik paralelních splnění. K prvnímu splnění tohoto textu došlo ustanovením Božího království 2. smlouvy.

Toto království podle slibu už svého cíle skutečně dosáhne (1.K. 15:24-28), ale bude trvat jen „pouhých“ tisíc let, protože podle plánu⁶ už lidstvo bohužel víc času nemá. (Zj. 20:4-6) Proto to bude velice náročná doba, jen těžko srovnatelná s představami blaženosti křesťanské tradice.

Je zřejmé, že všechny velké věci jsou lidem dány jen jako perspektiva. Téměř doslova takto to uvádí i apoštol Pavel v případě židovského zákona: „*Protože zákon má totiž stín budoucích dobrých věcí, ale ne samotnou podstatu věcí.*“ (Žd. 10:1 PNS, viz též KB)

Jako totiž rodiče dávají svým dětem hračky - chlapcům auta, děvčatům panenky, aby si k nim vypěstovali vztah a naučili se s nimi šetrně zacházet, podobně i náš nebeský Otec nám lidem nabízí, v duchovním smyslu, často jen něco jako „hračky“ - modely budoucích hodnot. To proto, aby pěstoval náš vztah k nim, pomáhal nám vytvářet si potřebné zkušenosti a připravil nás tak na setkání s jejich skutečnou realitou.

Postupně uvidíme, že takových modelů bylo lidem dáno více. Celá naše historie, ale i výhled do budoucnosti potvrzují fakt, že není nic jiného než stálá cesta kupředu. Všechny hodnoty jsme se museli a ještě budeme muset sami dopracovat. Ale jistě ne bez pomoci.

ZÁVĚR

Bůh osobně nemůže lidstvo řídit ani soudit - musel by je totiž nejprve kolonizovat. Bible na mnoha místech slibuje předání vlády a soudu lidem. Vždyť člověk má soudit dokonce i obyvatele dosud nadřazených 1. nebes (1.K. 6:2,3) a to logicky ty, kteří se provinili v oblasti země. (Ju. 6) Ta perspektivně spadá výhradně do lidské pravomoci.

⁶ I sedmý stvořitelský den, v němž žijeme, má svůj časový limit.

Šestá část - Dědičný hřích

MOTTO: „... skrze jednoho člověka vstoupil do světa hřích a skrze hřích smrt, a tak se smrt rozšířila na všechny lidi, protože všichni zhřešili.“ (Ř. 5:12 PNS)

„Vždyť tvorstvo bylo podrobena pomíječnosti, avšak ne z vlastní vůle, ale kvůli tomu, který ho podrobil. Zůstala však tvorstvu naděje, že i ono bude vysvobozeno z porušení ...“ (Ř. 8:20 Petrů)

ÚVOD

Biblický příběh o Adamovi a Evě, o jejich počátcích v ráji, o prvním přestupku a jeho následku - dědičném hřichu, který postihl všechno lidstvo - patří k neznámějším. Z něj se dovídáme, že lidstvo trpí následkem dědičného hřichu. Bible klade lidstvu jako jeho hlavní, a zatím nejzazší cíl nápravu tohoto stavu. Vysvětlením principu dědičného hřichu se před námi otevírá úplně nový pohled na smysl celého Božího jednání s lidstvem i na naznačený způsob nápravy.

POMŮŽE NÁM GENETIKA?

Apoštol Pavel v dopise Římanům uvádí důležitý fakt - lidstvo upadlo do porušenosti. To je trochu technický termín - porušení, porucha. V dnešní době už poměrně dobře rozumíme algoritmu vzniku člověka. Všechny informace potřebné pro výstavbu organismu (těla) jsou na počátku obsaženy v jediné zárodečné buňce. V jejím jádru je uložen velice dlouhý a velice komplikovaně stočený řetězec kyseliny DNA.

Tato výjimečná „sloučenina“ obsahuje informace o všech vrozených vlastnostech, a to jak fyzických (výška těla, jeho proporce, barva vlasů, očí atd.), tak i psychických (temperament, nadání, druh inteligence, povahové sklony). Obsahuje tedy informace i o vlastnostech, které jsou předpokladem pro rozvoj nejen tělesných, ale i duševních vlastností. A informace nezbytné pro duševní rozvoj by logicky měly být nejkomplicovanější částí tohoto záznamu, protože nejsložitějším produktem lidské DNA je mozek.

MIKROEVOLUCE

Ačkoliv věda nenašla dostatek důkazů pro teorii samovolné evoluce druhů, přece jen některé výsledky bádání v této oblasti jsou prokazatelné. Je zřejmé, že v organismu, který je trvale vystaven určitému vlivu prostředí, nastávají změny, jež se nakonec projeví až v úrovni jeho DNA - tyto změny se totiž nakonec dědičně přenášejí na potomky¹.

Vědci nazvali tento pozorovatelný proces mikroevolucí² - tedy evolucí v malém měřítku. Tyto procesy sice nejsou schopny vyvinout nový orgán (to vyžaduje plán), ale mohou ovlivnit funkci již existujícího orgánu.

Nejzřetelněji je proces mikroevoluce patrný na degenerativních změnách, kdy nepotřebné orgány zakrňují nebo zanikají, ale může však vést i k tomu, že se činnost některých orgánů naopak zdokonalí (např. až artistické výkony vysokohorských koz, tuková výbava nebo kožešiny druhů žijících v polárních oblastech). Tyto změny jdou většinou ruku v ruce - náhradou za jeden orgán zakrňelý bývá jiný nadměrně vyvinutý (pavouci žijící v lávových tunelech mají zakrňelé oči, ale vyvinuté hmatové orgány, podobně je na tom krtek; nelétaví ptáci se užívají hrabáním a rychle běhají; tučňák dokáže používat křidel jako ploutví a také mu slouží k lovu - už nepotřebuje létat³).

Vzniku nových kvalit v dosavadním ekosystému rovněž významně napomáhá přirozený výběr (selekce). Ti schopnější mají větší šance na přežití. Až potud lze s evolucionisty souhlasit. Stvořený život je nejen velmi rozmanitý, ale i velmi adaptabilní.

LIDSKÁ SPOLEČNOST

Podobné přírodní zákony by měly platit i v případě člověka jakožto druhu - a to zvláště v duševní oblasti, protože zde je naše priorita. A život sám to nesporně prokazuje. Různé kultury a různá prostředí formují různé mentality.

Rozdíl mezi životním stylem města a venkova dnes už není veliký, ale ještě nedávno byl rozdíl mezi mentalitou městského a venkovského člověka obrovský. Byly patrné i rozdíly ve fyzickém vzhledu. Ještě větší rozdíly byly mezi venkovany a vysokou šlechtou. Šlechtici bývali nazýváni urozenými - ne bezdůvodně.

Dodnes jsou například velké rozdíly mezi jižními a severskými národy v mentalitě a stavbě těla. Svěbytná je mentalita horalů. Kontrastní rozdíl je v mentalitě spodiny společnosti a mentalitě vyšších vrstev. Nepřehlédnutelná jsou specifika romské populace. Tyto společenské kategorie se udržují po generace, a díky tomu se geneticky fixují.

¹ Toto je velmi zjednodušené vyjádření. Konkrétní algoritmus těchto změn, zdá se, není dostatečně vysvětlen (doposud bývá nedostatečně vysvětlován mutacemi).

² Mikroevoluční změny probíhají prakticky u všech forem života v závislosti na změnách klimatického pásma a nadmořské výšky. Velmi názorně je průběh těchto změn popsán ve zfilmované knize Davida Attenborougha - Živá planeta (Planeta žije).

³ Arktičtí příbuzní tučňáka ještě létají - jejich predátoři jim nedovolí „zapomenout“ létat. Podobně je tomu i s kormorány - kormoráni na Galapágách jsou nelétaví. Takových příkladů existuje nepřeberné množství.

DĚDIČNÝ HRÍCH

Tyto závažné genetické zákony významně ovlivnily běh celé lidské historie. Podívejme se na úplný počátek.

Je pravdou uvedenou v Bibli, že Bůh stvořil člověka „dokonalého“. (Dt. 32:4) Ale realisticky vzato, z důvodů uvedených na začátku druhé části Adam nebyl právě charismatickou osobností. Nemohl být ani typem sympatického gentlemana. Tyto typy jsou totiž osobnostmi s uceleným, vysoce vyvinutým komplexem duševních vlastností. První lidé byli dokonale připraveni pro svůj účel - byli dokonale připraveni pro rozvoj všech těchto vlastností.

Poznámka: Pojem dokonalost bývá chápán značně nerealisticky a už bez povšimnutí odsouván do mystické roviny. Bible ale tento pojem přesněji nedefinuje, což dává opět prostor lidské fantazii. Dodejme tedy, že dokonalost neznamena, že by to, co je dokonalé, nešlo za žádných okolností udělat lépe. Z celého tvůrčího procesu je zřejmé, že dokonalost znamená dohotovenost, připravenost k danému účelu. Dokonalost (od slova dokonalo se) jednoduše znamená dokončenost díla při dosažení stanoveného stupně kvality. „A viděl, že je to dobré.“ (Gn. 1:18)

Aby se mohli zdárně rozvíjet, potřebovali speciální podmínky. Dětem tyto podmínky zajišťují rodiče. I lidé měli někoho, kdo měl jejich výchovu na starosti, ale stalo se něco neobvyklého. Garant, který odpovídal za jejich výchovu (později zvaný satan), přiměl lidstvo, aby už v nejtětlejším „dětství“ šlo cestou nezávislosti. Tím je těchto speciálních podmínek zbavil. Donutil je, aby hledali svou cestu bez pomoci „rodičů“ už v době, kdy toho prakticky nebyli schopni⁴. Neměli potřebné zkušenosti a jen velmi nejasně rozlišovali dobré od zlého. K čemu to vedlo?

V těchto raných dobách by podle našeho předpokladu postupného vývoje měli být lidé nejméně schopní. Totiž nejméně znalí, nejméně zkušení, nejméně zralí - prostě nejméně duševně připravení, a tedy velmi zranitelní.

Podle této logiky bychom dnes, po zkušenostech lidské historie, očekávali, že největší nebezpečí duchovního zhroucení bude hrozit právě v těchto raných dobách. A skutečně - za dnů Noemových „Jehova tedy viděl, že špatnost člověka na zemi je hojná a že každý sklon myšlenek jeho srdce je po celou dobu jenom špatný.“ (Gn. 6:5 PNS)

Všimněte si, prosím, že je zde duchovní propad lidstva trojnásobně zdůrazněn – (1.) **každý** sklon (2.) po **celou** dobu (3.) **jen** špatný. To definuje zcela katastrofální situaci lidstva! Bible tedy náš logický závěr potvrzuje.

Zákonným důsledkem dané situace bylo, že lidé hned na počátku vytvořili⁵ ve své společnosti⁶ zcela nevyhovující duchovní klima. Tento stav byl tak dlouhodobý a postupně tak hluboký, že se velice pevně geneticky zafixoval; nemluvě o tom, že se genetický přenos předpokladů zlých vlastností „posiluje a prohlubuje“ i výchovou stejně geneticky postiženými vychovateli. Touto cestou se lidstvo výrazně odklonilo od plánovaného směru a cíle svého vývoje.

4 Viz. část 3. Důvod tohoto satanova postupu bude vysvětlen v části 13.

5 V důsledku zásahu satana.

6 Do té doby ale tento předpoklad nebyl prakticky ověřen, stal se předmětem sporu a byl pravděpodobně podceněn.

A to je vlastně význam pojmu hřích - totiž minulé cíle⁷. V tomto případě se neschopnost dosáhnout cíle definitivně stala geneticky přenosnou, čili: hřích je dědičný!
Takový je postup jeho vzniku a příčina jeho trvání!

PŘIROVNÁNÍ

Dalo by se to přirovnat k posádce obřího dopravního letounu, která je donucena okamžitě létat, ačkoliv má jen nejzákladnější teoretickou přípravu. Po velice krkolomném startu pravděpodobně na konci startovací dráhy havaruje. Jako zázrakem přežije, ale musí nasednout do dalšího letadla a s čerstvě nabytými zkušenostmi se znovu pokoušet létat. Než se skutečně létat naučí, mnoho letadel poškodí, sama sebe téměř zmrazí. I tak se nestane skutečně kvalifikovanou posádkou a nemůže se trvale zbavit patologických zlovyků a podvědomého strachu z létání. Aby to nebylo tak jednoduché, všechny tyto problémy přenáší na další generace pilotů.

Z POHLEDU PSYCHOLOGIE

Dědičností v oblasti psychologie se vážně zabýval už Carl Gustav Jung (1875-1961), zakladatel školy analytické psychologie. Na rozdíl od Freudovy psychoanalýzy, která se zajímala o minulé zkušenosti člověka pouze od jeho fyzického narození (tzv. ontogenetická dimenze osobnosti), Jung rozšířil svoji koncepci daleko zpět za tento bod. Prakticky v souladu s algoritmem⁸ popsaným v Bibli do ní zahrnul lidské historické předky a vzhledem k tomu, že přijal teorii evoluce druhů, i předky živočišné (fylogenetická dimenze).

Profesor Victor J. Drapela komentuje Jungovo pojetí takto:

„Na základě toho předpokládal existenci zděděného kolektivního a osobního nevědomí. Toto nevědomí mělo uchovávat mnohá tajemství přejatá od předků, jádra prapůvodních představ spjatých s přírodními jevy a tendence nabitě silným emočním obsahem. Jung je nazval „archetypy“; to je pojem, který přejal ze spisů raně křesťanského učence Augustina. Každý archetyp obsahuje jádro představy, významu nebo zvláštního vzorce chování. Archetypy napomáhají utváření konkrétních představ, což vede k rozpoznávání událostí, či osob (předznamenanych v archetypech) v konkrétním životě. ... Stejně jako velká řeka ve své deltě ukládá usazeniny z mnoha územních oblastí, tak i ústřední energie přenáší zkušenosti mnoha generací předků do psyché. Vyvrcholením tohoto procesu je vznik jedinečné osobnosti“.

(V. J. Drapela: Přehled teorií osobnosti)

Lze souhlasit s tím, že genetické algoritmy jsou nositeli nejen dědičného hříchu, ale i předpokladů duchovního a duševního bohatství - včetně pestrosti pocitů, fantazie a vzorů (archetypů) -, které se po staletí v lidstvu vyvíjelo. Jsou nositeli odrazů prožitků uložených v hloubce lidského ducha, od kterých se posléze odvozují kladné i záporné vlastnosti člověka.

⁷ Konkrétní podoba tohoto cíle bude vysvětlena v 17. části.

⁸ Konkrétně je tento algoritmus popsán v případě dědičného hříchu. (Ř. 5:12-14; KB, PNS, Sýkora, SEB, Petřů). Je ale zřejmý i z postupného nárůstu duchovní kvality a důvěry v pozdější, vývojově pokročilejší generace Božího lidu.

ZÁVĚR

Naše civilizace je civilizací s bezpříkladně těžkým startem. Tímto způsobem si přivodila tak těžké poškození, že už není schopna dosáhnout svého cíle - totiž samostatné, dospělé existence. Slovy našeho současného vyjadřování, je jakoby trvale nesvéprávná, neschopná dosáhnout mravní (duchovní) dospělosti. Jako takové by jí hrozil zánik. Kvůli tomuto poškození probíhají v naší historii souběžně hned dva velice náročné procesy. Je to nejen náš zmiňovaný proces vývoje, ale musel být zahájen i neodkladný proces nápravy.

Sedmá část - Náprava (obnova)

MOTTO: „V pravdě vám říkám: Při znovustvoření (obnově), až se Syn člověka posadí na svůj slavný trůn, vy, kteří jste mne následovali, se také posadíte na dvanáct trůnů a budete soudit dvanáct izraelských kmenů.“
(Mt. 19:28 PNS)

„Všechno, co je v nich napsáno, Bohem je vdechnuto, a hodí se k poučování, k usvědčování, k napravování a vychovávání ke spravedlnosti.“
(2.Tm. 3:16 Petřů)

Přestupek prvních lidí měl svou právní stránku a ta hrála roli v tom, že lidem byla umožněna náprava. Než se však k tomu dostaneme, zaměříme se na okolnosti událostí, které přestupek vyvolal a zvláště na reakce Stvořitele. Pro přehlednost celého děje bude ale nyní moudré začít od samého počátku.

ŘÁD BOŽÍHO TVŮRČÍHO PROCESU

Bůh vytvořil člověka v šesté etapě svého tvůrčího procesu - v tzv. *šestém* (stvořitelském) „dne“. Tento „den“ ale nemohl skončit stvořením člověka, jak se křesťané většinou domnívají. Všechny předešlé tvůrčí etapy měly totiž svou denní a noční část. Na začátku „dne“ se vyhlášovaly úkoly, do „večera“ byla práce hotova a byl hodnocen její výsledek. „Jitrem“ stvořitelský „den“ končí. Během noci není zmínka o žádné činnosti - že by Bůh spal? V těchto fázích Bůh sice nic netvořil, a proto je lze přirovnat k noci, ale vzpomeňte, že ani neodpočíval - odpočinku byl vyhrazen až sedmý den. Noční části „dnů“ musely sloužit k něčemu, čemu dnes říkáme zkušební provoz či testy¹ vytvořeného díla.

Po stvoření člověka tedy musela rovněž následovat ještě noční část této etapy. Šestý den tedy stvořením člověka ještě nemohl končit - skončila pouze jeho denní (stvořitelská) část. Souhlasí tento závěr s biblickou zprávou? Starohebrejščina nezná časování sloves, a proto lze text Genesis 2:2-3 přeložit přesněji vzhledem ke kontextu, a to následovně:

.....
¹ Bůh se při veškeré své činnosti jistí, a to většinou několikrát; tím dokazuje vysokou míru své odpovědnosti.

„A do (PNS) sedmého dne Bohové² dokončí své dílo, které dělá, a sedmý den začne odpocívat od všeho svého díla, jež dělal. A Bohové potom požehná sedmému dni a učiní jej posvátným, protože v něm odpočine od všeho svého díla, jež Bohové tvoří, aby bylo uděláno.“

Tato informace byla dána právě stvořeným inteligentním bytostem - lidem - jako proroctví, patrně pro jejich časovou a duchovní orientaci. Měli očekávat první důležitý milník své historie a připravovat se na něj. Následovala noční fáze této stvořitelské etapy (testů), která končila dny Noémovými, kdy Stvořitel (Bohové) měl vyhodnotit své dílo.

NÁSLEDKY PRVNÍHO HŘÍCHU

Avšak během noci šestého stvořitelského dne nabral lidský vývoj směr popsany v minulé části. Když pak Bůh na jejím konci hodnotil výsledek proběhlého testu, dospěl k zoufalému hodnocení:

„Jehova tedy viděl, že špatnost člověka na zemi je hojná a že každý sklon myšlenek jeho srdce je po celou dobu jenom špatný. A Jehova pocítil lítost, že udělal na zemi lidi, a v srdci ho zabořelo“ (Gn. 6:5,6 PNS)

Poznámka: Všímněte si, prosím, že Jahve lituje své práce - litoval, že udělal člověka. Bolest nad utrpením lidí je vyjádřena až v druhé části textu (v srdci ho zabořelo). Litovat své práce ale přece nemůže ten, komu se povedla. Zde je poprvé uvedeno, že v Božím stvoření něco není v pořádku navzdory tomu, že parametry vytvořeného díla zcela souhlasily s parametry projektu. (Gn. 1:31 „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.“)

TEN, KTERÝ NEMŮŽE LITOVAT

Tato událost se stala kritickým bodem lidské historie, kdy se rozhodovalo o našem bytí a nebytí - Hospodin se totiž rozhodl *‘smést člověka, kterého stvořil, z povrchu země’*. A zde se do událostí musel vložit, *„Ten, jenž nelituje³“*. Apoštol Pavel vysvětluje:

„Bůh (vyšší nebesa) ho (Krista) vystavil jako obětní dar ke smíření prostřednictvím víry v jeho krev. To proto, aby dal najevo svou vlastní spravedlnost, protože odpouštěl hříchy, které se staly v minulosti, zatímco Bůh (1.nebesa) projevoval trpělivost⁴; aby tak dal najevo v tomto nynějším období svou vlastní spravedlnost, aby byl spravedlivý i když prohlašuje za spravedlivého (hříšného) člověka, který má víru v Ježíše.“ (Ř. 3:25,26 PNS, Petrů, SEB)

Tento Bůh, *jenž nelituje*, už tehdy věděl (ačkoliv ještě neexistovaly věčné důkazy), že Hospodinova lítost zde není oprávněná, a prohlásil Noéma za spravedlivého⁵ a po něm podobně řadu dalších mužů.

2 Doslovné znění původního textu.

3 Snad i druhá, ale už určitě třetí nebesa - na rozdíl od JHVH (zde 1. nebesa) - nelitují. Jejich znalosti a zkušenost jsou natolik úplné, že v záležitostech tak mladé civilizace, jakou je lidstvo, prostě nemohou udělat chybu - a tudíž ani nemohou litovat svých činů. (1.S. 15:29)

4 „... kteří byli kdysi neposlušní, když Boží trpělivost čekala v Noémových dnech...“ 1.Petra 3:20

5 Noe ale podle ap. Pavla ve skutečnosti nebyl spravedlivý, jako ostatně nikdo kromě Krista. Noe musel splňovat jen nouzová kritéria - byl nejlepším ze špatných.

Apoštol vysvětluje, že Bůh musel prokázat, že jeho milosrdenství je v souladu s právem. Sám se totiž musí podřizovat právním normám, které stanovil.

Pokud tedy udělal výjimku a tyto normy porušil (prohlásil některé lidi za spravedlivé, ačkoli byli hříšní Ř. 3:9-18; Ř. 4:5), musel dokázat správnost tohoto postupu. Z právního hlediska lidé za svůj stav nenesou odpovědnost⁶, a tak i Hospodinova lítost nebyla zcela oprávněná a Stvořitelem samým zpochybněný vlastní stvořitelství akt je v pořádku. Touto kritickou dobou tedy končí šestý stvořitelství den a nastává sedmý - plánovaná doba odpočinku.

Poznámka: Biblická zpráva 1.M. kapitoly 2 - 8, tedy popisuje podrobnosti noci šestého stvořitelství dne. Ve prospěch této interpretace svědčí jméno Noe - znamená totiž „odpočínutí, odpočinek“.

Tento Boží odpočinek ovšem nenastal plnou měrou, musel být zahájen havarijní projekt nápravy, a tedy i záchrany lidstva. (Žd. 4:3-5; J. 5:17)

ABRAHAM - OTEC NÁRODŮ

Projekt nápravy lidstva byl odstartován tím, že se našel vhodný muž pro založení národa k určitému speciálnímu účelu. O Abrahamovi bylo proto řečeno: „*Vždyť Abraham se jistě stane velkým a mocným národem a všechny národy země si budou žehnat jeho prostřednictvím.*“ (Gn. 18:18 PNS) Tento národ začal být později znám jako Izrael.

Hlavním cílem vytvoření tohoto národa bylo přivést na svět a vychovat skutečně spravedlivého člověka, a tím vlastně zachránce - důkaz, že stvoření je v pořádku a náprava je možná:

„*A prostřednictvím tvého semene si budou určitě žehnat všechny národy země ...*“ (Gn. 22:18 PNS) „*Sliby byly proneseny k Abrahamovi a jeho semenu. Neříká: ‚A semenům‘, jako v případě mnoha takových, ale jako v případě jednoho: ‚A tvému semenu‘, jímž je Kristus.*“ (Ga. 3:16 PNS)

V praxi šlo o genetický výběr - tento člověk musel být čistokrevný potomek Adama. Proto se při tomto výběru muselo pracovat jen s genetickým materiálem, který byl zde na zemi. Nebyla možná žádná úprava ani genetický zásah zvenčí⁷.

A skutečně, předkové Ježíše byli velmi pečlivě vybírání a v nouzi museli posloužit i lidé z pohanů (Jerišanka Raab, Moabitka Rut). Výsledkem tohoto šlechtění a důkazem spravedlnosti postupu „*Toho, jenž nelituje*“ byla úspěšná životní dráha Ježíše Krista, prvního skutečně spravedlivého genetického potomka Adama a Evy, který tak dokázal bezvadnost lidského stvoření⁸. Až Ježíš dokázal, že lidské geny jsou pouze „porušené“ a lze je „napravit“. Tím ale úloha Židů neměla skončit - byly jim dány sliby o právu stát v čele plánované celosvětové vlády, zřizované ve prospěch nápravy lidstva:

6 K tomuto tématu se vrací části 13. a 14.

7 O ten se zřejmě pokoušeli už andělé před potopou, kdy se křížili s lidmi. Po potopě bylo takové vměšování zapovězeno kvůli řešení sporných otázek, které v té době vyvstaly (podrobněji v 14. části). V Judovi 9 je patrně uveden příklad sporu o lidskou genetiku.

8 Tomuto problému bude věnována celá 17. část.

„Nyní tedy budete-li mne skutečně poslouchat ... Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým.“ (Ex. 19:6)

„Jsou to Izraelci, jim patří synovství i sláva i smlouvy s Bohem, jim je svěřen zákon i bohoslužba i zaslíbení ...“ (Ř. 9:4)

Protože ale židovský národ nedostal stanoveným kritériím Zákona, bylo mu *Boží království odňato* a jeho ‚štafetu‘ musel převzít náhradní národ - křesťané. Ti jsou proto zváni rovněž *Izraelem*, ale *duchovním*. (Ga. 6:16; Ga. 3:29)

„Oni (Židé) přicházejí k pádu svým vzdorem proti slovu - k tomu také byli určeni. Vy však jste, rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu ...“ (1.P 2:9; srov. Mt. 21:43 a Ř. 11:7)

Celý Boží lid je tedy vychováván pro budoucí převzetí lidského dědictví - autority nad zemí. (Mt. 19:28; Zj. 5:10)

KŘESŤANÉ

Toto dědictví s sebou přináší těžký dluh - porušenost lidstva. Křesťané zatím hrají na světové scéně roli Božích spolupracovníků na nápravě tohoto stavu. (1.K. 3:9) Jsou jakýmsi předvojem přicházející moci. Jejich povinností je, aby k této nápravě přispívali, nebo alespoň situaci nezhoršovali. (Ř. 12:18) Proto je pro ducha křesťanství zcela nepřípustné rozbít a rozvracet to, co Bůh tak pracně napravuje. (Žd. 10:26)

Proto je národ křesťanů vychováván ke speciální morálce, která přímo vyplývá ze stavu porušenosti lidstva a z křesťanského pověření provést nápravu tohoto stavu:

„Ošklivte si zlo, Iněte k dobrému. Milujte se navzájem bratrskou láskou, v úctě dávejte přednost jeden druhému. ... Svolávejte dobro na ty, kteří vás pronásledují, dobro a ne zlo. ... Nikomu neoplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud. ... Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho, a má-li žízeň, dej mu napít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti. Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.“ (Ř. 12:9-21)

POSTOJ K CHYBÁM DRUHÝCH - MILOSRDENSTVÍ

„Potom přišel Petr a řekl mu: ‘Pane, kolikrát má můj bratr proti mě zhřešit, a já mu mám odpustit? Až sedmkrát?’ Ježíš mu řekl: ‘Říkám ti, ne až sedmkrát, ale až sedmasedmdesátkrát.’“ (Mt. 18:21,22 PNS)

Zvýšený důraz je v křesťanství kladen na hodnoty jako je láska, milosrdenství, trpělivost, tolerance, překonávání „zla“ dobrem atd. Je to otázka práva. Jako dědičně poškození mají totiž lidé na své chyby v určitém smyslu právo.

Proto je tolik zdůrazňována povinnost odpouštět. (Mt. 18:21-35) Proto člověk nemá právo soudit jiného člověka - nemůže nikdy plně rozumět skutečné míře jeho poškození, které

⁹ Skutečné zlo, zlo spáchané ze svobodné vůle (svobodná vůle je podmíněna vědomostmi viz. 3. část), lze překonat bohužel zase jen zlem. (Zj. 12:7) Ačkoliv i toto zlo může být zlehčováno jako relativní, a nejde pak už jen o mravní, ale i o filozofický problém, nic to nemění na způsobu boje proti takovému zlu. (Gn. 3:15 - moc dobra má nakonec zaútočit jako první)

nechtěně získal a které si často ani neuvědomuje. Pokud křesťané nedokáží účinně přispět k objektivní nápravě druhých, mají se učit přikrývat jejich chyby láskou. (Př. 10:12; Ř. 15:1; Mt. 7:1; L. 6:37)

Poznámka: To ovšem většinou bývá rovněž problém. Přikrývat chyby druhých se člověk často musí pracně učit - takže aby to nebylo tak jednoduché, i sama tato neschopnost může být „poruchou“. Nápravou je zde myšlena skutečně objektivní náprava, založená na znalostech. Nikoliv snaha přetvářet druhé podle vlastních představ.

VÁŽNÁ ZÁLEŽITOST

Svět, který upřednostňuje a oslavuje sílu a prosperitu, opovrhuje vším, co se mu jeví být slabým, a je bezohledný a pyšný. Naproti tomu o našem Pánu, který dobře zná náš stav, je psáno:

„Nalomený rákos nedolomí a pohasínající lněný knot, ten nezhasí.“ (Iz. 42:3 PNS)

Většina lidí má skutečně schopnost nebo i snahu projevovat dobrou vůli. U některých lidí, vlivem neutěšených životních okolností je to opravdu jen slábnoucí jiskřička. V případě obyčejného ohně my lidé velice přesně víme, jak se zachovat. Víme, že zhasínající uhlíky je třeba šetrně rozdmýchat, pokud se ještě chceme u takového ohně ohřát. Víme, že je úplně zbytečné láteřit, když plamen už dávno zhasl. Kéž bychom takto dokázali objevovat a šetrně rozdmýčovat „pohasínající uhlíky“ dobré vůle v sobě navzájem!

Ale o těch, kdo působí klopýtání, Pán dokonce říká:

„Kdokoli však způsobí klopýtání jednoho z těch maličkých, kteří ve mne věří, pro toho je prospěšnější, aby mu na krk pověsili mlýnský kámen, jakým otáčí osel, a potopili ho do širého, otevřeného moře. Běda světu pro kameny úrazu! Kameny úrazu ovšem nutně musí přijít, ale běda člověku, skrze kterého kámen úrazu přichází!“ (Mt. 18:6,7 PNS)

Je to všechno přílišný jemnocit? Neupozorňují nás tyto části Písem na možná reálná rizika, ale hlavně na velkou odpovědnost, která z nich pro křesťany plyne - zvláště v případě těch, kteří chtějí pracovat na své nápravě? Světu zůstává skryto, že silní většinou nemají sílu ani schopní nemají schopnosti svou zásluhou, právě tak jako ti slabí a neschopní svoji slabost a neschopnost. (1.K. 4:7)

MILOSRDENSTVÍ A ZLO

Na druhé straně, pravdivá morálka nesmí být „bezzubá“ - nesmí tolerovat zlou vůli. Křesťanské neodporovat zlu zlem nelze jistě chápat absolutně. Pokud vás někdo napadne nožem, nenecháte se bez odporu zabít. Máte právo rovnocenné obrany a máte výsostné právo (nikoliv povinnost) obhájit svůj život, v krajním případě útočníka i zabít (zásada „oko za oko...“). Pokud máte právo rovnocenné obrany v tomto případě, musíte jej mít i v ostatních případech projevů zlé vůle (která vás může vážně poškodit), a to nejen při obraně sebe sama, ale i při obraně práv svých bližních.

Poznámka: Pro toto tvrzení není v křesťanských písmech podklad. Taková reakce byla v době jejich vzniku samozřejmá a nebylo potřeba jí lidstvo učit. Bylo naopak nutné učit se ji krotit. Teprve až kniha Zjevení symbolicky uvádí, že z beránka se v budoucnu stává lev. (Zj. 5:5,6) A skutečně až dnes, v době existence naivního pacifismu, je na místě tuto sku-

tečnost uvádět. Atribut křesťanského mučednictví je vynucen okolnostmi a je projevem svobodné vůle, nikoliv náboženským diktátem.

Přemáhat zlo dobrem má smysl v případě, že lze od tohoto postupu očekávat kladný efekt. (např. Pš. 25:15; Ř. 12:20) Jinak to může být postup nejen bezúčelný a mdlý, ale dokonce škodlivý, a to pro obě strany. Síla dobra potom slábne (rozhodnost vyžaduje trénink Pš. 24:10) a síla zla naopak vzrůstá - snaha konat dobro má smysl jen tam, kde se dobro vyplácí.

HŘÍCH A VINA - JEŠTĚ JEDNOU, PROČ MILOSRDENSTVÍ?

Hřích a vina bývají často zařazovány do stejné kategorie. Ve skutečnosti je mezi hříchem a vinou dost zásadní, avšak jen těžko rozpoznatelný rozdíl¹⁰. V Ježíšově době ještě nebylo známo, že takový rozdíl vůbec existuje. V izraelském Zákoně nebyl podklad pro to, aby bylo možné hřích od viny oddělit - Izraelité museli otrocky přinášet oběti za *vinu a za hřích*, a to i za hřích z nevědomosti. (Lv. 5:17,18) Ježíš se sice vyjádřil z dnešního pohledu nepřesně, ale pro své posluchače srozumitelně, když vyjádřil křehkou, ale důležitou hranici mezi vinou a hříchem:

„Kdybyste byli slepí, neměli byste hřích. Ale nyní říkáte: ‘Vidíme’. Váš hřích zůstává.“ (J. 9:41 PNS)

Poznámka: Přesněji: „Neměli byste vinu na svém hříchu“. Nevědomost člověka přece nemůže z chybného skutku udělat správný. Tak daleko farizeové ale neuvažovali. Jejich přístup k Zákonu byl přísně formalistický. Ježíš odpověděl jednoduše a v rámci jejich chápání. Nevědomost je polehčující okolnost.

Faktorů ovlivňujících naše chování a jednání je velice mnoho. Okolnosti života mohou být tak složité, že se v nich dotyčný ve skutečnosti sám nemusí vyznat, a proto chybuje (míjí cíl - hřeší).

POSTOJ K VLASTNÍM CHYBÁM - POKÁNÍ

Pojmy jako *hřích* nebo *pokání* dnes lidem (zvláště mladým, a tedy životem nepoučeným) připadají velmi zastaralé a vyvolají spíš úsměv. Vědomí, že lidé za své chyby často nemožnou, by u nich tento pocit mohl ještě utvrdit. Chápeme-li, v čem spočívá princip *hříchu* a jeho nápravy, nemáme k úsměvu důvod.

„Právě v tom období byli přítomni nějací lidé, kteří mu podali zprávu o Galilejcích, jejichž krev Pilát smísil s jejich oběťmi. Odpověděl jim tedy a řekl: ‚Představujete si, že se tito Galilejci prokázali jako horší hříšníci než všichni ostatní Galilejci, protože to utrpěli? Opravdu ne, říkám vám; ale pokud nebudete činit pokání, budete všichni podobně zahubeni. Nebo si představujete, že těch osmnáct, na něž spadla věž v Siloe a zabila je, se prokázalo jako větší dlužníci než všichni ostatní lidé obývající Jeruzalém? Opravdu ne, říkám vám; jestliže však nebudete činit pokání, budete všichni stejně zahubeni.‘ “ (L. 13:1-5 PNS)

¹⁰ Kvůli této problematice lidstvo postupně vyvinulo dnes už poměrně důkladně propracovanou vědní oblast - právní vědy. Zde je ale především míněn ještě složitější problém - hřích a vina v mezilidských vztazích, skutky nepostižitelné psaným zákonem.

Zachoval se Ježíš neomaleně, když svým posluchačům bez zjevného důvodu vmetl do tváře tuto výhrůžku? Libuje si snad Bůh v bezúčelném pokořování lidí, jakoby nás snad za naši poníženost a poklonkování blahosklonně odměnil svojí milostí? To bychom mu připisovali lidské vlastnosti.

Naše pokání totiž prospívá jenom nám samotným, je to jediná cesta k naší nápravě. Náprava bude opět vyžadovat naše úsilí. Bůh nám při nápravě slibuje pouze pomoc, nemůže ji udělat za nás. Je nerealistické čekat, že ze svých neduhů budeme uzdraveni zázrakem.

Naše pokání nepotřebuje Bůh, potřebujeme je my sami! Jediný a stále platný způsob, jak pracovat na zlepšení své osobnosti, byl popsán snad všemi, už i starověkými filozofy a mudrci a potvrzuje jej i současná psychologie. Je to skutečně poctivé sebezkoumání, tzv. *kontemplace*. Pravdivé vyhodnocení (uznání chyb, ale také odstranění nespravedlivých pocitů viny) pak umožní zjednat nápravu postojů a jednání, což způsobí duchovní a duševní očištění, tzv. *katarzi*.

Poznámka: Proces sebezpoznání a smíření se sebou může být jedním z nejnáročnějších procesů v životě člověka. Proto je nutno k němu jako k takovému přistupovat. Může být provázen různými komplikacemi nebo i neúspěchy, a tudíž může být zdlouhavý. Někdy je užitečné využít odbornou pomoc - publikaci nebo i specialistu psychologa.

Vzhledem k tomu, že jsme všichni postiženi dědičným hříchem (genetickým porušením), potřebujeme toto pokání všichni. Jedině tak (jako společnost - jedno tělo - Ř. 12:5) můžeme postupně dosáhnout potřebné harmonie osobnosti. Kdo má pocit, že nedokonalostí netrpí, nebo neví jakou, ať se zeptá svého manželského druhá nebo ať vstoupí do manželství - jeho partner mu jeho chyby jistě velice ochotně vysvětlí. V manželství jakožto nejužším možném svazku dvou lidí je totiž lidské poškození nejzřetelnější. (1.K. 7:28; Mt. 19:10)

Osmá část - Boží lid

MOTTO: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn. 3:15)

Zde někde leží prvopočátky Božího lidu. Už zde je mu prorokováno konečné vítězství ve sporu, který se týká nejen našeho světa, ale i světa nebeského.

Poznámka: Máme-li být přesní, tedy vědečtí, a máme-li bojovat proti mýtům, musíme říci, že rozdělení našeho světa a světa nebeského je trochu antropocentrické. Jak všichni dobře víme, ve skutečnosti není nic jiného než vesmír čili nebesa. I my jsme tedy součástí vesmíru - žijeme na planetě Zemi, ve hvězdné soustavě hvězdy Slunce. I my jsme součástí nebes - žijeme v nebesích! Bůh ale vždy respektuje stupeň rozvoje našeho myšlení, takže s námi komunikuje v rámci možností našeho chápání. (Ž. 115:16).

Božím lidem byli v počátcích spíš jednotlivci a snad ještě jejich nejbližší. Byli to lidé, kteří tzv. *chodili s pravým Bohem*. Vyznačovali se spontánními vlastnostmi, které je automaticky přiřazovaly na stranu tohoto Boha (JHVH) a původní koncepce stvoření. Božím lidem ale ještě nebyli. Nebyli k němu totiž nijak smluvně vázáni. Šlo tehdy o velice spontánní jev.

Předělem v historii Božího lidu byl muž jménem Abram. Teprve on dosáhl dostatečné mravní kvality k tomu, aby umožnil Bohu uzavírat s lidmi smlouvy.

Poznámka: Jde o odbornější právní problém, který pro nás není tak důležitý, abychom se jím podrobně zabývali. Předchází „smlouvy“ byly ve skutečnosti pouze Boží závazky (sliby) - lidské strany se k ničemu nezavazovaly. (Ř. 15:8)

Tento muž dostal později jméno Abraham. S Abrahamovými potomky později Bůh uzavřel první skutečnou smlouvu v dějinách lidstva; tak vznikl Boží lid Izrael.

SMLOUVY

Tyto skutečné smlouvy, kdy jsou smluvně vázány obě strany, ohraničují dlouhá smluvní období, tzv. „věky“¹ nebo „systémy věcí“. (Mt. 28:20) V rámci těchto věků stanovuje Bůh pro svůj lid cíle. Těchto cílů dosahuje výchovou, jejíž součástí jsou i tresty. Tyto věky tedy znamenají etapy vývoje Božího lidu².

Boží práce s lidmi je ale nesmírně obtížná. Je to proto, že lidé byli svedeni k tomu, aby se vydali cestou „dospělých“ (bohů), zatímco byli „dětmi“. Bůh tento stav musí respektovat - musí tedy s lidmi zacházet jako s dospělými, přestože se lidé jako dospělí nechovají.

Poznámka: Jen si to představme. S někým, kdo je nezralý, jednat jako s dospělým! Někdy je problém jednat i s dítětem – a to se necítí být dospělé. U dítěte se vám snad může podařit jeho nezralý úsudek obejít. Pokud však máte vyjednávat se skutečným dospělým, který z nějakého důvodu nestihl dozrát, nastanou vám velmi krušné chvíle. Takový člověk si svoji dospělost³ (nikoli svoji nezralost) uvědomuje a dožaduje se, abyste ji respektovali. Jeho názor obejít nemůžete. V takové paradoxní situaci je vůči nám Bůh.

Z tohoto důvodu musí Bůh s lidmi uzavírat smlouvy. Jinak by jim nemohl do ničeho mluvit, neměl by na to právo. Není tedy pravdou tvrzení, že Bůh nechal lidstvo napospas svému osudu. Stav, který F. Nietzsche označil výrazem „*Bůh je mrtev*“, je způsoben tím, že Bůh do lidských záležitostí v podstatě není oprávněn zasahovat⁴ - lidstvo bylo svedeno, oklamáno. Postavilo se předčasně do role Jeho dospělého partnera. (Gn. 3:22; srov. Iz. 7:16) To je také právní zdůvodnění toho, že Bůh je zdánlivě lhostejný k tolika krutostem, kterých se lidé dopouštěli a dopouštějí během celé své historie.

Poznámka: S dětmi se smlouvy neuzavírají - musí své rodiče poslouchat z nutnosti, kvůli vlastní nezralosti a nezkušenosti. Nepodléhají dokonce ani právnímu postihu! Smlouvy se uzavírají mezi rovnoprávními partnery, v rovnoprávném vztahu. Podrobněji v části 16.

PRVNÍ SMLOUVA

První smlouvu uzavřel Jahve s Izraelem ve velmi rané vývojové době. To její naději na úspěch velmi zeslabilo, a to především tím, že byla uzavřena před vyřešením sporné otázky ohledně člověka. Kritéria této smlouvy proto nebrala v úvahu lidskou nedokonalost zaviněnou dědičným hříchem. Při jejím uzavření byl předpověděn neúspěch Izraelců. (Dt. 31:16-21; 1.Pt. 2:8)

1 Biblický věk (ólám, aión) ohraničuje Bohem stanovené, z lidského pohledu velmi dlouhé období sledovaného procesu (viz. den JHVH; 9. část). Konec věku bývá nesprávně překládán jako konec světa.

2 Určitým výchovným procesem procházejí zřejmě i ostatní národy, ne ale tak přímým a otevřeným. I národy mají své ochránce (anděly 1. nebes) a vzhledem k tomu, že zde existuje soupeření výchovných koncepcí (podrobně ve 13. část), i tito ochránci velmi pravděpodobně kontrolují vývoj těchto národů. (Da. 10:13,20; ostatní vyspělé kultury měly rovněž své svatyně a kněžské řády)

3 Dospělost určenou ať už věkem nebo zákonem

4 Citelné zásahy provádí pouze v krizových nebo jinak akutních situacích v zájmu lidstva jako celku.

Jahve musel velmi improvizovat a hledat zcela originální řešení, protože duchovní cesta, kterou měl Izrael vést, byla nejen velice komplikovaná, ale zároveň naprosto nová, nikdy nikým nevyzkoušená.

Náročnost této úlohy dokazuje např. situace před horou Sinaj, kdy byla formulována a zahajována výchovná podetapa *první smlouvy*⁵ - etapa *smlouvy zákona*. Problematiku této nesmírně těžké etapy tenkrát řešily všechny tři úrovně nebes. (Ex. kapitoly 19. a 24. {1.a 2. nebesa}, 33. a 34. {3. nebesa}). Na lidi se Bůh nemohl ani v nejmenším spolehnout, problémy musel řešit silou. K některým tvrdým zásahům byl zřejmě donucen i svým odpůrcem. (Zj. 12:10)

Období první smlouvy probíhalo ve znamení první základní Boží vlastnosti - MOCI. Jahve se představil jako „*Bůh bázeň vzbuzující*“ a tato vlastnost byla hybnou silou vývoje jeho lidu. Této vlastnosti velmi dobře rozuměli a respektovali⁶ ji. V praxi byli Izraelci poslušni svého Boha zpravidla tehdy, když zřetelně pociťovali jeho moc. Věk první smlouvy byl ukončen zničením Jeruzaléma římskými vojsky pod Titovým vedením roku 70. n.l.

DRUHÁ SMLOUVA

Při ustanovení druhé smlouvy Ježíšem Kristem lidé už duchovně pokročili, a tak bylo možné předpovědět, že alespoň malá část křesťanů dosáhne stanoveného cíle - duchovní a lidské dospělosti a tomu odpovídající schopnosti účelně jednat. (Mt. 7:12-14; L. 12:32) Křesťané už měli usilovat o dospělost:

„A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby - k budování Kristova těla, bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti. Pak už nebudeme nedospělí ...“ (Ef. 4:11-14)

Období druhé smlouvy probíhalo ve znamení druhé základní Boží vlastnosti. V této době začali lidé výrazněji chápat pojem SPRAVEDLNOST. Bůh Bible začal být masově uznáván právě pro tuto vlastnost, aniž demonstroval svoji moc - dobrá zpráva našla odezvu především u chudých. (Mt. 11:5; L. 7:22) Hlásala totiž rovnoprávnost pro všechny bez rozdílu postavení a majetku.

Věk druhé smlouvy se blíží ke svému závěru.

TŘETÍ SMLOUVA

Postupné nahrazování starých smluv novými, kvalitativně lepšími, odpovídá Boží koncepci postupného stvoření a postupného vývoje. (Jr. 31:31; Iz. 65:17; Zj. 21:1)

.....
⁵ Ačkoliv právně byla tato smlouva ustanovena až s Izraelským národem při exodu z Egypta před horou Sinaj (Ex. 19:5-8) tzv. Smlouvou zákona, období První smlouvy bylo zahájeno už dříve - před vznikem tohoto národa - Božím slibem („smlouvou“) Abrahamovi (Gn. 15:6,18; J. 8:39), respektive narozením dědice, Izáka. (Ga. 4:28)

⁶ Tehdejší mravy i Boží reakce se nám dnes jeví jako velmi barbarské. Dnes už by takové jednání nevyvolalo respekt, ale opovržení.

Třetí smlouva už bude vyžadovat bližší vysvětlení. Pro drtivou většinu křesťanů je skutečnost přicházející třetí smlouvy naprosto nová a mohou na ni pohlížet se značnou nedůvěrou. V dobách chudé terminologie⁷ přibližoval Bůh smysl svého jednání lidem výrazy, které jim byly známé a výstižně vyjadřovaly sledovaný předmět. Sňatek byl pak jediná lidská smlouva, která se týkala nejen obou partnerů, ale i jejich dětí - v tom je nakonec hlavní smysl manželství.

Poznámka: Všimněte si, že Bůh se sám nikdy „nerozvedl“ - ani když se jeho manželka (Izrael) stala nevěstkou! (Jr. 3:1-6,12) První smlouva byla řádně ukončena ve stanoveném období podle proroctví⁸. (Da. 9:27)

Přirovnání takové smlouvy k sňatku bylo tedy pro jeho právní formulaci velmi výstižné. Jehova se tehdy označil jako manžel a svůj lid označil jako manželku. (Iz. 54:5,6) V případě, že mu byla nevěrná, jako nevěstku.

Smlouva, ať už první nebo druhá, se skutečně týkala celých generací Židů a křesťanů. Ze stejného důvodu se i Ježíš označil jako ženich. (Mk. 2:19) Tehdy se totiž schylovalo k uzavření dalšího sňatku - k uzavření nové, v pořadí druhé smlouvy. Ve svých podobnostech však Ježíš hovořil již také o třetí smlouvě - vždyť družičky mají zaspat (opět) ženichův příchod. (Mt. 25:1-11; pozor, nikoli manželův!).

Jaký by mělo smysl uzavírat smlouvu po dobu asi 2000 let?! K čemu tak dlouhá svatba, aby mohl být Kristus při svém návratu ještě označen jako ženich téže svatby? Ne, to je skutečně další, v pořadí už třetí smlouva!

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ SE OPĚT PŘIBLIŽILO

„Radujme se a překypujme radostí a vzdejme mu slávu, protože přišla Beránkova svatba a jeho manželka se připravila.“ (Zj. 19:7)

Všemu lidu třetí smlouvy už je předpověděno dosažení požadovaných cílů a duchovní dospělosti:

„Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu na celé mé svaté hoře, neboť zemi naplní poznání Hospodina (JHVH), jako vody pokrývají moře. V onen den budou pronárody vyhledávat kořen Jišajův, vztyčený jako korouhev národům, a místo jeho odpočinutí bude slavné“. (Iz. 11:9,10)

Období třetí smlouvy bude dominovat třetí základní Boží vlastnost - MOUDROST. Lidstvo již nastoupilo éru vědy. Jeho mentální schopnosti se dostatečně vyvinuly a plně si uvědomuje, že každá pravda se musí dokazovat. To je také důvod úpadku náboženství a jeho autority. Náboženství se zpravidla ani nesnaží svoji pravdu dokazovat, prostě ji vyučují. Není to věc rozumu, ale citu.

⁷ Problém nemusel vždy spočívat jen v chudosti terminologie. (Termín smlouva byl znám.) V Písmu jsou zprávy často cílevědomě „pečetěny“. (Srovnej Dt. 32:34; Iz. 8:16; 29:11; Da. 12:4,9; J. 6:27; Zj. 5:1; Zj. 22:10)

⁸ Stalo se tak s konečnou platností roku 70 n.l., kdy bylo rozvráceno město Jeruzalém, centrum Hospodinova uctívání, a zbořen jeho chrám. Konec této smlouvy byl doprovázen trestem za její nedodržení.

Dnešní doba ale ctí spíše rozum. Svět opět přijme Boha Bible jediné za předpokladu, že Bůh dá světu pravdivé odpovědi na jeho stále se množící a často už zoufalé otázky - přijme Jej, když prokáže svoji moudrost.

TRESTY SMLUVNÍHO LIDU

K naplnění svých záměrů Bůh nutně potřeboval usměrňovat vývoj svého lidu. Aby mohl usměrňovat svůj lid, nutně potřeboval právě smlouvu. Ta totiž mimo jiné stanovovala normy chování obou smluvních stran a také sankce (tresty) v případě nedodržení těchto norem.

Poznámka: „Tresty“ lidstva, tedy nesmluvního lidu, jsou trochu jiného charakteru. Nejde při nich o vměšování umožněné smlouvou (o výchovu), ale pouze o regulaci, zastavení nenapravitelného, destruktivního vývoje zpravidla úplným vyhlazením takových společností - potopa, Sodoma a Gomora, Jericho, obyvatelé Kanánu, Armageddon atd. Za tresty by mohly být považovány v tom smyslu, že slouží jako výchovný (výstražný) příklad ostatnímu lidstvu a přispívají tak k jeho nápravě.

Boží tresty byly v nové době tématem mnoha diskusí, a dokonce kritiky. Od věhlasných teologů i jiných vzdělanců, světských i církevních, bývá často slyšet názor, že Bůh se v Bibli vyvíjí. Bůh Izraele byl krutý, mstivý, nebo dokonce krvežíznivý, zatímco Bůh křesťanů je milosrdný, laskavý a všeodpouštějící.

Pro tyto myslitele je trochu zahanbující, pokud jim dodnes uniká význam skutečnosti, že především člověk, nikoliv Bůh, podléhá vývoji, a to dokonce programovému. Z toho, jak se Bůh k lidem choval v raných dobách, a z posunu směrem k humanitě, který v Jeho chování nastal později, mohli pochopit, že Bůh není všemohoucí⁹, ale že za dané situace neměl na vybranou.

Dědičné poškození způsobilo v době rané vývojové fáze krajně komplikovanou situaci - Bůh neměl k usměrnění tehdejších lidí, nejčastěji Izraelců, v rukou jiné prostředky. Často je nemá ani dnes. Mnohé dnešní „moudré“ nebude moci usměrnit jinak, než že jim bude muset dát „pít z poháru vína svého hněvu“ a nechá je okusit následky jejich vlastního chování - porušování Jím stanovených přírodních a společenských zákonů.

Kolik bolesti musela cesta lidstva přinést našemu nebeskému Otci, který se na jeho strádání musel dívat a nemohl je zcela zastavit, uvážíme-li, že jeho mravní cítění je mnohem vyspělejší než naše! Nicméně Bůh všechna tato usměrňování musel provádět podle zásady: „Koho Pán (JHVH) miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna“ (Žd. 12:6) Nebyla v tom žádná krutost ani pomstychtivost, byla to tehdy bohužel jediná cesta k cíli.

Poznámka: Na omluvu zmíněného teologického omylu lze uvést, že situace byla ještě poněkud složitější a k určitým změnám ve struktuře JHVH skutečně došlo. Touto problematikou se bude zabývat 13. část.

.....
⁹ Přesnější překlad výrazu „všemohoucí“ je všemocný nebo vševládný, v tom smyslu, že má všechnu moc, vládu (přesněji - je zdrojem veškeré moci jako Bůh Bohů), a nikoli, že vše může. I jeho moc má svá omezení, např. právní.

VÝSLEDKY BOŽÍ VÝCHOVY

V počáteční fázi společenského vývoje musel Bůh svůj lid často usměrňovat pomocí autoritativních proroků a jimi ohlašovaných trestů. Vzhledem k tomu, že náprava se mýjela účinností, byl JHVH donucen přistoupit k rozsáhlému trestu, když dovolil Nebukadnesarovi, aby rozvrátil celé židovské království a rozbořil chrám. Teprve tento trest otevřel Židům oči.

Poznámka: Toto „otevření očí“ ale probíhalo opět postupně. Že šlo o Boží trest, přijal jako fakt poprvé až na konci sedmdesátiletého trestu Daniel. Když o tom hovořil Jeremjáš, nikdo jej nebral vážně, dokonce ani po splnění jeho slov! (Da. 9:1-3; Jr. 43:1-7)

Z dalšího vývoje židovské kultury je vidět až úzkostlivá péče o zákon a čisté uctívání. Modlářství bylo se všemi jeho průvodními jevy (např. lidské oběti, chrámová prostituce) zcela vymýceno. Postupně bylo zajištěno dodržování všech ustanovení zákona - sabatů, svátků a předepsaných obětí, čili věcí, za jejichž porušování byl národ v minulosti trestán. Dále byla zajištěna výuka a výchova národa. Byla vybudována rozsáhlá síť učeben - synagog. Tento program měl zajistit udržení a další rozvoj již dosažených cílů.

Skutečně - studiu, výuce a zdokonalování zákona (rozvoji legislativy¹⁰) se začalo věnovat stále více profesionálních i laických učitelů - farizeové, saduceové, eseje, zákoníci a mnoho dalších skupin. Národ začal uctívat památku umučených Božích proroků.

Temná raná historie naplněná nevěrou Bohu byla zdánlivě více než uspokojivě zažehnána. Ve srovnání s dřívějšími etapami dosáhli Židé zlatého věku v čistém uctívání pravého Boha a byli na to nesmírně hrdí. Proto nechtěli pochopit, že přes prokazatelné úspěchy musí následovat nová, vyšší kvalita.

Jenže Zákon byl formulován před vyřešením sporné otázky¹¹, a proto nemilosrdně stanovoval dokonalost, které ještě nebyli schopni dosáhnout - „*Mluv k celému shromáždění izraelských synů, a řekneš jim: ‘Měli byste se prokázat jako svatí, protože já, Jehova, váš Bůh, jsem svatý.’“* (čili *máte být tak dobří jako já, dosáhnout mé mravní úrovně!* Lv. 19:2 PNS).

Poznámka: Nepřišel snad Kristus mimo jiné proto, aby sňal toto prokletí zákona? (Ko. 2:14) Byl to od počátku plánovaný záměr. Avšak vyžadoval ze strany Židů uznání vlastní nedostatečnosti, pokání. Bůh lidem nenuť dokonce ani jejich záchranu! Čeká i na svůj lid Izrael, až pochopí a uzná potřebu Kristovy oběti. (Ř. 11:24; Za. 12:10-14)

Židé si však mysleli, že požadované kvality už dosáhli a že jsou s vlastní nápravou hotovi! Proto musel Jan Křtitel a Ježíš Kristus namísto pochvaly hlásat nutnost pokání a vystoupit s tak tvrdou kritikou chyb jejich práce.

SOUČASNÝ STAV A PERSPEKTIVA

V období 2. chrámu (po návratu z vyhnanství) již nedocházelo k usměrňování smluvního lidu tak výrazně jako v předešlé etapě. Národ byl víc ponecháván svému přirozenému vývoji.

¹⁰ Samozřejmě, že to dělali velmi špatně, ale kdo nic nedělá, nic nepokazí. Vždyť ani dnešní legislativa není ani zdaleka dokonalá. V této práci byli Židé stále ještě průkopníci. Římská legislativa sledovala trochu odlišné cíle.

¹¹ Téma 14. části. V rámci těchto otázek byl prováděn rozbor skutečného stavu lidstva. Druhá smlouva už byla přizpůsobena výsledkům těchto rozborů - proto byla hranice milosrdenství posunuta za zákonnou mez.

Podobně tomu je i v období naší 2. smlouvy - křesťanští proroci (pomazaní) už nemají tak přímou podporu jako jejich starověcí kolegové. Je to způsobeno zřejmě tím, že už nedochází k tak prudkým a nebezpečným výkyvům duchovního stavu. Ten lze případně regulovat jinými prostředky. Je zde vidět rostoucí tendenci nechat lidem maximální prostor pro uplatnění svobodné vůle. Její úspěšný¹² rozvoj je jedním z hlavních cílů výchovy lidstva. V období 3. smlouvy už nebude Bůh sám nijak zasahovat do lidských záležitostí. Veškeré pravomoci, včetně trestního práva a výchovy, budou svěřeny dědicům Božího království. V Písmu je nastíněno ještě jedno, poslední období 4. smlouvy. (Zj. 21:2) Teprve tehdy by lidstvo mělo dozrát k tomu, že pochopí hlubokou LÁSKU (agapé¹³) jakožto poslední a nejvyšší základní Boží vlastnost. V této etapě lidských dějin bude mezi lidmi působit láska agapé, a díky tomu bude autorita Boha zcela respektována. Zde bude ukončen základní stupeň výchovy lidstva, výchovy k božství:

„A Bůh pak stvořil člověka ke svému obrazu, stvořil jej k obrazu Božímu.“ (Gn. 1:27)

¹² Učení nemůže probíhat jinak než cestou pokusu a omylu, a to tím spíše, že lidstvo jde cestou předčasné svobody. Naše fyziologie (především mozek) je vytvořena tak, aby umožňovala (po pochopení jejích mechanismů) maximální možnou svobodu změny nejen těla (cvičením), ale především ducha - osobnosti. (např. Ef. 4:22-24; nejlépe PNS) Těto skutečnosti lze ale i zneužít (tzv. praní mozku atd.).

¹³ Na rozdíl od lásek filia, filadelfia, storgée a eros je láska agapé ryze duchovní vlastností. První čtyři jsou podmíněny city a instinkty. Naproti tomu agapé je podmíněna výhradně rozumem a teprve zpětně vyvolá velmi ušlechtilý cit. Jde o obrácený proces. Jen tato láska je schopna milovat i své (zaslepené) nepřátele.

Devátá část - Poslání Božího lidu a jeho aktuální situace

MOTTO: „Království, vladařská moc a velikost všech království pod celým nebem budou dány lidu svatých Nejvyššího. Jeho království bude království věčné a všechny vladařské moci ho budou uctívat a poslouchat.“ (Da. 7:27)

Kromě zmíněné spolupráce na procesu nápravy plní Boží lid úlohu jakýchsi strážců Božích tajemství - tj. informací o Božích plánech a záměrech (často zapečetěných), postupně získávaných během historie. Jedním z jeho úkolů je uchovat tyto informace pro budoucí generace. Tyto informace se však měly postupně studovat (Ž. 1:1-3), rozpečetovat, doplňovat a kompletovat do stavu, kdy podají ucelený obraz o aktuální situaci a návod pro chování Božího lidu během tzv. Pánova (JHVH) dne. (Př. 4:18) Tuto práci dělali lidé s tvůrčími schopnostmi a osobní iniciativou - např. proroci. (1.Pt. 1:10,11; 1.Kr. 19:9,10)

JAHVEHO (JEHOVOVY) DNY

Cyklus periodického střídání Jahveho dnů a nocí má svůj precedent a počátek ve stvořitel-
ských dnech a probíhá dodnes. (Gn. 1. kapitola)

Poznámka: Noc je zde interval mezi večerem a jitem. Jak bude ještě vysvětleno (např. ve 14. části), Bůh kvůli řešení kolizní situace zde na zemi nemohl vejít do plánovaného „odpočinku“ plně. Proto jeho práce (střídání jeho dnů a nocí) pokračuje nad rámec stvořitel-
ského plánu. (Srov. Žd. 4. kap; Zj. 21:5; J. 5:17 KP, PNS)

I smysl těchto dní a nocí je tedy v podstatě stále stejný: *Jahveho den* znamená období Jeho aktivity. Ta se týká vyhodnocení a ukončení předešlé etapy, vyhlášení nových úkolů a zahájení další etapy. Komunikaci s lidstvem obstarávají proroci - studují Boží slovo¹, zkoumají společenskou situaci a pak veřejně vystupují.

.....
¹ Když nebylo v moci proroků získat potřebné informace z Písma, býval tento deficit vyrovnán přímým Božím zjevením. Dnes je práce „proroků“ rozšířena o studium zákonů stvoření (vědeckých poznatků). Přímých kontaktů už by nemělo být potřeba.

Noc je podobně jako ve stvořitelských dnech obdobím zkoušky. Má prokázat kvalitu splnění vytyčeného úkolu (dosažení, nebo minutí cíle!). Během *noci* Bůh ponechává svůj lid samostatnému vývoji.

Vzhledem k tomu, že Boží lid má (nebo by měl mít) k dispozici potřebné a aktuální údaje o Jahveho (Jehovově) činnosti, plní během *Jahveho noci* úlohu symbolických svícnu (lamp). To proto, že má sloužit jako zdroj duchovního světla jednak sobě samému, jednak všem, kdo toto světlo hledají.

SVÍCNY

Svícny jsou fyzicky oddělené (Kristus se prochází mezi nimi, hledá tu nejlepší církev) a každý sbor (církev, svícen) je klasifikován samostatně. Pro porovnání - v předešlé smlouvě býval všechen lid (národ, sedm lamp svícnu) klasifikován jako celek. Rovněž panny či družičky (církve) v Ježíšově podobenství mají každá svoji lampu, přičemž některé mají olej, jiné ne. Z toho plyne, že nejsou napojeny na společný zdroj.

Ve třetí smlouvě nabude poznání Jahveho (Jehovy) a všech jeho zákonů natolik přesné podoby, že křesťané nebudou mít důvod setrvávat dál v nejednotě:

„Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: ‘Poznávejte Hospodina!’ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat“. (Jr. 31:34; srov. Sf. 3:9)

STRUKTURA BOŽÍHO LIDU

Písmo zaznamenává určité dělení členů sboru podle stupně zralosti:

1. Nově obrácení křesťané, lidé na samém počátku duchovního růstu jsou obrazně nazýváni nemluvnaty, děťátky. (Mt. 11:25; 1.J. 2:12) Jim je určeno „duchovní mléko“. (Žd. 5:13; 1.Te. 2:7)
2. Pokročilí křesťané jsou nazýváni muži nebo mladí muži. (1.J. 2:13; 1.K. 16:13; Ef. 4:13 PNS) Jim už je určen „hutnější pokrm“. (Žd. 5:12,14)
3. Duchovně zralí křesťané jsou zváni otcové. (1.J. 2:13) Pouze ti mohou být vyučováni „hluboké moudrosti“. (1.K. 2:6)

Mírou zralosti je dána i míra odpovědnosti jednotlivých křesťanů a s ní by měly i růst nebo klesat naše nároky na jednotlivé členy sboru.

Poznámka: Duchovní zralost zcela přirozeně provází i zralost lidská, není mezi nimi velký rozdíl. Nelze ji měřit výkonností v duchovní práci či službě. Bohužel, je s touto výkonností často zaměňována a její nedostatek bývá výkonností kompenzován (Saul z Tarsu, páter Koniáš). Duchovní zralost znamená především schopnost projevat lásku agapé. (1.K. 13. kapitola) To platí i v běžném životě.

Ježíš použil vlastního symbolu, když lid rozdělil na ovečky a beránky. (J. 21:15,16) Tyto kategorie tvoří tzv. *pánovu čeleď* (Mt. 24:45), kdy ovečky představují křesťany ochotné nechat se vést a beránci křesťany přijímající odpovědné postavení, což jsou starší sborů a diáconi.

SVATÍ POMAZANÍ

Pomazání znamenalo ve starověku pověření pro náročnou úlohu krále (1.S. 16:13) nebo velekněze² (Lv. 4:3,5). Z duchovně zralých křesťanů se v tomtéž smyslu rekrutují tzv. „pomazaní“ neboli „svatí“ křesťané. (2.K. 1:21; Ř. 12:13; PNS, KB, EP viz pozn. pod čarou) I tuto svatost lze chápat spíš jako perspektivu. („vyhlídku“ - Ř. 6:19 PNS) Jsou to lidé, kteří jsou už na cestě k této svatosti.

V žádném případě nejde o lidi bez hříšných sklonů nebo nějak dokonalé (Ř. 7:14-24), mají před sebou ještě mnoho tvrdé práce na své osobnosti, ale už vědí, kudy vede cesta. Prostředkem nápravy může být i vlastní utrpení. (Jk. 1:2; Ř. 8:26-28; 2.Ko. 12:7-10)

POVOLÁNÍ

Pomazání přímo neznamenal uvedení do funkce. Např. král David byl korunován roky po svém pomazání. Královskou funkci si musel vydobýt a toto mezidobí bylo vlastně obdobím jeho výchovy. Podobně velekněz byl po svém pomazání ještě posvěcen - schválen. David je na mnoha místech Bible uváděn jako precedent *pomazaného* čili *krista*. (Jr. 30:9; Ez. 34:23). Pomazání tedy znamenalo spíše nabídku - povolání - k budoucí funkci.

Podobně pomazaní křesťané zdědí po svém schválení Boží (!) moc - nebudou mít nad sebou výkonnou autoritu. Musí tedy dospět do schopnosti takové sebeanalýzy a sebekritiky, že budou mít své vlastní vady nejen pod kontrolou, ale budou muset být schopni samostatně, bez pomoci ostatních³ dokončit svůj vlastní proces nápravy.

Pavel dokonce tvrdí, že je nikdo z lidí nemá právo posuzovat.⁴ (1.K. 2:15,16(!); 1.K. 4:3,4 EP, Petřů, Sýkora; J. 3:8)

Poznámka: Celé naše bytí je skutečně stálý proces růstu a zdokonalování. Žádný konečný cíl není stanoven, pouze milníky. Tato perspektiva svatosti (nebo tehdy spíš požadavek) byla už Izraelitům stanovena Zákonem: „Budte svatí, neboť já Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.“ (Lv. 19:2)

Povolaná skupina není žádnou vyvolenou elitou, ale pouze předvojem a vzorem, dosažitelným pro všechny. Tito „svatí“ jsou opět lidmi s tvůrčími schopnostmi a nadáním, které je povolává k osobní iniciativě. Jsou tedy obdobou starověkých proroků. Právě tito lidé vždy byli motorem vývoje Božího lidu 2. smlouvy stejně jako kdysi proroci v 1. smlouvě.

V průběhu historie se proto tito lidé někdy dostávali do rozporu s oficiální církví a stávali se, řečeno dnešními slovy, pronásledovanými duchovními disidenty. Někdy končili i na hranici (Jan Hus). Byli to ti z „kacířů“, jejichž cílem bylo církev napravit (a věděli také jak)

2 Pomazání obdržel výjimečně ještě prorok Eliáš. Proroci nebyli povoláni tak, že to lidé viděli. Svoji roli zde hrála jejich vlastní iniciativa. (Srov. Iz. 6:8 nebo Dt. 18:22. Neexistoval jiný doklad pravosti proroka než výsledek jeho práce; proroci nebyli nikým uváděni do funkce. Srov. 1.Kr.22:5-28)

3 A posléze i bez pomoci Boha - učením se z vlastních chyb.

4 Zde se dostáváme k fenoménu nesdělitelnosti některých zkušeností. Proto obecně v procesu dospívání člověk musí překročit hranici, od které začíná na své výchově a růstu pracovat samostatně a cílevědomě - dospělým se může stát jedině vlastním úsilím. (1.K. 13:11; v sobě samém se může nejlépe vyznat jen každý sám 1.Kor.2:11) Pokud člověk takto „nena-startuje“, stává se trvale nedospělým a v nějaké podobě závislým na druhých. Vedle úkolu popsaneho v části 3 je toto další velmi náročný rodičovský úkol.

nebo jí nějak pomoci (např. překladem Bible), nikoli ti, kdo chtěli pouze kritizovat (byť právem), ale chyběl jim tvůrčí duch a dostatek lásky agapé.

Skuteční pomazaní, jejichž pověřením je práce, jsou si totiž vědomi toho, že církev, i když se duchovně zkasila, zůstává stále Božím lidem a potřebuje pomoc. Snaží se podle toho chovat, ačkoli je to nesmírně těžké.

Poznámka: Tento postoj je opět srovnatelný s postojem krále Davida. (1.S. 24:6,7) Zákonnitý vývoj byrokracie zpravidla nápravu znemožnil, proto se podle předpovědi církev začala štěpit. Vznikaly reformní církve, které umožnily další vývoj Božího lidu. Tak vzniklo konkurenční prostředí, jež zpětně nutilo i mateřskou (či spíše macešskou) církev k určitému pokroku.

POMAZANÝ NÁROD KRÁLŮ A KNĚŽÍ

Skupina těchto pomazaných sehraje klíčovou dějinnou roli, protože právě oni mají přímo vstoupit do 3. smlouvy s Kristem. (Zdědí Boží království 3. smlouvy - L. 12:32.) Zde jejich pomazání dojde svého naplnění - získají „královské“ a „kněžské“ funkce slíbené jako perspektiva už Izraelitům (Ex. 19:6):

„A zpívali novou píseň: *‘Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí.’*“ (Zj. 5:9,10)

Všimněte si dále, že v podobenství o deseti pannách tyto panny nejsou nevěstou. Použitý řecký výraz umožňuje toto slovo přeložit i jako družičky. (Mt. 25:1-10) A skutečně, na jiném místě Ježíš vysvětluje, že tento děj se odehrává těsně po uzavření nové smlouvy (tedy těsně po svatbě; L. 12:36). Sňatek s ženichem uzavře *nevěsta*, což jsou pomazaní „svatí“ (Zj. 19:7,8), zatímco tyto družičky jsou církve různých kvalit. Z nich pouze ty vyspělejší, které pochopí, co se vlastně děje, budou doprovázet události nové smlouvy, tedy plnit svěřené úkoly.

PŘÁTELÉ A OTROCI

Pomazané (povolané) křesťany již Ježíš nenazývá *otroky*, ale *přáteli* nebo dokonce *bratry*. (Mt. 25:40; Žd. 2:11) Nechová se k nim tedy jako k otrokům, ale jako k partnerům - nedává už příkazy, ale očekává jejich vlastní iniciativu. (Srov. L. 17:7-10)

„*Již vás nenazývám otroky, protože otrok neví, co dělá jeho pán. Ale nazval jsem vás přáteli, protože jsem vám dal na vědomí všechno, co jsem slyšel od svého Otce.*“ (J. 15:15 PNS)

Na rozdíl od otroků by tito přátelé měli mít správné informace!

Poznámka: Cožpak se s otroky uzavírají smlouvy? Z Ježíšova výroku u J. 15:15 vyplývá, že první smlouva musela být uzavřena s národem pouze jako celkem (srov. Ga. 4:1), kdežto druhá smlouva byla uzavřena už s jednotlivci.

V závěru 2. smlouvy církev již opět natolik propadne byrokracii, že pomazaní se v jejích vedení neprosadí. Církve budou řídit jen *otroci*. Tento proces je v našem vývojovém stupni stále ještě zákonitý⁵ a nelze se mu vyhnout. Proto Ježíš o otrocích (služebnících) říká, že

⁵ Obecným společenským zákonitostem podléhá i Boží lid a není z nich nijak vyňat. Zákonitosti rozvoje byrokracie jako první podrobně popsal profesor Parkinson. S přebujelou byrokracií židovského státu bojoval už Ježíš (Mk. 7:1-13) a varoval před ní i ap. Pavel. (2.K. 3:6)

jsou ustanoveni Pánem. (Mt. 24:45) Jsou ve vedení církví s jeho souhlasem. Musí plnit stanovené povinnosti a podle svých výsledků budou jednotlivě souzeni (andělé církví Zj. 2. a 3. kap.). Tito „otroci“ budou na rozdíl od „přátel“ většinou tápat. (L. 12:45-48)

AKTUÁLNÍ SITUACE

Žijeme v závěru „tohoto věku“, v závěru etapy 2. smlouvy. Podle biblických proroctví se křesťané skutečně rozdělili na množství církví. Jejich historie je poznamenána nejen úspěchy, ale i mnoha neúspěchy. Historie křesťanství je dokonce poznamenána velice hrubým porušováním Božích zákonů. V jeho jménu hnaly církve národy do bratrovražedných válek. Inkvizice se církvi vymkla z rukou a má na svědomí skutky bezmezného bezpráví a krutosti. Na základě těchto skutků, nejednoty a naukových omylů některé církve (např. NSSJ, ASD6, ač se samy v mnohém mýlí a nejsou ochotny si to přiznat) došly k závěru, že ostatní tzv. křesťanstvo přestalo být Božím lidem. Údajně již brzy po smrti apoštolů prvotní církev tento statut ztratila a stala se organizací satanovou.

Poznámka: Tato tvrzení jsou odrazem „černobílých“ tendencí rozdělit náš svět na Boží a satanovu organizaci, která údajně vyplňuje pomyslné vakuuum vně Boží organizace. Satan je ale v současnosti bohem anarchie. Budování organizací není cílem jeho vývojové koncepce. Jak si ukážeme, není to cílem ani Jahveho koncepce⁷, kterou chtěl satan ještě předčít. Spolu s prvotní církví se později v satanově organizaci ocitly údajně i všechny ostatní. Ale nedopouštěli se snad i Židé bratrovražedných válek, bezpráví a modlářství? Neobětovali dokonce své děti pohanským bohům? A přesto nepřestali být Božím lidem. Kvůli těmto skutkům byli souzeni na základě své smlouvy s Bohem. Byli trestáni právě proto, že byli Božím lidem!

Výše uvedená domněnka některých církví nemá skutečné opodstatnění, o precedentu nemluvě.

PRECEDENT STAROVĚKÉHO IZRAELE

„Cožpak Bůh zavrhl svůj lid? Kéž se to nikdy nestane! ... Bůh nezavrhl svůj lid, který nejdříve uznal ... Klopýtli tak, že úplně padli? Kéž se to nikdy nestane! Ale jejich chybný krok je k záchraně lidem z národů, aby je to podnítilo k žárlivosti.“ (Vybráno z dopisu Římanům 11. kapitoly PNS.)

Boží „zavržení“ Izraele má opět výchovný účel.

„Řekneš snad: ‘Ty větve byly vylomeny, abych já byl naroubován.’ Dobře. Byly vylomeny pro svou nevěru, ty však stojíš vírou. Nepovyšuj se, ale boj se! Jestliže Bůh neušetřil přirozených větví, tím spíše neušetří tebe! ... Jestliže tys byl vyřazen ze své planě olivy a proti přírodě naroubován na ušlechtilou olivu, tím spíše budou na svou vlastní olivu naroubováni ti, kteří k ní od přírody patří!“ (Vybráno z dopisu Římanům 11. kapitoly.)

6 Náboženská společnost svědkové Jehovovi a Adventisté sedmého dne.

7 Námět kapitol 12 a 15

Tato slova napsal apoštol Pavel až po ukončení Boží smlouvy s Izraelem! Ačkoli předtím Ježíš nazval farizee ďablovými dětmi (J. 8:44), do samého konce smluvního období se trápil tvrdostí Židů a snažil se je obrátit zpět:

„Jeruzalém ... jak často jsem chtěl shromáždit tvé děti, jako slepice shromažďuje svá kuřátka pod svá křídla, ale vy jste to nechtěli. Pohledte, váš dům je vám zanechán.“ (Mt. 23:37)

Židé nebyli ďablovou organizací, ale Boží. Označením farizeů za ďablové děti nemyslel Ježíš jejich účast v (neexistující) ďablově organizaci. Tímto výrokem je označil za genetické potomky lidí těžce postižených satanovou vývojovou koncepcí⁸ - ti totiž tvoří tzv. „*semeno*“ (potomstvo) *hada*“. (Gn. 3:15; viz. 13. část.) Tolik precedentní případ.

Pravdou zůstává, že se mnohé církve skutečně chovají jako nevěstka - zpronevřují se uzavřené smlouvě a podléhají spravedlivému trestu (nemusí se týkat jednotlivců).

OTCOVÉ A SYNOVÉ - GENETICKÁ SPOJITOST

„Běda vám, Znalci zákona a farizeové, pokrytci, protože stavíte hroby proroků a zdobíte pamětní hrobky spravedlivých a říkáte: ‚Kdybychom byli za dnů svých praotců, nebyli bychom s nimi podílníky na krvi proroků.‘ Proto vydáváte svědectví sami proti sobě, (když říkáte) že jste synové těch, kteří vraždili proroky. Nuže, naplňte tedy míru svých otců.“ (Mt. 23:29-31 PNS)

Tento výrok Ježíše Krista nelze plně pochopit bez znalosti zákonů vývoje a genetiky. Jediný rozdíl mezi Židy, kteří stáli před Ježíšem, a jejich otci, byl ten, že se nacházeli v jiném úseku časové přímky svého vývoje. Ježíš jim v podstatě řekl: *„Kdyby jste stáli v tomtéž úseku jako vaši otcové, budete jednat za stejných okolností úplně stejně jako oni, protože jste jejich genetičtí potomci.“*⁹ *Právě nyní jste totiž v úplně stejné situaci jako byli vaši otcové, a protože jejich provinění uznáváte, avšak své nikoli, odsoudili jste tím sami sebe.*“ Rovněž dnešní členové církví (i těch reformovaných) jsou genetickými potomky svých předchůdců. I jim tedy patří citovaná Ježíšova slova, i když nikoli všem ve stejné míře. Kriřtíkové odsuzující křesřtány do role zavržených jsou v tomto ohledu zřejmě nevědomí. Z jejich stanovisek je cítit povýšenost, samospravedlnost a snaha úplně vytlačit mnohdy beztak už zprofanovanou konkurenci. (Zj. 3:17-20)

Nechápou, že se tím vlastně snaží vnutit Bohu svá vlastní pravidla smlouvy - prohlašují, že už zrušil smlouvu, kterou se svým lidem uzavřel. (Tato teze bývá často nedostatečně formulována.)

Tento postoj se jeho nositelům může stát osudným. (Mt. 24:42-48) Neslíbil snad Kristus celému lidu druhé smlouvy - *„A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“?* (Mt. 28:20) A neslíbil také Bůh záchranu těm, kdo věří v Krista? (J. 3:16)

⁸ To jen podtrhuje výrok Bible, že „celý svět leží v moci toho ničemného“. (1.J. 5:19) Vždyť jeho mocí a působením jsou postiženi všichni. (Viz části 6 a 13 a srov. např. L. 13:16.) První se z ní vymanil Ježíš a prohlásil to až na konci svého života. (J. 14:30) Ti, kdo se domnívají, že se už vymanili z jeho moci, a ostatní odsuzují, že tak neučinili, jsou nezdravě sebevědomí. (Lu. 6:37)

⁹ Toto pravidlo se týká především národa jako celku. Jednotlivci mají nesrovnatelně větší šanci přetvořit svoji osobnost a ovlivnit směr svého vývoje.

Desátá část - Syn Člověka

MOTTO: „Řekl mi tedy: ‘Skutečně nevíš, co ty věci znamenají?’ Na to jsem řekl: ‘Ne můj pane.’
Řekl tudíž: ‘To jsou dva pomazaní, kteří stojí vedle Pána celé země.’“ (Za. 4:13,14 PNS)

PRÁVNÍ POJEM

„A řekl mi: „Synu člověka“ postav se na nohy, abych s tebou promluvil.“ (Ez. 2:1 PNS)

„A řekl mi: Rozuměj, synu člověka, že to vidění je pro čas konce.“ (Da. 8:17 PNS)

V biblické terminologii je výraz „syn“ právním pojmem označujícím dědice. Dědicem otcova majetku byl zpravidla prvorozený syn. (Mt. 21:37,38) V tomto smyslu se v Písmech objevují termíny jako „synové Izraele, synové (dcery) Jeruzaléma, synové smlouvy, synové proroků“ atd. (Sk. 3:25 KB, PNS)

Pojem syn člověka tedy rovněž musí korespondovat s nějakým dědictvím - konkrétně s dědictvím člověka. Jde o dědictví, které jsme získali po našem otci Adamovi¹. Jemu a dále jeho synům byla svěřena tato planeta, přičemž dostali za úkol ji naplnit a ovládnout. Dnes už víme, že tento úkol vůbec není tak jednoduchý, jak by se na první pohled mohlo zdát.

Ke skutečnému ovládnutí Země je třeba mnoho vědomostí a schopností. Aby byla Země skutečně naplněna, musí lidská společnost dosáhnout dospělosti a dokázat řídit sebe sama - mít úspěšnou „státní správu“.

Naše dědictví je navíc zatíženo obrovským „dluhem“ především v podobě genetického poškození celé populace - dědičným hříchem. *Syn člověka* má tedy navíc za úkol ještě dokončit proces nápravy.

Proroci Ezekiel a Daniel jsou osloveni jako *synové člověka*. To lze vysvětlit tak, že to byli muži velice moudří, a stav lidského dědictví si nejen uvědomovali, ale v zájmu tohoto dědictví i pracovali. Prokázali se jako skuteční synové (člověka). (Př. 4:3) Největším synem člověka bezesporu byl Ježíš Kristus. Svým životem a působením jako člověk sehrál klíčovou úlohu v tom, že cíle našeho dědictví mohou být dosaženy. Ježíš si byl této úlohy vědom

1 5.M.32:8; srovnej EP a KB; syn Adama = syn člověka, hebrejsky ben-adám. Jméno Adam znamená člověk.

a jako *Syn člověka* otevřeně vystupoval. Ježíš sám však hovořil o tom, že v budoucnosti *Syn člověka* ještě přijde. Hovořil o sobě? Jak známo, Ježíš Kristus už dávno není člověkem. Práva *syna člověka* se navíc dobrovolně vzdal svojí obětí ve prospěch Izraele a celého lidstva. Aby Ježíš Kristus mohl znovu právoplatně přijít jako *syn člověka*, musel by se hypoteticky opět narodit jako člověk (což už právně nelze). A pokud by takto o sobě hovořil v přeneseném, symbolickém smyslu, musel by pro to existovat nezvratný důkaz. Nemohl by nás přece mást tak jednoznačným právním pojmem.

PARALELNÍ SPLŇOVÁNÍ BIBLICKÝCH PROROCTVÍ

Než se pustíme do výkladu biblických pasáží týkajících se totožnosti Syna člověka a jeho návratu, bude nezbytné vysvětlit obecnější princip Biblických proroctví.

„I stalo se ke mně slovo Hospodinovo: Lidský synu, řekni týrskému vévodovi: Toto praví panovník Hospodin: Ve svém domýšlivém srdci si říkáš: ‚Jsem Bůh, sedím na božském trůnu v srdci moří.‘ Jsi člověk, a ne Bůh ... Hle, jsi moudřejší než Daniel ... Byl jsi věrným obrazem pravzoru, plný moudrosti ... Byl jsi v Edenu, zahradě Boží ... Byl jsi zářivý cherub ochránce ... I skolím tě, srazím z hory Boží, cherube ...“ (Ez. 28:1-16)

Na tomto proroctví lze velmi názorně vysvětlit způsob prorokování Bible. Jelikož se dosaďadní vývoj lidské společnosti ubírá po pomyslné spirále² a události na zemi se v hrubých obrysech a na vyšší vývojové úrovni stále cyklicky opakují³, nechává Bůh zaznamenávat významné a typické společenské události a stanovuje je jako prorocké vzory neboli precedenty. Pokud navíc Bůh sám ovlivňuje běh věcí, jedná vždy podle stejných principů.

Poznámka: Představte si nyní, jak obsažná je Bible a kolik proroctví obsahuje. Uvědomíte-li si, že prakticky každé proroctví může mít ne jedno, ale hned několik splnění, zjistíte, že informační potenciál Bible ještě mnohonásobně vzrůstá!

Víme přece, že týrský král nemohl být v Edenu a už vůbec nebyl cherubem - pokud ovšem nechceme operovat s východní představou, že šlo o satanovu reinkarnaci. Vzhledem k tomu, že podobných paralel je v Bibli ve skutečnosti velmi mnoho a nejde jen o podobnost jednotlivých bytostí, ale celých národů, politických situací a složitých společenských zákonitostí, výklad reinkarnací zde můžeme s čistým svědomím vyloučit⁴. Týrský král se charakterově natolik podobal svému „pravzoru“ satanovi, že s ním byl v tomto proroctví ztotožněn. K podobnému ztotožnění dochází i v případě Syna člověka a jeho dalších úloh, jak si nyní ukážeme.

² Podrobněji v části 16

³ Např. podle slov Kazatele 3:15

⁴ Ačkoliv principiálně je reinkarnace možná a v případě Ježíše v jistém smyslu k inkarnaci došlo, Bible samočinný mechanismus reinkarnace mnoha způsoby popírá. Např. budoucím vzkříšením, které bude vymožeností až 3. smlouvy. To ovšem neznamená, že mnoho lidí v biblických dobách v reinkarnaci nevěřilo. (L. 9:7,8) Starověká Alexandrie byla křížovatkou světové filozofie, a východní nauky byly např. v Ježíšově době v Palestině známé. Satan bude „reinkarnován“ na zemi až po svém svržení z 1. nebes; podrobněji v 14. části.

MOJŽÍŠ A ELIÁŠ

Kromě toho, že Kristus vystupoval jako Syn člověka, působil během svého života na zemi v úloze (funkci) srovnatelné s úlohou Mojžíše. Podle slov ap. Petra:

„Mojžíš řekl: ‘Hospodin náš Bůh vám povolá proroka z vašich bratří, jako jsem já; toho budete poslouchat ve všem, co vám řekne.’ ... Také všichni proroci, přinášeli zvěst právě o těchto dnech.“ (Sk. 3:22,24)

A Ježíš se vyjádřil takto: *„Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně.“ (J. 5:46)*

Podle původní Jehovovy koncepce, kterou se řídí rovněž vyšší nebesa, se řízení společnosti dělí na dvě složky. Ve starověku reprezentovali první složku pomazaní králové (1.S. 16:13), druhou složku pomazaní kněží. (Lv. 4:3,5) V této terminologii s námi Bible od těch dob stále komunikuje. V Biblické symbolice Mojžíš odpovídá funkci krále a Eliáš funkci velekněze. Všimněte si nyní, že i Ježíš (ve funkci Mojžíše) skutečně měl za svého života „pracovního“ partnera (Jana Křtitele) ve funkci Eliáše:

„Amen, pravím vám, mezi těmi, kdo se narodili z ženy, nevystoupil nikdo větší než Jan Křtitel ... A chcete-li to přijmout, on je Eliáš, který má přijít.“ (Mt. 11:11,14)

Poznámka: Áron, velekněz a Mojžíšův partner, byl jako precedent vyňat pro svoji zpronevěru. (Dt. 9:20)

Vystoupení těchto proroků, podle dřívějších precedentů, je předpověděno v poslední knize Starého zákona - u Malachijáše:

„Hle posílám svého posla, aby připravil přede mnou cestu. I vstoupí nenadále do svého chrámu Pán, kterého hledáte, posel smlouvy, po němž toužíte. Opravdu přijde, praví Hospodin zástupů. Kdo však snese den jeho příchodu?... Bude jako oheň taviče, jako louh těch, kdo bělí plátno.“ (Mal. 3:1-3)

To „Mojžíš“ je ohlášen jako posel smlouvy. A skutečně - stejně jako Mojžíš i Ježíš byl prostředníkem smlouvy mezi Bohem a jeho lidem.

„Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný. On nakloní srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl zemi klatbou.“ (Mal. 3:23,24)

A toto je „Elijáš“. Naším tématem je ale Syn člověka - je zde tedy nějaká spojitost?

PROMĚNĚNÍ

„V pravdě vám říkám, že někteří s těch, kdo zde stojí, vůbec neokusí smrt, dokud nejprve neuvidí Syna člověka přicházet v jeho království. O šest dnů později vzal Ježíš Petra a Jakuba a jeho bratra Jana s sebou a odvedl je samotné na vysokou horu. A byl před nimi proměněn a jeho obličej zářil jako slunce a jeho svrchní oděvy se zaskvěly jako světlo. A pohledme, objevil se jim Mojžíš a Eliáš, a rozmlouvali s ním.“ (Mt. 16:28-17:3 PNS)

Na této hoře tedy apoštolové viděli Syna člověka. Byl jím Ježíš? Ježíš v tomto proměnění vystoupil v zářící podobě, čímž nebesa dala najevo, že v době druhého příchodu Syna člověka už bude Ježíš zpět v duchovním těle cheruba. (Zj. 1:13-16⁵; srov. L. 24:4) Nebude už člověkem.

***Poznámka:** Pro úplnost - duchovní bytost později známá jako Ježíš Kristus je v období existence naší civilizace cherubem. Jeho popis ve Zjevení 1. kap. odpovídá popisu cheruba. (Viz 4. část.) Označuje se také symbolem jitřní hvězdy. (Zj. 22:16) Tak jako sestoupil z úrovně 2. nebes na zem, v době před stvořením naší Země sestoupil i do těchto 2. nebes z vyšší úrovně. O tomto faktu se zmiňuje v poslední společné modlitbě. (J. 17:5) Všimněte si, že neprosí o navrácení do slávy, kterou měl před svým lidským narozením. Prosí o návrat do své slávy v úrovni svého Otce, kterou měl dříve, než byl svět. Tento sestup poskytuje vysvětlení, proč byl Kristus označen za prvorozeného všeho stvoření, všech tří nebeských úrovní. (Zj. 3:14; Ko. 1:15,16) Podle Pavla Kristus prošel nebesy (Žd. 4:14 KB, PNS, EP poznámka pod čarou) Zbývající dva ve vidění však byli lidé! Byli představeni jako „Mojžíš“ a „Eliáš“, tedy lidé v nejvyšších funkcích - symbolizující krále a velekněze. Tito dva muži tedy budou plnit stejnou úlohu jako Mojžíš s Áronem a Ježíš s Janem Křtitelem. Jde o totožné funkce pronikající všemi smluvními obdobími a totožné dědictví syna člověka. Proto titul Syn člověka v evangeliích splývá, a to zcela záměrně - apoštolové by totiž takovou informaci a další z ní plynoucí neunesli. (J. 16:12)*

***Poznámka:** V novozákonních textech splývá ještě jeden důležitý pojem - nejen Syn člověka, ale také pomazaný neboli Kristus. Psáno záměrně s malým „k“. Jde totiž o funkci, která se nám vlivem křesťanské tradice vžila jako příjmení Ježíše. V Orientě ale příjmení tvoří jméno otce, což byl v případě Ježíše oficiálně Josef. Ve skutečnosti celé Ježíšovo jméno správně znělo: „Ježíš ben Josef“.*

Uvědomme si, že tímto proměněním zjevil Ježíš učedníkům velmi důležitou informaci. Přesto se význam této události podceňuje a příliš se o ní nemluví.

ŽÁDÁTE DALŠÍ DŮKAZY?

„Tehdy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny ... a chtěla ho o něco požádat. ... ‘Ustanov, aby tito dva moji synové měli místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici ve tvém království.’ Ježíš však odpověděl: ‘Nevíte, oč žádáte ... Můj kalich budete pít, ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž je připravil můj Otec.’ “ (Mt. 20:20-23)

Jaká místa po Kristově boku připravuje jeho Otec? Proč o ně Zebedeova rodina měla takový zájem? A hlavně proč Ježíš říká, že neví, o co prosí? Jisté je, že Ježíš musel s apoštoly o dvou velice významných postaveních hovořit. V evangeliích se však dochovaly pouze tyto reakce na onu diskusi⁶. Z Ježíšovy odpovědi lze vyvodit ohromující závěr - tyto dvě role budou nesmírně náročné. Budou dokonce podstatně náročnější než postavení apoštolů.

⁵ Janovo konstatování, že je podobný synu člověka, neznamená, že to je Syn člověka. Jan pouze oznamuje, že cherubové jsou humanoidní. Stejně jako Ez. 1:26 nebo Da. 10:16, kde šlo dokonce o anděla 1. nebes fyzicky zcela totožného s člověkem.

⁶ Byl to patrně i důvod mnoha dohadů a pří mezi apoštoly, kdo z nich je největší.

Vždyť Ježíš říká - nevíte oč prosíte! Postavení vyplývající z apoštolského úřadu bylo už Jakobovi i Janovi přislíbeno. (Mt. 19:28) Je existence takových míst vůbec možná? Jak je možné, že si lidstvo po staletí studia Písem tak závažné a důležité informace dosud nevšimlo? Ale není snad Písmo zapečetěno do stanoveného času? (Da. 12:3,4,9; J. 16:12,13) Všimněte si, prosím, ještě jedné zajímavosti. Zájem o místa po Kristově boku měli Jakub a Jan - tedy právě ti, kteří byli přítomni Kristovu proměnění na hoře a viděli Syna člověka v jeho království. Mohli se tedy logicky domnívat, že jim tím chce Kristus něco naznačit. Petra pravděpodobně nebrali vážně. Podle zpráv evangelií byl z proměnění tak vyděšený, že nevěděl co dělá, o čemž museli svědčit právě Jakub s Janem. Další podrobnosti poskytuje kniha Zjevení.

DVA SVĚDKOVÉ

„A povolám své dva svědky, a oblečení v smuteční šat budou prorokovat tisíc dvě stě šedesát dní. To jsou ty dvě olivy a ty dva svícny, (v knize Zacharjáš) které stojí před Pánem země Ti dva svědkové mají moc uzavřít nebesa, aby nebylo deště za dnů jejich prorokování, a mají moc proměnit vody v krev a sužovat zemi všemi možnými pohromami, kdykoli budou chtít.“ (Zj. 11:3,4,6) Zde se nám Mojžíš a Eliáš objevují znovu. Prozrazují je jejich skutky. Autoritu *zavřít nebe* měl totiž Eliáš (1.Kr. 17:1) a autoritu *změnit vody v krev* zase Mojžíš v době exodu z Egypta.

Poznámka: *Této spojitosti si všimli i mnozí jiní badatelé, např. autoři českého ekumenického překladu Bible ve vydání z roku 1984. Viz poznámka pod čarou k Za. 4:14.*

Zjevení nás však odkazuje pro podrobnější informace zpět k proroku Zacharjášovi :

„Uviděl jsem, a pohledme, je tu svícen, celý ze zlata, s miskou na vrcholku. A je na něm jeho sedm lamp, ano sedm; (Prorok si je pro jistotu přepočítal. Je pečlivý, na jeho popis se můžeme spolehnout.) a lampy, které jsou na jeho vrcholku, mají sedm trubíc. A vedle něho jsou dva olivovníky, jeden po pravé straně misky a jeden po její levé straně.“ (Za. 4:2,3 PNS) *„A děle jsem se ho otázel: „Co znamenají ty dva trsy oliv, které jsou nad dvěma zlatými žlábkami, jimiž vytéká zlato?“ Tu mi řekl: „Ty nevíš, co to znamená?“ Řekl jsem: „Nevím, můj pane.“ Odvětil: „To jsou ti dva synové nového oleje, kteří stojí před Pánem celé země.“* (Za. 4:12-14)

TOTOŽNOST SYNA ČLOVĚKA

V této fázi výkladu není jistě třeba naznačené spojitosti příliš komentovat.

Dva pomazaní nemohou, podle starověkých precedentů, znamenat nic jiného než funkci krále (Mojžíš) a velekněze (Eliáš). Stojí vedle Pána celé země, což by mohlo být (pokud byla žádost apoštolů formulována správně) po jeho pravici a levici. Jde o ony dva posty, které pro sebe žádali synové Zebedeovi. Je to ona dvojice, kterou viděli při Ježíšově proměnění na hoře.

Poznámka: *O Synu člověka se hovoří jako o jednotlivci. Není zde tedy rozpor, když jsou najednou dva? Nikoli. Není to jediný případ takového vyjádření. V prvním století byli rovněž dva pomazaní. Jan Křtitel byl Ježíšem také označen jako Syn člověka. (Mk. 9:12,13) Ještě zajímavější je vyjádření proroka Zacharjáše 6:13 (srov. PNS, EP, KB). Půjde zde*

patrně o způsob pečetení; tato formulace by však mohla být i odrazem velmi důležité události, která se měla odehrát ve 2. nebesích. Po té, co satan v době Ježíšova pozemského života padl, převzal Ježíš Kristus satanovu kněžskou funkci⁷; tak vznikla výjimečná situace sloučení funkce král - kněz podle řádu Melkisedekova.⁸ (Žd. 6:20

Náročnost těchto rolí je nasnadě - na činnosti dvou svědků je duchovně, ale ve třetí smlouvě i fyzicky⁹ závislý nejen Boží lid (napájený svícen), ale celé budoucí lidstvo.

ZDROJ JEHO MOCI

Tento Syn člověka bude reprezentovat Ježíše při jeho druhém návratu. Podle Ježíšem stanoveného precedentu smí dokonce vystupovat z jeho autority a v jeho jménu:

„Skutky, které činím, svědčí o tom, že mě Otec poslal. A sám Otec, který mě poslal, vydal o mně svědectví.“ (J. 5:36,37)

„Amen, amen, pravím vám: Syn nemůže sám od sebe činit nic než to, co vidí činit Otce. Co činí otec, stejně činí i jeho Syn.“ (J. 5:19)

„Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec je ve mně? Slova, která vám mluvím, nemluvím sám od sebe. Otec, který ve mně přebývá, činí své skutky.“ (J. 14:10)

„Já jsem Tě (Otče) oslavil na zemi, když jsem dokončil dílo, které jsi mi svěřil.“ (J. 17:4)

Podobně vydává Ježíš o Synu člověka toto svědectví:

„Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl.“ (J. 14:26)

„Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne. Všecko, co má Otec, jest mé. Proto jsem řekl, že vám bude zvěstovat, co přijme ode mne.“ (J. 16:12-15)

„Neboť vám pravím, že mě neuzříte od nynějška až do chvíle, kdy řeknete: ‘Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově.’“ (Mt. 23:39)

Jde o další příklad předávání moci, s jakým jsme se v této publikaci už setkali. Ten kdo zvíťazí, totiž usedne s Ježíšem na Ježíšův trůn, stejně jako Ježíš usedl se svým Otcem na Otcův trůn. (Zj. 3:21)

⁷ Podrobněji v části 13

⁸ Podrobněji v části 17

⁹ Náboženské úkony jsou jen modely skutečných, ale vyšších a ve své době nedosažitelných duchovních hodnot. V dané době věci předstínané náboženskými úkony nabývají své reálné podoby a symbolické úkony ztrácí smysl - jak tomu bylo např. při přechodu z 1. smlouvy na 2. Podobně při přechodu z 2. smlouvy na 3. bude Bible a její poselství (pravda o které mluvil Ježíš) zbavena balastu tradice a dojde svého naplnění v reálném životě. Uplatněním zákonů (především společenských), jejichž popisem se Bible a věda zabývají, bude prováděna náprava našeho světa.

VE JMÉNU OTCE, SYNA A SVATÉHO DUCHA

Tento pomazaný (čili Kristus), jehož totožnost je až dosud světu neznámá (proto duch¹⁰), je oním slíbeným „*Duchem pravdy*“ a „*Svatým duchem*“.

Jako byl totiž Otec (Abraham) představitelem¹¹ 1. smlouvy a Syn (Ježíš) 2. smlouvy, bude „*Svatý duch*“ představitelem a prostředníkem přicházející 3. smlouvy.

Svým křtem ve jménu Otce, Syna a Svatého ducha je Boží lid symbolicky připravován na další důležitý milník své cesty - na příchod Krista a Božího království 3. smlouvy.

¹⁰ Jak vysvětlí definice v 12. části, pojem „duch“ zahrnuje v Písmech soubor všech blíže neznámých nebo v dané době nepoznatelných veličin. V období konce 2. smlouvy budou tito muži teprve vybíráni. Musí prokázat stanovená inteligenční a mravní kritéria (proto svatý): „Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn ...“ (Zj. 3:21)

¹¹ Srovnej Ja. 8:39.

Jedenáctá část - Chrám

MOTTO: „*Toto praví Hospodin: 'Mým trůnem jsou nebesa a podnoží mých nohou země. Kdepak je ten dům, který mi chcete vybudovat? Kdepak je místo mého odpočínutí?'*“ (Iz. 66:1)

Zatím jsme kvůli tématické návaznosti záměrně vynechali důležité téma, týkající se Božího lidu. Je jím chrám neboli Boží dům. Teprve po vysvětlení tohoto tématu budeme moci provést velmi názorné, a proto důležité srovnání klíčových charakteristických rysů všech tří smluvních období. Přestože Bohu nelze vystavět dům a Bible to mnohokrát opakuje (2.Pa. 2:6; 1.Kr. 8:27), tento dům (chrám) stavěn byl. Jak je to možné? Jedním z důvodů byla opět chudost tehdejšího jazyka. Slovo dům bylo nejbližším tehdy používaným výrazem pro to, co chtěl Bůh v rámci svého lidu vybudovat¹.

CHRÁM 1. SMLOUVY

Božím domem byl v jistém smyslu už Izraelský národ. (Žd. 3:2) Byl i nebyl. Bůh se konkrétně vyjádřil, že přebývá ve stanu - ve stánku úmluvy 2.M.25:8, později v chrámu. (1.Kr. 6:12,13; Ž. 132:13,14) Přitom zároveň tvrdil, že přebývá v „*husté temnotě*“ (PNS) „*mrákotě*“. (1.Kr. 8:12) Proč takové komplikace? Protože tehdejší Izrael nebyl na dostatečně vysokém stupni vývoje. V této fázi totiž národ (ani jeho malá část) nemohl plnohodnotně plnit funkci plánovaného *Božího domu*². Zralost lidí a znalosti o Bohu a Jeho zákonech byly ještě velmi omezené - pro lidstvo byl dosud obestřen „temnotou“. Chrám byl tedy další věcí, která byla lidem dána jako perspektiva. (stín - Žd. 10:1 KB) Byl jim svěřen pouze model této věci, v tomto případě dokonce hmotný.

Poznámka: Stánek, později chrám, byl součástí zákonných opatření. Chrám plnil totožnou funkci jako svatostánek a měl i totožné architektonické prvky. Oba tyto modely byly projektovány Jehovou. (1.Pa. 28:12 PNS)

¹ Ale i v dnešní době bychom těžko hledali stručné a výstižné přirovnání pro systém, který Bůh připodobnil k chrámu.

² Snad pouze jednotlivci - někteří proroci, ale bylo jich příliš málo. (Ef. 2:19-22)

Jeho architektonické prvky předobrazně odpovídají struktuře duchovního chrámu. (Srov. 2.Pa. 3:17 a Zj. 3:12; dva sloupy v průčelí chrámu: jeden napravo a druhý nalevo.)

CHRÁM 2. SMLOUVY

Teprve ve druhé smlouvě nabývá chrám své konkrétní podoby. Je zde už dostatek duchovně vyspělých lidí, kteří jeho funkci mohou plnit. Jsou to právě oni *pomazaní* či *svatí* křesťané. „*I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista*“. (1.Pt. 2:5)

Přestože v dobách první smlouvy lidé dávno znali a používali maltu, byl tento chrám pouze poskládan z nespojených kamenů, podobně jako třeba egyptské pyramidy. To symbolizuje vyšší míru svobody. Lid předstíněný právě tímto chrámem už má usilovat o vytvoření nehierarchicky³ řízeného společenství. (Mt. 20:25-27) Tento lid se má stát jádrem duchovního a výkonného vedení budoucí společnosti (chrámem naplněným Božím duchem; srov. Gal. 5:22), rozrůstajícím se svazkem svobodných, nehierarchicky komunikujících, mravně vyspělých jedinců. K poznání, že takové uspořádání je žádoucí, svět zcela spontánně a zákonitě dospěl a snaží se vytvořit demokratickou neboli občanskou společnost. Ve svém stupni duchovního rozvoje však není schopen vybudovat společnost podobnou tomuto chrámu.

Poznámka: Dnešní „demokracie“ jsou směsicemi v první řadě oligarchie (vláda chamtivosti), jakési reliktní aristokracie (vláda pýchy) a pak teprve demokracie (vláda lásky agapé).

Navíc postupuje nekonceptně, živelně a vzhledem k tomu, že všechny dosavadní ideologie selhaly, i bez podnětného ideového programu. Spoléhá na to, že se vyšší kvalita společnosti vyvine sama⁴. Lidstvo se navíc svých aristokracií zbavilo zřejmě příliš ukvapeně a opět nekonceptně, v nevědomosti, co dokáže chamtivost.

Poznámka: Aristokracie, ačkoliv byly rovněž velmi hrabivé, byly alespoň vychovávány k odpovědnosti. Oligarchie je nejen chamtivá, ale navíc jí vůbec nezáleží na tom, jaké dědictví přenechá svým nástupcům. Je schopna zemi nejen zcela vydrancovat, ale i zničit. Vládoucí oligarchie (šedá eminence světa) systematicky vychovává k oligarchickému myšlení i ostatní obyvatelstvo (např. reklamou) a vytváří tzv. konzumní společnost. Jen takovou může ovládat.

Svět tak podcenil Ježíšovo důrazné varování, že „*snáze projde velbloud uchem jehly než bohatý do Božího království*“. (Mt. 19:23,24) V budoucnosti by bohatí z principu neměli vládnout. Závažnost tohoto problému velmi dobře pochopili komunisté. Nebyli však schopni jej správně a humánně řešit. Základní koncepce řešení je naznačena v Bibli a to právě chrámem - formováním a postupným rozrůstáním mravně vyspělého jádra společnosti. (Ř. 8:19-21)

³ Na principu symetrických vztahů viz. 16. část.

⁴ Na první pohled se to tak může jevit. Je to však dáno tím, že nad naším dosavadním vývojem nepozorovaně bděla nebesa. A to jak nad sférou Božího lidu, tak nad sférou pohanů - demokratické země uplatňovaly do určité míry křesťanské principy. (Da. 4:17 PNS; Da. 4:23; Da. 4:22 KB; Da. 10:13,20)

SROVNÁNÍ PARALELNÍCH JEVŮ PROVÁZEJÍCÍCH JEDNOTLIVÁ SMLUVNÍ OBDOBÍ

1. SMLOUVA

1. Národ připravený k duchovnímu zrození je přirovnán k dítěti: „*Tak řekl Jehova: ‚Izrael je můj syn, můj prvorozený.‘*“ (Ex. 4:22 PNS)
2. Vystupuje posel smlouvy ve funkci krále (Mojžíš) s partnerem ve funkci velekněze. (Áron)
3. Dochází k uzavření smlouvy obrazně nazvané manželstvím. (Iz. 54:5,6)
4. Začíná výstavba symbolického Božího domu reprezentovaného stánkem úmluvy, později chrámem. (Žd. 3:2-5; základním kamenem je Kristus 1. smlouvy, Mojžíš a Áron)
5. Struktura Božího lidu je symbolizována svícem. (Ex. 25:31,32,37)

2. SMLOUVA

1. Duchovně se rodící národ je přirovnán k dítěti: „... *dříve než ji zachvátily porodní křeče, povila* (dcera Sionu, Boží lid - Židé) *pacholika.*“ (Iz. 66:7)
2. Vystupuje posel smlouvy ve funkci 2. Mojžíše (Ježíš Kristus) s partnerem ve funkci velekněze, 2. Eliáše (Jan Křtitel). (Sk. 3:22; Mt. 11:14)
3. Dochází k uzavření smlouvy znázorněné sňatkem. (Mk. 2:19)
4. Je ukončena výstavba symbolického Božího domu (Mt. 21:42; úhelným kamenem je Kristus 2. smlouvy, Ježíš) a zahájena výstavba reálného (duchovního) chrámu. (1Pt. 2:4-6; Iz. 28:16)
5. Struktura Božího lidu je symbolizována svícnem. (Zj. 2:1)

3. SMLOUVA

1. Duchovně se rodící národ je přirovnán k dítěti: „*Ta žena byla těhotná a křičela v bolestech. ... A drak se postavil před ženu* (Boží lid - církve), *aby pohltil její dítě, jakmile se narodí.*“ (Zj. 12:1-5; předchozí verš oznamuje ukončení 2. smlouvy)
2. Vystupuje posel smlouvy (3. Mojžíš) s partnerem ve funkci velekněze (3. Eliáš). (Mt. 17:3; Zj. 11:3,6)
3. Dochází k uzavření smlouvy znázorněné sňatkem. (L. 12:36; Zj. 19:7)
4. Je dokončena stavba duchovního chrámu. (Za. 4:7) Chrám jehož stavbu započal Ježíš přece musí být dokončen. A to i podle předchozího precedentu. (Mt. 21:42) Nejvyšším úhelným kamenem bude opět pomazaný. (Kristus 3. smlouvy, duch pravdy)
5. Struktura Božího lidu je symbolizována svícem. (Za. 4:2,3)

ZÁVĚR

Citované texty výstižně popisují různé podmínky, za jakých Bůh povolává svůj lid. Zatímco při uzavření první reálné smlouvy už zde byl smluvní národ vytvořený přirozenou cestou - fyzickým množением (počínaje Abrahamovým synem Izákem - Gn. 17:19), při uzavření druhé smlouvy vznikl základ tohoto národa náhle (Iz. 66:8), v relativně klidné době letnic (bez porodních bolestí) roku 33. n.l. Ve třetí smlouvě má být tento národ zrozen opět náhle, ale už vlivem bouřlivých událostí (v porodních bolestech) závěru nynějšího věku.

Dvanáctá část - Lidská bytost, její vývoj, výchova a dovršení nápravy

MOTTO: „I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřtípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.“ (Gn. 2:7)

GENEZE

Stvořením bytosti nadané svobodnou vůlí se dostává její tvůrce před velmi obtížný úkol. Pokud do vědomí (paměti) této bytosti nejsou dodány žádné informace v podobě základních poznatků a zkušeností¹ (x), je tato bytost postavena do velmi náročné situace. Musí tyto základní informace nějak získat, aby díky nim mohla objevit a začít rozvíjet užitečné duchovní vlastnosti (y). Zde vyvstává základní pedagogický problém - mezi oběma těmito veličinami (x~y) existuje zpětná vazba.

MRAVNÍ ZPĚTNÁ VAZBA

Zjednodušeně vyjádřeno, jde o to, že jednostranně negativní zkušenosti a negativní duchovní vlastnosti deformují dotyčnému obraz reality. Takový obraz mu zpětně znemožňuje nabytí pozitivní zkušenosti. Toto deformované vnímání a kritický nedostatek pozitivních zkušeností člověku zase znemožňují, aby si vypěstoval pozitivní duchovní vlastnosti. Kruh je uzavřen!

Poznámka: Tento mechanismus znemožňuje nápravu např. kriminálním recidivistům. To už je problém speciální pedagogiky. Nicméně je zjevné, že této komplikaci museli lidé na počátku čelit a pravděpodobně ji nezvládli (Gn. 6:5); v jejich genetické výbavě ještě nebyly užitečné duchovní vlastnosti. „Kriminálníci“ se domnívají, že oni skutečně znají život. To je ale velký omyl. Znají lépe pouze jednu jeho stranu - zlo. Neznají dostatečně tu druhou -

.....
¹ Zkušenosti s vlastním já, s okolním prostředím a historická zkušenost. To je z pochopitelných důvodů nepřipustné. Lidská bytost není robot, jehož myšlení Bůh dopředu naprogramoval. Člověku nebyly dopředu dány ani duchovní vlastnosti, viz 2. část.

dobro. Jednoduše řečeno, lidé vychovaní zlem nevěří v dobro. Podobná vazba existuje i obráceně - tzv. dobří lidé se nemohou zbavit sklonu přisuzovat všem dobré pohnutky. Jednoduše řečeno, čistému vše čisté.

Nebezpečí tohoto problému musí nová bytost překlenout. (Srov. Gn. 4:7) Musí získat dostatek poznatků o svém světě, rozvinout své duchovní vlastnosti, vytvořit si pravdivý obraz vlastní identity a najít směr cesty svého rozvoje. Tento problém je však mnohem složitější, než by se snad na první pohled zdálo. Náš tvůrce se bohužel nemůže stát plnohodnotným rodičem ve smyslu rodiče, jak jej známe z běžné zkušenosti - došlo by tím k nepřijatelnému ovlivnění nové kultury kulturou stvořitelskou. (Ju. 6) Nemůže tedy novou bytost učit a vychovávat vlastním příkladem, což je např. u malých dětí spolehlivá a velice účinná metoda. Tento tvůrce musí najít vhodné výchovné prostředky, aby nové bytosti (a celé její kultuře) pomohl najít její vlastní cestu.

VÝCHOZÍ STAV

Je nutné si uvědomit, že naše nová bytost neví nic! Neví, že by měla cokoli hledat, že by se měla o cokoli snažit, neví nic o nebezpečích vyplývajících z reálného životního prostředí. Potýká se s praktickými problémy. Tvůrce proto dále stojí před problémem, jak novou bytost účinně motivovat, jak ji účinně varovat a jak ji pomoci hlouběji pochopit, že existuje dobro a zlo; dobro, které by budovala a dokázala si ho vážít, a zlo, kterého by se odpovědně vyvarovala. Stvořitel nemohl člověku vše potřebné naprogramovat a před všemi nebezpečími nastavět „ploty“. Pak by nemělo smysl obdařit jej svobodnou vůlí a učit jej tuto svobodnou vůli rozvíjet.

ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ PRVNÍ FÁZE LIDSKÉ EXISTENCE - TĚLESNÉ TĚLO

Náš Bůh problémy této počáteční vývojové fáze řešil následovně. Aby nemusel bezpečnost a zajištění základních životních podmínek člověka řešit „policejním režimem“ a nezastavil tak rozvoj jeho svobodné vůle, vybavil jej instinkty. Tyto instinkty vycházely z člověka samotného (z jeho podvědomí) a měly ho řídit, aniž by si to sám přímo uvědomoval. Dnes víme, že i taková milenecká nebo mateřská láska jsou nastartovány složitými instinkty. Jsou to vlastně všechno nouzová opatření pro vývojovou fázi, kdy skutečné duchovní vlastnosti (zde láska Agapeé) ještě nejsou dostatečně rozvinuty. Původně bylo na svobodné vůli ponecháno i rozmnožování lidí - byli nazí a nestyděli se, ale ani se nemnožili. Pravděpodobně vlivem satanovy výchovné koncepce² byl pro urychlení tohoto procesu dodán nutkavý pohlavní instinkt - lidé se začali stydět (proto³ jim Bůh zhotovil oděvy) a konečně se začali i množit. Z úvodních částí Bible je zřejmé, že této tělesné fázi člověka byl vymezen limit 1000 let (Gn. 5:27).

.....
² Podrobněji v příští části.

³ Ačkoliv se to nezdá, tato informace je důležitá. Člověk byl přece schopen obléci se sám. Pokud se Bůh přímo vměšuje do lidských záležitostí, musí to mít vždy závažné, právně omluvitelné důvody. Zhotovení oděvů muselo být přímo spojeno s nějakou předcházející Boží aktivitou a muselo řešit její následky.

Poznámka: Tento „tělesný věk“ byl po potopě zkrácen na 120 let. (Gn. 6:3) V období 3. smlouvy bude pro umožnění nápravy, u spolupracujících lidí, věk opět prodloužen. (Iz. 65:22; symbolický věk stromu)

Do tohoto limitu se díky Boží výchově měly v lidské osobnosti dostatečně vyvinout potřebné duchovní vlastnosti. Člověk měl alespoň v hrubém obrysu nalézt svoji vlastní identitu, směr své vlastní cesty, hodnotu (smysl?) svého života, sebeúctu a vytvořit základní model harmonické společnosti. Člověk měl do této doby dosáhnout prahu dospělosti. Pro bytosti, které by smysl svého života nenašly, by touto časovou etapou život zřejmě končil. O další by už nestály.

Poznámka: Funkce kata zřejmě nebyla ve stvoření koncipována. Takovéto nebo teoreticky mravně defektní bytosti (Bůh se při tvoření vždy jistí) by zemřely přirozenou smrtí. Ze zkušeností lidí žijících i v nejtvrděších podmínkách lze vypožorovat, že lidská touha po životě je obrovská. Ani tito lidé většinou nechtějí zemřít. Lze tedy předpokládat, že za příznivějších podmínek by hodnotu svého života objevili všichni. Konfrontaci s dlouhověkostí má lidstvo ještě před sebou.

Ostatní lidé by sebenalezením a rozvinutím duchovních vlastností dostali automaticky právo na další život. Část jejich instinktů (autopilot chování) by postupně přestávala být potřebná - dospěli by do vyšší fáze své existence.

PRAKTICKÁ VÝCHOVA

Prvním výchovným krokem bylo vysazení zahrady v Edenu.

Poznámka: V rozporu s křesťanskou tradicí první člověk nebyl stvořen v ráji. Bible zcela otevřeně hovoří o tom, že zahrada byla vysazena až po stvoření Adama (bezsporně na jeho žádost), a to směrem na východ. Logicky na východ od jeho „rodiště“ - Boží základny. (Gn. 2:7,8) Je až zarážející, kolik deformovaných pojetí, i v takto jednoduchých případech, křesťanská tradice obsahuje a přenáší. V zahradě (přesněji v době existence zahrady) byla stvořena až Eva. Konkrétně to muselo být opět v biologické laboratoři západní základny - Eva byla vytvořena klonováním⁴ a genetickou manipulací.

Prvnímu člověku tak byla dána větší samostatnost a možnost rozhodování. Adam měl zahradu obdělávat. V této zahradě byl odlišný ekosystém než v okolní přírodě, o kterou pochopitelně nikdo nepečoval - Adam dostal mimo jiné za úkol zahradu i „střežit“ (Gn. 2:15; *ostříhat* KB). Po rozmnožení lidské rodiny by nedostatek prostoru motivoval lidi k tomu, aby začali zahradu rozšiřovat. Tím by nastala jejich expanze do okolního prostoru a nový ekosystém (který vyžadoval lidskou péči) by byl postupně rozšířen po celé zemi⁵.

.....
⁴ V Bibli je popsán klasický chirurgický zákrok včetně narkózy, odebrání genetického vzorku a nahrazení vyprázdněného prostoru výplňovou tkání! (Gn. 2:21) - Nešlo o zázrak.

⁵ Podle původního „harmonogramu“ měl člověk nejprve zkoumat a ovládnout živou přírodu a stát se tak přírodovědcem. (Gn. 1:28; 2:19) To by zabránilo devastaci přírody postupným rozvojem ostatních věd a následně průmyslu. Na počátku takto postupoval jenom Ábel, a byl proto označen jako spravedlivý.

STROM SMRTI?

„... V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn. 2:17)

V zahradě byly známé (dnes bychom řekli speciální) stromy - *strom života* a *strom poznání dobrého a zlého* - a jejich ovoce. Mnoha věcem v Bibli byl pro jejich nepochopení přiřkládán mystický význam, nebo byly degradovány na pouhé báje. Uvědomíme-li si, že tehdejší lidé byli ve velmi rané fázi svého vývoje (a tedy nutně velice jednoduché mentality), a vezmeme-li v úvahu i pedagogické hledisko, zjistíme, že tato biblická scéna má velmi reálný smysl. Jak už víme, první lidi bylo nutné nejen účinně motivovat, ale zároveň i účinně varovat.

Poznámka: Představa, že ve stvořeném světě bylo na počátku vše dokonalé a že zde lidem nic nehrozilo, patří skutečně do říše pohádek. Realita smrti se lidí poprvé dotkla právě zde. Jinak bychom mohli Boha obvinít ze sadistických sklonů, když nevinné, zcela nezkušené bytosti v idylickém prostředí vystavuje (tedy bezúčelně) zkoušce stromy, jež jim může přinést dokonce smrt! Jaký důvod by Bůh v takovém prostředí pro tak tvrdou zkoušku mohl mít? Tradiční představa všemohoucnosti a dokonalosti Boha a jeho díla je nerealistická. Stvořený svět, jehož součástí byla zahrada, bylo reálné prostředí s reálnými riziky!

Zde někde bychom mohli hledat odpověď na otázku, proč bylo jedení ovoce ze stromu *poznání* zapovězeno hrozbou smrti. Možná namítnete: Malé dítě snad ještě můžete nechat sáhnout na rozpálená kamna, aby před nimi získalo respekt. Nemůžete ale nechat člověka zmrzačit nebo zemřít, aby si uvědomil, že existuje nebezpečí úrazu a smrti. To je pravda, ale protipól *stromu života* se nejmenoval strom smrti - nebyl určen k usmrcování, ale k poznání! Výchova samozřejmě mířila hlouběji.

DUCHOVNÍ VÝCHOVA - „STROM POZNÁNÍ DOBRÉHO A ZLÉHO“

Problém dobra a zla neřeší pouze obor filosofie, ale i obor pedagogiky. Pro ni je to problém dokonce nanejvýš praktický, a proto i mnohem náročnější a závažnější. Taková nově stvořená bytost (ale i dítě) bez jakýchkoliv historických a osobních zkušeností, doposud chráněná mocí a moudrostí svých tvůrců (anděl ochránce, rodič), nezná zlo. To ve skutečnosti znamená, že nezná ani dobro! Je to možné? Taková bytost doposud nechápe a ani chápat nemůže, že dobro je dobrem. Nezná jeho skutečnou hodnotu - nemá ji s čím srovnat. Dobro bere jako samozřejmost a není schopna si jej vážít. A co víc - *dobré*, které jí takřkajíc „nevoní“, je schopna pokládat za *zlé*. To jsou známé a běžné problémy výchovy.

Poznámka: Rodičům se zřídka kdy podaří pomoci dětem pochopit hodnotu dobra. Tento deficit pak musí samy dohánět životní zkušeností. Ještě názornější demonstrací této problematiky jsou rozdíly mezi životními postoji lidí vychovaných bohatstvím, slávou nebo pohodlným životem a životními postoji těch, kdo byli vychováni bídou, útlakem nebo životní tržedií.

A tak lidé, aby byli schopni vážít si života a jeho skutečných hodnot, potřebují pochopit hodnotu *dobrého*. Ale jak to provést? Doposud jediným pedagogickým řešením bylo poznání *zlého*!

Poznámka: Zvlášť při našem poškození může být výchova trestem někdy jediným řešením. V praxi jde tedy jen o to, do jaké míry zlé na milovanou bytost připustit nebo jak je dávkovat. (Srov. Žd. 12:6)

Předešlé tvrzení tedy lze přetransformovat do tvrzení: aby byl člověk schopen vážit si života a budovat jeho skutečné hodnoty, potřebuje poznat i „hodnotu“ *zla*⁶. Bytost nadaná *svobodnou vůlí* potřebuje poznat obě strany. Proto první lidé potřebovali pochopit obojí, *dobré i zlé*. Ani jedno totiž ještě neznali! Až na základě takových znalostí mohli začít pravdivě rozvíjet dobré (užitečné) duchovní vlastnosti. To, že nebesa tento pedagogický problém řešila, je patrné z názvu, který dostal jeden z inkriminovaných stromů - „*strom poznání dobrého a zlého*“. Řešila jej, protože věděla, že se mu nelze vyhnout - sama jím totiž musela projít: „... *budete jako Bůh znát dobré i zlé*“.

SOUČASNÉ HODNOCENÍ

Na základě znalosti těchto vazeb lze pochopit, proč si raní křesťané paradoxně „vážili“ utrpení. Tak lze chápat i slova ap. Pavla: „*Proto prosím, abyste se nedali odradit tím, že pro vás musím trpět; vždyť se to obrátí k vaší slávě. Proto klekám na kolena před Otcem, ... aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil 'vnitřní člověk'... abyste ... mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka.*“ (Ef. 3:13-18) Pavel chtěl jít svým bratrům příkladem (1.K. 4:16,11:1; Fp. 3:17), přičemž pochopení *šířky, délky, výšky a hloubky* představuje pochopení a vypěstování čtveřice základních duchovních vlastností - lásky, spravedlnosti, moci a moudrosti. V tomto bodě nastává příležitost vyjádřit velmi závažnou, duchovně náročnou myšlenku s nadějí, že nebude nesprávně pochopena. Vlivem satanova zásahu bylo lidstvo vtaženo do nesmírně bolestivého procesu. Naše historie je naplněna nepředstavitelným utrpením - nepředstavitelným pro ty, kdo jím neprošli.

Ačkoliv autora toto vědomí naplňuje zármutkem a pocitem bezmocnosti nad tím, že mnohé události už nelze vrátit zpět, z celého tohoto stavu přece jen vyplývá (nebo jednou jistě vyplyne) jedno pozitivum. Jeho hodnota je stejně mimořádná, jak mimořádné bylo ono utrpení. Tímto pozitivem je to, že lidé jednou budou schopni hluboce chápat obě naše sledované veličiny - *dobro a zlo*. Účelem je zde schopnost ocenit dobro. V této otázce se dostane naší civilizaci mimořádného zrychlení oproti ostatním nebeským úrovním. To je patrně jeden z důvodů, proč Kristus tolik miloval lidstvo (Ř. 8:38) a je připraven je chránit za každou cenu.

„PÁD“ STARÉ BÁJE

V Edenu tedy byla vytvářena jednoduchá modelová situace, která měla postupně lidem pomoci, aby si obě zmíněné hodnoty uvědomili. Ačkoliv Bible nepodává dostatek informací pro rekonstrukci celého Božího pedagogického plánu, je z počátečních výchovných kroků patrné, že lidstvo stálo na samém počátku rozvoje duchovních vlastností a svobodné vůle. Tyto kroky jsou tedy zbaveny svého mystického, alegorického nebo bájného nádechu a potvrzuje se jejich účelnost a hluboký smysl. Bible se zmiňuje ještě o posledním kroku tohoto plánu - o *stromu života*:

„*I řekl Hospodin Bůh: 'Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.'*“ (Gn. 3:22)

6 Samozřejmě nejlépe na vlastní kůži.

Ovoce tohoto stromu bylo něčím, co bychom dnes nazvali elixírem života. Obsahovalo evidentně prostředek k zahájení další etapy lidské existence.

Adam s Evou pojedli ze *stromu poznání*, aniž prošli potřebnou výchovou, a vůbec nechápali, jaký význam ten strom má. První lidé se o stromy dokonce ani nezačali zajímat a nezajímala je ani moc *stromu života* - neměli ponětí o jeho hodnotě. Ke *stromu poznání* je přilákal až satan, který jej zneužil pro svůj záměr. Výchova tak nestačila splnit svůj účel - posunout vývoj lidí směrem k dospělosti a odpovědnosti. Právo na trvalý život lidé ještě nezískali, a proto v jejich případě nemohlo být uplatněno. To je i jeden z důvodů proč byli vyhnáni z ráje:

„*Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života.*“ (Gn. 3:24)

Poznámka: Tito „cherubové“ zde patrně představují jakési výstražné zařízení, dodané garantujícími 2. nebesy (... cherubíny a planoucí ostří meče, který se neustále otáčel... „Gn. 3:24 PNS). Další důvody proč byli lidé vyhnáni a v jakém smyslu byli jako Bůh, znající dobré i zlé, bude námětem příští části.

Strom života však nebyl zničen - čekalo se dál na první dospělé jedince. Jejich proces dospívání měl být usměrňován poněkud odlišnou metodou.

DUCHOVNÍ FÁZE EXISTENCE LIDSTVA

Oblast týkající se duchovních věcí je oblast snad nejvíc opředaná mystikou. *Duchové, duchovní tělo, svatý duch* - to jsou některé z pojmů, jejichž skutečný význam často nebyl vůbec nalezen. V těchto případech nastupuje lidská obrazotvornost, která, posvěcena tradicí, odsunuje všechny tyto pojmy za hranice našeho reálného světa, mimo naši fyzikální soustavu. A není divu - pronikavý lidský duch touží po odpovědích na své otázky, někdy i za každou cenu. Než se pokusíme vysvětlit druhou fázi, která byla naplánována po tělesné fázi našeho bytí, pokusme se co nejpřesněji vyjádřit informaci, kterou nám Bible pojmem *duch* sděluje.

DUCH - DEFINICE POJMU

Písmo označuje pojmem *duch* množinu všech objektů, bytostí a jevů, o kterých bibličtí pisatelé věděli, že existují, ale které pro ně byly při tehdejších stupni poznání nepochopitelné nebo jejichž podstata byla nevysvětlitelná.

Jako *duchové* byly označeny bytosti přicházející z nebes (Žd. 1:14; Sk. 12:15 poznámka b). Tyto bytosti měly zcela nepochopitelnou moc a schopnosti. *Duchy* je nazval už Mojžíš. Ten se osobně setkal s posly ze všech tří známých nebes. Mojžíš však dobře věděl, že duchové nejsou ani neviditelní, ani nehmotní. Vyjádřil se o nich, že existují v tělech: „*At' Jehova, Bůh duchů všelijakého těla, ustanoví nad shromážděním muže.*“ (Nu. 27:16 PNS)⁷ Pro nás to není nic nového, vždyť „duchové“ např. z prvních nebes chodili po zemi, jedli chléb, a dokonce se i křížili s lidmi. Dalším, asi nejznámějším případem jsou nějací „tajemní“, doslova neviditelní, *nečistí* či *nesvatí duchové*, které Ježíš vymítal z lidí. Jak si za chvíli ukážeme, nešlo o kompletní bytosti schopné samostatné existence. V raných dobách, kdy lidé

⁷ Podobně i Nu. 16:22; KB pro nesrozumitelnost vkládá opět vsuvky; o zvířata určitě nejde, ta jsou v Bibli označována jako duše, nikoliv duchové. Navíc panovat nad zvířaty měl člověk - on je jejich bohem.

nevěděli nic o plynech, nazývali *duchem* i vítr nebo dech. Cośi neviditelného a nepochopitelného totiž hýbalo větvemi stromů a zvedalo prach. (Ž. 104:4; srov. EP a KB) *Duchem* bylo nazváno např. lidské vědomí (1.Kr. 21:5), digitální záznam lidské paměti viz. dále (J. 19:30; KB, EP poznámka, Kaz. 12:7), abstraktní veličiny - pravda (1.J. 5:6) atd. Slovo *duch* může mít dokonce i dva významy v jedné větě. (J. 4:24) Toto slovo nabývá v Bibli ještě mnoha dalších rozmanitých významů vždy ve spojitosti s něčím, podstata čehož nebyla známá.

DUCHOVNÍ TĚLO

„Jest tělo tělesné, jest také i duchovní tělo. Takť i psáno jest: Učiněn jest první člověk Adam v duši živou, ale poslední Adam v ducha obživujícího. Však ne nejprve duchovní, ale tělesné, potom pak duchovní.“ (1.K. 15:44-46 KB)

Hovořili jsme už o tom, že člověku byl původně vymezen limit asi 1000 let. Do této doby měl dosáhnout takového rozvoje duchovních vlastností, že část jeho instinktivní výbavy pro tělesné období a snad i další tělesná omezení měla přestat být potřebná. Následkem satanova zásahu nikdo z lidí v tomto limitu nejen duchovně nedospěl, ale ani k takové dospělosti jednoznačně nesměřoval⁸. (Srov. Ř. 3:9-18) Výše uvedený komentář apoštola Pavla však vysvětluje, že když lidé takového stavu dosáhnou, získají tím ne zcela známou (čili *duchovní*, srov. 1.J. 3:2), novou kvalitu těla, a že jako první získal nárok na tuto kvalitu Ježíš Kristus. Nebyl tedy pouze tělem (Gn. 6:3), ale už i duchem. (1.K. 15:45; J. 4:24; Lv. 19:2) *Poznámka: Lze předpokládat, že s rostoucím vývojovým stupněm⁹ společnosti by se mladším generacím dařilo tento limit zkracovat. Kristus jej dosáhl za pouhých třicet let. To bylo díky genetickému šlechtění, výchově utrpením a mimořádné inteligenci. Srov. Žd. 5:7-9; apoštol zde píše o utrpení, kterým Ježíš prošel zvláště před svou službou. O jeho životě do 30-ti let víme jen to, že Ježíš prošel zatím blíže nespécifikovaným utrpením¹⁰.*

Má tedy dojít ke změně kvality těla (organismu) odstraněním některých omezení. Ale nejen to. „*To však vám říkám bratři, že tělo a krev* (tělesný člověk řízený instinkty a zděděnými vlastnostmi) *nemohou zdědit Boží království* (svobodnou vládu věcí řízenou dospělým intelektem), *ani porušenost* (člověk v moci dědičného hříchu) *nezdědí neporušenost* (člověk nezíská uzdravení zdarma, musí jej dosáhnout osobním úsilím). (1.K. 15:50 PNS)

„*Co je totiž porušitelné* (tělesné tělo v zajetí hříchu) *musí obléci neporušenost* (provést nápravu) *a co smrtelné* (napravené tělesné tělo), *nesmrtelnost.*“ (teprve poté může nabýt vyšší kvality, dokonce včetně neomezeného věku Gn. 3:22; 1.K. 15:53 PNS)

Mnohé církve vlivem tradice interpretují tuto změnu jako přechod z tohoto světa na „onen“ svět. Podle této tradice pak duše při smrti *tělesné tělo* (ve smyslu hmotné) „svleče“ a *duchovní* (ve smyslu mystické, nehmotné) „obleče“. Církve, které neučí o nesmrtelné duši, vysvětlují tuto změnu podobně - smrtí *tělesného* (ve smyslu hmotného) a vzkříšením mystického *duchovního těla* v mystickém světě.

⁸ Výjimku tvořil starověký Enoch. (Gn.5:24; Žd. 11:5; Ju. 1:14)

⁹ Díky dědičnému nárůstu duchovní kvality - protipólu dědičného hříchu. Mladší generace tak nemusí být vůči těm starším duchovně handicapovány. Díky tomuto nárůstu mají dostatečně velkou šanci je dohnat, jsou zvýhodněny při startu.

¹⁰ Podrobněji v části 17.

***Poznámka:** Jde o zcela nesprávné chápání pojmu „tělesný“. Koresponduje s gnostickým názorem, že tělo je zdroj pokušení a hříchu a jako takové má být z principu odmítáno. Křesťanští mystikové, podobně jako východní mystikové považovali život v hmotné formě (jako by byla známa nějaká jiná forma) na zemi za následek prvotního hříchu a učili o návratu zpět do duchovního (ve smyslu nehmotného) mystického světa. Odmítali Ježíše přicházejícího v těle (srov. 2.Jana 1:7) atd. Křesťanští mystikové byli pravděpodobně ovlivněni některými gnostickými představami a postupně je začlenili do oficiálního učení církve. To mohlo přispět ke vzniku některých extrémních směrů (sebemrskáči, asketismus) a představ (degradace sexu na nečistotu atd.). Novozákonní spisy chápou naopak tělesnost - protiklad duchovnosti - nikoliv jako fyzickou, ale jako mravní veličinu. (1.K. 1:26; 1.K. 3:1,3; 2.K. 10:4; Ga. 5:16 atd. KB, PNS, EP v poznámkách)*

Všimněte si prosím, následujícího Pavlova výroku:

„V tomto obytném domě totiž vskutku sténáme (dědičný hřích a některé instinkty nám komplikují život i nápravu, Řím.7:14-25) a vážně toužíme obléknout ten pro nás [určený] z nebe (duchovní tělo dědiců nebeského království), takže nebudeme shledáni nahými (Zj. 3:4,18), až si je skutečně oblékneme. My, kteří jsme v tomto stanu, vskutku sténáme, protože jsme přetížení; nechceme jej totiž svléknout, ale [chceme] obléknout ten druhý, aby to, co je smrtelné, bylo pohlceno životem. Ten, kdo nás vytvořil právě k tomu (je to tedy od počátku v plánu), je Bůh, který nám dal závdavek toho, co má přijít (další, duchovní fáze existence), totiž ducha.“ (2.K. 5:2-5)

Podobně hovoří i 1.K. 15:51-54. Jde jednoznačně o kvalitativní změnu lidského organismu, podmíněnou úspěšným procesem výchovy, který tak získá schopnost ještě mnohem delšího, ale hlavně svobodnějšího života. Jde o tutéž změnu, kterou by prodělal Adam a Eva (všichni jsme vytvořeni právě k tomu), kdyby jim bylo dopřáno pojist ze stromu života. Není zde popsán odchod do jiného světa prostřednictvím smrti.

DUCHOVNÍ ČLOVĚK

Jako o duchovních lidech se Písmo vyjadřuje o těch křesťanech (1.K. 2:15; 1.K. 3:1; Ř. 8:2-12), kteří díky Boží výchově natolik pokročili ve svém vývoji, že se u nich začali projevovat kladné vlastnosti ze svého osobního přesvědčení, a ne vlivem instinktů, emocí nebo strachu z trestu. (1.J. 4:18)

K tomuto stavu dospěli:

1. pokáním, poznáním sebe sama - uznáním vlastních nedostatků (poškození) a rovnocennosti se všemi lidmi
2. poznáním, studiem především stavu lidské společnosti a jejích základních zákonitostí
3. rozjímáním, pochopením nutnosti celkové nápravy tohoto stavu a snahou podílet se na ní
4. sebezapřením¹¹, vypěstováním lásky agapé (schopnost oplácet „zlo“ dobrem)

¹¹ Sebezapření bývalo opět nesprávně uplatňováno. Všechno Boží jednání a rovněž i biblické principy (nemluvě o zákazech resp. příkazech) jsou odrazem zákonů stvoření. Proto vždy sledují svůj účel. Zdravá osobnost potřebuje k sebezapření nebo odříkání smysluplný a dostatečně silný motiv. Od bytosti s rozvinutou svobodnou vůlí nelze očekávat bezúčelný asketismus nebo mučednictví. Svobodná vůle nezaměňuje prostředky s cílem.

Tito lidé mohli být zvaní „duchovními“ i proto, že zvláště v minulých dobách, kdy byli takřkajíc prvními vlaštovkami, byli pro ty ostatní, *tělesné*, nepochopitelní. (J. 3:6-8) Jejich reakce a chování se v očích jejich současníků mohly jevit jako „nenormální“, nepochopitelné. Ze své zkušenosti by očekávali jinou, ve skutečnosti instinktivní (*tělesnou*) reakci.

„Když se již spolu s nimi nevrháte do téhož proudu prostopášnosti, dráždí je to a urážejí vás.“ (1.Pt. 4:4)

Nezřídkou byli považováni za blázny, což může platit i dnes. (1.K. 1:27; 2:14) Křesťanská tradice je pak opět opředla mystikou, přisoudila jim fantastické vlastnosti, a dokonce se k nim modlí.

Poznámka: Vzhledem k tehdejšímu vývojovému stupni a tělesnosti většiny lidstva byl tento postup účelný - tělesní lidé vyžadovali, a ještě dodnes mnozí vyžadují, dokonalé ideály. Jen takové jsou bohužel ochotni následovat.

KOMPLIKACE VÝCHOVY LIDSTVA

Pokud by při výchově lidstva nedošlo k závažným chybným krokům zaviněným satanem, s naší výchovou by patrně nebyly větší problémy. Vzniklá situace však vypadá skutečně neřešitelně. Velká část náboženství si se stavem společnosti příliš nelámala hlavu - nenapravené hříšníky (ale i kdo nebyli poslušni církve) posílala na věčná muka nebo na věčnou likvidaci. Tyto praktiky měly nepopíratelně ve své době výchovný (výstražný) vliv. Moderního člověka, pokud je vůbec ochoten jim věnovat pozornost, spíš pobuřují a citlivější povahy rmoutí. Lidé si dnes díky pokročilejšímu psychologickému povědomí uvědomují (a to správně), že náš svět deformuje a kazí své děti už od kolébky, aniž to ony samy mohou jakkoliv ovlivnit - nehledě na to, že se navíc již rodí se špatnými sklony, které získaly po svých předcích. Trestat je potom tak kruté a bezúčelné a neposkytnout jim podmínky pro skutečnou nápravu není hodno člověka, natož Boha! Nelze se naivně domnívat, že náprava tak komplikovaného poškození proběhne snadno nebo sama od sebe, a v případě neúspěchu pak považovat nenapravené jedince za opovrženímhodné ničemy:

„Ale já vám říkám, že se bude zodpovídat soudnímu dvoru každý, kdo je stále rozzlobený na svého bratra; kdokoli však osloví svého bratra nevýslovným slovem opovržení, bude se zodpovídat Nejvyššímu soudu; zatímco ten, kdo říká: ‚Ty opovrženímhodný blázne!‘, propadne ohnivě gehenně.“ (Mt. 5:22 PNS)

MZDA ZA HŘÍCH

Už jsme hovořili o tom, že Boží tresty mají jediný účel - výchovný. Proto apoštol Pavel správně formuluje své tvrzení, že „*mzdou* („odměnou“ nikoliv trestem) *za hřích je smrt*“ (Ř. 6:23) Bůh totiž netrestá lidi smrtí! Jaký by to mělo účel? Smrtí je výchova a náprava pouze přerušena:

„Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas a vyjdou: ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení.“ (J. 5:28)

Poznámka: Jedním z důvodů zkrácení tělesného věku člověka po potopě bylo zřejmě i usnadnění naší nápravy. Čím déle člověk setrvává v chybných postojích, tím silnější návyk u něj vzniká a tím hlouběji se nesprávné postoje začleňují do jeho osobnosti - člověk je pře-

stává vnímat jako špatné, ale viní za problémy, které sám způsobuje, své okolí. Dvacetiletého člověka možná napravíte snadno, třicetiletého s obtížemi, ale zkuste to s šedesátiletým. Fenomén smrti je tedy nevyhnutelný důsledek stavu porušenosti, jakési vyúčtování s realitou společenských, ale i biologických (genetických) zákonitostí. Porušené lidské generace, jak jsme o tom již hovořili, nejsou schopny (zatím žádná z nich) dosáhnout mravní dospělosti a vytvořit harmonicky fungující lidskou společnost. Proto musí umírat.

VZKŘÍŠENÍ

Bible hovoří o tom, že pro Boha nejsou ani mrtví lidé zcela ztraceni. (Jb. 14:13) Podle Bible při smrti člověka lidský duch opouští tělo a směřuje kamsi k Bohu. (Kaz. 12:7) Mluví se zde o jakési tajemné říši mrtvých, hebrejsky zvané *šeol*. Tito mrtví si ale překvapivě nejsou ničeho vědomi. (Kaz. 9:5,10; Ž. 6:6; Ž. 30:10; Ž. 115:17) Toto sdělení bylo v minulosti tak nepochopitelné, že biblický *šeol* a *hádes* v představách křesťanské (ale i židovské) tradice postupně splynul s pohanskými představami pekel a říší duší zemřelých. Křesťané přijali i nauku o nesmrtelnosti duše. Taková představa byla pro starověk a středověk přijatelnější. *Poznámka: Lidé nevěděli nic o kybernetice, informatice a možnosti ukládání informací. Dnes víme, že informace, řídicí procesy v živých organismech, jsou digitálního charakteru.* Pochopením a napodobením základní funkce neuronové sítě¹² lidé sestrojili počítače. Víme, že počítače mohou stejně jako mozek ukládat všechny informace ve své paměti. Tyto záznamy dokážeme nahrávat, kopírovat a uchovávat v databázích. Něco podobného tedy musí jít i v případě paměťových (digitálních) záznamů lidského mozku, lidské osobnosti. Bible výslovně uvádí, že mrtví v *šeolu* jsou bez jakékoliv aktivity, půjde tedy skutečně jen¹³ o jakési „záznamy“. Toto opatření vysvětluje možnost vrácení těchto záznamů zpět na svět - vzkříšení mrtvých a pokračování jejich výchovy a nápravy už ve speciálních podmínkách. Bible tvrdí, že pro Boha je vzácný každý jedinec, který kdy žil na zemi:

„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J. 3:16)

„Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. (2.Pt. 3:9)

Zkušenost každého člověka je zcela originální, a v mnoha ohledech dokonce slovem nedělitelná. Nemůžete totiž sdělit jemné odstíny svých emocí a prožitků - utrpení a radostí, které vás v životě potkaly, alespoň zatím¹⁴. Toto vzkříšení nakonec umožní dokončení skutečně spravedlivé výchovy a nápravy lidstva. To je jeho skutečný smysl. Není to odměna jen pro samolibé křesťany, kteří se cítí být lepšími než ti druzí.

¹² Základní výzkum byl prováděn na lučních kobyilkách.

¹³ Tyto záznamy jsou ale pasivní i v případě bezvědomí nebo ve fázi hlubokého NON-REM spánku (delta spánku). Teprve po procitnutí se instalují do „operační paměti“ mozku, tomu říkáme vědomí. Nikdo se tedy nemusí obávat, že by po vzkříšení nebyl sám sebou, protože jeho původní tělo se rozpadne v prach.

¹⁴ Už se o to pokouší umělci - malíři, hudebníci, spisovatelé, básníci, dramatikové, herci či režiséři.

SOUDNÝ DEN

Proces nápravy je v Bibli nazván dnem soudu. Základním účelem každého soudního procesu je dokázání viny. Druhotným účelem je stanovení výše trestu. Tento Boží soud má za cíl usvědčit svědomí každého člověka z jeho chybného jednání. Přesněji řečeno těch, jejichž svědomí k tomu nedospěje samo. Proto je psáno, že k soudu povstanou pouze nespravedliví. (J. 3:18; J. 5:28,29) Není to jen usvědčení skutkové, kriminalistické, ale hlubší - duchovní. To je možné jen pomocí pochopení a hlubokého uvědomění si rozsahu všech škod, které toto jednání způsobilo. Skutečně zasažené svědomí pak samo stanoví výši trestu. Zločinec usvědčený jen skutkově pohrdá soudem, pohrdá svým trestem a po propuštění z věznice dál pokračuje v trestné činnosti, a to zpravidla ještě na vyšší úrovni. Nao-pak člověk, u nějž se podařilo usvědčit jeho svědomí, propadá výčitkám, hlubokým depre-sím a pohrdá svým chybným jednáním. Nežřídko začne pohrdat i sám sebou, a potřebuje spíše povzbuzení a oporu. (2.K. 2:5-8) Tento princip naznačil Ježíš Kristus:

„Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, proto-že jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo.“ (J. 3:19)

Dál jej rozebral ap. Pavel:

„ ... poněvadž jejich myšlenky je jednou obviňují, jednou hájí. Nastane den, kdy Bůh skrze Ježíše Krista bude soudit podle mého evangelia, co je v lidech skryto.“ (Ř. 2:15,16)

Tento soud (proces nápravy) budou provádět vybraní členové z řad duchovního Izraele. (Zj. 20:4)

GEHENNA - POSLEDNÍ STUPEŇ NÁPRAVY

„Ani ten největší lotr si o sobě nemyslí, že je špatný. Jen on sám totiž zná skutečný motiv svého činu nebo okolnosti, které jej k němu „dohnaly“, má svoji pravdu, svoji filosofii.“ (Dalle Carnegie, volná citace)

Nebesa nepočítají s tím, že se všechny lidi podaří napravit přirozenou cestou. (Př. 27:22) Proto Ježíš varoval farizee:

„Hadi, potomstvo zmijí, jak uniknete před soudem (odsudkem, trestem) gehenny?“ (Mt. 23:33 PNS, KB, EP)

Jak už bylo vysvětleno, soud má za cíl usvědčit viníka a trest má zjednat nápravu. Podle zde použitého Ježíšova výrazu tedy gehenna musí sloužit právě tomuto účelu. V případě gehenny nemůže jít o věčné zatracení ve věčných mukách, ale dokonce ani o věčnou smrt, jak se to snaží zmírnit teologové odmítající tradiční představu pekla. Je třeba znovu připomenout, že smrt je mzdou, nikoli trestem, za hřích. Bůh lidi netrestá za hříchy likvidací. Boží tresty mají výchovný nebo nápravný účel. Bible lidstvo před gehennou důrazně varuje. Po provedeném rozboru nabývá toto varování velice reálné podoby - nejde o planou výhrůžku na úrovni nesmyslného, věčného ohně v pekle.

SOUČASNÁ PŘEDSTAVA GEHENNY

„A je spravedlivé, že Bůh všem, kteří vás utiskují, odplatí útiskem ... až se zjeví Pán Ježíš z nebe se svými mocnými anděly, aby v plameni ohně vykonal trest na těch ... ‘kteří odpí-

rají poslušnost evangeliu (poselství o možnosti nápravy) našeho Pána Ježíše. Jejich trestem bude věčná (doslova ale časově neurčená) záhuba daleko od Pána a slávy¹⁵ jeho moci.’“ (2.Te. 1:6-9)

***Poznámka:** Dnešní termín „věčný“, chápaný ve smyslu (absolutně) časově nekonečný, Bible nezná. Starohebrejšтина dokonce vůbec nemá přídavná jména; např. přesný překlad pojmu „věčný Bůh“ je „Bůh věku“. Řecké „aiónios“ (věčný) bylo odvozeno od slova „aión“ (věk) a mohlo by tedy znamenat „trvající po dobu smluvního období“. Tato historická (smluvní) období jsou totiž rovněž nazývána hebrejsky „olám“ a řecky „aión“, což původně doslova znamenalo dlouhý časový úsek, jehož délka nebyla známa. (Srov. Sk. 1:7) „Věčnou záhubu“ tedy lze chápat jako proces trvajícím nejméně po dobu 3. smlouvy. Její trvání už Písmo uvádí.*

Takto napravování lidé budou opravdu formálně (fyzicky) zahubeni. Jejich trest bude probíhat principiálně podobným způsobem, jak tomu bylo v případě andělů potrestaných v době potopy. (2.Pt. 2:4 srov. PNS, EP, KB; Ju. 6; srov. L. 8:31) Prostředí, ve kterém jsou tyto bytosti uvězněny, nazývá Bible propast nebo tartaros (viz předešlé texty). Ale pro změnu - jejich záznam zde už není pasivní, jsou při vědomí. (Jk. 2:19; 1.Pt. 3:19) Jak je to možné? „A prosili Ježíše, jen aby jim nepřikazoval odejít do pekelné propasti. Bylo tam veliké stádo vepřů, které se páslo na svahu hory. Démoni ho prosili, aby jim dovolil do nich vejít: on jim to dovolil.“ (L. 8:31,32)

Na to nám dává odpověď úzkost, kterou prožívali, když byli nuceni opustit posedlého člověka. Tyto bytosti rovněž potřebují nějaké tělo ke své vědomé existenci! Biblický tartaros takovou existenci zřejmě umožňuje. Tito andělé (v podobě software) pak mohou tento „hardware“ (v biblické *propasti*) za určitých okolností opustit a vstupovat do lidí. To se děje patrně stejným mechanismem, jakým se duch zemřelého (už pasivní záznam) dostane do hádu. Duchové, jak známo, se musí vyvolávat pomocí přijímače - spiritistického média - a případně nainstalovat do jeho mozku¹⁶. Ježíš stav lidí v gehenně vyjádřil takto:

„Nemějte strach z těch, kteří zabíjejí tělo, ale nemohou zabít duši; ale spíše mějte strach z toho, kdo může zahubit duši i tělo v gehenně.“ (Mt. 10:28 PNS)

Proces trestu v gehenně popsal ap. Pavel takto:

„Svou tvrdostí a nekajícím myslí si strádáš Boží hněv pro den hněvu, kdy se zjeví spravedlivý Boží soud. On, odplatí každému podle jeho skutků ... Ty však, kteří prosazují sebe, odpírají pravdě a podléhají nepravosti, očekává hněv a trest. Soužení a úzkost....“ (Ř. 2:5-9)

Cílem nápravy lidstva je udělat vše pro to, aby procesu gehenny uniklo maximum lidí. Z logiky vyplývá, že gehenna pravděpodobně představuje simulované prostředí (tzv. virtu-

¹⁵ Podle významu slov sláva jeho moci = veřejné uznání úspěchu jeho vlády. Víme, že smyslem Kristovy vlády bude obnova, náprava všech věcí. (Mt. 19:28) Náprava těchto lidí tedy proběhne v rámci stejného věku (3. smlouvy), ale nikoliv v rámci Kristovy vlády - nebudou ji provádět lidé. Toto poznání opět není nové a promítlo se v dochovaných křesťanských báchách - v pohádkách.

¹⁶ Tito duchové tedy nemohou existovat samostatně. Buďto přebývají v propasti nebo se instalují do lidí. V případě popsaném v evangeliu se chtěli instalovat dokonce do stáda vepřů. Zamýšleli patrně síťové propojení jejich mozků (systém fungující u mravenců, včelstev nebo hejn mořských ryb) a vytvořit tak vyšší inteligenci, v jejíž kapacitě chtěli přebývat. Tento pokus se ale nezdařil.

ální realitu), které umožní vystavit nenapravitelné jedince následkům jejich vlastního jednání; a zde už bez milosrdenství, podle principu spravedlnosti „oko za oko, ... útisk za útisk“. (2.Te. 1:9) Utrpení, které způsobovali druhým, se tedy bude opět opakovat na nich, a to tak dlouho, dokud jejich vlastní svědomí nebude tímto drastickým způsobem usvědčeno. (Žd. 10:26,27; Mt. 24:51; Ž. 112:10) Bible nevysvětluje princip procesů v gehenně, a to z pochopitelných důvodů - pojem něčeho takového, jako je *virtuální realita*, byl v době psaní Bible lidem nevysvětlitelný. Přesto z chování duchů v *tartaru* víme, že v rámci Božích trestů takový princip jako prostředek nápravy existuje. Jediný (tehdy nutně symbolický) popis gehenny poskytl Ježíš v jednom ze svých podobenství.

BOHÁČ A LAZAR

Podívejme se do evangelia (L. 16:19-31PNS) na některé klíčové informace tohoto podobenství:

„... *žebřák zemřel a andělé ho odnesli do Abrahamovy náruče*.“ - po svém vzkříšení (tedy až v období 3. smlouvy) se Lazar stává Abrahamovým synem¹⁷. Je-li jeho synem, znamená to, že je jeho dědicem, čili dědicem Abrahamova zaslíbení. (Ř. 4.kap.) Patří tedy k pomazaným vládcům Božího království.

„*Boháč také zemřel a byl pohřben. A v hádu pozdvihl oči, protože byl v trýzních ...*“ V kontrastu s ním se zemřelý boháč ocitá nejen v hádu, ale až v propasti - „*A kromě toho všeho byla mezi námi a vámi ustanovena veliká propast ...*“ (Srov. L. 8:31, Zj. 20:3) I zde musí být ale vzkříšen (!):

„*Mnozí z těch, kteří spí v prachu země procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze*.“ (Da. 12:2; dosl. k „*životu a hrůze [po dobu] věku*“; hebrejšтина nemá přídavná jména; srov. Jan 5:28 KB, PNS)

Boháč se ocitá v takové trýzni, že chce varovat své příbuzné. Je mu ale řečeno, že pokud nejsou napraveni studiem Písma (Žd. 4:12,13; J. 3:19), a tedy svým svědomím, takové varování je k pokání nepřiměřené. Taková informace by snad teoreticky mohla způsobit, že ze strachu z utrpení dotyčný změní své chování, ale ryze formálně. Nemohla by však způsobit skutečné pokání jež je pro nápravu nutné. Těžcí egocentrici si nejsou schopni uvědomit nebo vůbec připustit své chyby, proto je nelze jinak napravit. (Př. 27:22) Gehenna by v tom případě skutečně představovala místo absolutní spravedlnosti, jaké v našem reálném prostředí dosáhnout nelze.

¹⁷ Podle dobové terminologie, být v něčí náruči znamená být jeho synem - Jan 1:18.

Třináctá část - Počátek sporu a vznik satana

MOTTO: „*Posvěť je pravdou; tvoje slovo je pravda.*“
„ ... *ježž slíbil pravdomluvný Bůh*“

(J. 17:17)
(Tt. 1:2)

Jednou z důležitých Božích vlastností, kterou se nám Bible snaží dokázat, je pravdivost. (Srov. Ř. 3:4) Víra je přece nejen otázkou víry v Boží existenci, ale i v Boží pravdivost. Pokud ale máme tomuto biblickému tvrzení skutečně věřit, budeme muset opět poopravit pohled na smysl některých událostí na počátku našich dějin. Tyto události jsou dost složité a bohužel jen velmi stručně popsány. Díky tomu je látka této části poměrně náročná.

SATAN JMÉNEM JHVH

Křesťané dosud neodhalili, že pod pojmem *Bůh* (nebo též *Bůh Jehova*) se v Bibli skrývají celá společenství bytostí. Je pro ně proto zcela nepředstavitelné, že by satan nejen mohl mít přístup, ale byl i součástí těchto společenství a vystupoval dokonce jejich svatým jménem. Při výkladu Písma se pak křesťané dostávají do zcela neřešitelných situací. Ve 2.S. 24:1 např. čteme:
„*Hospodin (JHVH)! znovu vzplanul proti Izraeli hněvem a podnítil Davida proti nim: 'Jdi, sečti Izraele a Judu!'*“

Za tento přestupek (byl to smlouvou zapovězený akt) následoval krutý trest. To, že Davida podnítil skutečně Hospodin (Jehova/Jahve), říká otevřeně pouze Ekumenický překlad. Ostatní překlady se tomu pokouší vyhnout - pochopitelně. Na jiném místě stojí: „*A Jehovův duch, ten se od Saula vzdálil, a děsil ho zlý duch od Jehovy.*“ (1.S. 16:14 PNS).

„Podivný“ je rovněž případ Bileám. Bůh mu napřed zakazuje odejít ke králi Balákovi. Pak Bileámovi stanovuje podmínky a jít mu dovoluje. (Nu. 22:20) Ale když Bileám vyšel, Bůh kvůli tomu vzplál hněvem - že by si Bůh odporoval? (Nu. 22:22)

.....
¹ Tento paradox působil problémy už pisatelům první knihy Paralipomenon, která vznikla ve snaze nahradit domněle ztracené knihy Samuelovy resp. Královské. Autoři komentovaného EP přisuzují pisatelům paralelního textu v 1.Pa. 21:1 dokonce to, že se pokusili upravit text v tom smyslu, že tím, kdo podnítil Davida k porušení Zákona, byl přímo satan. (Nový překlad Písma svatého, Starý zákon, Překlad s výkladem, Svazek 5. str.295; I.vydání.)

Podobnou zkušenost zažil taktéž Mojžíš – Hospodin jej pracně přemluvil a připravil na náročný úkol v Egyptě, vyslal jej na cestu, ale pak hledal způsob jak jej usmrtit! (?) (Ex. 4:24) Z těchto textů vyplývá, že v úrovni nebes (dokonce v rámci *Jehovy zástupů*) probíhaly závažné spory, týkající se Božího lidu.

Spory vyvolané satanem! Rebelující andělé z prvních nebes už nebyli součástí JHVH .

PRVNÍ LEŽ?

V popisu situace v Edenu pak nacházíme zápletku podobnou těm předešlým:

A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn. 2:16,17)

„Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Gn. 3:4,5)

Satan je obecně pokládán za lháře a má se za to, že právě on zde stál za hadem a že už v tomto dialogu ženě lhal. To však není možné.

Poznámka: Máme-li být důslední, nemůžeme satana v této době ještě nazvat satanem. Nedělá to ani Bible - ta jej nazývá satanem až po potopě, konkrétně až v knize Job. Nazvěme tedy tuto bytost budoucím satanem (BS).

Had nemohl lhát už z toho důvodu, že lhát má smysl tehdy a jen tehdy, pokud tato lež není odhalena alespoň tak dlouho, jak dlouho si chce dotyčný zachovat kredit a účinně s touto lží operovat. Pokud by totiž had otevřeně lhal proti Božímu výroku, jeho slova by jako pravdu mohla akceptovat pouze Eva (a jen na malou chvíli). Vůči celým nebesům by se Ten, kdo stál za hadem, okamžitě odhalil jako lhář. Tím by se zcela zdiskreditoval a celá jeho kariéra by okamžitě skončila.

BŮH, KTERÝ NEMŮŽE LHÁT

Budoucí satan, dokud byl součástí struktury JHVH, nemohl lhát, protože musel splňovat její kritéria. Byl z ní vyvržen právě proto, že tato kritéria přestal splňovat, když byl bez pochybností odhalen jako lhář. Jenže to se stalo až asi po 4000 letech díky Ježíši Kristu. (J. 8:44)

Poznámka: Bůh se přece nemění. Kritéria pravdivosti musel respektovat na počátku našich dějin stejně jako dnes. V Edenu nejde o jediný takový rozpor v jednání Boha, ale jak jsme mohli vidět, pouze o první takový případ.

A skutečně - to, že „hadův“ slib Evě se naplnil, ačkoliv se Eva cítila oklamána, potvrdil i Jehova:

I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé.“ (Gn. 3:22)

BS lhal v něčem jiném a ze lži ho usvědčil až život Ježíše Krista. To se ještě netýkalo slibu v Edenu. Problém je tedy složitější, než se na první pohled zdá. Ale co slib v Edenu sledoval a jak to, že nebyl lživý, když tvrdil opak toho, co bylo původně řečeno? Stál za ním vůbec budoucí satan? Odpovědi na tyto otázky budou vyžadovat poněkud širší výklad. Začněme totožností BS a podívejme se, co nám o ní říká Bible.

GARANTI NAŠEHO STVOŘENÍ

Garanty celého stvořitelského procesu byli cherubové. Měli totiž v této oblasti rozsáhlé zkušenosti - podíleli se na stvoření prvních nebes. Jedním z garantů stvoření a výchovy člověka byl cherub, který se později nechvalně proslavil jako ďábel. Byl to náš *budoucí satan*. Víme, že tento cherub měl v době svého působení v Edenu hodnost pomazaného, protože Ezekiel o něm píše:

„*Jsi pomazaný cherubín, jenž přikrývá, a dosadil jsem tě.*“ (Ez. 28:14; PNS, KB)

To je velmi důležitá informace - vysvětluje, že BS měl v 2. nebesích nejvyšší pravomoc. Tímto garantem tedy nebyl ledajaký cherub, ale jeden z nejvýše postavených. Králem ale nebyl, protože pozdější Izajášovo vidění vysvětluje:

„*Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka ... Nad ním stáli serafové ... Volali jeden k druhému: 'Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů ...' I řekl jsem: 'Běda mi, jsem ztracen, ... spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů.'*“ (Iz. 6:1-5)

Ve starověké symbolice velikost a poloha postav znázorňuje hodnost nebo společenské zařazení. To, že serafové stojí nad Králem, tedy znamená, že jsou mu nějakým způsobem nadřazení, a my víme jak - jsou to obyvatelé vyšších 3. nebes. Z prohlášení serafů o Hospodinově svatosti vyplývá, že Král druhých nebes byl někým znesvěcen. Křesťané většinou vědí, že předlidský Ježíš (nazvěme jej *duchovní Ježíš Kristus* - DJK) stál za stvořením našeho světa. (Ko. 1:16) To odpovídá funkci (rovněž pomazaného) krále. Výsledek by pro někoho mohl být ohromující - pomazaným partnerem *budoucího satana* musel být *duchovní Ježíš Kristus*! Jde o pomazanou dvojici král - velekněz v úrovni druhých nebes. Díky tomuto zjištění můžeme vyslovit tvrzení, že to byl právě BS (protože měl zkušenosti velekněze), kdo byl garantem výchovy, tedy i projektu výchovného modelu v podobě stromů, s nímž souviselo i stanovení tak tvrdého „trestu“ za porušení zákazu.

Upozornění: Nepřevádějme si naše pozemské pracovní vztahy do úrovně nebes. Cherubové byli především odborní poradci a garanti. Nebyli to nadřazení andělů. Cherubové odpovídali za správnost projektu, nikoliv za výsledek práce andělů prvních nebes. Například výsledek práce 2. stvořitelského dne nedostal jejich ohodnocení (neodpovídal projektu; Gn. 1:7), a přesto práce pokračovala dál. Takové změny byly v kompetenci andělů, ale na jejich vlastní odpovědnost. Podobně při stvoření člověka, na rozdíl od ostatních etap, andělé nečekali na instrukce cherubů a stvoření zahájili sami. (Gn. 1:26)

„HADŮV“ SLIB - PŘEV RATNÁ KONCEPCE

Všimněte si nyní, že na rozdíl od obdobných sdělení chybí v místě, kde „had“ hovoří o Bohu, Boží jméno JHVH (Hospodin). Připomeňme, že jménem JHVH se ze závažných důvodů označila část andělů 1. nebes, zastávající podobně jako všechna vyšší nebesa jednotnou soustavu duchovních principů. Za hadem stojí Bůh, který v textu není označen tímto jménem, a navíc tvrdí opak toho, co Jehova (Jahve). BS byl tím Bohem, který věděl, že nezemrou, a který věděl, že se jim naopak otevřou oči. Evě nabízel podstatně rychlejší cestu k dosažení této kvality.

Poznámka: Podobně satan byl ve skutečnosti tím Bohem (dokonce JHVH), který dovolil Balámovi jít, který si vynutil oběť Abrahamova syna Izáka, který podnítil Davida ke sčítání lidu, který žádal usmrcení Mojžíše atd.

Koncepci této cesty už musel mít teoreticky rozpracovanou - scházela jen lidská touha po ní vykročit. Nešlo ani o popření Jehovova tvrzení, ale pouze o vyjádření odlišné rovnocenné alternativy. Patřilo snad do programu této nové výchovné koncepce i porušení zákazu jedení ovoce? Při podrobnější analýze totiž lze zjistit, v čem nová metoda spočívala. Šlo o urychlení společenského vývoje pomocí dvou faktorů:

- Výrazně větší samostatnosti a svobody - prakticky takové, jakou mají dospělí.
- Utrpení a zla, jehož duchovní rozměr tehdy ještě nebyl definován.

Poznámka: Se zlem tehdy nebyly valné zkušenosti. Zlo v jeho dnešních rozvinutých podobách (zlomyslnost, cynismus, záměrné ubližování atd.) ještě neexistovalo. Zlo (spíše jako nehoda) tehdy nebyla duchovní (mravní), ale spíše technická záležitost. Vždyť i pojem hřích znamená prosté minulé cíle. V něm samotném není obsažen zlý úmysl. To jen potvrzuje předpoklad duchovní čistoty tehdejší kultury.

VÝCHOVNÁ METODA - VÝCHOVA TRESTEM

Poté, co lidé svým skutkem vyjádřili touhu být jako Bůh, vynesli nad sebou ortel smrti, čímž se dostali pevně pod autoritu nové koncepce i jejího autora - on slíbil jeho zrušení. Z nastoupené cesty nebylo možno vycouvat. „Jejich“ rozhodnutí musel respektovat i Jehova (Jahve), a následovaly demonstrativní tresty. Vzniká však otázka - za co?

„Ženě řekl: ‘Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení ...’ Adamovi řekl: ‘Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta... Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny ...’“ (Gn. 3:16-18)

Všimněte si, že lidé se „provinili“ jedením zakázaného ovoce, za což byla smrt, ale jsou trestáni za něco úplně jiného (ve spojitosti s něčím jiným) - za neplnění svěřených úkolů², respektive za příliš pomalý³ rozvoj jejich snah. Za neplnění těchto úkolů nebo pomalost žádné sankce stanoveny nebyly - způsob jejich plnění byl původně ponechán na svobodné vůli člověka. Kromě toho, Stvořitel pokládal první lidi za dosud nedospělé a jejich stavu by jistě přizpůsobil i své nároky. Tyto tresty musely být umožněny až tím, že lidé přijali „hadovu“ nabídku.

Poznámka: V tomto smyslu byl lidem vyměřen ještě jeden trest, který není výslovně uveden (a není jako trest zpravidla ani pocitován), ale velmi dobře zapadá do celého kontextu událostí. Za neplnění úkolu „Naplňte zemi“ byli lidé potrestáni dodáním živočišného sexuálního pudu - jakousi zotročující nadstavbou široké oblasti lidské sexuality. Dále z trestů, které obdržel had (Gn. 3:14) je zjevné, jak ke svedení došlo. Had lezl, kde neměl, a žral, co neměl (Gn. 1:29,30) - ovoce stromu poznání.

² Měli si podmaňovat zemi - rozšiřovat zahradu a plodit děti. Dále ještě v části 16.

³ Rychlost rozvoje tak mladých bytostí nelze v jejich úrovni s ničím srovnat, označit ji jako pomalou a takto tvrdě trestat je kruté.

Obecně má trest zjednat nápravu. Tuto koncepci lidé díky vychytralé lsti⁴ přijali⁵ a v tomto smyslu byly tyto tresty spravedlivé. Jejich cílem bylo skutečně stav lidí napravit - „otevřít oči“. Navíc se lidé postavili na roveň dospělým (bohům), a tudíž museli náhle převzít plnou odpovědnost za své činy. Tresty přinutily lidi vyvíjet se rychleji. Přinutily je ke zvýšené aktivitě, ke starosti o svůj život a k větší odpovědnosti. Dále byl stanoven vznik dvou soupeřících rodových linií (semen). Těmto liniím bylo prorokováno nesmiřitelné nepřátelství: „Mezi tebe a ženu pološím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn. 3:15)

Tím byla definitivně navozena požadovaná a dostatečně stresová situace⁶. Experiment mohl začít!

***Poznámka:** Ačkoliv v této rané době jde o klíčové proroctví, stojí za povšimnutí, že celá Bible se k němu už nevrací. Nepřímo snad na něj poukázal jen Ježíš. (Mt. 23:33) Toto proroctví se totiž tak trochu nepovedlo. Nikdo nečekal, že se jeho splnění tak protáhne (mělo se splnit do konce 6. dne), a nechybělo mnoho a nebylo by se naplnilo vůbec (celá lidská populace měla být zničena v potopě). K jeho opožděnému splnění má teprve dojít - je klíčové dodnes!*

Bůh nové cesty se snažil v prvních lidech navodit atmosféru strachu a vzbudit pocit viny - ačkoliv had nelhal, jejich skutek šel proti Hospodinově zákonu⁷. V souladu s teorií nové koncepce se snažil lidi vystresovat - probudit je k aktivitě šokem. Zároveň jim nabídl takřka úplnou samostatnost⁸, která jim, nezkušeným a nepřipraveným, měla postupně přinášet ještě další utrpení. Na druhou stranu, právě tyto faktory měly umožnit zrychlení jejich vývoje. Tento Bůh, podle hadem řečeného slibu, lidem násilně „otevřít oči“ – „pomáhá“ jim rychleji pochopit, čeho je v životě třeba - a obrazně řečeno, „bere si na to hůl“.

ROLE BUDOUCÍHO SATANA

Křesťanská tradice zjednodušovala tento příběh tak, že Evu obelhal a svedl satan. Ale byl aktérem událostí v Edenu skutečně budoucí satan? Bible se k této kauze vyjadřuje jen velmi stručně - svůdcem Evy byl had a tím identifikace končí. Lze z popisu tehdejších okolností zjistit, kdo konkrétně za hadem stál? Pozorný čtenář si možná povšiml paradoxu, že Velekněz cherubů nejen jako *budoucí satan*, ale dokonce i později už jako *satan* dál zůstával součástí společenství JHVH, zastávající původní koncepci. Že by snad autorem nové koncepce nebyl? Je zřejmé, že on sám nemohl být aktérem, ale oficiálně ani iniciátorem této

4 Podrobněji v části 14.

5 Odtud zřejmě čerpají svůj námět pohádky a báje, které vyprávějí o tom, jak se nějaký člověk upsal čertu a jak se mu to nakonec vymstilo - čert ho pak mohl trestat v pekle. Pochopení satanovy koncepce opět není nikterak nové. Důvtipní teologové na ně už dávno přišli. Jeho odraz se nám dochoval právě ve formě pohádek a lidové moudrosti.

6 Podobná metoda se dodnes s úspěchem praktikuje např. v armádě v „přijímači“. Jde o tentýž psychologický princip fungující v době války, kdy stresová situace válečného ohrožení silně motivuje lidskou společnost k aktivitě a posouvá ji v určitém ohledu výrazně vývojově kupředu.

7 Zde velmi působivě vyniká lstivost a vychytralost jednání BS. Jde o cheruba mimořádné inteligence.

8 Po sněžení ovoce se museli sami rozhodovat o tom, co je dobré a co špatné. Bůh jim už v jejich rozlišování neměl dál pomáhat. Do uzavření smlouvy s Izraelem to také nedělal a dělat ani nemohl. (Viz 8. část.) Umožnil pouze těm, kteří sami tzv. chodili s pravým Bohem něco z jeho moudrosti jen převzít. Šlo patrně o určitý fyzický kontakt.

koncepte, natož jejím autorem! Byl velmi opatrný. Do dění zasahoval pouze akademicky - po krachu celé akce z ní totiž vyšel zdánlivě zcela bezúhonný. (Ez. 28:15) Výraz *bezúhonný* vyjadřuje, že nebyl nikým „uháněn“ k odpovědnosti. Naopak, on sám byl žalobcem. (Př. 27:11) Celou scénu ovládal jen ze zákulisí - velmi vychytrale a promyšleně. Teprve kniha Zjevení otevřeně svědčí o tom, že za svedením prvních lidí stál on. (Zj. 12:9)

AKTÉŘI NOVÉ CESTY VÝCHOVY

Jak už bylo uvedeno, celý tvůrčí proces na planetě Zemi prováděli andělé 1. nebes. Jejich kompetence byly velmi široké - stvořitelství byl záležitostí především 1., nikoliv 2. nebes. Velekněz jako garant nesl odpovědnost pouze za správnost výchovného projektu. Lze se tedy oprávněně domnívat, že realizátory stvoření i výchovy, jež byla součástí tohoto procesu v šestém stvořitelství dni, byla první nebesa. V Bibli je skutečně zmínka o těchto andělech, kteří se v závěru šestého stvořitelství dne zachovali velice riskantně, až sebevražedně. (Gn. 6:4; Ju. 6) Proč?

Tato skupina andělů se patrně snažila zachránit neuspokojivý vývoj nové koncepce nápravou genů. Jejich synové *Nefilim*, lidští kříženci, byli známi jako *muži silní a věhlasní* (PNS), *povestný hrdinovia* (SEB), *bohatýři dávnověku* (EP), *muži na slovo vzatí* (KB) - na rozdíl od ostatního lidstva. Nic nenasvědčuje tomu, že by škodili, spíše naopak. Nicméně andělé překročili svou pravomoc a přes veškerou jejich snahu (ale trochu i díky ní) se lidstvo ocitlo na pokraji zkázy, s jejímiž následky se potýká dodnes! Oni museli být přímými aktéry nové koncepce a přirozeně se všemi prostředky snažili zachránit nejen výsledky své práce, ale i dopad svého neúspěchu, za nějž cítili odpovědnost. Apoštol Pavel vysvětluje, že budou postaveni před lidský soud. (1.K. 6:3) Provinili se proti lidstvu.

DVĚ LINIE

Ačkoliv na cestu rychlého vývoje se vydalo celé lidstvo, pro uskutečnění výzkumu a vyhodnocení bylo potřeba dosažené výsledky experimentu s něčím srovnat. Proto je logické, že byly vytvořeny dvojí podmínky: jedny, které plně odpovídaly potřebám nové koncepce, a druhé, které se blíží koncepci původní. Ačkoliv měl Adam ještě další děti, Bible dále sleduje právě jen tyto dvě srovnávací linie - linii Kainovu a Sétovu, přičemž Set měl být (a to je důležitá informace) náhradou za Ábela. (Gn. 4:25 nejlépe PNS)

Ábelova linie byla jeho smrtí vyhlazena⁹. Sétova rodina si svoji pozici uvědomila, protože po narození prvorozeného (zřejmě zaslíbeného) syna začíná uctívat Hospodina. (Gn. 4:26)

.....

⁹ Přestože byl Ábel díky své aktivitě (snaze o ovládnutí zvířat podle nařízení) prohlášen za spravedlivého, zřejmě vážně nespíňoval další potřebná mravní kritéria. Jinak si nelze vysvětlit vyhlazení celé jeho potenciální rodové linie. V počátečních obdobích byl vývoj lidstva velmi pečlivě sledován a „nepovedení“ jedinci (počátky geneticky nežádoucích linií) včas odstraňováni. (Srov. Gn. 38:7,10) Geneticky žádoucí „materiál“ byl naopak chráněn. Kain dostává speciální ochranu! Snahy naklonit si Boha vyvrcholily sporem, který prokázal Kainovy a Ábelovy kvality - Ábel měl o sobě patrně vysoké mínění a možná se i vytahoval a Kaina shazoval. „I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi ... Text Kainovu řeč neuvádí. Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej.“ (Gn. 4:8) Kain později naopak projevil schopnost hlubokého pokání! (Srov. Mt. 19:30) A byl to opět Kain, kdo měl snahu problém jejich vztahu řešit. Nemohl být ale oslaven, protože jeho kvalitu zastínil vážný přestupek zabití.

Linie nové koncepce (Kainova) byla pravděpodobně podněcována k odporu proti Hospodini. Celá tato situace skutečně brzy přinesla své ovoce.

KAINOVA RODOVÁ LINIE

U Kainových potomků se objevují lidé s mimořádnými schopnostmi. Tento národ se napřed potřeboval zabezpečit před nebezpečím konkurenční linie. S tím začal už Kain při první příležitosti, když se pokusil zvítězit nad svým konkurentem - Ábelem. (Gn. 3:15; Gn. 4:8)

Poznámka: Zde ještě nemohlo být jasné, kdo je kterým semenem. Ábel se snažil získat Boží přízeň poslušností - dělal to, co Bůh nařídil. (Gn. 1:26) Kain na to šel chytřeji - získávat si Boží přízeň obětními dary byl zřejmě jeho vynález a tehdy to muselo mít praktický smysl - Bohové byli přítomni fyzicky! Není zmínka o tom, že lidé oběti pálili. Kain chtěl pravděpodobně zhmoždit Ábelovi hlavu, jelikož bratrovým snahám byl Bůh nakonec příznivěji nakloněn. Podle jediného, a tudíž velmi vlivného proroctví má semeno ženy zaútočit první¹⁰. Kain snad ani nechtěl Ábela zabít. Netušil, že toto proroctví se má naplnit ve vzdálené budoucnosti, že to bude vyvrcholení kosmického sporu. Podobně jako raní křesťané netušili, jak obrovská vzdálenost času je dělí od druhého příchodu Krista. (Toto je pokus o rekonstrukci celého případu.)

Teprve po této události začínala být totožnost semen zjevná. Kain pochopil, že je oním prokletým semenem, a začal proto s výstavbou města. (Gn. 4:17) Ve starověku město znamenalo v první řadě hradbu - Kain tak chtěl zabezpečit svoji rodinu. Silnou potřebou pojištění svoji bezpečnost se vyznačoval i Kainův potomek Lámech. Projevil při tom značnou vynalézavost, i když jeho logika nebyla ještě vyvrážděná. Domníval se, že si vraždou zajistí podobnou ochranu jako Kain. (Gn. 4:24) Příslušníci této linie se rychleji osamostatňovali a tím musela růst i jejich hrdost na to, že jsou tak soběstační. Na Boha se tyto lidé nespolehali. Byli postaveni do role outsiderů a to zřejmě jen podněcovalo jejich vzdor, ctižádost a horečnou snahu dokázat si, že jsou lepší. Rozvíjeli se totiž rychleji i v dalších oblastech. Bible se zmiňuje o tom, že objevili výhodu kočování pastevců, metalurgii (lepší nástroje a zbraně), a dokonce hudební nástroje. Motorem vývoje Kainova národa byl tedy pocit ohrožení a navozené prostředí konkurence.

SÉTOVA RODOVÁ LINIE

Na druhé straně, v případě Sétových potomků je zmínka pouze o tom, že se přidržovali Boha. Énoš (vzývání JHVH), Énoch (chodil s Bohem), Noe (chodil s Bohem). Postupně si uvědomovali, že oni jsou oním požehnaným semenem ženy (Evy, člověka podle původní koncepce). Tito lidé, jak je vidět, nejsou tak samostatní - nehledají oporu sami v sobě, ale v Bohu a jsou patrně i pohodlnější. Tato cesta se nakonec přece jen prokázala jako úspěšnější - „děti“ potřebují své rodiče. Potomci této linie se později začali projevovali jako tzv. *lidé dobré vůle* (L. 2:14 PNS) nebo *jako synové světla*, na rozdíl od tzv. *hadího potomstva* (Mt. 3:7; Mt. 23:33) nebo *synů tohoto světa*, kteří naopak dobrou vůli nijak nepreferují nebo projevují vůli zlou.

.....
¹⁰ A to nejen podle 1.Gn. 3:15 ale i např. Mal. 3:20,21

PŘEDURČENÝ SOBOJ DOBRA A ZLA

Dnešní lidstvo tvoří z převážné části míšenci těchto dvou linií - lidé mající své *dobré* a *zlé* „já“. Na většinu lidstva proto lze kladně (ale i záporně) výchovně působit¹¹. Zjevení předpovídá, že duchovní vývoj těchto linií bude dále gradovat: „*Kdo škodí, uškod ještě; kdo jest poskvrněn, poskvrň se ještě, a kdo jest spravedlivý, ospravedlniž se ještě, kdo svatý, posvěť se ještě.*“ (Zj. 22:11,12 Sýkora)

Nová výchovná koncepce měla bezesporu i své kladné stránky - její „děti“ jsou nebo byly¹² v praktickém životě zdatnější. Drží více krok s realitou života na rozdíl od *synů světla*, žijících často až v naivních představách a spoléhajících ve všemocnou Vyšší spravedlnost. V souladu s nejstarším biblickým proroctvím jsou tyto dvě skupiny lidstva (dva geny) vědomě či nevědomě v neustálém konfliktu - konfliktu dobra a zla. Toto vysvětlení dává smysl i textům, které v minulosti svedly některé teology k vytvoření nauky o *predestinaci* (předurčení) lidského osudu:

„*Aby však zůstalo v platnosti Boží vyvolení, o kterém bylo předem rozhodnuto... Snad mi řekneš: 'Proč nás tedy Bůh ještě kárá? Může se někdo vzepřít jeho vůli? ... Nemá snad hrnčičíř ve své moci, aby z téže hroudy udělal jednu nádobu ke vznešeným účelům a druhou ke všedním? Jestliže Bůh chtěl ukázat svůj hněv a zjevit svou moc, a proto s velkou shovívavostí snášel ty, kdo propadli jeho hněvu a byli určeni k záhubě, stejně chtěl ukázat bohatství své slávy na těch, nad nimiž se smiloval a které připravil ke slávě.'*“ (Ř. 9:11-23)

Genetické předurčení sice skutečně existuje, ale v případech jednotlivců není nezvratné.

KOSMICKÉ NÁSLEDKY EXPERIMENTU

V době stvoření člověka¹³ dochází k rozdělení Bohů 1. nebes na dva tábory. Došlo pravděpodobně ke sporu, podle kterého programu člověka vlastně vychovávat. Nová koncepce byla dlouho dopředu připravována - ve 2. stvořitelském dni byly zadrženy vody vyzdvižené na oběžnou dráhu Země, pro případ neúspěchu. Stvoření člověka bylo zahájeno bez instrukcí cherubů, což rovněž svědčí o nějaké změně. Ta však byla garantována. (Gn. 1:31) Část andělů z nějakého důvodu¹⁴ s novou koncepcí přestává souhlasit (nakonec musela být prosazena lstí) a přiklání se opět k původnímu, vyššími nebesy zadanému plánu.

¹¹ V souladu s tím existuje i malá skupina (přesněji dvě skupiny) téměř nepřevychovatelných, a to jak v kladném, tak i v záporném smyslu - semeno hada, adepti gehenny, a semeno ženy, adepti duchovního Izraele.

¹² Podle biblických prognóz má semeno ženy nakonec semeno hada v praktických schopnostech dohnat a díky své mravní převaze nad ním zvítězit. Jak bude popsáno v 16. části, satanova výchova způsobila přílišné zrychlení nárůstu praktických schopností bez urychlení duchovního růstu. To v konečném důsledku způsobí neřešitelné problémy a hlubokou skepsi hadova semene a umožní tak jeho porážku.

¹³ Jméno Jehova/Jahve se v Bibli poprvé objevuje v souvislosti se stvořením člověka. (Gn. 2:7) Zpočátku měla nová koncepce všeobecný souhlas a společně byla prováděna předběžná opatření - např. vyzdvižené vody byly pro případ havárie ponechány v oblasti působení zemské gravitace. Práce 2. stvořitelského dne nebyla dokončena a nedostala proto závěrečné hodnocení garantujících cherubů - „a bylo to dobré“. (Gn. 1:6-8)

¹⁴ Zřejmě pro její krutost a znásilnění svobodné vůle, viz 3. část. Z čistě teoretického hlediska ale mohl BS ze znásilnění svobodné vůle obvinít naopak Hospodina. Tak mladá bytost jako nedávno stvořený člověk si totiž nemůže svobodně zvolit ani jednu z tak závažných alternativ, protože toho ještě není schopna - nemůže vědět co skutečně volí. (Viz 3. část; poznámku k svobodné vůli) Děti ve skutečnosti svobodnou vůli ještě nemohou mít. Důležitá a závažná rozhodnutí za ně musí učinit rodiče. Následky chybných rozhodnutí však nesou nakonec děti.

Poznámka: Proto se jméno Jehova/Jahve vztahuje i na všechny vyšší úrovně nebes. Celá struktura JHVH jednotně zastává původní koncepci výchovy a řízení společnosti - má shodná mravní měřítka.

Později se odděluje, označuje se jménem Jehova (Jahve) a podporuje Setovu linii, v jejíž vítězství věří.

SOUMLAK BOHŮ - VZNIK SATANA

Tento experiment (jak známo) dopadl velice tragicky. Nová koncepce obecně úspěchy vykazovala, jenže skončila naprostým zhroucením morálních hodnot. Toto zhroucení bylo tak katastrofální, že je BS odmítl v době potopy na vrub této koncepce připsat. Zde někde musel vznést obvinění proti Hospodinovi - realizačnímu týmu společenství JHVH (1. nebesa) s DJK¹⁵ jako garantem stvoření. Jehova/Jahve (zde 1. nebesa) toto obvinění s lítostí nad svojí prací přijal a byl připraven ji zlikvidovat. Proto zde dochází k už zmíněnému zásahu vyšších nebes a zánik lidstva je zažehnán¹⁶.

BS ale začíná tomuto rozhodnutí vyšších nebes odporovat a stává se tak *satanem* (česky *odpůrcem*). A od této chvíle se satan snaží své obvinění dokázat za každou cenu (Jb. 1. a 2.kap.; L. 22:31; Zj. 12:10) Vystoupil jako žalobce JHVH a obhájce neúspěšných realizátorů nové koncepce. Na jeho stranu se pochopitelně přidává i značná část andělů 1. nebes. (Mt. 25:41) Už zde vytušil, že by brzy mohlo dojít i na odhalení jeho role v této kauze, což by zkřížilo cestu jeho plánům.

ĎÁBEL

Po dlouhé, strastiplné cestě lidstva prokázal lživost satanových obvinění až Ježíš Kristus svým životem. Jako genetický syn člověka se prokázal jako skutečně spravedlivý. Ani po tomto důkazu však satan nepřestal odporovat, a byl tudíž Ježíšem odhalen jako *ďábel* (česky *pomlouváč*). Tímto odhalením se totiž jeho žaloby staly jen pomluvami. (J. 8:44; J. 12:31; Zj. 12:10; jeho pomlavy se ale týkají především JHVH - Př. 27:11) Proto o něm Ježíš Židům řekl:

„Váš otec je ďábel (pomlouváč) a vy chcete dělat, co on žádá. On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není ... je lhář a otec lži.“ (J. 8:44)

ZÁVĚR

Dnešním lidem vchovaným historií prodchnutou zlem, po bolestných zkušenostech s vlastnostmi jako je pýcha, nenávisť, přetvářka nebo sobectví, připadá nepochopitelné, jak je možné, že nebesa tak dlouho trpěla chování velekněze cherubů. Jak je možné, že jej dokonce nechala dál zastávat jeho úřad a neodhalila včas hloubku jeho bezcharakternosti. Základní příčinou je to, že do té doby nebyly žádné zkušenosti s takovouto formou zla, před satanem nikdo nelhal - on byl nazván otcem, čili původcem lži. Velekněze nikdo ani nepo-

.....
¹⁵ Tento cherub, garant našeho stvoření, později za nás zemřel obětí smrti jako Ježíš Kristus. Obvinění říkalo, že člověk byl stvořen chybně. (podrobněji ještě v 14. části)

¹⁶ Viz. 7. část

dezíral - „*láska totiž, všechno snáší, všemu věří, ve vše doufá (je důvěřivá!) a ve všem vytrvává.*“ (1.K. 13:7 PNS) Vskutku, *čistému vše čisté.* Z toho důvodu byly pečlivě hledány odpovědi na všechny satanem vznesené námitky. Velekněz sám navíc procházel překvapivě intenzivním¹⁷ vývojem a jeho smýšlení nemohlo být na počátku tak zvrácené jako dnes. Směr jeho vývoje a reakce, které vyvolalo jeho jednání v jednotlivých úrovních nebes, bude tématem následující části.

¹⁷ Sám princip vývoje mohl být chápán jako velký přínos a mohl to být i další důvod, proč byl satan tolerován. Podle některých ukazatelů vývoj v úrovni nebes stagnuje a je závažným a velmi aktuálním tématem. Satan, v určitém smyslu, opravdu měl na co být pyšný a právě to se mu nakonec stalo kamenem úrazu.

Čtrnáctá část - Řešení sporných otázek a vývoj satana

MOTTO: *Hospodin se satana zeptal: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystříhá se zlého. Ve své bezúhonnosti setrvává dosud, ačkoliv jsi mě proti němu podnítil, abych ho bezdůvodně mořil.“* (Jb. 2:3)

ZLO - „VĚČNÝ“ NÁMĚT FILOZOFŮ

Podle slov bývalého sovětského disidenta Alexandra Solženicyna (vězněného ve stalinových koncentračních táborech) se o zlu a o tom, jak mu čelit, filozofům dobře píše v měkkých křeslech a teple jejich pracoven, dokud je na vlastní kůži nepoznají ve vši jeho surovosti a zrudnosti. (A. Solženicyn, Souostroví Gulag)

ZLO - „VĚČNÉ“ DILEMA KŘEŠŤANŮ

Všechny církve vynaložily mimořádné úsilí na vyřešení otázek spojených se zlem a dobrem. Křesťané se proto mnohdy domnívají, že jsou s existencí zla vyrovnáni. Představují si však, že Bůh je absolutně všemohoucí, a tak když jsou se skutečně surovým zlem konfrontováni, jejich víra málokdy obstojí. Např. zkušenosti obou světových válek přivedly mnoho lidí k ateismu. Proč se bolestné dějiny lidstva tak protahují? Existují nějaké vážné konkrétní problémy, které nebesa musela nebo ještě musí řešit? Podívejme se nyní na odpovědi, jež nabízí následující biblická analýza. Ano, problémy tohoto druhu skutečně existují. Některé z nich souvisejí s tzv. spornými otázkami, kterých je ve skutečnosti několik kategorií, a my se nyní na průběh řešení těch nejzávažnějších společně podíváme.

Poznámka: Nezbývá než vyjádřit uznání badatelskému úsilí těch křesťanských církví, které rozpoznaly (ač nedostatečně) existenci sporné otázky probíhající v nebesích.

Nejprve budeme muset připomenout jeden tak trochu technický problém. Začneme tedy z jiného konce:

JSME PODOBNÍ?

Biblické výroky

„A Bůh pak stvořil člověka ke svému obrazu, stvořil ho k obrazu Božímu.“ (Gn. 1:27 PNS)

„On (Ježíš jako cherub) je obrazem neviditelného Boha, prvorozeným všeho stvoření.“ (Ko. 1:15 PNS)

„Budete syny Nejvyššího.“ (L. 6:35) „Ten (Ježíš jako člověk) bude nazván Synem Nejvyššího.“ (L. 1:32)

Podobnost

1. nebesa, lidé

Nejvyšší, 2. nebesa

Nejvyšší, lidé

Ačkoliv jsme zatím neodhalili všechna tajemství lidské psychologie, jedno je z Písma zřejmé: člověk je (především v duchovní oblasti) Božím obrazem. Lidský duch je obdobou Božího. Pokud je tomu tak, měly by v úrovních nebes platit stejné základní duchovní vlastnosti (což je prokazatelné). V lidské společnosti by tudíž měly platit obdobné společenské zákonitosti a principy jako v 1. 2. a 3. nebesích. Je možné říci, že nebeské úrovně od shora až k nám na zem jsou si navzájem duchovně podobné. V citovaných verších je uvedena podobnost mezi Nejvyšším, 2. nebesy, 1. nebesy a lidmi.

K ČEMU JE TATO INFORMACE UŽITEČNÁ?

Pokud nám Písmo tento údaj nabízí, musí být pro nás nějak užitečný¹. Je zde totiž jedna nesrovnalost. Podle logiky antropického principu našeho vesmíru² bychom neměli být o existenci všech trojích nebes informováni tak brzy. Třetí nebesa se na vzniku a kontrole běhu našeho světa dokonce nepodílela vůbec. V našem raném stadiu bytí jsou tyto informace předčasné a mohly by být matoucí (což pro většinu lidí asi platit bude). Neměly by tedy být v Písmu obsaženy. Pokud tomu tak je, pak je jejich přítomnost nutná pro vysvětlení něčeho velmi důležitého.

ZÁHADNÝ VELEKNĚZ

Pokud někdo způsobí nehodu, je za to volán k odpovědnosti. V případě lidstva nedošlo k nehodě, ale přímo k havárii. Není logické se domnívat, že nebesa budou příčiny této havárie zkoumat a následky řešit? Zachovali bychom se my jako bytosti stvořené k obrazu nebes jinak? Písmo zjevuje, že po havárii nové výchovné metody k takovému řešení skutečně

¹ Viz konvence, 19. část.

² Náš vesmír a svět je podle mnoha indicií sestrojen tak, že je člověkem postupně poznatelný, viz konvenci. Tato jeho jedna z mnoha zvláštních vlastností se stala podkladem pro vyslovení hypotézy nazývané Antropickým principem (antropos = člověk - název vznikl mezi astronomy). Celý vesmír jakoby byl vytvořen právě tak, aby umožnil vznik a rozvoj lidské společnosti na planetě Zemi. Zdá se, že i jen malá odchylka od jeho parametrů by tento život neumožnila.

došlo a cherub garantující výchovu lidí připsal tento neúspěch na vrub Stvořitele lidstva, jímž byl tým 1. nebes v čele s garantem DJK.

Poznámka: Třetí nebesa se k obvinění Stvořitele vyjádřila, že „celá země je plná jeho slávy“ (Iz. 6:3; sláva je veřejné uznání úspěchu). Vzhledem k tomu, že nebylo zpochybněno žádné jiné stvoření pod nebem, je zřejmé, že se toto vyjádření týká člověka. Takto opatrně zjevuje Písmo, že byla zpochybněna Jahveho (Jehovova) práce - kvalita stvořených lidí.

Z pohledu 3. nebes ale zareagoval podezřele. Jak to můžeme vědět? Prorokem Ezekeiem nechal Bůh zapsat tuto informaci:

„Zapečetuješ vzor, plný moudrosti a dokonalý v kráse. Byl jsi v Edenu, Boží zahradě. Tvým přikrytím (oděv může symbolizovat vlastnosti Zj. 3:18) byl každý drahokam, rubín, topas a jaspis; chryzolit, onyx a nefrit; safír; tyrkys a smaragd“. (Ez. 28:12,13 PNS)

ODĚV Z DRAHOKAMŮ

Trojicemi drahých kamenů je zde popsána kvalita základních božských vlastností: moci, spravedlnosti, moudrosti a lásky - třetí nebesa provedla analýzu velekněžovy osobnosti! Velekněz pracoval v první řadě na své inteligenci a estetickém vzhledu. Moc a spravedlnost jsou nevyvážené a láska (agapé) ve výčtu úplně chybí.

Poznámka: Čtvrtá vlastnost (láska), není kameny vůbec vyjádřena. O moudrosti je konstatováno, že je na velmi vysoké úrovni - u ní jako jediné pořadí kamenů skutečně souhlasí. Kompletní a vyrovnané čtyři základní Boží vlastnosti jsou popsány pořadím kamenů v Ex. 28:17 a ve Zj. 21:19. Překlady nejsou jednotné a objasnění problému by vyžadovalo podrobnější vysvětlení.

Po této analýze musela ve 3. nebesích vyvstat otázka, jak ke svým nevyrovnaným vlastnostem velekněz vůbec přišel? Jeho případ byl dosud bezprecedentní³. Proč tak zarputile viní Stvořitele? Velekněz byl označen jako vzor moudrosti⁴ - v této vlastnosti vynikal. Tento velekněz mimo jiné objevil možnost, že ve společenství svobodných bytostí lze velmi účinně dosahovat potřebných cílů pomocí lsti. Tento objev byl s úspěchem aplikován i při prosazení nové koncepce - souhlasu Evy bylo dosaženo lstí. Jak bylo vysvětleno v minulé části, nemohlo jít ještě o lež.

Poznámka: Rozdíl mezi lží a lstí lze popsat tak, že lež je jakási mírná lež (polopravda). Další důležitý rozdíl je v tom, že lež je určena k tomu, aby až splní svůj účel, byla odhalena. Její uživatel jí tedy sleduje pouze takové cíle, kterými se nezkompromituje. I dnes je považována za mistrovství diplomacie. Lež však je už hrubý mravní přestupek, který nemá být nikdy odhalen, protože sleduje nečestné cíle. Příbuznost obou těchto taktik je však zjevná - sobeckého uživatele lsti může časem napadnout použít lež.

.....
³ Jak už bylo uvedeno, Ježíš jej později označil za otce neboli zakladatele či vynálezce lži.

⁴ Moudrost je schopnost prakticky uplatnit nabyté vědomosti a zkušenosti, někdy bývá doslova uváděna jako praktická moudrost.

VZESTUP A PÁD BUDOUČÍHO SATANA

Velebně se musel domnívat, že na tento trik zřejmě nepřišel sám. Vždyť nad jeho úrovní byla ještě starší, a tedy inteligentnější (ve smyslu zkušenější) 3. nebesa. Velebně byl velmi ambiciózní, usilovně pracoval na své osobě, zřejmě i co do vzhledu. Izajáš totiž uvádí tuto překvapivou informaci:

„Ty, sis řekl v srdci: ‘Vystoupím do nebes. Svůj trůn pozvednu nad Boží hvězdy⁵ ... Vystoupím nad oblačné výšiny; připodobním se Nejvyššímu.’“ (Iz. 14:13,14; Ez. 28:12 PNS)

O pár veršů dál Izajáš ještě pokračuje:

„Vždyť z kořene hada vyjde jedovatý plaz a jeho plodem bude létající ohnivý had (hebrejsky *seraf*).“ (Iz. 14:29 PNS)

Už zde byl popsán vzestup satanovy kariéry - z hada svůdce, kterým byl v Edenu se stal jedovatý plaz, když otrávil první nebesa svojí demagogií. Po reakci 2. nebes⁶, kde ne získal žádné stoupence, postoupil výše do třetích nebes, protože se domníval, že natolik předběhl své vrstevníky, že už nejsou schopni jej chápat. Třetí nebesa však provedla analýzu jeho osobnosti a shledala konkrétní vážné nedostatky.

GENETICKÁ ČASOVANÁ BOMBA

Charakteristickými satanovými vlastnostmi byly tedy kariérismus a touha po ještě větší moci a slávě. Pro tyto cíle přestal vidět potřebu rozvíjet ostatní duchovní vlastnosti. Jevily se mu snad jako překážka v jeho růstu? Třetí nebesa musela vyřešit následující problém: Byl on sám chybně vytvořen, nebo jde o jeho individuální vývoj? Velebně byl pravděpodobně druhým nejstarším cherubem⁷ nebo určitě jedním z nejstarších. Kdyby byl chybně vytvořen, znamenalo by to, že sklon k takovému vývoji bude mít část jeho genetických potomků⁸ a vznikne tak významná skupina podobně se vyvíjejících cherubů. Druhá nebesa by pak musela čelit vážné duchovní hrozbě! To by dále ohrožovalo vývoj všech mladších garantovaných úrovní, tedy 1. nebes a země.

MODEL KRÁLE UZIJÁŠE - ŘEŠENÍ SPORNÉ OTÁZKY VE 3. NEBESÍCH

„Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka ... Nad ním stáli serafové ... Volali jeden k druhému: ‘Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.’“ (Iz. 6:3)

Smrtí krále Uzijáše serafové uzavírají svůj spor, veřejně vyhláší obecné resumé o Jahveho (Jehovově) svatosti a satana, jelikož jej shledávají nedostatečným, svrhávají ze třetích nebes zpět do druhých:

5 Jitřní hvězdy - cherubové viz. část 4.

6 V souladu s tímto faktem má verš jen tři stupně vzestupu.

7 Ke své funkci potřeboval zkušenosti. Později se nenašel nikdo lepší než DJK, kdo by ho nahradil. DJK se proto stal nejen králem, ale i velebnězem - jako Melkisedek. Tato dvojice byla obdobou dvojice Michael - Gabriel (1. nebesa) a Adam a Eva (země).

8 Pokud zde platí podobné genetické zákony jako na zemi (část vlastností po otci, část po matce), což lze předpokládat (při tvoření nových úrovní se vycházelo ze zkušenosti těch předešlých).

„*Jak jen jsi spadl z nebe, ty zářící synu úsvitu (jitřenky, lucifeře KB)! Jak jsi byl podtát k zemi⁹, ty, který jsi ochromoval národy!*“ (Iz. 14:12 PNS)

O této události se zmiňuje i Ježíš: „*Spatřil jsem Satana, jak již spadl z nebe jako blesk.*“ (L. 10:18 PNS) Touto událostí serafové ukončují svoji aktivitu vzhledem k zemi, nejvyšší garance předávají 2. nebesům a sami odcházejí do odpočinku 7. stvořitelského dne. Od tohoto okamžiku se o nich v Písmech nevyskytují už žádné zprávy.

Poznámka: Nabízí se otázka, proč 3. nebesa po tomto zjištění násilně nezbavila velekněze funkce, neuchopila situaci do vlastních rukou a nezačala sama řešit následky jeho působení. Toto řešení nebylo možné. V mladších úrovních by zákonitě vznikla nejistota a podezření, zda velekněz nemá pravdu. Na jeho stranu by se začali přidávat další stoupenci. Serafové by neměli jak dokázat, že satan nemá pravdu, a riskovali by ztrátu důvěry v právo. Důsledky je jistě každý pozemšťan schopen domyslet sám.

Čím byl král Uzijáš tak zajímavý, že ujistil třetí nebesa o bezvadnosti stvoření lidí (za což v první řadě zodpovídal DJK v druhých nebesích)?

„*Jeho jméno se rozneslo do daleka, neboť se mu dostalo podivuhodné pomoci, takže upevnil svou moc. Jakmile svou moc upevnil, jeho srdce se stalo domýšlivým, až se úplně zkazil a zpronevěřil Hospodinu, svému Bohu. Vstoupil do Hospodinova chrámu, aby pátil kadidlo na kadidlovém oltáři.*“ (2.Pa. 26:15,16)

Toto byl velice podivný, bezprecedentní Uzijášův skutek. O nic takového se nikdo před ním ani po něm nepokusil (snad kromě krále Saula; toho nutila tíha okolností a zcela odlišné pohnutky - 1.S. 13:12) Je psáno, že králi Uzijáši bylo pomozeno, aby ve své funkci dosáhl podivuhodného úspěchu. Tento úspěch jej ovšem neuspokojil - toužil po ještě větší pravomoci, na kterou neměl ani právo, ani schopnosti. Toužil po ještě větší slávě. Tyto sklony si vypěstoval zcela sám, a protože naše základní duševní výbava (předpoklady duchovního růstu) vykazuje podobnost se všemi nebeskými úrovněmi, mohl jeho příklad posloužit třetímu nebesům jako důkaz, že je možné, aby si takové sklony vypěstovala kterákoliv svobodná bytost z vlastní vůle. To pravděpodobně potvrdilo výsledek jejich (předpokládané) analýzy prováděné pro úroveň 2. nebes¹⁰ a umožnilo uzavřít tuto kauzu.

SPOR VE 2. NEBESÍCH

Třetí nebesa měla úplné znalosti a zkušenosti - už věděla všechno potřebné i o satanovi. Nepotřebovala další důkazy, že obvinění z chybného stvoření lidí je falešné. Ve druhých nebesích však chyběl nezvratný důkaz, že lidstvo bude schopno dosáhnout stanoveného cíle - dospělé, mravní a soběstačné existence. Potvrzení toho, že jeho bytí je smysluplné.

Poznámka: Je nutno si uvědomit, jaké postavení zde satan zaujímal - byl jedním z nejstarších, nejzkušenějších a nejvýše postavených cherubů. Vynikal praktickými schopnostmi, moudrostí, byl schopen výrazného osobního růstu, ale hlavně garantoval výchovu lidí.

⁹ Předpověděn propad 2. a 1. nebesy až k zemi.

¹⁰ 3. nebesa stvořila 2. podobně jako druhá ta první. Princip našeho stvoření 1. nebesy můžeme extrapolovat i do vyšších úrovní. Třetí nebesa budou nejvíce fundovaná v genetice 2. nebes se všemi jejími specifiky a v celé jejich problematice.

Apoštol Pavel vysvětlil, že cílem tohoto důkazního řízení bylo přivést na svět (genetického) potomka Adama, který by dostal skutečným kritériím spravedlnosti¹¹. Rodová linie, v níž se tento člověk šlechtil, prošla celým izraelským národem až k zaslíbenému semeni - Ježíši. Genetickým výběrem byly shromážděny všechny existující nepoškozené geny pocházející původně od našich prarodičů Adama a Evy. S tímto základem už Ježíš byl schopen dostat spravedlivým požadavkům zákona a přesvědčivě pracovat na své nápravě. Tím se prokázalo, že původní lidský genetický potenciál je v pořádku a že tedy jde jen o to jej napravit.

ĎÁBLŮV PÁD Z 2. NEBES

Když ani život Ježíše nepřiměl satana uznat svou chybu, bylo v úrovni 2. nebes (ale i v části 1. nebes) zřejmé, že velekněz se uchýlil k nepokrytému klamání. Druhá nebesa ztratila ke svému veleknězi důvěru, zbavila ho funkce a přiměla ho opustit 2. nebesa. Satan tedy pokročil dál ve svém „vývoji“ a stal se ďáblem.

Proto o něm Ježíš řekl: „*Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven.*“ (J. 12:31)

Podobně uvádí i Daniel: „*Viděl jsem, že byly postaveny stolce a že usedl Věkovitý. Jeho oblek byl bílý jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho stolec - plameny ohně, jeho kola - hořící oheň ... Zasedl soud a byly otevřeny knihy. ... hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému ...*“ (Da. 7:9,10,13)

Poté, co Syn člověka svojí mravní kvalitou odsoudil satana, následoval jeho propad do prvních nebes. Zde se mu pomocí demagogie podařilo udržet celou řadu stoupenců¹². (Mt. 25:41) Je nanejvýš logické se domnívat, že zde nastolil řadu nových sporných otázek, jimiž se snaží dokázat pravdivost původní obžaloby. Jeho postup je znám od doby Joba. Tuto domněnku podporuje např. Zjevení 12:10, kde je uvedeno, že ďábel osočuje křesťany dnem i nocí. Odchodem Ježíše z pozemské scény uzavírají cherubové nastolené sporné otázky, ukončují svoji aktivitu vzhledem k zemi a odcházejí do odpočinku sedmého stvořitelského dne. (Srov. Ko. 1:20; Ko. 2:15)

Poznámka: Nebesa odcházejí do odpočinku postupně, podle toho jak jsou uzavírány sporné otázky v jednotlivých nebesích. Proto se dopis Židům 4:3,9 jeví trochu rozporuplně. Jednou Pavel říká, že Boží lid do Jeho odpočinku vchází, a pak, že teprve vejde. Židé nevešli do odpočinku 2. nebes - nevešli do druhé smlouvy. Boží lid ještě skutečně čeká vstup do odpočinku - a to 1. nebes. K tomu může dojít až dědicové převzou nebeské království. Andělé ukončí svoji aktivitu vzhledem k zemi a země přestane mít ochranu nebes.

SPOR V 1. NEBESÍCH

„*Šimone, Šimone, hle satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici.*“ (L. 22:31)

Satan, navzdory Kristovu úspěchu, dál pokračoval (nyní již v 1. nebesích) ve zpochybňování úspěchu nápravy. Už dávno zpochybnil ochotu Božího lidu dobrovolně se organizovat - Bohu (JHVH) bylo už v Žalmech slíbeno, že bude mít na konci 2. smlouvy dobrovolný

¹¹ Viz část 8 a dále ještě 17.

¹² Podle různých zdrojů plánuje sestup na zem rovněž podle tohoto scénáře.

lid. (Ž. 110:3) Satan zpochybnil schopnost křesťanů spolupracovat v rovnoprávném vztahu (Mk. 9:34; Mt. 23:1-12; J. 17:20-23) a vůbec schopnost křesťanství přežít. (L. 18:8; srov. L. 22:31 a Mt. 13:24-30)

V historii můžeme sledovat, že vývoj církve se postupně skutečně začal ubírat podle obvinění a pravděpodobně i ďáblovým přičiněním. Církev na počátku byla nejednotná. Sjednotit ji se podařilo až pomocí mystiky. Později, když byla její politická moc upevněna, začala šířit evangelium i mečem a udržovat jednotu zvlášť inkvizice. Nastolila období temna a hrůzovlády a tak se stala institucí, kterou lidstvo málem zavrhlo.

Poznámka: Středověká církev byla posedlá strachem z ďábla. Teologie středověké církve byla na vysoké úrovni a tento strach byl opodstatněný. Církev tomuto duchu, jímž byla fascinována, nakonec podlehla.

V tomto duchovně těžkém období se český kněz mistr Jan Hus otevřeně postavil duchu tehdejší katolické církve. Tak významně přispěl ke světové církevní reformaci¹³.

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ SE PŘIBLÍŽILO ...

Důležitou spornou otázkou, která dosud čeká na své vyřešení v 1. nebesích, je spor ohledně Božího království a jeho práva vládnout světu. Lidstvo formálně stojí v pozici rovnoprávného Božího partnera a Bůh tedy, podobně jako před druhou smlouvou, nemá právo na prosazení Božího království 3. smlouvy. Toto království bude oprávněno vládnout až po totálním neúspěchu a zhroutilí všech dosavadních lidských vlád a světového uspořádání. Bible popisuje, že nebesa s tímto neúspěchem počítají a vlastně po celou dobu 2. smlouvy na něj čekají:

„Výrok Hospodinův mému Pánu: ‘Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.’“ (Ž. 110:1) Po naplnění svého poslání zde na zemi Kristus čeká, až společenské zákonitosti, stanovené jeho Otcem, odvedou svoji práci - pravda musí zvítězit:

„Ale tento (Kristus) natrvalo obětoval jednu oběť za hříchy, posadil se po Boží pravici a od té doby čeká, až jeho nepřátele budou položeni jako podnoží jeho nohám.“ (Žd. 10:12,13 PNS) Finále tohoto očekávání v etapě druhé smlouvy vyjádřil Ježíš takto:

„... A kdyby nebyly ty dny zkráceny, nebyl by spasen žádný člověk; ale kvůli vyvoleným budou tyto dny zkráceny.“ (Mt. 24:22)

Knihy Zjevení říká, že v posledním období zavládne na zemi ještě nová, dosud nevyzkoušená forma celosvětové vlády, a to v obou moderních formách - zprvu demokratická a pak i totalitní. Bible však tvrdí, že lidstvo bude toužebně očekávat příchod Boží vlády a nakonec se jí dobrovolně podřídí. (Ř. 8:19) Nástup takového bezvýhodného stavu začíná být zřejmý již nyní.

DRAKŮV PÁD NA ZEM

Po vyřešení sporu v prvních nebesích bude nyní už *drak (požítlač)* se svými stoupenci¹⁴ opět donucen opustit i tuto úroveň:

¹³ Nejde zde o snahu idealizovat naše dějiny.

¹⁴ První nebesa mají nižší moudrost než 3. a 2. nebesa. Satanovi se zde podařilo řadu andělů udržet v klamu.

„A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. ... A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé.“ (Zj. 12:7,9)

Po svém příchodu na Zem se satan bude snažit zastavit nezvratný kolaps lidské civilizace a znemožnit tak nástup Božího království. „Zkorumpuje“ (Zj. 13:2) demokratickou světovou vládu (Zj. 13:1¹⁵), ovládne ji a nahradí ji totalitní světovou vládou. (Zj. 13:16,17) Tento dosud nevyzkoušený typ vlády jistých úspěchů dosáhne, protože v 1.Te. 5:3 stojí: „Až budou říkat ‘je pokoj, nic nehrozí’, tu je náhle přepadne zhouba jako bolest rodičku, a neuniknou.“

Nicméně za této vlády dospěje světový systém ke svému definitivnímu konci. Satan se ještě pokusí zastavit nástup Božího království násilně (Zj. 17:12-14), nicméně moc definitivně připadne vládě „Božích synů“.

UVĚZNĚNÍ A PROPUŠTĚNÍ DRAKA - SPOR V „0. NEBESÍCH“ (NA ZEMI)

Po této prohře bude drak ze země odstraněn do propasti, aby zde setrval celých 1000 let vlády Božích synů, kteří budou provádět nápravu světa. Po tomto období, jak tvrdí Bible, bude vzkříšením opět přiveden na zem:

„Až se dovrší tisíc let, bude satan propuštěn ze svého žaláře a vyjde, aby oklamal národy ve všech čtyřech úhlech světa, Góga i Magóga. Shromáždí je k boji a bude jich jako písku v moři.“ (Zj. 20:7,8)

Poznámka: Všimněte si, že jej zde Bible opět nazývá satanem. To je důležitá informace. Nebude se už tedy chovat jako drak (požírač) ani jako ďábel (pomlouvač). Bude se tvářit velmi seriózně a odporovat (satan = odpůrce) bude na akademické úrovni.

Celkově tato situace vypadá trochu zvláštně. Podle našeho současného chápání bychom satana označili jako zločince, a to mimořádně nebezpečného. Bible přesto tvrdí, že bude propuštěn, a dokonce uvádí předpokládané následky. Proč?

Z logiky celého kosmického procesu a satanova postupného propadu všemi trojími nebesy je zřejmé, že stejně jako v předešlých úrovních i zde na zemi dostane satan právo se hájit a nastolí závažné sporné otázky. Jak je to možné? Proces vzkříšení je opět dosud bezprecedentní. Je to velice vděčný námět na pokračování prastarého sporu. Satan může tvrdit už jen něco v tom smyslu, že při vzkříšení došlo k nezákonnému nápravnému zásahu, že celá náprava je jen provizorní a budoucnost lidstva je stále neutěšená. Svě tvrzení se bude opět snažit dokázat.

Poznámka: Lidstvo je pro své poměrné mládí opět méně zralé než 1. nebesa. Šance satanovy demagogie je zde ještě větší než v 1. nebesích. Mohl by předložit úplně nový výklad dějin světa a kosmu, své dráhy a svých cílů - své koncepce. Satan pravděpodobně věří, že jeho postup je oprávněný¹⁶ - své myšlenky bude tudíž vykládat velmi přesvědčivě a mohl by se i tvářit, že zná skutečné řešení. Bude to naše sporná otázka v pozemské úrovni. Se sata-

¹⁵ Zvířata v Písmu symbolizují organizace; nejčastěji státy. (Da. 7:17) Roh je pak symbolem státní moci a číslo 10 vyjadřuje plný počet. Zde má tyto tři základní atributy jedno jediné zvíře, což dostatečně popisuje celosvětovou vládu.

¹⁶ Satan je zřejmě paranoik, přesvědčený, že podobnou taktiku moci (pomocí lsti a lži) uplatňují i jemu nadřazená nebesa.

novou demagogií si budeme muset poradit sami! Bude nutné najít důkazy její lživosti, kterou předpovídá Bible.

To se mu však nepodaří. Přesvědčí jen část lidstva, což jej rozlítí, a „satan“ odhalí svoji pravou tvář. Podle Zjevení je to už opět *dábel*. Rozpoutá proti svatým lživou kampaň, a pokusí se je dokonce zničit:

„Viděl jsem, jak vystoupili po celé šíři země a obklíčili tábor svatých a město, které miluje Bůh. Ale sestoupil oheň s nebe a pohltil je. Jejich svůdce *dábel* byl uvržen do jezera, kde hoří síra a kde je již dravá šelma i falešný prorok.“ (Zj. 20:9,10)

Až teprve tímto dramatem bude prastarý proces sporu se satanem ukončen.

Poznámka: Lidstvo má před sebou ještě dlouhou cestu k nápravě. Všechny „recepty“, slibující brzká řešení (ať již přicházejí z náboženských, nebo světských kruhů), jsou falešné.

SCHÉMA PRŮBĚHU ŘEŠENÍ SPORNÉ OTÁZKY - VERTIKÁLNÍ TRŮN

Proces postupného řešení sporných otázek je výstižně zobrazen v knize Zjevení. Bude užitečné si na závěr schéma tohoto procesu přiblížit. Tímto schématem je zvláštní trůn popsán Janem takto:

„A hle, trůn v nebi, a na tom trůnu někdo, kdo byl na pohled jako jaspis ... a uprostřed kolem trůnu čtyři živé bytosti plné očí z předu i zezadu: První podobná lvu, druhá býku, třetí měla tvář člověka, čtvrtá byla podobná letícímu orlu. Všechny čtyři bytosti jedna jako druhá měly po šesti křídlech a plno očí hledících ven i dovnitř. A bez ustání dnem i nocí volají: ‘Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh všemohoucí, ...’“ (Zj. 4:2-8)

V této pasáži je zvláštní vyjádření - Jan popisuje, že bytosti jsou uprostřed kolem trůnu. Zdá se, že obojí není možné: Buď uprostřed, nebo kolem. Když si ale představíme, že Jan popisuje to, co vidí, je vysvětlení prosté. Trůn musel být vysoký. Tyto bytosti se pak nacházely někde v jeho střední části a v jeho těsné blízkosti. Na jeho vrcholu pak seděl někdo, koho bychom mohli pokládat za Nejvyššího¹⁷ - od něj pochází zdroj moci. Trojí potvrzení svatosti JHVH je nám už známé. Objevilo se poprvé při vyřešení sporné otázky ve třetích nebesích. Bytosti kolem trůnu však nesou charakteristické symboly jak serafů, tak i cherubů:

„Nad ním stáli serafové, každý z nich měl po šesti křídlech ... „ (Iz. 6:2) „Uprostřed něho bylo cosi podobné čtyřem bytostem, které se vzhledem podobaly člověku. Každá z nich měla čtyři tváře ... Jejich tváře se podobaly tváři lidské ... lví ... býčí ... orlí.“ (Ez. 1:5-10; cherubové¹⁸ - Ez. 9:3)

Ježíš sdělil ve vidění Janovi, že sporná otázka byla úspěšně a definitivně vyřešena nejen ve třetích, ale už i v druhých nebesích. Ve vidění tedy trůn vertikálně procházel směrem od Nejvyššího třetími a druhými nebesy.

¹⁷ Podoba Nejvyššího ale není nikde specifikována a Písmo tvrdí, že jej nikdo nikdy neviděl a ani nemůže vidět. (1.Tm. 6:16) Existuje ovšem někdo, kdo byl vyvýšen nade všechna nebesa (Ef. 4:10) a usedl s Otcem na Otcův trůn. (Zj. 3:21) Půjde tedy zřejmě o DJK. (Zjevení má několik splnění.)

¹⁸ Cherubům (nejkonkrétněji budoucímu satanovi) byla svěřena garance nad výchovou lidí. Patrně proto jsou zde označeny symboly čtyř vlastností, které měli v lidstvu pomáhat pěstovat. Býk je symbolem moci, lev spravedlnosti, orel moudrosti a člověk lásky.

NOVÁ NEBESA DĚDICŮ BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ

Tento pomyslný trůn mimo jiné opět odráží již vysvětlovaný princip předávání moci mezi nebeskými úrovněmi, čili postupný sestup této moci (tzv. Božího království) do každých nebes, jakmile tato nebesa dosáhnou stanovené duchovní kvality. Princip ztotožnění se třetími a druhými nebes s nejvyšším trůnem můžeme opět vztáhnout (extrapolovat) na všechny úrovně nebes. Všechny úrovně jako by se svým dospěním ztotožňovaly s pomyslným vertikálním trůnem, procházejícím všemi nebesy. Pravomoci nebes taková úroveň získá až poté, co této kvality dosáhne¹⁹. V případě lidstva něco podobného už začíná platit, ale pouze pro pomazané křesťany:

„Spolu s ním nás vkřísil²⁰ a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši.“ (Ef. 2:6)

Poznámka: Tito křesťané jsou ve Zjevení znázorněni jako Beránek stojící rovněž uprostřed tohoto trůnu. (Zj. 5:6; jde o těžko přeložitelnou pasáž viz PNS, Petřů, SEB, kde je pokus o doslovný překlad) Beránek symbolizuje Krista, a to jak Ježíše, tak i²¹ Kristovo tělo - církev svatých, pronásledovaných stejně jako jejich Pán a zvítězivších nad světem stejnou taktikou. Zvířata jsou symboly organizací - a skutečně, Beránek ve Zjev. má 7 (symbol dokonalosti, úplnosti) rohů (přicházející moc křesťanů) a 7 očí - božích duchů vyslaných do celého světa, což představuje pomazané členy církve.

Ve Zjevení je pak skupina pomazaných a oblast jejich působení běžně nazývána *nebesy* (jde opět o perspektivu zaslíbených nebes) a tito pomazaní zde vystupují jako andělé. (Srov. Zj. 2:1)

„Ten, kdo zvítězí, bude tedy oděn bílými svrchními oděvy ...“ (Zj. 3:5 PNS)

„Ano, bylo jí (nevěště) dopřáno, aby se oděla do světlého, čistého, jemného plátna, neboť jemné plátno představuje spravedlivé skutky svatých.“ (Zj. 19:8 PNS)

„Také vojska, jež byla v nebi, ho následovala na bílých koních, a byli oblečeni do bílého, čistého, jemného plátna.“ (Zj. 19:14 PNS)

„... a těch sedm andělů se sedmi ranami se vynořilo ze svatyně, byli oblečeni do čistého světlého plátna a na prsou byli přepásáni zlatými pásy.“ (Zj. 15:6 PNS)

„Padl jsem tedy k jeho nohám, abych ho (jednoho ze 7 andělů) uctíval. Ale říká mi: ‘Pozor! Nedělej to! Jsem jen spoluotrok tvůj a tvých bratrů, kteří mají dílo svědectví o Ježíšovi. Uctívej Boha ...’“ (Zj. 19:10 PNS)

„Andělé“ v posledních uvedených textech jsou dokonce na prsou přepásáni zlatými pásy, což byla v 1. smlouvě součástí velekněžského oděvu (srov. Zj. 1:13!) - jde tedy jednoznačně o pomazané. To jsou další důkazy toho, že naše extrapolace je správná. V budoucnosti by proto mohlo dojít i k formálnímu přečíslování nebeských úrovní.

¹⁹ V dnešní době by se snad dal tento proces přirovnat k procesu postupného vstupování dříve zaostalejších zemí do dospělé struktury Evropské unie. I zde musí dané státy nejprve dosáhnout stanovených kritérií.

²⁰ Jde o duchovní vzkříšení k novému životu. Křest je např. symbol smrti starému a vzkříšení novému způsobu života. (Ř. 6:4)

²¹ Zjevení má stejně jako ostatní biblická proroctví řadu paralelních splnění, viz 10 část.

Patnáctá část - Příchod syna člověka

MOTTO: *„Jako když se zableskne a rázem osvětlí všecko pod nebem z jednoho konce nebe na druhý, tak bude Syn člověka ve svém dni.“* (L. 17:24)

ÚVOD

Eschatologie - učení o konci světa, druhém příchodu Kristově a očekávaném Božím soudu - je téma, které u křesťanů od nepaměti vzbuzovalo prvořadý zájem. Kolikrát už byl stanoven termín, kolikrát byl ohlašován! Kolik podob tato očekávání měla a kolik zklamání už přinesly nenaplněné naděje na příchod dne Páně! Bylo jich tolik, že většina starých církví se o toto téma přestala zajímat. Vyskytly se dokonce názory, že toto poselství evangelia je nutno chápat symbolicky - tedy že Kristus se vrátí nebo už i vrátil do srdcí křesťanů a obnoví či obnovil jakési mystické „Boží království“ v jejich srdcích. Definitivní odpověď a vyřešení tohoto zvlášť delikátního a názorově mnohočetného problému může poskytnout pouze důsledná biblická analýza. Ta ukazuje, že symbolické pojetí Kristova návratu je velmi spekulativní a nelze je dostatečně podložit biblickými argumenty, nemluvě o existujících precedencích. Nahlédněme tedy raději do zpráv evangelií.

ZNAMENÍ ČASU KONCE

„Když Ježíš vyšel z chrámu a odcházel odtud, přistoupili k němu učedníci a ukazovali mu chrámové stavby. On však jim řekl: ‘Vidíte toto všechno? Amen, pravím vám, že tu nezůstane kámen na kameni, všecko bude rozmetáno.’ Když seděl na Olivové hoře a byli sami, přistoupili k němu učedníci a řekli: ‘Pověz nám, kdy to nastane a jaké bude znamení tvého příchodu (přítomnosti) a skonání věku!’“ (Mt. 24:1-3)

Poznámka: Zde použitý výraz parousía má původní a základní význam přítomnost. (Viz např. Řecko-český slovník) Pro teologickou nesrozumitelnost¹ je tradičně dávána přednost později používanému přenesenému významu příchod. Ale vzhledem k tomu, že tato přítomnost proběhne v rámci jeho příchodu (jako historického milníku), budeme pro zjednodušení dále užívat tradičního pojmu příchod. Smysl výkladu se tím nezmění.

Následuje dlouhý Ježíšův výčet předpověděných událostí. Víme už, že biblická prorocství jsou vlastně popisem společenských zákonů, a mají proto několik splnění. Učedníci tehdy netušili, že návrat Syna člověka se uskuteční až na konci 2. smlouvy a nikoliv první, protože jim to Ježíš neřekl a ani nemohl říci. (J. 16:12) Učedníci se domnívali, že konec židovského věku i příchod Syna člověka v moci Božího království (takového Mesiáše čekalo celé židovstvo) se zjeví ještě v rámci jejich smlouvy - tedy na konci tehdejšího věku. (Sk. 1:6) Proto se ptali na obě tyto věci naráz - ve své představě je ještě nedovedli od sebe oddělit. Vláda Mesiáše má přijít tedy až na konci druhé smlouvy, avšak mezi událostmi konců obou smluv existuje výrazná paralela. Ježíš jim proto na obě otázky odpověděl najednou. Odpověděl tak, jak na to byl ze studia biblických prorocství zvyklý - vyjádřil hlavní charakteristické zákonitosti a vzory událostí platné pro oba cykly. Průběh závěru první smlouvy lze tedy chápat jako precedent průběhu závěru druhé smlouvy. I z těchto důvodů se předpovědi evangelíí nemohou splnit jen symbolicky! Splnění prvního cyklu dobře známe. Tehdy došlo k mimořádně závažné společenské změně - k zániku chrámového uctívání Jehovy, k zániku židovského státu, ke genocidě Židů a rozeznání jejich zbytku do celého světa. A nejen to, Ježíš uvedl ještě jeden precedent - závěr etapy noci šestého stvořitelského dne, etapy „předpotopního věku“.

„Až přijde Syn člověka, bude to jako za dnů Noé.“ (Mt. 24:37)

Na tuto druhou velmi závažnou paralelu upozorňuje dále apoštol Petr v 2.Pt. 3:5-7: *„Těm, kdo toto tvrdí (že k druhému příchodu nedojde), zůstává utajeno, že dávná nebesa i země byly vyvolány slovem² Božím z vody a před vodou chráněny. Vodou byl také tehdejší svět zatopen a zahynul. Týmž slovem jsou udržována nynější nebesa a země, dokud nebudou zničena ohněm; Bůh je ponechal jen do dne soudu a záhuby bezbožných lidí.“*

Petr vysvětluje, že tak jako určité závažné fyzikální okolnosti umožnily potopu³, obdobně závažné neodvratné fyzikální okolnosti způsobí ještě jedno kataklyzma stejného rozsahu.

¹ Syn člověka má být na zemi zpočátku inkognito a provádět nutné přípravy. To, že už je zde (přítomen), bude proto možno rozpoznat jen díky těmto příznakům, nikoliv jeho veřejným vystoupením. (Srov. Mt. 24:23-27) Shromáždí okolo sebe pouze jádro duchovního chrámu - jakýchsi 12 apoštolů [12 základních kamenů - správa lidu 2. smlouvy (Zj. 21:14); Ježíšovi apoštolové budou tvořit základ správy židovského národa - správy lidu 1. smlouvy (Mt. 19:28) 12+12=24 starších (Zj. 4:4)]. Tento Kristus zůstane do poslední chvíle v anonymitě (Mt. 24:23-26) a nebude budovat novou církev. Je pánem celého svého majetku, jehož správu svěří věrnému správci. (Mt. 24:26)

² Slovo = informace, znalosti, tedy i znalosti přírodních zákonů. Vody byly vyzdviženy využitím znalostí přírodních zákonů, nikoliv kouzelnou formulí.

³ Vyzdvižení značné části vody (zřejmě jako prstenek na oběžnou dráhu země) kvůli vytvoření pevniny bylo provizorní a nedostalo závěrečné hodnocení - „a bylo (to) dobré“. Stvořitelský akt nebyl dokončen. K jeho dokončení dosud nedošlo (pokud ovšem tento problém nemá dvě řešení) - vody spadly zpět na zem, která se následkem toho mohutně vyvrásnila. (Ž. 104:6-9) Země je dosud z větší části zatopena mořem. Závěry některých astronomů podle zjištění průzkumné mise Voyager sdělují, že takové prstence z ledových balvanů původně měly všechny planety sluneční soustavy.

Z jeho slov rovněž vyplývá, že současný světový systém má zatím ochranu nebes⁴. Konkrétní podoba závěru naší druhé smlouvy je zde precedentně jednoznačně doložena. Schyluje se ke skutečnému kolapsu současné civilizace, o čemž dnes nepochybují ani mnohé odborné zdroje, i když přímo nepočítají s předpověděnými astronomickými vlivy⁵. Naštěstí se schyluje nejen ke kolapsu, ale i k plánované mohutné záchranné akci ve prospěch značné části lidstva.

JAKO BLESK

Světlo je v Bibli především symbolem poznání, ale i pravdy a dobra. A nejen v Bibli. I naše kultura používá tohoto symbolu - je totiž velmi výstižný. Pokud má člověk dobře vidět, něco poznat nebo rozlišit, potřebuje k tomu dostatek světla. Když někomu chceme něco podrobně sdělit, pak *vysvětlujeme* (od slova *světlo*), *objasňujeme* (od slova *jas*) nebo mu to můžeme *ozřejmit* (od slova „*zřejmý, zřítí*“⁶) atd. Jak vidíte, v češtině se světlu jako obecnému symbolu vyhnout nelze. V Bibli se pak tento symbol objevuje v případě synů světla (J. 12:36), světla jako porozumění proroctví (2.Pt. 1:19) nebo světla jako odhalení pravdy: „*Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo.*“ (Iz. 9:1)

Blesk je světlo mimořádné intenzity, ale jen velmi krátkého trvání. Takové je i poselství Syna člověka. Jeho poselství odráží tak hluboké porozumění Bible, že je přirovnáno přímo k výboji světla - k blesku. Jak si vzápětí ukážeme, tento signál je stanoven k velice účelnému rozdělení lidí (především křesťanů) do několika kategorií podle jejich vyspělosti a schopnosti jednat.

PRVNÍ STUPEŇ VÝBĚRU

Ježíš své učedníky důrazně vybízí k bdělosti a varuje před otupělostí - spánkem v duchovním smyslu.

„*Bděte tedy, neboť nevíte, kdy pán domu přijde, zda večer, či o půlnoci, nebo za kuropění, nebo ráno; aby vás nenalezl spící, až znenadání přijde. Co vám říkám, říkám všem: Bděte!*“ (Mk. 13:35-37)

Ve známém podobenství o deseti pannách dokonce stojí, že nakonec všechny panny usnuly. Přesto však některé měly olej v lampách a byly schopny ženicha následovat. (Mt. 25.kap.) Princip zjevený v tomto podobenství vysvětluje, proč přítomnost Syna člověka bude jako blesk. Půjde totiž o speciální výběr. Syn člověka hledá pro náročné úkoly, které před ním stojí, vhodné spolupracovníky. V této době jej poznají jen ti nejpokročilejší, ti nejschopnější z křesťanů. Křesťané mající dostatečné znalosti a jsou bez předsudků. Jde o skupinu povolaných (pomazaných), kteří budou tvořit formující se nebesa a v Písmu už nyní vystupují

4 Prokazatelně např. před dopady asteroidů.

5 Pokud Bůh koná tzv. mocné skutky a znamení (mnohdy i jako tresty), činí to využitím geofyzikálních, astrofyzikálních nebo jiných jevů - zničení Sodomy (Lotův odchod byl neodkladný!), přechod Rudého moře, nebo Jozue 10:11-13, úkazy popsané v knize Zjevení atd.

6 Opět spojitost s viděním, a tedy i světlem.

jako andělé⁷. (Mt. 25:31) Ostatní křesťané tento signál buď úplně „zaspí“ (pro jeho krátkost) nebo je „oslní“ (pro jejich nepovolnost) tak, že jeho význam vůbec nepochopí a podcení jej nebo úplně zavrhnou. To, že nový Kristus přijde jako blesk, má vyšší smysl než jen potrestat „spáče“. Opozdilcům nebudou v dané úrovni výběru přiděleny žádné úkoly - nebyli by je schopni plnit. (Mt. 25:12)

DRUHÝ STUPEŇ VÝBĚRU

Podobný výběr bude postupně probíhat i na nižších úrovních:

„Kdo je skutečně ten věrný a rozvážný otrok, kterého jeho pán ustanovil nad svou čeledí, aby jim dával jejich pokrm v pravý čas? Šťastný je tento otrok, jestliže ho jeho pán při svém příchodu najde, že tak činí. Vpravdě vám říkám: Ustanoví ho nade vším svým majetkem.“ (Mt. 24:45-47 PNS)

Opět nejpokročilejší (zde už církve) dostane svůj úkol na druhé úrovni - správu celého pánova majetku, všech křesťanů hodných tohoto jména:

„Tehdy se nebeské království stane podobným deseti pannám, které vzaly své lampy a vyšly vstříc ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět bylo rozvážných. ... Přímo uprostřed noci nastal křik: ‘Ženich je zde! Vyjděte mu vstříc.’ ... Ty pošetilé řekly rozvážným: ‘Dejte nám trochu svého oleje, protože naše lampy dohasínají.’ Rozvážné odpověděly slovy: ‘... Jděte místo toho k těm, kteří jej prodávají, a kupte si.’ Zatímco si odešly nakoupit, přišel ženich, a panny, které byly přichystané, vešly s ním na svatební hostinu; a dveře se zavřely.“ (Mt. 25:1-10 PNS)

TŘETÍ STUPEŇ VÝBĚRU

Ustanovený správce tedy kolem sebe soustředí („náhlým křikem“, protože bude „probuzen“ první) ostatní připravené církve a členy dalších církví.

Celá tato situace z jiného úhlu vypadá takto:

„Ať jsou vaše bedra opásaná a vaše lampy hořící a sami buďte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu ihned otevřeli, až přijde a zaklepe. Šťastní⁸ jsou ti otroci (nikoliv přátelé už svolaní „bleskem“), které pán při příchodu nalezne bdělé! V pravdě vám říkám: Opáše se a řiměje je spočinout u stolu a přistoupí a bude jim sloužit.“ (L. 12:35-37 PNS)

SOD BOŽÍHO LIDU

„Přišel totiž čas, aby soud začal od domu Božího.“ (1.Pt. 4:17)

Probuzené a oslovené církve budou jako první z lidstva souzeny. Musí si jako první uvědomit svůj stav a chyby a projevit ochotu k nápravě, aby mohly úspěšně pokračovat ve spolupráci na projektu záchranu planety.

⁷ Slovo anděl v původním jazyce znamená také posel. Je to dokonce původní smysl toho slova.

⁸ Podle významu slov „šťastí“ znamená nezasloužený úspěch, zdar. Těmto otrokům (představitelům církví) tedy pomůže trochu i náhoda, nikoliv jen jejich zásluha. K jejich větší bdělosti (dřimat budou všichni) přispěje souhra okolností. Nesmí se začít povyšovat nad ty méně úspěšné.

SLUŽEBNÍK VĚRNÝ A ROZUMNÝ

Když evangelia popisují hledání onoho „*věrného a rozvážného služebníka* (správce L. 12:42)“ vysvětlují tento soud takto:

„*Když pán ustanovuje nad svou čeledí služebníka (dosl. otroka), aby jim včas dával pokrm, který služebník je věrný a rozumný? Blaze tomu služebníku, kterého pán při svém příchodu nalezne, že tak činí. Amen pravím vám, že ho ustanoví nade vším, co mu patří. Když si však špatný služebník (podle Luk. je to onen, ten samý) řekne: 'Můj pán nejde', a začne bít své spoluslužebníky, hodovat a pít s opilci, tu pán toho služebníka přijde v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou netuší, vyžene ho a vykáže mu úděl mezi pokrytci.*“ (Mt. 24:45-51)

Toto proroctví se týká služebníků-správců, nikoliv čeledi. Jde tedy o vedení perspektivních církví - služebník je původně rozumný a věrný. Podle slov Ježíše půjde o církve nebo církvev, jejíž vedení si „*v srdci* (dosl. překlad, podle KB, PNS; nikoliv veřejně) *řekne: Můj Pán nejde.*“ Takový závěr svědčí o zklamání po předchozím nezdařeném pokusu Pánův návrat stanovit, předpovědět. Převedeme-li další termíny z křesťanské symboliky do běžného jazyka, je zřejmé, že nejde o holdování alkoholu, ale o duchovní činnosti. Aby vedení takové církve od této chyby a mnohých dalších (nikdo není dokonalý) odvedlo pozornost a zmenšilo jejich dopad a následnou skepsi, začne:

- *bít své spoluslužebníky* - bít duchovně: začne nevhodně kritizovat duchovní jiných církví, aby se na pozadí jejich „černě“ mohla cítit více „jasná“.
- *hodovat* - samoučelně vytvoří nadměrné množství tzv. duchovního pokrmu (církvní literatura, obřady, vyučovací programy, atd.), čímž začne spoléhat nikoli na moc pravdy, ale propagandy.
- *a pít s opilci* - obklopí se „*duchovními opilci*“ (přítakávači), se kterými bude opíjet své svědomí a ujišťovat se o správnosti svého počínání. (Iz. 28:1-15)

Tato chyba je nejen velmi závažná, ale jako jediná je konkrétně popsána. V době Pánova návratu to bude tedy tato chyba, která bude nejvíce ohrožovat pokročilé církve - adepty na funkci „*rozvážného správce*“.

Dále je souzení Božího lidu popisováno takto:

„*Ten služebník, který zná vůli svého pána, a přece není hotov podle jeho vůle jednat, bude velmi bit. Ten, kdo ji nezná a udělá něco, zač si zaslouží bití, bude bit méně.*“ (L. 12:47,48)

Ježíš vysvětluje časovou posloupnost kritérií, podle kterých budou církve posuzovány:

- Výsledky programu vyučování a výkladu Bible - kvalita „*duchovního pokrmu v pravý čas*“.
- Vztah k ostatním spoluslužebníkům⁹.
- Kvalita morálky a ochota k pokání (budou biti za skutky zasluhující bití)

Z ostatních „*spících*“ a neprobuzených církví se stane nevěrná manželka - nevěstka. (Mt. 7:21-23; Zj. 17:1-6; Zj. 18:4)

.....
⁹ Křesťané mají za úkol usilovat o jednotu. Mají se učit vycházet spolu v lásce agapé.

Poznámka: Kritériem spravedlnosti ve druhé smlouvě není ani tak soustavná spořádanost nebo bezúhonnost (tu formálně vyžadoval Zákon), ale především schopnost činit upřímné pokání. (Mt. 21:31,32) A tak paradoxně ti „nejhorší“ (poslední) se mohou stát prvními. (L. 13:20-30) Křesťané jako národ mají na svědomí mnoho vážných hříchů podobně jako Židé. Církve neochotné činit pokání a nápravu budou za všechny tyto viny trestány podle precedentu popsaného u Mt. 23:30-36. Církve nejsou svaté.

SHRNUTÍ

„I vstoupí nenadále (Viz Mt. 24:44) do svého chrámu Pán, kterého hledáte, posel smlouvy, po němž toužíte. Opravdu přijde, praví Hospodin (JHVH) zástupů. Kdo však snese den jeho příchodu? Kdo obstojí, až se on ukáže? Bude jako oheň taviče, jako louh těch, kdo bělí plátno. Tavič usedne a pročistí stříbro, pročistí syny Léviho a přetaví je jako zlato a stříbro.“ (Mal. 3:1-3) Syn člověka přijde s mohutným duchovním světlem (Iz. 9:1(2); L. 17:24), osloví křesťany připravené přijmout „pomazání“ a s jejich pomocí zahájí soud Božího lidu podle precedentu závěru 1. smlouvy:

„Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo.“ (J. 3:19,20)

Tento soud nejprve církve rozřídí a vybere tu nejpokročilejší, aby ji ustanovil jako správce celého Pánova majetku - jeho lidu. Dále se začnou připojovat další probuzené církve a křesťané. *„Tehdy bude království nebeské, jako když deset družiček ...“ (Mt. 25:1-13)*

PŘEDZVĚST VELKÉHO SOUŽENÍ

Jak se budou poměry na naší planetě zhoršovat, v lidské společnosti začne prudce narůstat napětí. Právě tyto faktory by měly být hybnou silou, která pomůže Synu člověka urychleně svolat nejen skupinu povolanych (své posly - anděly), ale i soudit bezradné církve a vybrat z nich „věrného správce“ a „rozvážné panny“. Protože tehdy:

„Budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů, bezradných, kam se podít před řevem valícího se moře. Lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět.“ (L. 21:25,26)

VELKÉ SOUŽENÍ

Krajní nezodpovědností lidstva, odmítajícího z pýchy respektovat často základní přírodní a ekologické principy, bude svět, podle biblických prognóz, doveden do stavu, který je v Janově Zjevení nazván *velké soužení*. Ježíš na tuto situaci upozornil takto:

„Neboť tehdy nastane hrozné soužení, jaké nebylo od počátku světa až do nynějška a nikdy již nebude. A kdyby nebyly ty dny zkráceny, nebyl by spasen žádný člověk; ... Hned po soužení těch dnů se zatmí slunce, měsíc ztratí svou zář, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti nebeské se zachvějí. Tehdy se ukáže znamení Syna člověka na nebi; a tu budou lomit rukama všechny čeledi země a užří Syna člověka přicházet na oblacích nebeských s velikou mocí a slávou. On vyšle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené od čtyř úhlů světa, od jedněch konců nebe ke druhým.“ (Mt. 24:21-31)

Tato dramatická scéna je smyslem celé předchozí aktivity Syna člověka - on chce umožnit záchranu velkého množství lidí a poskytnout jim úkryt na bezpečnějším místě. Jak ale přesvědčit tak velké množství lidí, že se mohou zachránit?

KÁZÁNÍ EVANGELIA A EVAKUACE „VELKÉHO ZÁSTUPU“ - ČTVRTÝ STUPEŇ VÝBĚRU

V Ježíšově proroctví stojí, že v závěru věku (2. smlouvy) dojde ještě k celosvětovému oznamování dobré zprávy. Čeho se bude týkat?

„A povstane mnoho falešných proroků a zavedou na scestí mnohé; a protože vzroste bezzákonost, ochladne láska většího množství. Ale kdo vytrvá až do konce, ten bude zachráněn. A tato dobrá zpráva o království se bude kázat po celé obydlené zemi na svědectví všem národům; a potom přijde konec.“ (Mt. 24:11-14 PNS)

O rodícím se království Božích synů bude tedy kázáno i všem ostatním lidem. Vzhledem k tomu, že celosvětová situace bude vypadat skutečně beznadějně, bude v této době radostnou zprávou holý fakt, že se vůbec lze zachránit, a to vytrvalostí v ukázané cestě.

Knihy Zjevení popisuje něco podobného:

„Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu.“ (Zj. 14:6)

Jeho dílčí výsledky byly Janovi ukázány už¹⁰ v 7. kapitole:

„Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečeni v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou. A volali velikým hlasem: ‘Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.’ ... To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení a vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově.“ (Zj. 7:9-14)

Podle slov Zjevení se ještě v poslední chvíli obrátí ke křesťanství mnoho lidí¹¹ - a s jakým nadšením! Všechny jejich naděje už totiž budou zcela vyčerpány, zbude jediná - biblický Kristus a jeho poselství, jemuž se celý život učili nevěřit nebo alespoň nerozumět.

ZÁRUKY NAPLNĚNÍ BIBLICKÝCH PROROCTVÍ

Jak můžete sami posoudit, všechna biblická proroctví vždy probíhají a i nadále budou probíhat podle platných společenských, psychologických, ekologických, fyzikálních a ostatních zákonitostí. Lze dokonce říci, že biblická proroctví nejsou prakticky nic jiného než obecný popis těchto platných zákonů a návod na záchranu a nápravu našeho světa. Tyto zákony jsou stanoveny Bohem, jsou pravdivé, a proto se na úspěch těchto proroctví můžeme spolehnout:

„Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst: Nenavrátil se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal.“ (Iz. 55:11)

„... a Písmo musí platit.“ (J. 10:35)

¹⁰ „Kázání“ a evakuace bude probíhat delší dobu a v několika vlnách.

¹¹ Vzhledem k existujícím právním normám mají právo na záchranu skutečně jen lidé uznávající platnost Kristovy výkupní oběti. (Srov. Ř. 10:9; 1.J. 4:14,15) Jak už bylo řečeno, Bůh lidem nenutí ani jejich záchranu.

Šestnáctá část - Rozpad hierarchické společnosti a přechod k nehierarchickému uspořádání

MOTTO: „Vy však si nedávejte říkat ‘Mistře’: jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratři.“

(Mt. 23:8)

„Víte, že vládcové panují nad národy a velcí je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem.“

(Mt. 20:25,26)

„Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši... Není už rozdíl mezi židem a pohanem (rasové rozdíly), otrokem a svobodným (sociální rozdíly), mužem a ženou (postavení žen). Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“

(Ga. 3:26-28)

METAFORA

Vědomí jednotlivce i celé lidské společnosti je jako stále se přetvářející a vyvíjející mechanismus¹. Je to bouřící duchovní řeka postupně spoutávaná² ve svém korytě hrázemi a zdy-
madly - lidskými a náboženskými pravidly, tradicemi a zákony. Mnohé z těchto regulí jsou
však příliš zjednodušující, a některé jsou dokonce mýty. Ony všechny ale plnily nebo ještě
plní svůj účel. Ačkoliv po určité době začínají být překážkou potřebného rozvoje, uvolnit
prudce tyto hráze představuje hrozbu³ záplav. Proto ti, kdo příliš hlasitě nebo příliš brzy⁴
volali po jejich uvolnění (tzv. hlásali pravdu), museli za své volání zaplatit vysokou daň.
Přesto jejich oběti měly hluboký smysl a nakonec přinesly vynikající ovoce.

*Poznámka: Je třeba si uvědomit, že lidstvo se od počátku nachází v havarijní situaci. Tím
spíše jsou tato regulační opatření někdy jen nouzová. Někdy bylo použito skutečně „to, co
bylo po ruce“. Politikové - a nejen oni - znají stav lidské společnosti a jako nouzové řešení
problémů a krizí se naučili používat lest, od níž je jen lákavý krůček ke lži, zneužití lsti
k osobnímu prospěchu.*

1 Mechanismem jej snad lze doslova nazvat v jeho „tělesném“, instinktivním stádiu.

2 Chceme-li srovnat vývoj lidstva s vývojem řeky, musíme si představit oba „toky“ od jejich prehistorických počátků. Lidé
ještě neznají pravidla soužití a nemají potřebné společenské návyky a řeka dosud nemá vyhloubené koryto.

3 To je zase zdroj úzkostí těch na druhé straně „barikády“ - mocných.

4 V tomto místě necht se historikové a politologové neurazí, vyjádření celé této situace je pro použitelnost v populárním výkladu
velmi zjednodušené. Volání bývala i velmi fundovaná - Kristus, Hus a další. Přesto to nic nezměnilo na jejich dopadu.

Tato tvrdá realita našeho světa jen dokresluje neutěšený duchovní stav lidské civilizace a nesmírnou obtížnost její výchovy a nápravy.

JIŠTĚNÍ SPOLEČENSKÉ STABILITY

Historie nás učí, že při nedodržení příslušných společenských podmínek se vývoj společnosti může ubírat v mravním ohledu i nazpět⁵. Společnost v sobě totiž má pro tento případ samoregulační neboli pojistný mechanismus s příliš dlouhou „časovou konstantou“, přesahující délku lidské generace. Fenomén svobodné vůle není ničím takovým omezen. Zmíněná opatření, do jisté míry omezující, byla tudíž pro zdárný vývoj lidstva skutečně nezbytná.

Poznámka: Jako biblický příklad takové společenské regulace lze uvést např. celou škálu příkazů, nutných úkonů a zákazů Starého zákona. Tato regulace byla, jak známo, po dosažení stanovené duchovní zralosti Božího lidu formálně zrušena. Tato revoluční změna byla velmi bolestná - uvolnění oněch metaforických hrází vyvolalo z počátku u mnohých pohoršení a zděšení. Ap. Pavel proto v praxi doporučoval v jednotlivých případech raději opatrnost. (1.K. 8.kap.; Ř. 14:20,21) Sám se v Jeruzalémě kvůli Židům ještě podrobil předpisu Zákona (Sk. 21:21-24) a nechal dokonce obřezat Timotea. Nikoliv Bůh, ale tento stav sám o sobě si vynutil vydání apoštolského dekretu, který „nařizoval“ (srov. Sk. 15:15-29 a 1.K. 8. kap.) nežidovským křesťanům dodržovat ještě některá ustanovení Zákona.

Tak tomu je v hierarchickém uspořádání společnosti. Proto apoštol Pavel napsal křesťanům v Římě:

„Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha. ... Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru.“ (Ř. 13:1,4)

JAK TO VLASTNĚ ZAČALO

Po změně okolností v Edeně dovedl Bůh jistě předvídat další vývoj v myšlení Adama a Evy. Sled Adamova myšlení mohl vypadat takto:

„Poprvé Eva prosadila, že nebudeme mít děti, a podruhé, že budeme jíst ze zakázaného stromu. Její vůle nás přivedla na pokraj katastrofy. Je lepší ženu neposlouchat. Jsem silnější, a proto budu o našem dalším životě rozhodovat já.“

Poznámka: Hlavní příčinou toho, že do té doby neplnili svůj úkol („Naplněte zemi...“), musela být žena. Ona byla potrestána ve spojitosti s množním - porodními bolestmi, což muselo sledovat nějaký výchovný účel. (A víme, že za tímto trestem stál budoucí satan.) Tento výklad vysvětlují i její slova po narození prvního dítěte: „Získala jsem muže, (a tím) Hospodina.“ (Gn. 4:1; doslovný překlad je ještě bez vsuvky, stylizace ostatních překladů je poněkud volnější) Jinými slovy: „Získala jsem zpět přízeň muže (a) Hospodina.“

⁵ Např. svět před potopou, Sodoma, Kanánci, středověká církev, ale i fašistické nebo komunistické režimy atd.

Proto mohl Bůh Evě sdělit: „... a budeš žádostivě toužit⁶ po svém manželovi, a on bude nad tebou panovat.“ (Gn. 3:16)

Podobně vznikaly i všechny ostatní hierarchie, kdy ti inteligentnější nebo zkušenější, a tedy obecně silnější jedinci prostě museli začít vládnout těm méně inteligentním nebo nezkušeným, pokud chtěli svojí komunitu posunout směrem dopředu nebo odvrátit hrozící nebezpečí. Komunikace v rovnoprávném vztahu je náročná a zákonitě se nedařila. Rozbujelé hierarchie zjevně nebyly pro lidstvo plánovány. Je to vidět i ze situace v době soudců, kdy si Izraelci chtěli nad sebou ustanovit lidského krále. Hospodin se je snažil od toho odradit. (1.S. 8:7-18)

OBTÍŽNÁ CESTA ZPĚT

Tradiční hierarchické uspořádání existovalo na zemi celá tisíciletí. Existovalo ve všech stupních společnosti - od rodin až po královské dvory. Toto uspořádání mělo své pevné zákonitosti, které se odrážely především v jasně stanoveném a fungujícím způsobu komunikace - komunikace nerovnoprávného vztahu. Lidstvo si jiný způsob komunikace dlouhou dobu nedovedlo ani představit. Rovnoprávný vztah a rovnoprávná komunikace není samozřejmostí, jak se nám dnes, kdy jsme v jejich zvládnutí značně pokročili⁷, možná zdá. Ve starověké společnosti byl tento jev něčím zcela neznámým. V těchto raných dobách byl projev vedený v rovnoprávném duchu patrně pokládán za aroganci a drzost - snad připomínal nebo i sváděl ke způsobům, jakými se chovala vrchnost k poddaným. Při komunikaci dvou lidí v jinak rovnoprávném postavení tak docházelo k trochu bizarnímu chování. Oslovující formuluje své oslovení velmi poníženě (Gn. 19:2; 1.S. 20:5,8; 1.S. 25:24; 1.Kr. 20:32), a to i tehdy, když je ve společensky nadřazeném postavení. (2.Kr. 5:15; 2.Kr. 8:13) Ponížené vystupování se nakonec stalo jakýmsi bontonem.

Poznámka: Dnešní obdobou, zajišťující spořádanou komunikaci mezi dvěma lidmi, je vykání. Navzájem si vykájející osoby spolu mluví s větší podřízeností, podobně jako lidé v našich starověkých příkladech. Tento zvyk signalizuje, že rovnoprávné dorozumívání pro nás ještě stále není samozřejmostí.

Tato výrazně hierarchická komunikace se postupně zmírňovala. V poslední době však dochází v této oblasti doslova ke zvratu, který je vyvolán stále naléhavější potřebou zvládnutí nového způsobu komunikace - komunikace rovnoprávného vztahu. Tradiční forma hierarchických vztahů se totiž začala rozpadat.

6 Zde je předpověděn větší zájem o citovou stránku se všemi jejími, v současné praxi téměř nesplnitelnými, nároky. Větší zájem o romantiku a kulturnost života u žen zákonitě vyplývá z jejich složitější psychické (určitě např. emoční) výbavy. Žena která byla později stvořena měla být podle principu Božího stvořitelského postupu složitější a dokonalejší tvor než muž. Navzdory mnoha anekdotám, nebo naopak v souladu s nimi, bude žena skutečně ještě vylepšenou verzí člověka. Tato její převaha bude patrně v jiných duševních oblastech zpětně vyrovnána převahou muže. Lidské páry by měly být schopny žít v rovnoprávném vztahu, a taková diference by dokonce mohla prospět jeho upevnění - pro své rozdílné schopnosti by se muž a žena měli vzájemně respektovat a potřebovat.

7 Ale jen instinktivně a nedostatečně.

PŘECHOD DO NOVÉ KVALITY

Rozpad hierarchických vztahů doprovázený obávanou neúctou k autoritě je způsoben tím, že si lidé jako jednotlivci ve stále vyšší míře začínají uvědomovat nejen své právo na svobodu, ale i svou osobní hodnotu. Zvládnutí této nové kvality ovšem nutně vyžaduje inteligentní řešení. Lidé nerovnoprávně komunikovat odmítají - kdo je dnes ochoten se chovat poníženež? Problém je v tom, že se rovnoprávně chovat ještě nedovedou. Dokonce někdy ani nevědí, že i rovnoprávná komunikace má svá pevná pravidla. Tato pravidla však nebyla dosud důsledně zformulována, nemluvě už o jejich ustanovení jako platné společenské normy a zahájení její výuky na školách. Zde už má současná společnost obrovský deficit.

MOŽNÁ RIZIKA

Pevné hierarchické uspořádání v minulosti s sebou přinášelo mnoho negativních společenských jevů - bezpráví, proti němuž se nedalo bránit, ponižování lidí, zneužívání moci, vykořisťování poddaných atd. Ačkoliv se zánik hierarchií a autorit disponujících mocí může jevit jako samoléčící proces uvedených společenských bolestí⁸, opak je pravdou. Zánikem pevné hierarchické struktury vyvstává hrozba vzniku velmi vážných společenských problémů⁹, dosahujících někdy takových rozměrů, že se vymykají jakékoliv kontrole. Společnost ohrožují dva možné dopady:

- naprosté zhroucení společenského pořádku, zlovůle a anarchie
- propad do totality

Zaniklé hierarchie¹⁰, doprovázející lidstvo a chránící jeho stabilitu po celou jeho historii, vznikaly dlouhým vývojem a byly „posvěceny“ dlouhou tradicí. Po svém zániku se nemožnou znovu objevit s toutéž autoritou - návrat této jistoty není možný. Stabilitu budoucí společnosti je nutno vybudovat na nových základech rovnoprávnosti.

NOVÁ KVALITA VZTAHŮ - OHROŽENÍ ZÁKLADŮ SPOLEČNOSTI

Obecný proces rozpadu hierarchií si dnes nejmarkantněji razí cestu v instituci nejtěsnějšího partnerského vztahu - v manželství. V celé historii byla tato instituce otevřeně označována za hierarchickou - jako patriarchát, či dokonce matriarchát. Dnes jsme svědky zániku této hierarchie. Poměrně dobře fungující nerovnoprávné uspořádání (není řečeno, že uspokojivější) je nahrazováno často nefungujícím rovnoprávným vztahem. Dnešní situace je už havarijní, protože dochází k nekontrolovanému rozpadu hierarchií uvnitř rodin. Vzhledem k tomu, že nejsou specifikovány nové mužské a ženské role, a tím pádem ani realistické ideály mužství a ženství, končí spory o těchto rolích často rozpadem rodiny.

8 Revolucionáři si vždy mysleli, že stačí, když svrhnou tyranii.

9 Kolik nových neznámých problémů přinesl tento rozpad dnešním demokraciím!

10 Aristokratické, církevní a správní města a obce.

PŘEKOTNÝ VÝVOJ - JEHO PŘÍČINY

Vzhledem k tomu, že naše civilizace měla vysokou startovní inteligenci¹¹, probíhá společenský proces rozpadu hierarchií, stejně jako vědecko - technický rozvoj, překotně¹². To s sebou přináší řadu dalších problémů - jako ty zmíněné komunikační nebo již dříve uvedený nástup vlády oligarchie¹³, která se v zákulisí prodrala k moci při zániku aristokracie. Zákonitým důsledkem tohoto mocenského systému v průmyslové době je vznik konzumní společnosti a s tím související hrozba nebezpečí světové ekologické katastrofy.

„ČERTOVA SPIRÁLA“

Základní směr společenského vývoje probíhá po křivce připomínající exponenciálu, v jejíž strmější části se právě nacházíme. X-ová (časová) souřadnice této křivky je vlivem zmíněné zvýšené inteligence a vlivem způsobu výchovy lidstva zkrácena. Jakousi pomyslnou hranicí, křivkou pohybující se souběžně před naší exponenciálou by měl být náš duchovní růst. Ten je ale vlivem dědičného hříchu naopak zpomalen - tomu odpovídá nedostatečný a velmi nevyvážený nárůst mravní (duchovní) kvality. Křivky se protínají a naše civilizace se tak svým překotným vývojem předbíhá, překračuje tuto hranici. To je velmi nebezpečný stav - lidstvo se stává samo sobě nepřítelem. Aby to nebylo málo, dochází v této vypjaté situaci k prudkému uvolňování v úvodu zmíněných ochranných opatření. To se projevilo zvláště v našem 20. století - úpadkem moci nadřazených autorit (hierarchií), obnažováním společenských tabu, celkovou společenskou revolucí.

Poznámka: Vývoj společnosti probíhá ještě druhotným směrem, a to po spirále. Dochází tak k cyklickému opakování stěžejních historických událostí postupně na vyšších vývojových stupních, podle růstu exponenciály. (Kaz. 3:15) Tato zákonitost umožňuje Bohu prorokovat a nám podobně odvozovat periodické opakování precedentních událostí.

DRUHY VZTAHŮ RESPEKTIVE DRUHY KOMUNIKACE

Kvalita vztahů mezi lidmi roste nebo klesá s kvalitou jejich vzájemné komunikace. Lidé mezi sebou komunikují verbálně - ústně, nebo neverbálně - pohyby, posunky a gesty. Vztahy mezi lidmi si pro tento účel můžeme rozdělit na formálně rovnoprávné (symetrické), formálně nerovnoprávné (asymetrické) a neformální (přátelské). Příkladem asymetrického vztahu je vztah král - poddaný, soudce - obžalovaný, šéf - podřízený, ale i lékař - pacient. Jako příklad symetrického vztahu uveďme vztah mezi kolegy v zaměstnání, mezi spolužáky, mezi manželi (?), mezi sousedy, mezi vězni atd. I zde však dochází postupně, vlivem přirozené autority nebo agresivity, ale hlavně z neschopnosti skutečně rovnoprávně komunikovat, k menší či větší asymetrii vztahu. Mezi přáteli je rovněž vztah rovnoprávný, ale na rozdíl od předchozích vztahů není ničím formálně vázán (smlouvou, zákonem, před-

.....
¹¹ Tento závěr vychází z mnohokrát prokázaného předpokladu, že Bůh tvoří postupně stále složitější a dokonalejší věci. Naše startovní inteligence musela být vyšší než u předchozích nebeských úrovní. A bude se to týkat zřejmě i kvality dalších věcí.

¹² Zrychlení bylo ještě zvýšeno satanovou výchovnou metodou.

¹³ Viz část 11.

pisem, působistém). Jde tudíž o vztah nejhodnotnější. Je zřejmé, že v nerovnoprávném vztahu platí zcela jiné zákonitosti než ve vztahu rovnoprávném.

EMOČNÍ BILANCE DIALOGU - KLÍČ K JEHO ÚSPĚCHU

Životní praxe dokazuje, že asymetrické vztahy jsou stabilnější a dostatečně funkční.

Poznámka: Zde jsou míněny skutečné hierarchie, nikoliv polorozpadlé, pseudoautoritativní, jaké často vidáme v dnešní době.

Vzniká otázka, v čem tkví tajemství jejich stability. Důvod je jednoduchý. Ač to dnes může vypadat paradoxně, symetrický vztah je emočně mnohem náročnější než vztah asymetrický. Proč? Stabilita jakéhokoliv vztahu vyplývá z emoční bilance (výsledného pocitu či nálady) vzájemné komunikace. V asymetrickém vztahu byla tato bilance jištěna zcela jasnými a srozumitelnými pravidly. Poddaní byli vychováváni k poslušnosti a účtě k vrchnosti. (Ř. 13:7) Vrchnost byla vychovávána k umění řídit a vládnout. Pravidla byla jasně vymezena, nediskutovalo se o nich. Obě strany s nimi byly emočně vyrovnané, vždyť jiný princip nebyl znám. Problémy se tudíž neřešily zdoluhavým, emočně náročným jednáním. Řešila je vrchnost, a to pragmaticky (účelně). Pokud se obě strany chovaly alespoň trochu rozumně, jejich vzájemné soužití bylo bezproblémové. Podobný princip fungoval ve vztazích na všech úrovních společnosti - od manželství až po královský dvůr. Symetrický vztah žádné rychlé jištění nemá; je jištěn morální kvalitou. Role, pravomoce, pravidla a modely chování nejsou dosud jasně stanoveny. Představy o nich se různí, a proto se o nich vedou nekonečné, velmi bolestné spory. Lidé se bezděčně obracejí ke starým modelům, vidí v nich jakýsi ideál, ale zároveň se nechtějí vzdát své rovnoprávnosti. Je zřejmé, že taková kombinace není možná. Tímto způsobem je problém neřešitelný!

Návrh řešení má tyto dva základní body:

- Je třeba vzdát se zaběhlých modelů a s nimi spojených ideálů (např. v manželství¹⁴ ideál *pravého muže* a *pravé ženy*)
- Hledat nové modely chování, nová pravidla komunikace a spojovat s nimi nové ideály.

Poznámka: Tyto modely nutně nemusí být nové. V dávné historii existovala (někde dodnes existují) společenství, která neměla stanovená přísná hierarchická pravidla, a umožňovala tak svobodnější rozvoj osobnosti jak mužů, tak žen. V lidské mysli totiž existují určité vzory. Často jsou však tyto archetypy vnímány jako nedostižné ideály. Tento proces, jak si lze v běžném životě všimnout, už spontánně probíhá a partneři šťastnějších dvojic svá místa a role v rovnoprávném vztahu vcelku úspěšně nacházejí - řešení tedy existuje.

SHRNUTÍ

Rovnoprávný vztah, pokud není pevně založen na znalosti a respektování jeho pravidel, je stav velice nestabilní. Má tendenci stále sklouzávat ke stabilnějšímu stavu - nerovnopráv-

.....
¹⁴ V rovnoprávném vztahu muž není tím „silným vůdcem“, jakého si přeje žena, protože žena není tou „pohou pomocnicí“, jakou si přeje muž. Vztah je symetrický! To ovšem neznamená, že role jsou stejné. Musí být opět přizpůsobeny fyziologii obou pohlaví.

nému, asymetrickému, který je dnes nepopulární a odmítaný. K úspěšnému zvládnutí rovnoprávných vztahů v celé společnosti bude nutné zahájit vyučování jeho pravidel na školách už základního stupně. Samozřejmě ve spolupráci s rodinou a církví - duchovní matkou. Tato potřeba je vzhledem k pokročilé době stále naléhavější.

PARTNERSTVÍ MUŽE A ŽENY - GENETICKÁ ZÁTĚŽ

Na bílém plátně je nakreslení první, druhé nebo ještě třetí čáry výraznou změnou proti předešlému stavu. Na obrazu před dokončením si nové čáry zřejmě ani nevšimnete, pokud nejste svědky jejího vzniku. Podobně je tomu i s genetickými zápisy získaných lidských vlastností. Na samém počátku lidstva chování prvních lidí velice silně ovlivnilo dědičné vlastnosti a směr vývoje následujících generací¹⁵. Proto mohl Bůh dokonce i z jednotlivých činů stanovit dlouhodobou prognózu lidského chování: „*Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě...*“ (Gn. 2:24) Proč?

Každé *proč* má své *proto* a naopak. Adam totiž opustil svého otce, Boha, kvůli Evě. Té zase Bůh řekl: „*...budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.*“ (Gn. 3:16)

Takové první zápisy určily nejen počáteční směr vývoje, ale díky tomuto směru měly čas se po staletí pevně geneticky zafixovat. Společenské zvyklosti včetně nešvarů se přenášely i výchovou. Hierarchické uspořádání mezi mužem a ženou bylo ustanoveno už zde - na samém počátku dějin lidstva. Muži mají geneticky silně zafixovaný sklon pokládat se za nadřazené a pocítují právo rozhodovat. Ženy mají naopak zafixovaný pocit podřadnosti, což je dnes pro ně značnou emoční zátěží. Uvědomují si, že toto uspořádání je nespravedlivé, a navíc musí bojovat nejen s tímto sklonem k pocitu podřadnosti, ale i s vrozeným mužským sklonem k aroganci (ve vztahu k ženě). Vznik feministických hnutí a nárůst ženského vzdoru je tedy zákonitý. Tento stav je další komplikací už tak velice náročného procesu, jakým je vytvoření rovnoprávného vztahu. Bible na výše zmíněné procesy i s nimi spojené problémy upozorňuje dlouho dopředu. O rovnoprávnosti mezi lidmi hovořil už Ježíš a podrobněji ji vysvětloval ap. Pavel, jak je uvedeno v mottu této části. Pavel se ale překvapivě zmiňuje i o následujícím problému:

„*Věz, že v posledních dnech nastanou zlé časy. Lidé budou sobečtí, ... nebudou poslouchat rodiče.*“ (2.Tm. 3:1,2)

Pavel tvrdil, že v závěru 2. smlouvy budou děti neposlušné rodičů - to je bolestný odraz chaotického zanikání hierarchické struktury v celé společnosti. Mladí lidé jsou velice vnímaví a napodobují to, co pozorují okolo sebe.

KŘESŤANSTVÍ A ROVNOPRÁVNOST ŽEN

Přestože Pavel o rovnoprávnosti muže a ženy dobře věděl, byl si vědom i toho, že její nastolení nebude jednoduché. Můžeme vidět, jak nařizuje sborům, aby dál respektovaly vžitý patriarchát. (Ga. 3:26-28; 1.K. 14:34) V náročném období, které křesťané prožívali a které

¹⁵ Něco podobného funguje i v případě jednotlivce - i naše první dětské zážitky, radosti i strasti, byly pravděpodobně nejsilnější a ovlivnily vývoj naší osobnosti na dlouhá léta dopředu.

je ještě čekalo¹⁶, by pro ně řešení tohoto problému bylo příliš těžkým břemenem (jde totiž o práci na několik generací). Nastolení rovnoprávných vztahů vyžaduje nejen vysokou míru zralosti partnerů, ale i pravdivý (vědecký) kodex¹⁷ pravidel chování v rovnoprávném vztahu. Pozdější generace křesťanů tento úkol nerozpoznaly, čímž se jeho řešení oddálilo a řeší se bez projektu chaoticky až dnes, kdy je společností požadován nástup rovnoprávných vztahů.

Poznámka: To se týká především rozvinutých společností, jejichž pokrok byl nastartován právě křesťanstvím. Islámských, afrických a odnožemi buddhismu či hinduismu ovlivněných zemí se tyto problémy tolik netýkají - snaží se zachovat tradiční společenské uspořádání.

.....

¹⁶ Boží lid čekalo od narození zaslíbeného syna smlouvy (1. smlouva Izák, 2. smlouva Ježíš) v obou případech asi čtyřicetileté období „otroctví“ (panství Egypta a Říma), než byla ustanovena jeho moc. Fenomén ponížení je součástí Hospodinovy výchovy a prochází jím všechen jeho lid a všichni jeho pomazaní. (Ž. 89:39-46)

¹⁷ Tento kodex nebude legislativní záležitostí, ale bude „vepsán do lidských srdcí“. (Jr. 31:33) Proto bude vyžadovat vysokou míru mravní vyspělosti. Ačkoliv bude muset být vypracován v nějaké písemné formě, ta bude sloužit především k didaktickým účelům. V případě větších sociálních celků bude řešení problému vyžadovat vypracování vědeckého projektu správy nehierarchické společnosti.

Sedmnáctá část - Ježíš Kristus

MOTTO: „*Máme o něm (o Kristu) mnoho co říci, a je to těžké vysvětlit, protože jste otupěli ve svém slyšení ... a stali jste se jakoby těmi, kteří potřebují mléko, a ne hutný pokrm.*“

(Žd. 5:11,12 PNS)

Ježíš Kristus je snad nejvíce¹ mytologizovanou postavou světových dějin. Nejen že byl, jako ostatně i mnoho dalších lidí², prohlášen za Boha, ale v očích církve se stal i součástí mystické „Svaté Trojice“ - mystéria, které plnilo bázní všechny generace křesťanů počínaje Athanasiem³. Přestože Ježíš v Písmu vystupuje jako Bůh, hovoří se o něm výslovně jako o člověku⁴:

„*Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš.*“ (1.Tm. 2:5 PNS)

Písmo hovoří o něm dokonce jako o Synu člověka. Bude mít i tento paradox své racionální vysvětlení? Podívejme se na proctví svědčící o Kristově totožnosti, na průběh jeho života i na komentáře napsané o něm později. Zapomeňme na chvíli na tajemný balast, jenž se kolem něj vytvořil, a nevytrhávejme tuto osobnost z celkového kontextu Bible ani z ověřené životní praxe - z platných společenských a psychologických zákonitostí.

NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ

„*Hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: 'Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého.'*“ (Mt. 1:20)

.....
¹ Jisté srovnání s ním snese snad jen apoštol Pavel.

² Starověk byl znám prohlašováním lidí za bohy. Byla to běžná praxe např. Egypťanů a později i Římanů - to už je prostředí, v němž se křesťanství na počátku vyvíjelo a jehož zvyky částečně přejalo.

³ Athanasius prosadil na sněmu v Nikaji nauku o soupodstatnosti Otce a Syna jako základ pozdějšího trinitářského vyznání.

⁴ Písmo později skutečně hovoří i o jeho božství a nepozemském původu, ale jak si ukážeme, jde o složitější záležitost než božství pohanských představ.

Ježíšovo početí bez účasti lidského otce se stalo terčem mnoha posměšků a kritiky. Církev toto početí zase nazvala *Neposkvrněným* a tím vzbudila dojem, jako by sex byl něco nečistého. Proto je kolem této události mnoho zmatků. Pokud je lidská sexualita nečistá, vzniká otázka, jak je možné, že ji svatý Bůh nejen dopustil, ale přímo vytvořil. Bůh přece tvoří všechno dobré. V souladu s tím Jakub tvrdí:

„*Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší. Každý, kdo je v pokušení, je sváděn a váben svou vlastní žádostivostí.*“ (Jk. 1:13,14)

Tedy žádostivostí, kterou si on sám nebo jeho předkové sami vypěstovali. To o sexuálních projevech⁵ říci nelze⁶.

PARTHENOGENEZE

V případě početí Ježíše muselo dojít k jevu označovanému dnes jako *parthenogeneze*. *Parthenogeneze*, česky *samobřezost*, je reálný, i když velmi vzácný přírodní jev. Tato anomálie už byla pozorována u zvířat a byla statisticky vypočtena pravděpodobnost takového početí i u člověka. V případě Ježíše byl tento proces počat „Nebesy“, která se tak právně stala Otcem člověka Ježíše - nesla odpovědnost za jeho narození a výchovu. Je to právně totožný akt jako v případě prvního člověka Adama, kterému se Nebesa v tomtéž smyslu rovněž stala Otcem. (L. 3:38) Ježíš tak mohl vystupovat z autority jak Syna člověka, tak Syna Božího. Parthenogenetické početí Ježíše navíc odstranilo riziko, že tento výsledek dlouhodobého pečlivého šlechtění bude geneticky „znečištěn“.

ADAM - JEŽÍŠ KRISTUS

„*První člověk Adam se stal duší živou - poslední Adam je však duchem oživujícím.*“ (1.K. 15:45)

Z výše uvedených právních důvodů je Ježíš nazván posledním Adamem - podobný druh otcovství se už nebude nikdy opakovat. Adam neměl genetického předka a na jeho vzniku se fyziologicky nepodíleli dva rodiče, ale pouze Otec (konstruktér zápisu informací jeho DNA). Ježíš měl také pouze jednoho fyziologického (ale už genetického) rodiče a tím byla jeho matka Marie. V tomto smyslu byl Ježíš podle Gn. 3:15 semenem (potomkem) ženy dokonce doslova, totiž pouze ženy. V obecnějším smyslu podle proroctví v Gn. 3:15 byl Ježíš klíčovým potomkem linie *semene ženy* - člověkem nesoucím všechny „zdravé geny“, které byly v linii *semene hada* potlačeny⁷ satanovou vývojovou koncepcí.

⁵ Něco jiného jsou ale různé deviace - homosexualita, pedofilie atd. I v případě Božích zákonů platí, že nezákonný = společensky nebezpečný. Všechna biblická omezení mají svůj (zpravidla ochranný) účel.

⁶ Nečistý nemůže být sex sám o sobě, ale pouze jeho nezákonné provozování - např. sexuální promiskuita. Každý, kdo čte tyto stránky, musí uznat, že je zde jen díky milostnému aktu svých rodičů.

⁷ Geny se mohou stát dominantními nebo submisivními. Submisivní geny, ačkoliv je člověk vlastní, jsou potlačeny dominantními a neprojeví se.

DOKONALÉ DÍTĚ?

Křesťanská tradice ráda kreslí už u pacholátka Ježíše svatozář. Vždyť okolnosti jeho narození byly tak výjimečné! Prorok Izajáš však takovou vizi zásadně odmítá:

„Hle, dívka počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel ... Bude jíst smetanu a med, aby dovedl zavrhnout zlé a volit dobré. Ještě než bude chlapec umět zavrhnout zlé a volit dobré, bude opuštěna země ...“ (Iz. 7:14-16)

Poznámka: Proroci nazývají věci pravými jmény. Pravda bývá bohužel velmi nepříjemná. Proto se jí lidé rádi vyhýbají.

Izajáš tvrdí, že chlapec Ježíš se bude muset učit rozlišovat mezi zlým a dobrým jako všechny ostatní děti. Z toho plyne, že než se Ježíš toto rozlišování naučil, musel dělat i zlé věci jako kdokoli z nás! Izajáš počítá s tím, že u Ježíše dojde k běžnému vývoji a zrání osobnosti. Ježíš byl však přece jen něčím výjimečný.

DĚTSTVÍ A DOSPÍVÁNÍ GÉNIA

Pro naplnění Kristova poslání byla už dětátku Ježíši geneticky dána mimořádná inteligence. Už Izajáš tvrdí, že rozlišovat dobro od zla se naučí jedením „*medu a smetany (másla)*“. Pokrm znamená v biblické symbolice potravu duchovní - učení, studium; tehdy především Božího slova, Bible. (Mt. 4:4; Mt. 24:45) „*Med a smetana*“ je vybraný, velmi vydatný duchovní pokrm (Ž. 19:9-11; Jb. 20:17; Iz. 7:22) Tímto termínem byla označována blahobytná země. Pro průměrného člověka těžce stravitelné starozákonní texty byly pro vysoce inteligentního Ježíše jako med a smetana. Byl to obrovský rébus, kterému nikdo pořádně nerozuměl a o nějž se vedly stálé spory. Tím víc musel být svojí tajuplností pro Ježíšova ducha přitažlivý.

„Každý rok chodívali jeho rodiče o velikonočních svátcích do Jeruzaléma. Také když mu bylo dvanáct let, šli tam, jak bylo o svátcích obyčejem. A když v těch dnech všechno vykonali a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, aniž to jeho rodiče věděli. Protože s domnívali, že je někde s ostatními poutníky, ušli den cesty a pak jej hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenalezli, vrátili se a hledali ho v Jeruzalémě. Po třech dnech jej našli v chrámě, jak sedí mezi učiteli, naslouchá a dává jim otázky. Všichni, kteří ho slyšeli, divili se rozumnosti jeho odpovědí. Když ho rodiče spatřili, užasli ...“ (L. 2:41-47)

Tak nadprůměrné schopnosti zpravidla nepřinášejí svým vlastníkům jenom výhody. Kde má takový člověk hledat rovnocenného partnera, přítele? Kde hledat skutečný vzor, který mladí tolik potřebují? Kolik musí sklidit nepochopení, odmítnutí nebo i závisť, než pochopí, jaká je jeho situace a jak má nebo nemá své nadání před druhými prezentovat. S kým má sdílet své nejnvnitřnější pocity? Vždyť jejich hloubce stěží někdo porozumí! Nelze si představit, jak hluboký pocit osamocení má dítě, které se tolik liší od svého okolí. Svoji inteligencí musel řádově převyšovat nejen své vrstevníky, ale i své rodiče a později i špičky svého vlastního národa - učence v Jeruzalémském chrámu. Jak obrovský morální tlak musely takové schopnosti působit na křehkou dětskou duši. S jakým pocitem pýchy a nadřazenosti a s jakým vzdorem musel později tento chlapec zákonitě bojovat! Ježíš bojoval i s neúctou vůči vlastním rodičům. Nejen že ve svých 12-ti letech nikomu neoznámil, že se

zdrží v chrámu (možná měl s podobnými záležitostmi své zkušenosti), ale když mu jeho matka velice jemně a velice oprávněně vytkla jeho chování, odsekl:

„Proč jste mě museli jít hledat? Nevěděli jste, že musím být v domě svého Otce?“ (L. 2:49 PNS)

Poznámka: V jeho odpovědi jakoby zněla otázka: „To jste skutečně tak hloupi?“ Podobně příkrá reakce je zaznamenána v evangeliu Jana 2:3 PNS: „Když došlo víno, řekla Ježíšovi jeho matka: ‘Nemají víno.’ Ale Ježíš jí řekl: ‘Co mám s tebou společného, ženo?’“ V prostředí židovských mravů šlo o zvlášť neuctivou odpověď. Ježíš musel dát své matce jasně najevo, že po jeho dospění už nad ním nemůže dál vykonávat rodičovskou autoritu. Většina z nás ví, jak je někdy těžké se na této jednoduché věci s rodiči domluvit.

Ježíš si v té době začínal plně uvědomovat svoji výjimečnost. Zjišťoval, že ve svém okolí nemá rovnocenného partnera (přítele) a pravděpodobně se domníval, že jej najde v Jeruzalémě. Zjišťuje však, že ani partnera, ani svůj vzor⁸ zde nenajde. Po této zkušenosti pochopil, že se s daným stavem musí smířit.

„A šel s nimi a přišel do Nazaretu a zůstal jim podřízen.“ (L. 2:51 PNS)

O období jeho života od popsané návštěvy Jeruzaléma až do jeho plné dospělosti evangelia shodně mlčí. Jistě by se bezdůvodně nezdráhal říci nám o sobě více. Mlčení Bible v této záležitosti musí mít velmi vážné důvody!

SPRAVEDLNOST PŘED ZÁKONEM

„Vždyť vzhledem k tomu, že na straně Zákona byla neschopnost, zatímco byl slabý prostřednictvím těla, Bůh tím, že poslal svého vlastního Syna v podobě hříšného těla a kvůli hříchu, odsoudil hřích v těle.“ (Ř. 8:3 PNS) Židovský zákon byl měřítkem spravedlnosti dospělých jedinců. Na tom jistě není nic zvláštního - i současný zákon trestně stíhá nebo donedávna stíhal jen dospělé. Hranicí dospělosti v Izraeli byl věk 30-ti let, tedy právě věk, ve kterém Kristus zahájil svoji činnost. Do té doby Zákon Ježíše neposuzoval. Proto jej nemohl odsoudit, přesto že apoštol Pavel tvrdí, že se narodil s hříšným tělem. S jiným se ani narodit nemohl - byl přece genetickým potomkem člověka, a jak je psáno:

„Kdo dokáže, aby čisté vzešlo z nečistého? Vůbec nikdo.“ (Jb. 14:4)

Už Job věděl, že Bůh není kouzelníkem.

DOKONALÝ ČLOVĚK

„Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obět modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí; a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel. Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti ...“ (Žd. 5:7-9)

.....
⁸ Tuto roli má zastávat otec. Potřeba hledat vzor může u mladistvého pramenit z toho, že jeho otec nezvládl dostatečně svou otcovskou roli. Podle nových výzkumů je otcova role mnohem náročnější a v dospívání mnohem důležitější než role matky! Otec pomáhá vytvářet tzv. sexuální identitu, a to především v psychologickém smyslu - jde o vědomí (vnímání) vlastního mužství nebo ženství, které se musí vytvořit při přechodu z dětství. Otec pomáhá dospívat. Ježíš skutečně hledal Otce, což je možno (vzhledem k jeho věku) chápat i triviálně. Současná společnost tuto zásadu tragicky nedoceňuje.

Prorocství, události z Ježíšova života i Pavlovy komentáře dokazují, že Ježíšova osobnost musela projít klasickým lidským vývojem - od dítěte přes problémy dospívání až k výchově k dospělému muži. Že to v jeho případě rozhodně nebyla lehká cesta, ukazuje výše zmíněný Pavlův citát. Všimněte si, prosím, že Ježíši šlo dokonce o život. Uvědomoval si, že pokud neobstojí, celé lidstvo, včetně jeho samotného, ztratí naději na záchranu života. Text zní na první pohled paradoxně - říká, že Bůh vyslyšel jeho volání o záchranu před smrtí, ale přitom každý ví, že Ježíš zemřel. Pavel dále říká, že *dokonalosti* Ježíš tímto procesem teprve dosáhl - ta přinesla v konečném důsledku záchranu jak jemu samotnému, tak celému lidstvu. Definitivně vyřešila spor ohledně kvality stvořených lidí.

V Kristově případě úspěšně proběhla výchova ke všem čtyřem základním vlastnostem - moci, spravedlnosti, moudrosti a i té nejnáročnější - lásce. Pro porážku satana bylo v tomto případě použito jeho vlastních metod - utrpení. Jen jeho působením mohl člověk Ježíš dosáhnout této kvality tak brzo. Dokonalost v mravním smyslu tedy nelze chápat mysticky nebo pohádkově jako neomylnost, schopnost neudělat žádnou chybu ani nic podobného. Jde o existenci a vyváženost těchto čtyř základních vlastností. *Dokonalost* obecně znamená *dokončenost* či *dohotovost* a *připravenost* k plánovanému účelu.

Velice rozdílná byla tedy dokonalost Adama, který stál na samém počátku rozvoje duchovních vlastností, a dokonalost Ježíšova, který stál na jeho konci⁹ a uzavřel tak spor o to, jestli tohoto konce člověk vůbec bude schopen dosáhnout. Tím, že na rozdíl od celého lidstva dosáhl stanovené mravní kvality, získal Ježíš právo na trvalý život.

KŘEST

„I (Jan) začal procházet celé okolí Jordánu a kázal: ‘Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.’“ (L. 3:3)

„Potom přišel Ježíš z Galileje k Jordánu k Janovi, aby jím byl pokřtěn. Ten se mu v tom však pokusil zabránit, a řekl: ‘Já potřebuji být pokřtěn tebou, a ty přicházíš ke mně?’ Ježíš mu odpověděl a řekl: ‘Nech to tentokrát tak, neboť tak je to vhodné, abychom vykonali vše, co je spravedlivé.’“ (Mt. 3:13-15 PNS)

Ačkoliv Zákon Ježíše neodsuzoval, Ježíš žádá svého nebeského Otce o odpuštění svých „hříchů“¹⁰! Zde Ježíš prokázal kvalitu druhé základní vlastnosti - spravedlnosti. Ta, pokud je úplná, dovede člověka až k spravedlivému posouzení sebe sama, k sebekritice a k hlubokému pokání. Člověk přestává být samospravedlivý, uvědomuje si, že není lepší a nemá větší hodnotu než ostatní lidé. Spravedlnost tedy vede člověka k pokoře a přemáhá ego-centrické lidské sklony.

„Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. A z nebe promluvil hlas: ‘Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil (schválil, zalíbil PNS, Petřů).’“ (Mt. 3:16,17)

⁹ Zde opět není myšlen konec v absolutním smyslu, ale spíše konec etapy kontrolované výchovy - výchovy k božství. (Ko. 2:9)

¹⁰ Pojem hřích má svůj přesný význam, ale tradice tímto slovem označuje kdejaký přečin. Kristus zde dává najevo, že i on se učil cestou pokusu a omylu.

Teprve zde Bůh potvrzuje, že Ježíš dosáhl potřebné, ale stále ještě dílčí kvality. Z Boží reakce je patrné, že to, jak se člověk Ježíš vzhledem k Janovu křtu zachová, Nebesa napjatě očekávala.

TEN, KTERÝ BYL DŘÍVE NEŽ ABRAHAM

„*Váš otec Abraham zajásal, že spatří můj den; spatřil jej a zaradoval se.* Židé mu řekli: *‘Ještě ti není padesát, a viděl jsi Abrahama?’ Ježíš jim odpověděl: ‘Amen, amen, pravím vám, dříve než se Abraham narodil, já jsem¹¹.’ Tu se chopili kamenů a chtěli je po něm házet.*“ (J. 8:56-59)

Při sesílání svého ducha (zpravidla nějakých informací nebo schopností¹²) používal Bůh v průběhu historie různá média. Někdy to byla média neviditelná, snad nějaký druh indukovaného vlnění (Mojžíš Nu. 11:25-29; Samson Sd. 13:25; Sd. 14:6; Saul 1.S. 10:10), jindy to byla truhla smlouvy, zdroj popsáný jako víchř (Sk. 2:2) nebo vkládání rukou (Sk. 8:17). V případě Ježíše to bylo cosi (duch), co svým pohybem připomínalo sestupující holubici: „...*a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho.*“ (Mt. 3:16).

Poznámka: Janovi byl avizován sestup ducha, a nikoliv holubice (J. 1:33); k té jej připodobnil, až když ducha spatřil. Pohybující se neznámé předměty jsou v Bibli někdy připodobněny ke zvířatům (Ez. 1.kap; Iz. 14:29), protože pozorovatelé nebo pisatelé nemohli použít jiných termínů než těch, které znali. Podobný neznámý objekt (duch) byl popsán např. ve 2.Kr. 2:16. Obdobné, ale mohutnější jevy jsou popisovány jako Jehovova sláva. (Ez. 1:28; 43:1-5; Ex. 40:34,35)

Touto cestou dostal člověk Ježíš komplex informací patřících bytosti ve 2. nebesích, kterou jsme pro orientaci dříve nazvali jako *Duchovní Ježíš Kristus*. Ježíše totiž čekala série zkoušek a konfrontací s bytostí, která byla také z 2. nebes a v té době byla ještě velebnějším. Tou bytostí byl satan. (L. 4:13) Tak byly úrovně inteligence obou stran dostatečně vyrovnány.

Poznámka: Vstup zcela kompletní osobnosti cheruba do Ježíše by vzhledem k plánovaným zkouškám nebyl možný - šlo o spor ohledně lidí, nikoliv cherubů. U Ježíše se musely projevit lidské geny jako důkaz toho, že poučený člověk se dokáže správně rozhodovat, a tak odolat satanovým svodům. (Ko 1:22; 1.Pt 4:1; 1.J 4:2) Že je podobný vstup informací technicky proveditelný, je zřejmé i z evangelií, kde jsou popsány případy, kdy anděl z tartaru vstoupil do člověka. Marek 5:12 se zmiňuje dokonce o tom, že bylo v jednom člověku mnoho andělů¹³.

ČLOVĚK NEBO BŮH?

Zde se konečně dostáváme k tolik diskutovanému problému osobnosti Ježíše Krista - k jeho předlidské existenci, božství v základním smyslu, k sestupu DJK na zem, a na druhé straně

¹¹ Mimočodem, takto se DJK představil Izraelitům v Egyptě, aby je dále doprovázel. (Ex. 3:14; srov. 1.K. 10:4)

¹² Což jsou vlastně také informace (např. pro řízení kybernetických procesů), viz např. bojové umění Samsona nebo slovní zásobu a gramatiku u křesťanů mluvících náhle cizími jazyky o letnicích atd.

¹³ Z toho případu je zřejmé, jak obrovskou kapacitu má lidský mozek. Andělé z prvních nebes jsou poměrně mladou civilizací a kapacita jejich paměti také není zdaleka využita.

k jeho lidství. Doposud jsme hovořili o Ježíši Kristu a o Duchovním Ježíši Kristu tak, jako by to byly spíše dvě bytosti. Mohl být Ježíš jakýmsi křížencem Boha a člověka? Víme, že vznik každé lidské bytosti (ale i zvířat) je podmíněn platností pevně stanovených genetických zákonitostí. Ježíš nemohl být Božím Synem geneticky¹⁴. Bible se nezmiňuje ani o Platonově představě, že člověk má svoji externí složku - nesmrtelnou duši, která při početí osídlí vyvíjející se plod a dodá mu lidskou podobu neboli to, co nazýváme a pokoušíme se definovat jako osobnost. Ani takto externě tedy Ježíš (hypotetická duše) nemohl být dopředu sloučen (integrován) jako „Bohočlověk“.

Psychologové počínaje Freudem (snad podvědomě ovlivněni ještě touto klasickou představou) se domnívali, že osobnost je člověku dopředu dána jako neoddělitelná složka jeho já, jeho ega. Naproti tomu zastánci *behaviorismu* tvrdí, že osobnost jako fenomén je až produktem zážitků, zkušeností, rozhodnutí a činů člověka. V tomto případě by šlo o něco, co vzniká a formuje se nejprve vlivem dědičných předpokladů a později vlivem životních okolností a svobodné vůle. V takovém případě je lidský mozek pouze prostředím připravené pro vznik osobnosti.

Poznámka: Pro toto pojetí osobnosti svědčí např. případy jednovaječných dvojčat, která se, ačkoliv mají totožný genetický základ, vyvíjejí každé svou vlastní cestou. Dále jsou to případy celkové ztráty paměti, kdy dochází k výrazným změnám osobnosti (u zločinců může dojít v ojedinělých případech až k opačné životní orientaci). Vrozená je ta část bytosti, jež souvisí s lidským egem a je ovlivněná předem naprogramovanými instinkty. A skutečně, teprve lidé duchovní - mravní, řídící se převážně rozumem - dokáží být nesobečtí. Lidské ego (řízené instinkty), postupně ztrácí svůj vliv, někdy do té míry, že je dotýčný schopen obětovat sebe sama. (J. 15:13) Pro formování osobnosti (ve smyslu charakteru) je - kromě vrozených dispozic či indispozic (Ř. 12:3) - velmi důležitá doba prvních tří let, kdy se tvoří její jakási základní struktura. Mimochodem teprve od této doby si člověk začíná uvědomovat svou vlastní identitu a totožnost.

A právě tato behaviorální definice umožňuje vyslovit velmi odvážnou, a zatím v odborné literatuře nepopsanou tezi o integraci (sloučení) dvou osobností v jednu. Výsledná bytost by pak osobně prožila život jako cherub DJK ve druhých nebesích (event. i ještě výše) a zároveň by osobně prožila život na zemi jako člověk Ježíš Kristus. Všechny tyto zkušenosti a nabyté vlastnosti by pak byly její vlastní. Ježíš tedy mohl být sloučen jako „Bohočlověk“ (chcete-li) později, dodatečně - kdy už bylo co slučovat. A ve skutečnosti, pokud měl žít dál, takto sloučen být musel - svůj lidský život přece obětoval a jako pozemský člověk žít nemůže.

Poznámka: Svatý duch, který sestoupil po jeho křtu¹⁵, to byla pravděpodobně část paměti DJK. Ježíš byl na integraci s osobností této bytosti už dopředu připravován - jako by se náhle začal rozpomínat na svoji předlidskou existenci. Křesťanům vycištěným klasickou tradicí se

14 Pokus vyložit jeho zplození jako jakési umělé oplodnění Marie Božími geny by nic nevysvětlil - pro řešení sporné otázky by byl takový „člověk“ bezcenný. Navíc geneticky lze s lidmi křížit pouze anděly 1. nebes, ale DJK byl cherub.

15 Duch, jak bylo vysvětleno (12. část), není v Bibli jednoznačný pojem.

bude toto vysvětlení přičít. Zde je proto na místě připomenout, že takové pozdější dobrovolné sloučení více odpovídá Stvořitelově koncepci svobodné vůle - Ježíš mohl odmítnout.

Tento člověk Ježíš tedy musel položit svůj život, své právo na život jako výkupné. To je velmi známá a základní nauka křesťanství. Právo na život však získal nejen Ježíš, ale i celé jeho latentní potomstvo - dokonalé lidstvo *druhého Adama*. To vše bylo obětováno v první řadě za židovský národ, což byl požadavek spravedlnosti Zákona, a druhotně i za celé lidstvo. Z právního hlediska je jeho výkupné odpovídající protihodnotou. Že je tento princip oprávněný, potvrzuje apoštol Pavel v dopise Židům 7:9,10.

MILOSRDNÝ VELEKNĚZ

„Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, se stal původcem věčné spásy, když ho Bůh prohlásil veleknězem podle řádu Melchisedechova.“ (Žd. 5:8-10)

Úspěšnou životní dráhou Ježíše a vyvrácením satanova obvinění byl krutý velekněz (satan) zproštěn své funkce. Ve druhých nebesích se nenašel nikdo, kdo by mohl jeho funkci zastávat alespoň tak dobře jako král DJK - kdo by se tak mohl stát královým partnerem. Tuto funkci převzal král sám podle precedentu Melchisedecha¹⁶. (Ž. 110:4) Schopnost stát se výjimečným veleknězem získal i díky své pozemské zkušenosti.

„Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás! ... Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši (čili, kterou k nám chová Ježíš Kristus).“ (Ř. 8:34-39)

Dále lze souhlasit s křesťanskou tradicí - Ježíš skutečně odešel do nebe. Přesněji do 2. nebes, kde byla jeho osobnost integrována s osobností bytosti, kterou jsme pro snazší identifikaci nazvali Duchovní Ježíš Kristus¹⁷. Proto Ježíš mohl svým učedníkům říci: *„Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.“* (Mt. 28:18) Protože v nebesích je už nejen králem (kterým byl cherub DJK už předtím - Iz. 6:4), ale i veleknězem (podle vzoru Melchisedecha), převzal zde skutečně veškerou moc¹⁸.

VLÁDCE LIDSTVA

Tyto funkce má nejen vzhledem k nebesům, ale i vzhledem k zemi. Žil zde jako člověk, zná dobře zdejší poměry, ale hlavně - dosáhl zatím jako jediný plného (zralého) lidství, a díky tomu má na tyto funkce výsostné právo. Jako jediný je schopen je dostatečně dobře plnit.

¹⁶ Melchisedech, král Sálemu, byl zároveň veleknězem Nejvyššího Boha. Do Sálemu přišel jako cizinec a přesto vbrzku dosáhl nejvyššího a bezprecedentního postavení - bezpochyby pro své mimořádné schopnosti.

¹⁷ Po selhání svého partnera (satana) už musí DJK jako garant sám dovést poškozené lidstvo k dospělosti. Musí tedy i napravit všechny škody, které proradný velekněz napáchal (a to i v úrovni nebes). K tomu je jeho zkušenost jako člověka Ježíše velmi užitečná. (Žd. 4:15)

¹⁸ Třetí nebesa už do záležitostí země ani 1. a 2. nebes nezasahují. Nejvyšší garance získala zpět 2. nebesa; viz. část 14. (2. nebesa odešla do odpočínutí.)

Poznámka: Dosažení této mety uznala 3. i 2. a částečně i 1. nebesa¹⁹ i země (křesťané). Kristovo právo vládnout se vztahuje pouze na ty, kdo dosažení těchto hodnot Kristu přiznávají (zatím pouze vírou!) Proto pouze takoví mají právo na občanství v přicházejícím společenství. (Fp. 3:20; Zj. 7:14; Ř. 10:9; 1.J. 4:14,15) Jen takoví mohou zdědit nebeské království - vládní moc.

Proto má Ježíš právo, aby v přicházející smlouvě dosadil do těchto funkcí své nástupce - ty, kdo zvítězí podle jeho příkladu (srov. J. 16:33 PNS, Petřů; 1.J. 4:4; 1.J. 5:4):

„Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.“ (Zj. 3:21)

VÝVOJ FUNKCE KRÁL - KNĚZ V ÚROVNI ZEMĚ

V 1. smlouvě byl ustanoven pouze velekněz, krále místo Jehovy si Izraelité vymohli sami. (1.S. 8:7-9) Mojžíš byl ve skutečnosti knížetem²⁰ s autoritou krále. Působil v extrémně náročné době, kterou bychom dnes označili jako výjimečný stav. Tuto funkci nepřevzal jeho syn, ale Jozue. Po konsolidaci stavu v Izraeli, v tzv. *období soudců*, byla tato funkce zrušena.

Pro éru 2. smlouvy nebyla pro křesťany stanovena funkce pozemského krále²¹, nemluvě o funkci pozemského velekněze - obě tyto funkce patří Ježíši Kristu. Není snad veleknězem i králem křesťanů vzkříšený Kristus? (Sk. 17:7) Vždyť samo vžité příjmení Ježíše znamená pomazaný, což je král i kněz. Velekněze papeže si křesťané ustanovili svévolně, tak jako Izraelité krále.

Ve 3. smlouvě budou tyto funkce opět ustanoveny - lidský Kristus opět nastoupí, aby vládl. Podle některých ukazatelů tyto funkce nebudou fixní - mocí DJK budou plynule předávány na další a další jednotlivce podle řešení konkrétního problému dané situace.

To už se jeví jako praktická výchova k nehierarchické společnosti - vedení se právoplatně a spontánně ujímá vždy ten nejschopnější v daném oboru. Principiálně to tedy budou opět knížata (Ž. 45:16,17), avšak s autoritou krále (Ez. 37:24,25 EP, KB) a velekněze (Ez. 45:22 EP, KB; 7 velekněží - Zj. 15:5), ustanovená Ježíšem Kristem neboli Duchovním Ježíšem Kristem - jde skutečně o jednu bytost.

Z tohoto vývoje lze odhadnout, že ve 4. smlouvě budou tyto funkce zcela zrušeny. Řízení a řešení problémů v nehierarchické společnosti převezme spontánně bez jakékoliv pompy nebo slávy (ta zde byla kvůli *tělesným lidem*) vždy ten nejschopnější v daném oboru (srov. princip pohybu moci - složení korun - Zj. 4:9-11).

.....
¹⁹ Spor o tento problém v 1. nebesích je zaznamenán ve Zj. 5:1-5.

²⁰ Podle starověkého precedentu knížata na rozdíl od králů nezískávala svůj úřad dědičně, ale byla volena díky přirozené autoritě, díky svým schopnostem. Rovněž mohla být odvolána.

²¹ Zde nejsou míněni králové křesťanských národů (symb. ovci Mt. 25:32). Ti byli v postavení podřízených králů (místokrálů) a měli nad sebou Krista jako „Krále králů“. (1.Tm. 6:15)

VÝZNAM JEŽÍŠOVY OSOBNOSTI

„Protože sám prošel zkouškou utrpení, může pomoci těm, na které přicházejí zkoušky.“ (Žd. 2:18)

„Nemáme přece velekněze, kterému by byly cizí naše slabosti; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.“ (Žd. 4:15)

„Budete-li trpělivě snášet soužení, ač jednáte dobře, to je milost před Bohem. K tomu jste přece byli povoláni; vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích.“ (1.Pt. 2:20,21)

Od narození dokonalý a nechybující člověk by těžko mohl mít pochopení pro lidské chyby. Lidé by mu museli připadat velmi špatní, odsouzeníhodní. Pro takového člověka, vtěleného Boha Syna, by nebyl žádný problém vypořádat se s lidskými pokušeními. K čemu slzy a bolestné volání, k čemu prosby o pomoc. Jedinou zkouškou hodnou takové bytosti by mohl být způsob římské popravy. Snažit se kráčet v šlépějích takové bytosti, jak doporučuje Petr, by bylo nad naše síly - nikdy bychom to nemohli dokázat. Navíc jakou hodnotu by pro nás měl jeho příklad? Taková bytost by už neměla kam a proč růst. My naopak potřebujeme vědět, že musíme růst. Potřebujeme nutně vědět kam a jak růst²² - to byly skutečné hodnoty Ježíšova příkladu! Význam a hodnota Kristova života a příkladu jsou ve skutečnosti nesrovnatelně větší, než se traduje! Naše ocenění pro jeho úsilí ještě velmi vzroste, když si uvědomíme, že na tak náročné úkoly byl jako člověk úplně sám, a to už od útlého věku. Musel projevat nesmírnou osobní statečnost. Musel projít zkouškou osobních rozhodnutí, než byl schopen přijmout své poslání. A co bylo nejtěžší - nebylo člověka, který by mu mohl poskytnout tak potřebnou oporu a útěchu. (Mt. 16:22,23; L. 22:43-45) Jeho životní cesta, celé jeho snažení, úsilí a nakonec oběť, byly opravdu téměř nadlidské²³. Ježíš nám dokázal, že to jde! Šlo to jemu a půjde to i nám - jeho vzor je pro nás dosažitelný a velice inspirativní. Kristus totiž nezhrěšil, což znamená, že neminul (čili dosáhl) stanovený cíl.

²² Je nutno počítat s tím, že evangelia budou ve 3. smlouvě doplněna o chybějící záznamy Ježíšova života - o záznamy jeho duchovního růstu, dospívání a nápravy. Ty se stanou skutečným a praktickým návodem v procesu soudu = nápravy. (Zj. 20:12) Lidé byli doposud schopni následovat pouze dokonalé ideály, proto je logické, že tyto informace musely být skryty.

²³ Především pro krátký časový limit, který měl k dispozici.

Osmnáctá část - Vzkříšení Ježíše Krista a biblické zázraky

MOTTO: „*Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu ... Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, jste ještě ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!*“ (1.K. 15:12-15,17-19)

„*Moudrosti sice učíme, ale jen ty, kteří jsou dospělí ve víře ...*“

(1.K. 2:6)

ÚVOD

Tato část patří k duchovně nejnáročnějším v této knize. Nezbyvá než doufat, že duchovně, mravně a rozumově vyspělé křesťany nepohorší natolik, aby o ni klopýtli.

„*Až přijde pomocník, kterého vám chci poslat od Otce, duch pravdy, který vychází od Otce, ten bude o mně vydávat svědectví ... To jsem k vám mluvil, abyste neklopýtli.*“ (J. 15:26-16:1 PNS)

Svědectví vydané v této části nijak nepopírá smysl Kristova života, jeho poselství ani výkupní oběť, jak bude vysvětleno v jejím závěru.

VZKŘÍŠENÍ Z POHLEDU BIOLOGIE

Vzkříšení bylo už od počátku předmětem značné nedůvěry. Pokud máme při výzkumu Písma chceme postupovat podle vědeckých zásad (což znamená respektovat poznatky např. přírodních věd), ale v případě znovuoživení mrtvých těl se skutečně dostáváme do rozporu s poznanými zákony. Dnes už víme, že po přerušení základních životních funkcí dochází v organismu velice brzy (asi po pěti minutách) k postupnému procesu nenapravitelného poškození buněk. Tento proces začíná v nejdůležitějším orgánu těla - v mozku. Ačkoliv na první pohled tělo vypadá zcela neporušené a schopné další existence, v jeho nejelementárnější úrovni (úrovni buněk) tomu tak ve skutečnosti není. Tento klam je způsoben tím, že naše smysly nejsou schopny tyto mikroskopické změny vnímat. To ovšem nic neubírá na

jejich závažnosti. Bible přesto tvrdí, že mrtvá těla některých lidí byla vzkříšena. Je to možné? Jak to lze chápat? Demonstrujeme tento paradox na příkladu Ježíše Krista. Zde nám Písmo poskytuje velké množství údajů o okolnostech jeho smrti a vzkříšení, takže nejsme odkázáni na pouhé teoretizování.

OPĚT NIC NOVÉHO

Této nesrovnalosti si všiml už Rudolf Bultmann (1941), hlavní protagonista proudu označovaného jako dnešní¹ demytologizace Bible, podle nějž „nedošlo ani v případě Ježíše k žádnému skutečnému zázraku, žádnému skutečnému zmrtevýchvstání, neboť Bůh neporušuje sám své přírodní zákony, nýbrž k nám promlouvá a ukazuje nové životní možnosti“. [ENCYKLOPEDIE BIBLE heslo „demytologizace“]

„KŘÍŽOVÁ CESTA“

Ježíšova smrt byla událostí, která rozhodně nebyla ponechána náhodě. Jak si ukážeme, byla to akce pečlivě připravená. Po svém zatčení byl Ježíš skutečně „vydán do rukou hříšníků“ a po odsouzení ani v jeho případě nebyla učiněna žádná výjimka. Byl fyzicky a psychicky týrán, zesměšňován a zbičován. Vynáší si svůj popravčí nástroj, aby jej donesl na místo vykonání rozsudku. To byla běžná exekutivní praxe. Podle všeho byl Ježíš zdatným mužem. Proto už cestou na Kalvárii dochází k zarážející události - aniž Ježíš pod tíhou břemene klesal², vojáci přikazují jakémusi Šimonu z Kyréné, aby Ježíši odlehčil. Dochází zde k podivné změně chování katů k jeho osobě - jinak naprosto bezcitní vojáci mu najednou projevují soucit.

Poznámka: Lze vážně pochybovat o tom, že by takovou pomoc od vojáků dostal, dokonce kdyby pod břemenem skutečně klesal. Už když jim Pilát Ježíše předával, ukázalo se, co v nich je - týrali Ježíše pro zábavu. Byli to oni, kdo upletli trnovou korunu, tloukli jej, šikanovali atd. S odsouzenými na smrt se v zaostalých zemích ještě donedávna jednalo velmi bezcitně. Starověk byl proti dnešní době velmi krutým obdobím dějin.

Situace se zde mění. Všechny následující události až do jeho uložení do hrobky mají pod kontrolou jeho učedníci! Je toto tvrzení příliš odvážné? Posuďte sami.

SETNÍK

Setník, který odpovídal za jeho popravu, později při neobvyklých úkazech Ježíšova skonu zvolal:

„Tento člověk byl opravdu Syn Boží“ a podle Lukáše dokonce „velebil Boha“. (Mk. 15:39; L. 23:47)

¹ Tzv. dnešní demytologizace se distancuje od svých předchůdců, kteří chtěli některé biblické pasáže dokonce zcela odstranit jako ryze mytologické. Současný výzkum ukazuje, že takové zásahy by Bibli nejen neprospěly, ale dokonce by zneemožnily podat její ucelený a smysluplný výklad. To je jeden z důkazů, že obsah biblické zprávy (její kánon) byl shora kontrolován, což souhlasí s jejím tvrzením, že je božského původu.

² Na rozdíl od tradice, evangelia opět nic takového netvrdí.

To je velice zvláštní. Měl by se přece zhroutit v hrůze - dal konečný rozkaz k vraždě Božího syna, a věděl to! Přítomní vojáci a přihlížející už reagují odpovídajícím způsobem. (Mt. 27:54; L. 23:48)

Výrok a chování setníka nám sděluje tyto informace:

1. Tento voják byl dobře obeznámen s tím, kdo Ježíš je.
2. Zatím měl určité pochybnosti, od kterých ale pod vlivem událostí upouští.
3. Ví, že je nutné, aby Boží syn takto zemřel, a byl tedy seznámen se smyslem výkupného.
4. Absence jakýchkoliv výčitek (ba naopak pozitivní reakce) dokazuje, že si je vědom pozitivnosti role, kterou sehrává. Právě on totiž zajišťuje hladký průběh nejen probíhajících, ale hlavně i všech následujících událostí.
5. Vzhledem k tomu, že pochybnosti měla většina učedníků, a to i po těchto událostech, lze se oprávněně domnívat, že setník sám byl tajným učedníkem. Takových měl Ježíš celou řadu.

Musel to tedy být právě tento voják (velitel), kdo už cestou na Golgotu poručil odlehčit ztýranému Ježíši náklad. Dalšími „asistujícími“ učedníky byli: apoštol Jan, jeho matka Marie, Salome, Marie Magdalena a také Josef z Arimatie a Nikodém. (J. 19:25,26,38,39)

OKOLNOSTI KRISTOVY SMRTI

Z textu evangelií vyplývá, že Ježíš byl přibit na kříž³ o šesté hodině (v pravé poledne). O deváté (okolo 15 hod.) vypustil ducha a do západu slunce (okolo 18 hod.) byl sňat.

Poznámka: Židovské počítání času bylo přizpůsobeno určování začátku a konce dne - od západu slunce.

Tato překvapivě rychlá smrt přivedla do rozpaků i Piláta, který se zdál být udiven a dotázal se (opět našeho) setníka, zda je vše v pořádku. (Mk. 15:44) Na těchto rozpacích se až do dneška mnoho nezměnilo. Četné analýzy, jež provedli především lékaři, měly vnést světlo do příliš rychlé Ježíšovy smrti. Většinou se to vysvětluje tak, že Ježíš byl před popravou týrán, a proto byl tak zesláblý, že mukám na Golgotě podlehl už po krátkém čase. Taková objasnění však mají vratký základ. Jak již bylo uvedeno, Ježíš byl patrně zdatný muž. Nebyl typem podvyživeného askety. Na rozdíl od Jana Křtitele chodil na hostiny, což mu také bylo vytýkáno. Od svého jinošství pracoval jako tesař, to je fyzicky namáhavá práce většinou venku na čerstvém vzduchu.

Poznámka: Tesař není stolař, jak bývá někdy s Josefem vyobrazen. Tesař pracuje na stavebních konstrukcích.

Ve svých 33 letech byl Ježíš otužilým mužem v nejlepších letech. Po trýznivé noci diskutoval se soudci velice důvtipně a zcela zjevně v plném nasazení svých duševních sil. Na pěkný kus cesty ze shromáždění před Pilátem na popraviště jej Šimon z Kyréné zbalil nutností nést těžké břevno. Oproti dalším dvěma trestancům, umírajícím vedle něj, nebyl tedy nijak znevýhodňován, naopak - oni museli projít toutéž torturou jako Ježíš, a ještě museli svá břevna sami odnést. Jak je tedy možné, že Ježíš umřel tak brzy?

.....
³ Doslova na dřevo ve tvaru trámu (stauros, xylon). Nelze s jistotou tvrdit, zda šlo skutečně o kříž.

KRISTOVA SMRT

„Tomu, kdo se odebrá na popravu, podá se kousek kadidla v poháru s vínem, aby došlo k oblouznění smyslů.“ (Santh. 43 a TALMUD)

„Ježíš věděl, že je již dokonáno; a proto, aby se až dokonce splnilo Písmo, řekl: ‘Žízním’. Stála tam nádoba plná octa (kyselého vína); namočili tedy houbu do octa a na yzopu mu ji podali k ústům. Když Ježíš okusil octa, řekl: ‘Dokonáno jest.’ A nakloniv hlavu, skončil.“ (J. 19:28-30)

Ježíš ‘umírá’ po požití vína, které mu kdosi podal. Dokonce to vypadá, jako by si toho byl vědom! „Umírá“ takřikajíc na svůj vlastní povel - po své žádosti o nápoj, který předtím okusil jen velmi opatrně. (Mt. 27:34) Všimněme si, že Jan dokonce říká, že „Ježíš věděl, že je již dokonáno“. V rozporu s tím smrt na kříži končívala agónií (bezvědomím), která způsobila poklesnutí nohou a smrt zadušením. Proto ostatním trestancům zlámali nohy.

‘ZÁZRAČNÝ’ NÁPOJ

Na území přední Asie byly tehdy běžné různé prostředky, jež např. tišily bolest, působily omamně apod. Léčitelé se znamenitě vyznali v přípravách směsí s neobyčejnými účinky. ‚Kouzelné‘ přísady mající tu vlastnost, že dokáží člověka uvést do stavu podobného smrti, nejsou žádným ojedinělým jevem. Těchto přísad je známá celá řada. Jsou to např. *tetrodotoxin* - jed z mořské fegy, extrakt ze stromu *manzinella* nebo (a to je nejzajímavější příklad) extrakt z rostliny, která je v Evropě známá jako *tolita lékařská* (*vincetoxicum hirundinaria*). Je to blízká příbuzná asijské rostliny *asclepias acida*. Na hrobech prvních křesťanů v římských katakombách je znázorněna právě tato *asclepias acida* s podlouhlými plody, avšak v Evropě se v této podobě nikdy nevyskytovala. Její evropská forma *tolita* se ve Švýcarsku nazývá „*Maisterkraut*“ - bylina mistrů, v Rakousku „*Judenwurz*“ - Židovský kořen nebo „*Weisse Kreuzwurz*“ - bílý křížový kořen.

Používání takových přísad je často popisováno i v literatuře. Nejznámějším příkladem je příběh Romea a Julie⁴. Zdánlivá smrt je stav podobný hlubokému spánku, kdy dotyčná osoba nejeví žádné známky života, jako je dýchání, tlukot srdce a puls. Z popisu evangelií se to jeví tak, jakoby Ježíš a některý z jeho učedníků využili zvyku podávat trestancům opojný nápoj k zavedení jakési „narkózy“.

Poznámka: Tento nápoj se podával před popravou v poháru, který byl Ježíši podle zvyku skutečně nabídnut. Zde je tedy opět odchylka od zvyklostí římských poprav - Ježíši byl jeho nápoj podán ještě i na konci poprav, a to na stvolu yzopu v houbě!

DIAGNÓZA SMRTI

„Když přišli k Ježíšovi a viděli, že je již mrtev, kosti mu nelámali, ale jeden z vojáků mu probodl kopím bok; a ihned vyšla krev a voda. A ten, který to viděl, vydal o tom svědectví, a jeho svědectví je pravdivé; on ví, že mluví pravdu, abyste i vy uvěřili. Neboť se to stalo, aby se naplnilo Písmo: ‘Ani kost mu nebude zlomena.’“ (J. 19:33-36)

.....

⁴ O osobnosti Williama Shakespeara se dosud vedou spory. Jeho dílo disponuje tak velkou slovní zásobou a obsahuje tolik přesných a v té době běžně nedostupných údajů a informací (např. z politického zákulisí), že někteří odborníci zpochybňují Shakespearovo autorství a toto jméno považují spíše za pseudonym zřejmě větší skupiny velmi vzdělaných autorů.

Výron krve a vody vykladačům opět působí těžkosti. Jedni mohou tuto událost pojmut jen jako zázrak, neboť u zemřelého je krevní oběh zastaven, jiní zase dávají přednost symbolickému výkladu elementů vody a krve. Také vědci z oblasti přírodních věd se pokoušeli tento jev vysvětlit tak, že na vodu pohlíželi jako na krevní sérum, které se tvoří při rozpadu krve. Jenže k podobnému rozpadu dochází nejdříve za šest hodin! Ježíš zemřel okolo třetí hodiny odpoledne a do západu slunce (okolo šesté hodiny) už byl sňat. Voják bodl Ježíše ještě před tím, než Josef z Arimatie požádal o vydání Ježíšova těla, což odhadem mohlo být někdy v polovině tohoto tříhodinového intervalu, tedy jednu až dvě hodiny po Ježíšově „smrti“. Ani tato varianta tedy nepřichází v úvahu.

***Poznámka:** Slovo nyssein překládané jako bodnutí kopím znamená doslova jen lehké bodnutí. Takovým testem bývalo zjišťováno, zda trestanec nesimuluje smrt. Živý člověk by na bolest zareagoval. Už latinská Vulgáta jej nesprávně překládá jako aperire - otevření (otevřel mu bok kopím [KB]). Tato rána tedy nebyla nijak životu nebezpečná.*

I když uplynulo ještě mnoho staletí, než byl objeven krevní oběh, bylo už za časů Ježíše známo, že mrtvoly nekrvácejí a v ranách právě zemřelého není vidět krevní sérum. Už Origenés, ačkoliv věřil, že Ježíš už byl mrtvý, když z rány vyšla krev a voda, pronesl myšlenku, že 'mrtvoly přece nekrvácejí'. Evangelium ještě zdůrazňuje, že ihned vyšla krev a voda, což skutečně vypadá na fungující krevní oběh.

***Poznámka:** Jedním z „důkazů“ falzifikace tzv. Turínského plátna je argument, že dotyčný v plátně krvácel, a tudíž nemohl být mrtvý. Krev z ran se roztékala ještě v době, kdy tělo zabalené do plátna už bylo v horizontální poloze. Pokud je plátno falzifikátem, musel jej vytvořit skutečný znalec, o čemž svědčí i stálé spory odborníků o jeho pravosti.*

Spojení 'krev a voda' může být květnatým orientálním vyjádřením, které mohlo mít za cíl sdělit, a zároveň i skrýt skutečnost, že Ježíš krvácel. Pokud například chcete biblickou terminologií o někom říct, že je tělesný (ve smyslu živočišný, instinktivní jako opak duchovního) použijete gramaticky podobně květnatého spojení 'tělo a krev' (tj. instinkty a zděděné vlastnosti; Ga. 1:16 KB, PNS).

PŘÍPRAVA POHŘBU

Další zvláštní okolností byla pohotová přítomnost zcela nové hrobky v těsné blízkosti Golgoty. Hrob pro Ježíše musel být podle židovských zvyků skutečně nepoužitý. Popravený zločinec byl považován za nečistého, a kdyby byl položen do starého hrobu, znesvětil by tak pietu ostatních pochovaných. Proč byl tak blízko veřejného popraviště? Ačkoliv apoštolové do poslední chvíle nemohou uvěřit, že je jejich mistr skutečně hodlá opustit, a po naplnění jeho slov jsou zcela zdrceni a bezradní, Josef z Arimatie v zákulisí těchto událostí činí systematické a cílevědomé přípravy. Kupuje hned vedle Golgoty zahradu a dopředu zde nechává vysekat ve skále hrobku. Později nakupuje rozměrná plátna a velké množství směsi myrty a aloe - celkem asi 33 kg⁵! Vzniká otázka: K čemu? Někteří teologové se domnívají, že zde mělo dojít k nabalzamování Ježíšova těla olejem s přimíšenými aromatickými látkami. Myrtu používali k balzamování např. Egypťané. Rabínské texty se však

5 100 liber (J. 19:39)

o balzamování v souvislosti s pohřbem nikde nezmiňují. Zemřelý byl pouze potřen olejem. O používání těchto látek, natož v takovém množství, není nikde žádná zmínka a nikdy to nepatřilo k židovským zvykům. Vždyť k aromatizování oleje stačí řádově několik desítek gramů koření. Kromě toho by bylo popsání balzamování zcela nesmyslné. Z těla by se totiž musely vyjmout útroby, aby nebylo roztrženo hnilobnými plyny. Provést něco takového s mrtvým by pro Židy bylo něčím zcela mimořádným a urážlivým⁶. Proto vypadají všechny biblické výklady tohoto místa v Janově evangeliu zcela nesmyslně. Jeden z jejich autorů, exeget Haenchen, proto pronesl jen resumé:

„*Pisatel tohoto verše neznal ani židovské rituály, ani neměl žádnou představu o balzamování ...*“

DVA POHŘBY V JANOVĚ EVANGELIU

Kromě pohřbu Ježíše Krista nám Janovo evangelium přináší zprávu o pohřbu Ježíšova přítele Lazara. Tento pohřeb v kontrastu s pohřbem Ježíše odpovídá skutečným židovským zvykům. Evangelium popisuje, jak měl Lazar ruce, nohy a tvář (nejspíš ale celé tělo) ovázány lněnými pásy, řecky *keiriai*. Naproti tomu při popisu plátna, do kterého byl zahalen Ježíš, používá Jan úplně jiný výraz, a to *othonia*, což nejsou obvazy, ale 'plátna'. Lazarova hlava byla ovázána (*peridedemenos*) tím, čemu se říkalo sudarium. Patrně šlo o pás ovázaný přes bradu, aby se předešlo poklesnutí čelistí. V případě Ježíšova pohřbu použil Jan opět jiné slovo. Ježíšova hlava nebyla ovázána sudariem, nýbrž spíše 'zahalena' (*entetyligmenon*). Ba ještě více, zmiňuje se o tom, že plátno měl 'položeno na/přes hlavu' (*epi tes kephales*). U Lazarova vzkříšení má být nepochybné, že vzkříšená osoba před tím zemřela a byla pohřbena. V případě Ježíše všechno ukazuje na to, že nešlo o obyčejný pohřeb.

JEŽÍŠŮV POHŘEB A VZKŘÍŠENÍ

„*Vzali Ježíšovo tělo a zabalili je s těmi vonnými látkami do lněných pláten (ovinuli prostředradly [KB]), jak je to u Židů při pohřbu zvykem*“ (J. 19:40)

Tyto úkony provedli za nepřítomnosti učedníků Nikodém a Josef z Arimatie. Za nimi přišly ženy z Galileje, aby se podívaly na hrob a na to, jak bylo Ježíšovo tělo uloženo. (L. 23:53-55 KB, EP, Sýkora, SEB) Podle židovských zvyků by tělo zemřelého bylo nejprve omyto. Potom by bylo namazáno aromatickým olejem, byly by ostříhány vlasy, tělo by bylo opět oblečeno a potom by byl obličej zakryt plátnem. Omytí těla bylo tak důležité, že jako jediné muselo být vykonáno i o sabatu. Evangelia se o žádném z těchto úkonů nezmiňují. Až v neděli chtěly tyto tradiční úkony provést Marie Magdalena, Jakubova matka a Salome (Mk. 16:1), které zřejmě nic mimořádného netušily. Josef a Nikodém neměli v úmyslu Ježíše pohřbít. Spíše tu byl zájem zajistit mu bezpečnost, aby mohl být v klidu léčen, a k tomu se žádné jiné místo nehodilo lépe, než hrob pro toho, koho pokládali za mrtvého. To, že se o rozhodujícím omytí mrtvého, prováděném při židovských pohřbech, nic nedočteme, je pochopitelné. Josef Ježíše neomyl, protože ten nebyl mrtvý. Použijeme-li lékař-

⁶ Není to zrovna „košer“ informace!

ský výraz, omytí by bylo v každém případě kontraindikativní, neboť by způsobilo nové krvácení čtených ran a jejich další infikaci. Aby se tomu zabránilo, byla místo toho na tělo opatrně nanášena silná vrstva preparátu z léčivých bylin. Léčivý a desinfekční účinek bylin čeledí *aloe* a *myrty* snad není třeba komentovat. Tím se vysvětluje, proč byla připravená hrobka tak blízko. Šlo zde o čas - s resuscitací nebylo možno příliš otálet. Těmito úkony byl Ježíšův stav stabilizován a čekalo se už jen na příchod cherubů, kteří převzali kontrolu nad jeho oživením. (Mt. 28:2; L. 24:4) Celou akci Ježíšovy 'smrti a vzkříšení', včetně jejich příprav, si nyní můžete sami snadno zrekapitulovat.

ZABEZPEČENÍ VÝVOJE LIDSTVA A VÝKUPNÉ

Jan ve své zprávě uvádí, že Ježíše připravili k pohřbu, jak je to u Židů zvykem. Vlastní líčení těmito zvykům ale vyloženě odporuje. Proč to udělal? Neznal snad židovské pohřební zvyky? To v žádném případě. Znáť je musel už proto, že byl Žid a vyrostl v Judeji, a potvrzuje to i jeho vlastní popis Lazarova pohřbu. Je pochopitelné, že tato fakta bylo nutno pro celou následující éru křesťanství důkladně skrýt. Janovo svědectví je ze všech evangelií nejmladší a bylo napsáno pro jistotu až mnoho let po těchto událostech, kdy už bylo jejich věroučné podání dostatečně vžito. Jan od nich tímto způsobem ještě odvádí pozornost.

Pán Ježíš nutně potřeboval, aby jeho následovníci měli nezlomnou víru - víru, že Bůh je schopen křísit mrtvé. Jen díky ní mohli překonat všechny útrapy, jež je čekaly, a zvítězit nad světem. (1.J. 5:4) Vzhledem k tomu, že v tehdejších stupni poznání to lidstvu nebyl schopen přesvědčivě (logicky, vědecky) vysvětlit - jako ostatně mnoho dalších věcí, byl nucen učedníky přesvědčit těmito slovy:

„Věřte mi, že já jsem v Otci a Otec ve mně (pro slova, která k vám mluvím - verš 10); ne-li, věřte aspoň pro ty skutky.“ (J. 14:11)

Jde opět o nouzový způsob jak zabezpečit, aby křesťané duchovně rostli a aby se vývoj lidstva ubíral požadovaným směrem. Je to popsáno v úvodu 16. části. Z ryze právního hlediska tedy výkupné nebylo složeno na Golgotě, ale bylo složeno tím, že Ježíš prostě odešel ze světa a zanikl jako syn člověka.

Poznámka: Je zřejmé, že takový prostý Ježíšův odchod by žádný dojem nezanechal, nemluvě o tolik potřebném probuzení víry a spontánním entuziasmu, který majestát jeho smrti vyvolal. Tím, že jako první z lidstva duchovně a mravně dospěl, získal Ježíš nejen právo na život, ale i na správu naší země. Ježíš měl právo zaujmout Adamovu pozici, stát se tak knížetem celé země⁷ a řídit budování a výchovu (počáteční vývoj) nejnovější a stvořitelky nejdokonalější civilizace - lidstva. Svým odchodem obětoval skutečně hodně.

Ap. Pavel vysvětluje, že k položení výkupní oběti nedošlo v pozemské, ale skutečně v nebeské „svatyni“:

„Vždyť Kristus nevěšel do svatyně, kterou lidské ruce udělaly jako napodobení té pravé, nýbrž vešel do samého nebe (do 2. nebes), aby se za nás postavil před Boží tvář... A neve-

⁷ (Za. 4:14) K přijetí této funkce na zemi se jej snažil zlákat satan. (Mt. 4:8,9) Tato funkce odpovídá v 1. nebesích funkci archanděl (zastává Michael), ve 2. Ji Izajáš označil jako Panovník a Král (zastává Ji DJK).

šel do svatyně s krví kozlů a telat, ale jednou provždy dal svou vlastní krev (tedy až zde), a tak nám získal věčné vykoupení.“ (Žd. 9:24,12)

Člověk Ježíš přece jen musel zemřít a musel tedy být i vzkříšen - ale v těle cheruba DJK. To vše se událo až v těchto 2. nebesích:

„Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému (DJK), přivedli ho k němu. A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctívali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno.“ (Da. 7:13-14)

Poznámka: Cherubové museli provést proměnu kvality jeho těla z tělesného na duchovní, protože: „Vždyť i Kristus jednou vytrpěl smrt za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl sice usmrcen po tělesné stránce, ale po stránce ducha se mu dostalo nového života⁸. (... byl usmrcen v těle, ale oživen v duchu PNS). Tak šel a přinesl zprávu duším uvězněných (duchům ve vězení; EP a další) ... “. (1.Pt. 3:18,19 Petrů) Tento duchovní stav (duchovní tělo) byl pro uvězněné anděly důkazem úspěšnosti jeho života. (viz 12. část; srov. Fp. 3:21)

ZÁVĚR

Tato událost jednoznačně potvrzuje správnost našeho předpokladu, že skutečně mrtvá těla přivést k životu nelze. Je to v rozporu s biologickými zákony stvoření. Nemohlo tomu tak být ani v ostatních případech „vzkříšení“. Zde šlo velmi pravděpodobně o nemoc, diagnosticky i dnes těžko zjištělnou, zvanou *katalepsie*. Je známo mnoho případů obživení „mrtvých“ a to i po jejich uložení do hrobu. V nedávné minulosti byla proto mrtvým, pro všechny případy, dávána asi třídenní lhůta, než byli pohřbeni.

Dramatická událost Ježíšovy „smrti a vzkříšení“ potvrzuje ještě jeden důležitý poznatek - Bůh není kouzelník, nekoná nadpřirozené zázraky⁹ a v žádném případě neporušuje jednou dané platné zákony, a to ani přírodní. Jaký větší důvod by pro zázrak mohl mít než tento - vzkříšení svého milovaného syna! Pavel ve svých slovech „nebyl-li Kristus vzbuzen z mrtvých, je naše víra marná“ neříká, kde byl Kristus vzbuzen. Pro křesťany je především důležitá informace, která z jeho výroků plyne, že totiž „není-li Bůh schopen křísit mrtvé, veškeré jejich snažení v zájmu Božího království je marné“.

Poznámka: Celá tato Pavlova stať se především snaží obhajovat Boží schopnost křísit mrtvé (z hádu). Vzkříšení Krista je zde uvedeno jako důkaz, k čemuž celé drama evangelií skutečně mělo sloužit. Víra v Kristovu smrt a vzkříšení byla v křesťanské teologii záměrně neoddělitelně spojena s dalšími naukami (výkupné, odpuštění, spasení, budoucí vzkříšení atd.) v pevný naukový systém, dodávající křesťanům potřebnou životní jistotu. Proto víra ve smrt

⁸ Podle poznámky k tomuto textu v Sýkorově překladu „zde tělem (Petr) myslí lidskou přirozenost Kristovu ve stavu jejího ponížení (srov. Ř. 8:3 EP překládá vyhybavě), duchem pak jeho duši s božstvím spojenou a oslavenou.“ Text je zde dokonce dáván do kontextu s 1.Kor.15:44. To souhlasí s naší interpretací.

⁹ Snad jen v původním slova smyslu „za zrakem“, čili skutky, jejichž podstata zůstala nepostřehnutá a které se jako zázrak mohou jevit.

a vzkříšení Krista, jak jsou popsány v evangeliích, měla být neotřesitelná. Její předčasné zpochybňování by bylo závažným přestupkem proti Bohu a lidstvu.

Význam víry se postupem doby mění¹⁰. (1.Pe. 1:8,9) Víra sloužila jako most pro překlenutí propasti nevědomosti. Proto byla tak důležitá a tolik ceněná už v předkřesťanských dobách. Umožňovala niterně přijmout tehdy rozumem většinou nevysvětlitelné sliby a obraz chápání světa. Byla pouze jakýmsi nouzovým zabezpečením podmínek pro zdravý duchovní vývoj Božího lidu. Dnes už můžeme mnoha Božím záměrům rozumět díky znalostem stvořených zákonů, které nám umožňují racionální pochopení biblického poselství a biblických proroctví. Přichází tedy doba, o které předem hovořil apoštol Pavel:

„Máme totiž částečné poznání a částečně prorokujeme; ale až přijde to, co je úplné, bude odstraněno (zanikne [Petrů, Žilka]; vyhlazeno bude [KB]) to, co je částečné.“ (1.K. 13:9,10) Tím jen potvrdil Kristova slova:

„Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to neunesli.“ (J. 16:12)

Poznámka: *Některé historické údaje v této kapitole byly převzaty z knihy Holgera Kerstena „Ježíš žil v Indii“.*

¹⁰ Nehledě k tomu, že dnes už mnozí ani nejsou víry schopni. Racionálně orientovaní lidé měli s vírou vždy problémy - viz např. apoštol Tomáš. Proto je více věřících v řadách žen.

Epilog

Období „dětství“, dětství lidstva pomalu spěje ke svému konci. Kristus nyní hledá ty křesťany, kteří projevují duchovní zralost a budou ochotni převzít odpovědnost dospělých v novém, přicházejícím věku.

VĚDECKÉ STUDIUM BIBLE

MOTTO: „Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, ... nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci.“ (Ž. 1:1,2)

„Vědecké poznání je někdy dalekohledem, jindy lupou. Dokáže vidět jasné barvy tam, kde prosté oko nevidí nic než matné skvrny.“ („OMEGA“ 2/94 str. 59 magazín pro popularizaci vědy.)

„Jeho věcnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu.“ (Slova ap. Pavla v dopise Římanům 1:20)

ÚVODEM VŠEM ZÁJEMCŮM O VĚDECKÉ STUDIUM PÍSMÁ

„Když Ježíš dokončil ta slova, zástupy žasly nad jeho učením; neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako jejich zákoníci.“ (Mt. 7:28,29) S postupujícím porozuměním se Bible začíná jevit jako mozaika, jejíž jednotlivé části jsou mnohdy nejen rozházené, ale i nekompletní. Jako by bylo nutné tyto části nejprve sesbírat, poskládat a na základě znalostí platných přírodních a společenských zákonů ještě doplnit.

Poznámka: Takový postup při výkladu Bible je v souladu s tvrzením Jana Amose Komenského, podle něž existují tři Boží knihy (svaté pandekty), z nichž lze čerpat moudrost - příroda a její poznatelné zákony, lidská mysl a Boží zjevení. (Obecná porada - Pampaedia II, 17, sv.3, s.20-21) Komenský dokonce hovořil o principu, jež dnes nazýváme antropický.

Tento úkol je natolik náročný, že jej nelze provést pouze využitím rozumu a logiky, ale využitím vědecké metody, což potvrzuje i celá tisíciletá historie studia Bible. Všeobecného souhlasu vykladačů Písma nebylo nikdy dosaženo. Lze předpokládat, že většina současných křesťanů a vážných badatelů Bible nepřišla do bližšího kontaktu s vědeckou prací. Pojmy „věda“ nebo „vědecké postupy“ na ně mohou působit nepřístupně a odradit je od

tohoto způsobu studia Bible. Cílem tohoto rozboru je snaha odstranit některé obavy a ukázat, že princip vědy je, jako každá základní pravda, jednoduchý a každému skutečně se snažícímu člověku pochopitelný.

PRAVDA

Vědu lidé zavedli proto, aby jim zjevila pravdu. Mnoho lidí touží znát pravdu, ale mnoho jiných zase tvrdí, že pravdu poznat nelze - protože vše je jen relativní. Tito lidé pravděpodobně vůbec nevědí, po čem touží, respektive o čem mluví.

Taková pravda, jakou bychom ji často chtěli mít, ve skutečnosti neexistuje. Pojem pravda je nesprávně zavedený a je matoucí - pravda je vlastnost - její pravé jméno je pravdivost. Naše různá tvrzení jsou proto jen více nebo méně pravdivá. Pokud bychom to chtěli vyjádřit v procentech, tak od 0% (naprostá lež) až po 100% (jako např. že $1+1=2$). Oba zmíněné extrémní (0% a 100%) jsou však bohužel velmi vzácné. Ani ne proto, že by jich tak málo existovalo, jako spíš proto, že je nejen velmi pracné je objevit, ale i smysluplně vyjádřit, protože jsou složité. Ty vzácné známe totiž jen díky jejich jednoduchosti. Proto vědec, aby byl schopen pravdu vyjádřit (hovoříme-li o pravdě ve vžitém smyslu), musí vytvářet zjednodušené modely¹. Tím sice snižuje její pravdivost, ale jen takové modely mají vypovídací nebo vyučovací schopnost. Například absolutně dokonalý model vesmíru (ani kdybychom jej znali) by nám nebyl k ničemu - byla by to kopie vesmíru! Lze tedy říci, že proces poznání je pouze procesem přibližování se k pravdě (srov. 1.Kr. 8:2), jejíž stoprocentní hodnota může ležet dokonce až kdesi v nekonečnu. Předměty našeho výzkumu jsou totiž často v stálém procesu vývoje a změn.

TŘI STUPNĚ VĚDECKÉHO VÝZKUMU

Věda, protože si je vědoma těchto komplikací, rozděluje své závěry podle uznaného stupně pravdivosti. Známe je základní dělení na tři stupně:

- **HYPOTÉZA** - logická dedukce utvořená z momentálně existujících vědomostí o daném jevu nebo objektu.
- **TEORIE** - vzniká rozpracováním a upřesněním hypotézy pomocí rozšířených vědomostí - množstvím dalších shromážděných podkladů a dedukcí. Poznatky teorie by měly potvrdit eventuelní předpovědi hypotézy.
- **SKUTEČNOST** různého stupně pravdivosti (!) - výsledek úspěšného ukončení důkazního procesu (verifikace). Potvrzení předpokladů teorie. (V případě exaktních věd - zkouška, experiment, výpočet. Také objev, že hypotetický objekt [vlastnost] má v prostředí okolních jevů smysl. Potvrzení předpovědi teorie, atd.)

Celé vědní obory lze zhruba rozdělit podle míry jejich pravdivosti na:

- *exaktní*, které operují až se 100% pravdivostí (přírodní vědy)
- *empirické*, vycházející ze zkušenosti a zatížené značnou mírou nepřesnosti (společenské vědy)

¹ Grafické, matematické či verbální. Dělalji to i lidé v běžném životě - díky tomu vzniká dojem, že má každý „svou pravdu“.

NÁSLEDKY NEDŮSLEDNOSTI

Vědec musí při hodnocení svých tvrzení vycházet z toho, co ví, a nikoliv z toho, co ve skutečnosti neví. Proto musí tyto stupně důsledně rozlišovat. V praxi se stává, a dokonce i ve vědeckých kruzích, že jsou stupně pravdivosti svévolně zaměňovány. Např. teorie evoluce druhů (jde skutečně jen o teorii!), vědecký světový názor (šlo dokonce jen o názor!). To vede postupně k vytváření vědeckých mýtů a jejich 'uctívání'. Bez takového vztahu jsou totiž neudržitelné.

SITUACE KŘESŤANŮ

Vykladači Písma si často ani nechtějí uvědomovat, že nějaké stupně pravdivosti vůbec existují, a ledabyle je zaměňují, což mívá tragické následky - ustrnutí výzkumu, bezradnost a ztráta důvěry inteligentních členů takové racionalistické skupiny nebo církve v její vedení, návrat k mystice, k dogmatismu, nástup byrokratické moci atd. Tito badatelé netuší, že v podstatě postupují metodou výzkumu, protože se však svoji práci snaží zasadit do nějakého mystického rámce (zpravidla víra v přímé Boží řízení, pocit vyvolení atd.), zásady vědeckého postupu nerespektují. Toto je staletými posvěcený, tradiční postoj mnoha křesťanů, který je utvrzován hledáním pravdy v její 100% podobě. Důsledkem takového hledání a nalézání pak bývá „černobílé“ vidění světa a neochota ze svého názoru jakkoliv slevit. Tato situace vychází z nepochopení skutečného stavu věcí, z nepochopení Stvořitelovy koncepce a způsobu nabízené pomoci.

Poznámka: Jeho pomoc je především pomocí ve prospěch výchovy a vývoje jeho lidu, přičemž v současné době už jde o výchovu pro vstup do stavu svobodných dědiců Božského království. (Viz 3. a 5. část) S aktivní Boží pomocí lze obecně počítat především v situaci, která je skutečně nad sílu člověka. (1.K. 2:9,10)

Vzhledem k tomu, že hlubší poznání je možno svěřit pouze zralým, uvedené snahy křesťanů nemohou mít a zpravidla ani nemají jeho podporu.

ALE LZE VĚDĚ VŮBEC DŮVĚŘOVAT?

Pro laika sledujícího práci vědy může být někdy až nepochopitelné, jakým způsobem může věda ke svým závěrům dospět. Z jakéhosi 'nic' si někdy vědci dovolí vytvářet závažné závěry, a dokonce se jimi i řídit! To je vedle problému o poznatelnosti pravdy další problém, který může laika zbavovat důvěry k vědě. Vždyť věda se už tolikrát zmýlila! Je nejvyšší čas zbavit se nezdravé touhy a nezdravých nároků na dokonalost, a to nejen u věřících, ale i nevěřících. Dokonalost je nutno nejprve velmi pracně budovat ve všech sférách života. Není cílem a ani v možnostech této publikace podrobně popsat metody výzkumu a zpracování poznatků, které dnešní věda využívá. Vzhledem k zmíněným problémům bude užitečné přiblížit způsob, který lze označit pro vědce jako vrcholný, avšak pro laiky zdánlivě až tajemný a nedůvěryhodný.

INTUICE

Lidský mozek má některé zajímavé automatizované schopnosti. Jednou z nich je ta, kterou psychologové nazvali *mozková asociace*. Jedná se o vlastnost, se kterou se každý člověk

denně setkává - jedna myšlenka, vzpomínka nebo podnět vyvolá automaticky odezvu - jinou vzpomínku nebo myšlenku. A tak např. vůně jablečného závinu vám vyvolá vzpomínky třeba na prázdniny u babičky, které jej tak výborně pekla. Složitějším procesem je pak *intuice*. To je mechanismus rovněž popsáný psychology. Intuice vyžaduje znalost velkého množství údajů. Mozek automaticky vybere ty, které jsou nějak příbuzné, a v myslí člověka je uvede do souvislosti. Tato schopnost je u různých lidí různě vyvinuta, a jedince, kteří v tomto ohledu vysoce převyšují ostatní, jsme pak zvyklí nazývat génii. Intuici nelze spustit vlastním úsilím, lze jí snad jen připravit podmínky (někteří lidé např. rádi uvažují v chůzi). Mnozí významní myslitelé proto přišli na své objevy nebo ke své inspiraci v situaci, kdy o to nijak neusilovali - při běžných činnostech. Jejich mozek prostě stále pomalu zpracovává nabyté zkušenosti a náhle, zcela náhodně spojí ty, které dají konkrétní smysl. Vnuknutí ...?

INTUICE VE VĚDECKÉ PRAXI

Podobně pracují i špičkoví vědci - vědci s tvůrčími schopnostmi. Z toho, co už vědí, je intuice přivede ke správným otázkám a pomůže i při hledání provizorní odpovědi. Tak vznikne hypotéza. Její dokazování je už spíše rutinní záležitostí, kdy se zjišťují potřebné údaje, které se metodicky zpracovávají a třídí. Intuitivní způsob práce se užívá v mnoha vědeckých disciplínách, a to se značnou účinností. Typickým příkladem mohou být vědní disciplíny jako atomová fyzika nebo astronomie. Vědci zde někdy musí pracovat s jevy, o jejichž podstatě mnoho nevědí (elektrina, gravitační pole, elementární částice atd.). Z toho mála, co vědí, jsou pak nuceni vytvářet hypotetické modely, díky kterým mohou dále pokračovat ve výzkumu. Někteří vědci proto docházejí k závěru, že náš vesmír je díky tomuto postupu poznatelný a obdivují se tomu. Jeho tvůrce jakoby zanechal jakési „schody“ tam, kde by věda musela narazit na nepřekonatelný problém². Badatel se zde pochopitelně dostává na „tenký led“, což klade vysoké nároky na jeho důslednost a preciznost logiky úsudku³. Vědecký výzkum Bible v dnešní době ukazuje, že takové „schody“⁴ jsou i v Písmu a umožnily nebývalý pokrok v porozumění⁵ Božímu slovu.

INTUICE PŘI VÝZKUMU BIBLE

Zkoumání Bible je rovněž tvůrčí práce, a i zde je významným pomocníkem intuice. Někdy je například třeba řešit případy, kdy nelze nalézt takový důkaz, který by poctivého badatele natolik uspokojil, aby svoji tezi prohlásil za pravdivou. Biblická zpráva je příliš stručná - některé informace jakoby chyběly - a jiná část Bible ji nijak nedoplňuje. V takových případech se na základě stanovených předpokladů postupuje tímto způsobem:

.....
2 Jde o tzv. antropický princip.

3 Toto riziko, nikoliv metoda, je zdrojem mnoha vědeckých omylů.

4 Tímto způsobem je zároveň znemožněno předčasné a nekompetentní odhalení závažných informací. ‚Schody‘ nelze přeskakovat.

5 Tato publikace ani zdaleka nevyčerpává rozsah do současné doby odkrytých biblických informací.

- Podle zkušenosti zde jako základní předpoklad stojí tvrzení, že ani taková zpráva pravděpodobně nebyla do Písma zahrnuta bez určitého záměru. Měla by tudíž nést nějakou potřebnou informaci⁶.
- Z této zprávy je následně logickou dedukcí „vypreparována“ obsažená informace (přesněji její náznak), se kterou se dále pracuje jako s pravdivou. Informací může být i „podezřelé mlčení“ Bible. Pomocí zde bývá vedle znalosti Písma právě intuice a znalost *zákonů stvoření* - nazvěme tak přírodní a všechny ostatní vědou zkoumané zákony.
- Jako potvrzení správnosti této informace (důkaz) se pak dále hledá její smysl v prostředí okolních jevů.

Tento postup vypadá na první pohled velice odvážně. Pozoruhodné objevy, které byly tímto postupem učiněny, nasvědčují však tomu, že je správný a že v Písmu je tímto způsobem skryto ještě velké množství informací. Tak se už mnohokrát potvrdil poslední bod naší *konvence*, tj. že Písmo neobsahuje bezcenné informace. I zdánlivě bezvýznamná zpráva, nebo dokonce i věta může obsahovat důležitou informaci.

Poznámka: V této souvislosti je dobré si uvědomit, že toto tvrzení má i svoji logiku. V biblických dobách bylo provedení zápisu (a počítalo se i s budoucím opisováním) nepoměrně pracnější a tedy i nákladnější než dnes, a to tím více, čím dále jdeme zpět do minulosti. Na počátku se psalo na hliněné či kamenné destičky rydlem! Pisatelé neplývali slovy.

ÚVOD KE KONVENCI VĚDECKÉHO STUDIA BIBLE

Výzkumu Bible bylo věnováno v průběhu celé křesťanské éry mnoho úsilí. Přesto se nepodařilo dosáhnout uspokojivých výsledků. Důkazem je dnešní stav výkladu: mnoho různých, často zcela si odporujících výkladů. Přesto podle biblických předpovědí má v dané době dojít k zvýšenému zájmu o tyto spisy a k jejich úspěšnému vyložení. „*A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce. Mnozí budou zmateně pobíhat, ale poznání se rozmnoží.*“ (Da. 12:4)

SITUACE

Žijeme v éře vědy. Lidé pochopili, že objekty a úkazy ve světě, ve kterém žijí, jsou poznatelné. Pochopili však také, že proces poznání je velice náročný - myslitelé a později badatelé museli často projít „slepými cestami“. Ve snaze předejít těmto komplikacím vyvíjeli a zdokonalovali tito lidé postupně svůj přístup a metody zkoumání. Prudký rozmach vědy ve dvacátém století nedává místo pochybnostem o účinnosti těchto metod.

KŘESŤANÉ

Vzhledem k existujícím značným problémům při výkladu Písma by křesťané neměli být lhostejní vůči této skutečnosti, ale měli by využít současných znalostí a moderních metod výzkumu ve prospěch „*Božího království*“.

.....
⁶ Viz konvence.

To, že se věda a technika v současné době jeví jako hlavní příčina zla a ničení země, by křesťany nemělo zmást natolik, že by vědu zavrhli jako „nástroj bezbožných“. Tendence k takovému uvažování jsou velice nebezpečné a mohou vést až k myšlenkové pohodlnosti. Přitom poměrně jednoduchou úvahou lze přijít na to, že taková tvrzení jsou demagogická. To znamená, že zneužívají pravdivých skutečností k dokazování nepravdivých tvrzení. Vždyť neznalost a nedostatek morálních vlastností vždy byly, jsou a budou největšími nepřáteli lidstva. Kolikrát už byla přetřásána myšlenka, kterou zná snad každé malé dítě, že nůž je nejen nepostradatelným nástrojem, ale že s ním lze i zabít? Věda je mimořádně mocným nástrojem. V rukou zločinců (ale i nezodpovědných lidí) se však pochopitelně stává mimořádně nebezpečnou zbraní. Jsou to právě křesťané, kteří jsou programově vychováni k vysoké morálce a odpovědnosti. Nepatří snad právoplatně autorita nad tímto „nástrojem“ právě nejvyspělejším z nich?⁷

STAV VÝKLADU BIBLE

Křesťané se obecně domnívají, že Bůh nám odmítá některé věci zjevit a pod vlivem tradičního chápání je považují za jakési svaté tajemství. Následkem toho považují výklad Bible v podstatě za ukončený a netroufají si klást další otázky. Proti tomuto postoji však stojí tyto skutečnosti:

- Písmo obsahuje velké množství doposud nepochopeného textu. Jaký to má účel?
- Písmo obecně hovoří o poznatelnosti všech věcí, tedy i o poznatelnosti sebe samých. (L. 8:17; L. 12:2)
- Zmíněná nejednota ve výkladu Bible poukazuje na to, že něco není v pořádku - výsledky objektivního výzkumu se nemohou lišit.

Těm, kdo nejsou ochotni smířit se s danou situací a cítí potřebu pracovat na nápravě tohoto stavu, jsou nabídnuty následující zásady pro studium Bible.

LOGICKO - EMPIRICKÁ KONVENCE STUDIA BIBLE

- Přírodní a všechny ostatní vědou zkoumané zákony jsou zákony stvoření. Jsou to tudíž Boží zákony. (Ř. 1:20)
- Bůh z principu respektuje jednu stanovené zákony. Z tohoto důvodu nemůže být absolutně všemohoucí. Jeho „všemohoucnost“ spočívá ve schopnosti dosáhnout prakticky čehokoli⁸, nikoli však jakkoli. Výraz překládaný jako „všemohoucí“ lze přeložit jako „všemocný“ nebo „vševládný“.
- Obsah Bible je v souladu s poznanými, ale i doposud nepoznanými zákony stvoření. To svědčí ve prospěch jejího tvrzení, že pochází z Božího ducha. Musí to tedy platit i o zdánlivě nepochopitelných úkazech (zázracích).

⁷ Nejde zde o snahu diskvalifikovat lidi jiného „světonázoru“, ale takové právo patří morálně a duchovně vyspělým lidem.

⁸ Znalost stvořeného systému, zkušenost a schopnosti 1. 2. nebo až 3. nebes (viz 4. část) jsou natolik hluboké a vyčerpávající, že nebesa jsou schopna řešit problémy a operace, které by se i nám dnes, při našich znalostech, mohly jevit jako nemožné. Jako Bůh, u něž je všechno možné, se jevil především lidem starověku. (Srov. Mt. 19:26; Mt. 26:39)

- Obsah Písma tedy nelze vytrhnout z širokého kontextu platných poznanych zákonů stvoření. Má-li být vykladač úspěšný, musí se nejprve naučit uvažovat v rámci těchto poznatků. To klade určité nároky na jeho všeobecné vzdělání. Pravá věda je soubor poznanych pravd, a každá pravda pochází od Boha.
- Bůh z principu svobodné vůle respektuje existující lidskou kulturu a stupeň jejího vývoje - komunikuje s lidmi v rámci dané kultury a mentality. To je vážný problém pro pochopení Bible současnou kulturou. Pisatelé se vyjadřovali k tomu, co sami viděli, ale někdy i tak, jak danou věc chápali na své úrovni poznání.
- Biblická terminologie, ačkoliv je jednoduchá, je poměrně důsledná. Bible nás v zásadních věcech nemystifikuje nejasnými nebo nesprávně použitými termíny (nešvar lidové mluvy). Přesný smysl pojmů je zpravidla poznatelný.
- Pro objektivní a odborný výzkum je nutná ochota oprostít se od tradičního chápání některých částí Písma, vzniklého buď ve stavu nedostatečné znalosti přírodních věd, nebo nedostatečným výkladem. Je pochopitelné, že tento bod bude pro většinu křesťanů nejtěžším problémem.
- I v Písmu lze (stejně jako při klasickém vědeckém výzkumu) určit poměrně přesnou totožnost zkoumaných objektů pomocí jejich chování a vztahů, které zaujímají ke svému okolí. Proto je nutné nejprve shromáždit veškeré dostupné údaje o chování a vztazích těchto objektů, provést jejich rozbor (analýzu) a teprve potom se pokusit o jejich řešení (syntézu).
- Všechny biblické zprávy nesou důležité nebo alespoň užitečné informace. Bible by neměla obsahovat bezcenné informace. („*Celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné*“ - 2.Tm. 3:16 PNS)
- Bible je kompletním poselstvím pro povolane a nezamlčuje potřebné informace. Toto vědomí by mělo být motivem pro intenzivní studium Bible a hledání odpovědí na vznikající otázky. (Zj. 22:17,18)

Obecný výklad některých pojmů

Algoritmus – logicky přesný postup řešení; definovaná soustava sledu vymezených činností (úkonů) vedoucích k jednoznačným výsledkům při řešení všech analogických úkolů s různými vstupy (popisuje tzv. automatizovatelné úlohy).

Antropocentrismus – názor, podle něhož člověk dává svému jsoucnu (prostředí, situaci, lidstvu ...) ústřední postavení mezi ostatními jsoucný. Lidská sebestřednost. Ať vědomá, či nevědomá – někdy brání objektivnímu poznání.

Archetyp – zdrojový, původní typ.

Aristokracie – forma vlády státní moci urozené menšiny (privilegované sociálně, stavovsky, politicky, ekonomicky ...).

Authority – osoby / instituce s obecně uznávaným vlivem (formálním i neformálním) podle deklarace či kvality, funkčnosti, znalosti, výsledků, morálky ...

bůh – obecně mocná bytost

Bůh – zde a) Stvořitel, Bůh JAHVE (Hospodin, Jehova) zástupy = stvořitelské božstvo = 1. nebesa, andělé, někdy tak v Bibli vystupuje jednotlivý anděl, b) také 2. nebesa = cherubové / cherub, také 3. nebesa = serafové / seraf, c) také Nejvyšší Bůh (v Bibli bez podrobnějších informací).

BS – budoucí satan – cherub, příslušník / „člen“ božstva = Boha – v období, než byl identifikován v roli odpůrce a pomlouvače.

Dědičnost – živé organismy předávají potomkům genetické informační „dědictví“ (vlastnosti, předpoklady), tj. dědičně podmiňují potomstvo.

Degenerate – vývojový opak = vývojový ústup, úpadek, ztráta schopnosti, (obecně úbytek informace).

Delta spánek – jedna ze tří základních fází spánku.

DNK (DNA) – deoxyribonukleová kyselina = materiální nositel genetické informace (genomu).

Dospělost – období po narození a dospívání (pohlavní, fyzická, mentální, duševní, morální, duchovní). Obecně dosažení stavu nezávislosti osobnosti na institutech procesu dospívání (rodičích apod.). Žádoucí cílový stav bytosti se svobodnou vůlí.

Duch – z původního řeckého pneuma a hebrejského ruach (dech, vítr,...). Původně zřejmě „dech“ jako odlišení živé bytosti od mrtvol. Obecně soubor neznámých nebo blíže nepoznatelných veličin v dané době. Boží duch u lidí znamená zejména projevy moudrosti, důvtipu, znalostí – obecně vrozené schopnosti k poznání pravdivosti o existující, či budoucí skutečnosti v širší souvislosti jiným nedostupné- viz prorok. Řada dalších významů.

Evoluce – řízený vývoj ve smyslu od jednoduššího ke složitějšímu (tedy s dotací informace do vývojového procesu). Je realitou v protikladu s nikdy a nikde neuskutečněnou samovolnou evolucí.

Esoterický – tajný, přístupný jen zasvěceným.

Fylogeneze – v čase vývoj kmenů, tříd, řádů, čeledí, rodů, a druhů rostlinné nebo živočišné říše.

Gehena – údolí Hinnom, původně místo v jihovýchodní části města Jeruzalém známé Molochovým kultem, později místo „spalovny“ městských odpadků. Tradiční biblický výraz pro symbolizování věčného zničení/zatracení resp. smrti bez naděje na vzkříšení. Podle nového poznání místo poslední nápravy.

Generace – pokolení: a) soubor osob narozených ve stejném období, (žijící např. 70-80, 120 nebo 1000 let). b) potomci jedné dvojice rodičů, také skupina potomků jedné generace stejně starých rodičů (obvykle míněno období cca 20 – 30 let).

Genetika – věda o principech dědičnosti znaků a vlastností organizmů.

Gnosticismus – nábožensko-filosofický proud, který se filosofickou spekulací dobírá poznání tajemství víry (je směsí křesťanství, judaismu, helénské mystiky a orientálního myšlení).

Golgota – z aramejštiny „místo lebky“, latinsky „calvaria“, místo ukřižování Ježíše – snad východně u hradeb Jeruzaléma (pahorek tvaru lebky), také popraviště.

Hardware – technické vybavení, obecně fyzikální nosič informace, resp. jakéhokoli informačního systému.

Hektický – chorobně činný.

Heretik – kacíř, odpadlík od oficiálních nauk.

Hierarchie – přesně vymezené pořadí postavení, hodnot, funkcí – např. organizačním schématem.

Hřích – úmyslné přestoupení božích nařízení a pokynů, vedoucí k minutí se cíle – tedy klopynutí až ztráta možnosti dosažení úplné duchovní dospělosti a stavu úplné svobodné vůle.

Charismatický – obdařený mimořádnými osobnostními vlastnostmi a schopnostmi, (často okolím předpokládány jejich až nadpřirozené zdroje).

Ideál – cílová představa nejvyšších dosažitelných hodnot v nějakém oboru, často v životě nedostupná.

Ideologie – soustava idejí, teorií, názorů i představ v oblasti duševní, duchovní a materiální činnosti konkrétní společenské skupiny (např. morální kodex, právo, náboženství, filosofie apod.).

Informace – různě: a) obecně zpráva/sdělení někomu/příjemci, pro kterého má smysl, b) uspořádaný údaj/-je zmenšující míru neurčitosti (a tím zvyšující organizovanost) přijímajícího systému.

Inkarnace – vtělení osobnosti do jiného těla.

Inspirovat – především podnítit, dávat popud, ovlivnit, pro něco nadchnout, – také (ale v předchozím slova smyslu) vnuknout, vdechnout, namluvit.

Intelligence – např.: a) duševní (rozumová) schopnost a vyspělost, chápavost, schopnost orientace v nových souvislostech a vztazích, nadání – nezaměňovat za vzdělanost a moudrost. Dá se stanovit dohodnutým koeficientem IQ; b) emoční intelligence (spíše intuitivní intelligence) = osobnostní rozměr ad a) spolu s morálními a mentálními schopnostmi (označována EQ); c) obecné označení sociální vrstvy – duševních pracovníků.

JHVH – tetragrammaton (čtyři písmena – hlásky) Božího jména, které se v různých jazycích a dobách ustálilo na přepisu Jahve(-h) a Jehova(-h). Většinou je nahrazováno titulem Pán (Adonaj, Lord, Signore ...), v Čechách tradičně Hospodin. Původní výslovnost se nedochovala především pro strach ze třetího přikázání.

Kataklyzma – obecně přírodní katastrofa, pohroma, – teoreticky dle G. Cuviera katastrofální převraty zemské kůry v historii Země.

Katarze – vnitřní duševní/duchovní očista povznášející k pocitu uvolnění.

Klonování – manipulační genetické zásahy s cílem získání jedince živého organismu s alespoň jednou požadovanou vlastností – až po získání dalšího zcela identického jedince.

Kontemplace – duševní rozjímání, pozorování – vedoucí k hluboké sebereflexi.

Kontraindikativní – vylučující předmět z určitého stavu skutečnosti.

Kreacionismus – nábožensko-filozofický směr vyznávající stvoření světa (všech jsoucen) z ničeho.

Křesťanství (-stvo) – vedle buddhismu a islámu třetí z nejrozšířenějších náboženství. Název je odvozen od titulu Ježíše – Christos (pomazaný, mesiáš). Široká škála církví, denominací, směrů.

Kybernetika – matematický a technický obor, zabývající se zákonitostmi kvantifikace, strukturování, zpracování, sdělování a kontroly informací v oblasti samoregulujících soustav – včetně živých organizmů a lidské společnosti.

Metaintelligence – souhrn dílčích inteligenčních potenciálů se vzájemnými vazbami vedoucími k vyšší úrovni intelligence než jejich prostý souhrn.

Mikroevoluce – vývoj v rámci jednotlivých druhů organizmů. Podle tradičního chápání realizovaný mutacemi.

Mystika – víra v domnělou možnost přímého styku s domnělými nadpozemskými bytostmi bez rozumového podkladu. Obvykle založená na citech bez znalostí a důkazů, na osobním intuitivním prožitku.

Mutace – obecně variace, obměna, změna; – výrazná (skoková) dědičná změna genetické informace.

Náboženství – buď ve smyslu zbožnost, nebo obřady, kult: a) vědomý, aktivní vztah jedince k Bohu, založený na víře, přesvědčení, rozumu, citu..., náboženský světový názor, osobní projevy zbožnosti; b) institucionalizovaná forma vnějších projevů náboženství, kult a forma uctívání, církev-organizace pečující o šíření náboženství ve svém pojetí.

Nebesa – v Písmu pojem s řadou významů: a) někdy užito ve významu Boha – stvořitele; b) ve smyslu sídla Božího – 1. nebesa = sídlo andělů, jako celek božstvo Jehova zástupy, – 2. nebesa = sídlo cherubů, – 3. nebesa = sídlo serafů, c) vládní úroveň moci pozemských uspořádání; d) atmosféra a dohledné vesmírné okolí země.

Nehierarchický – systém/soustava organizovaně spolupracujících elementů bez vymezené hierarchické struktury a postavení, náročná na míru autonomie elementů a míru komunikace mezi nimi. (např. neuronová síť mozku).

Oligarchie – forma vlády státní moci, jež je v rukou nevelké skupiny osob (např. finanční oligarchie).

Otroctví – osoba ve stavu bezmoci vůči pánu – otrokáři, zásadní je právo otrokáře na život otroka. (S výjimkou starověkého Izraele, v němž bylo postavení otroků vymezeno mojžíšským zákonem).

Pandekt (ř) – postulát(-y) občanského práva, odpovídá Digestě, sbírce římských právních norem z r. 533.

Pomazaný – ve smyslu těla pomazaného olejem: a) konkrétně buď jako výraz při radostné příležitosti, k hostu také projev úcty; b) symbolické oddělení (pomazáním olejem – někdy bez) ke zvláštní službě – kněží, králové, jednou prorok; c) duchem svatým – u Ježíše Krista (chrístos=pomazaný), Mesiáše (mášíach=pomazaný).

Právo – a) soustava právních pravidel chování (právních norem) definující měřítko chování pro osoby v oblastech, kde dodržování pravidel je vynutitelné státní mocí. Právními normami jsou Ústava státu, Listina základních práv a svobod, zákony, vládní nařízení, vyhlášky ... Většina např. morálních pravidel nebývá definována právní normou. b) množina aktivit osoby se svobodnou vůlí, která je tolerována jeho okolím.

Precedent – (nesklonné precedens), je předchozím rozhodnutím, zavazujícím k obdobnému postupu řešení pozdějších analogických případů.

Princip pohybu moci – zde předání moci pod tlakem okolností, případně dobrovolně

Prorok – předpovídatel, věštec, ten kdo oznamuje / prohlašuje Boží vůli. Předpokladem je zvláště vyvinuté vnímání Božích příkazů a schopnost je realizovat bez ohledu na sebe ve prospěch lidstva (národa). Projevuje znaky výjimečné osobnosti, zřejmě i inteligence, schopnosti rozlišovat poznání a domněnky. Většinou byli známí zvláštní formou projevu – asi za účelem zaujmutí posluchačů.

Reinkarnace – opětné vtělení, převtělování.

Relativita času – teorie relativity definuje dilataci času pro pozorovatele, pohybující se rychlostí blízkou rychlosti světla ve vztažných soustavách vůči sobě.

Římská poprava – ukřižování; zvláště krutý způsob popravy pro zločince

Satan – odpůrce (Boží), také ďábel – pomlouvač (Boha). Původně cherub ochránce, jediný z božstva Jehova zástupce (tehdy budoucí satan) – satanem poté, kdy prokazatelně zaujal opoziční postoje vůči Bohu.

Software – programové vybavení, obecně formalizované informace (informační systém), potřebující ke svému fungování fyzický nosič (hardware).

Svoboda – základní právo inteligentní bytosti, znamená stav nepodřízenosti cizímu diktátu.

Svobodná vůle – schopnost člověka na svobodně volit v každé situaci, pokud k té situaci zná všechny alternativy a zároveň je úplně vybaven / schopen si správně zvolit se znalostí všech důsledků své volby; potom hovoříme o projevu plně svobodné vůle. Vzhledem k nedostatku znalostí nemůže lidstvo dosud svobodnou vůli plně uplatňovat.

Štěstí – stav náhodného nebo jinak nezaslouženého úspěchu (požitku). Neztotožňovat s pocitem štěstí, který může být klamný.

Tartaros – v řecké mytologii vězení Titánů. Biblicky specifický stav (pobyt) duchovních tvorů.

Teokracie – Boží vláda, vláda přisuzující Bohu ve všech záležitostech lidstva (člověka) výsadní postavení, vláda vykonávaná ve jménu Boha podle jím daných zákonů.

Tortura – mučení, týrání, také útrpné právo.

Tradice – soustava ustálených společenských, kulturních a dalších zvyků, pravidel, myšlenek, názorů apod., přenášených z generace na generaci,. Obvykle všeobecně uznávaných bez požadavku na důkazy pravdivosti.

Transcendence – „nadsvětlost“. To, co mimo naši smyslovou zkušenost přesahuje člověka směrem k jistému „nadsmyslnu“ – božským principům.

Velekněz – pomazaný kněz se zvláštními právy.

Virtuální – zdánlivý, abstraktní.

Vzkříšení – zmrtvýchvstání, procitnutí k životu, ... Víra ve vzkříšení dává jistotu, že Bůh má pevně ve své moci budoucí život všech lidí na základě hodnoty výkupní oběti Ježíše Krista. Technika obnovy těla při dodržování božích přírodních zákonů není podstatná pro víru ve vzkříšení.

Znovuzrození – (také odpovídá vzkříšení); přeneseně duchovní obnova člověka ve prospěch naplnění Božích požadavků.